การพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เชชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

วิทยานิพนธ์

ของ

ชนกพงศ์ ราตรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต
สิงหาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พหุน ปณฺ ฑิโต ชีเว

พหุน ปณฺ ฑิโต ชีเว

การพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เชชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

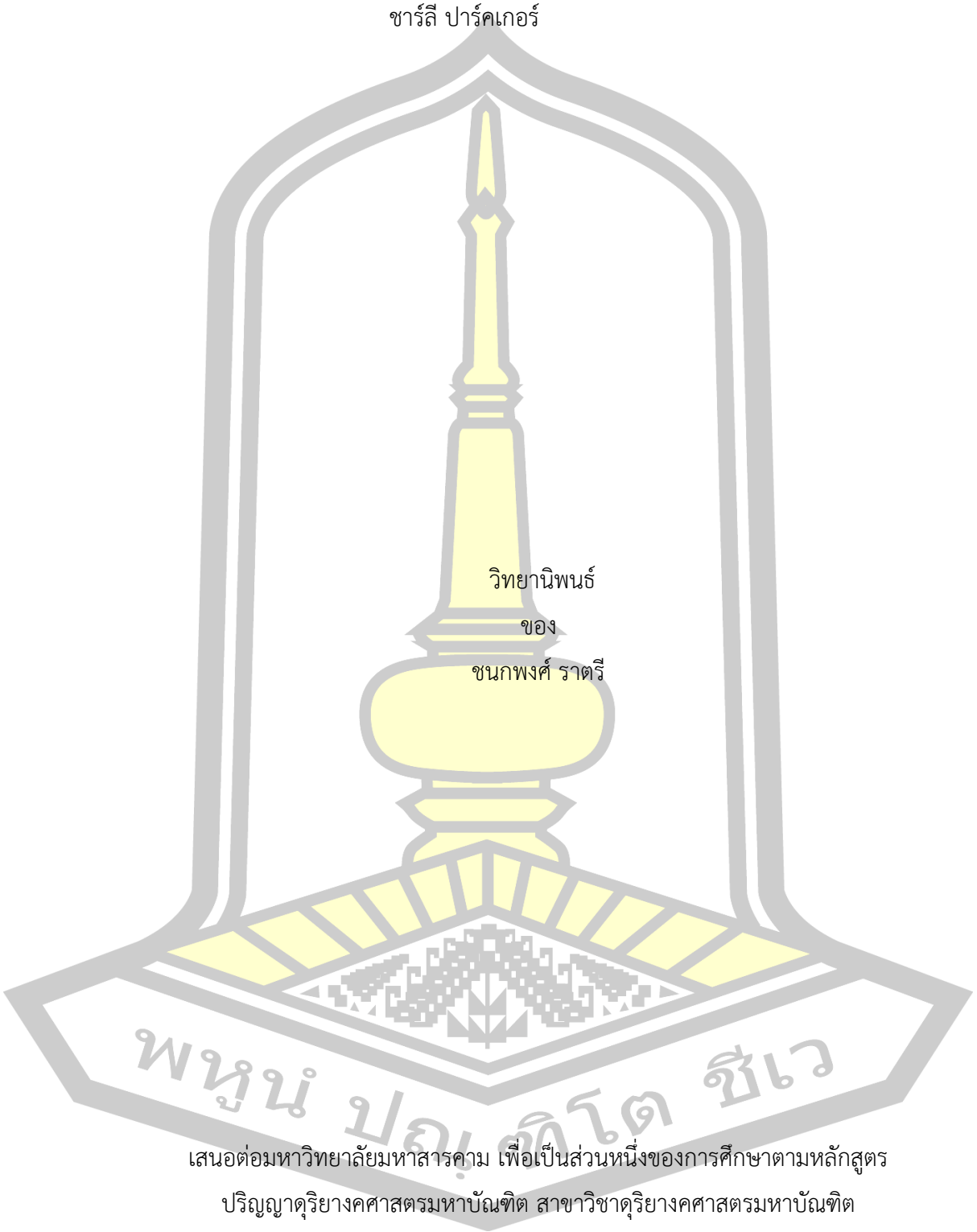

วิทยานิพนธ์

ของ

ชนกพงศ์ ราตรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต

สิงหาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of instructional packages on Charlie Parker improvised jazz saxophone

Chanokpong Ratree

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements

for Master of Music (Music)

August 2021

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายชนกพงศ์ ราตรี แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. สยาม จวงประโคน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อ. ดร. กฤษกร อ่อนละมุล)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. ณรงค์รัชช์ วรมิตรไมตรี)

.....กรรมการ

(อ. ดร. ธนภร เพ่งศรี)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. พิทยวัฒน์ พันธะศรี)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

....

(ผศ. ดร. คมกริช การินทร์) (รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

ผู้วิจัย ชนกพงศ์ ราตรี

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. กฤษกร อ่อนละมุล

ปริญญา ดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต **สาขาวิชา** ดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม **ปีที่พิมพ์** 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติแซกโซโฟนตามชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดชั้นปีที่ 2 ที่เรียนรายวิชาทักษะเครื่องเป่าลมไม้ 1 ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผลการวิจัยพบว่า

1.ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลีปาร์คเกอร์ มีประสิทธิภาพ 81.75/84.31 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2.นักศึกษามีความพึงพอใจต่อชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลีปาร์คเกอร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.07 , S.D. = 0.29)

3.นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถในการปฏิบัติเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ในวิชาทักษะเครื่องเป่าลมไม้ 1 ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ($\bar{x}$ = 4.19 , S.D. = 0.11)

คำสำคัญ : ชาร์ลี ปาร์คเกอร์, อิมโพรไวซ์เซชัน, แซกโซโฟนแจ๊ส, ชุดการสอน

พหูน ปณ ฑิโต ชีเว

TITLE The Development of instructional packages on Charlie Parker improvised jazz saxophone

AUTHOR Chanokpong Ratree

ADVISORS Kritsakorn Onlamul , Ph.D.

DEGREE Master of Music **MAJOR** Music

UNIVERSITY Mahasarakham University **YEAR** 2021

ABSTRACT

This research title aimed to 1) develop instructional packages on Charlie Parker improvised jazz saxophone with effectiveness of 80/80 2) to find out the satisfaction of the student toward the use of the instructional packages on Charlie Parker improvised jazz saxophone 3) to study skill achievement of student who practice follow the instructional packages on Charlie Parker improvised jazz saxophone.The samples were 10 Faculty of music students at Roi-et Rajabhat University with Purposive Sampling.The finding revealed a follow;

1. The effectiveness of the instructional packages on Charlie Parker improvised jazz saxophone was 81.75/84.31 which was higher than the standard criteria of the 80/80

2. Averagely, the student' satisfaction with the instructional packages on Charlie Parker improvised jazz saxophone was at the high level ($\bar{x}$ = 4.07 , S.D. = 0.29)

3. Skill achievement of student who practice follow the instructional packages on Charlie Parker improvised jazz saxophone was ($\bar{x}$ = 4.19 , S.D. = 0.11)

Keyword : Chalie Parker, Improvisation, Jazz Saxophone, Instructional Packages

พหูน ปณ ฑิโต ชีเว

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ ดร.กฤษกร อ่อนละมุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมกริช การินทร์ กรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ อาจารย์ ดร. ณรงค์รัชช์ วรมิตรไมตรี อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ ดร.ทิพยวัฒน์ พันธะศรี ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดในการทำงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อดินันท์ แก้วนิล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล แสงพรหม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรากร สีโย ดร. ธนะรัชต์ อนุกูล และ นาย เศกพล อุ่นสำราญ ที่ให้ความเมตตา กรุณาในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอบขอบพระคุณ ผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในทุกๆด้าน เกี่ยวกับงานเอกสาร และการเก็บข้อมูล ภาคสนาม ที่คอยช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ จนได้เป็นงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ และช่วยผลักดัน พร้อมทั้ง ให้ความช่วยเหลือในทุกด้านด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดามารดาผู้มอบชีวิต และลมหายใจให้ บูชาคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประศาสตร์วิชาความรู้ ความคิดสติปัญญา จริยธรรม และคุณธรรม ซึ่งเป็นเครื่องชี้นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ถึงแม้เส้นทางจะเต็มไปด้วย อุปสรรค แต่ด้วยพระคุณของท่านทั้งหลาย จึงทำให้ทุกอย่างผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

ชนกพงศ์ ราตรี

พหูน ปณฺฑิโต ชีเว

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ฉ

กิตติกรรมประกาศ ..... ช

สารบัญ ..... ฌ

สารบัญตาราง ..... ฑ

สารบัญรูปภาพ ..... ฒ

บทที่ 1 บทนำ 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 5

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5

ขอบเขตของการวิจัย 5

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย 7

บทที่ 2 9

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 9

2.1 ความรู้และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการสอนดนตรี 9

2.1.1 ความหมายของชุดการสอน 9

2.1.2 องค์ประกอบของชุดการสอน 10

2.1.3 ประเภทของชุดการสอน 13

2.1.4 หลักการสร้างชุดการสอน 14

2.1.5 การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน 16

2.2 ความรู้และทฤษฎีเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 18

2.2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 18

2.2.2 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 19
2.2.3 หลักการวัดผลสัมฤทธิ์ 20
2.3 ความรู้และทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ 22
2.3.1 ความหมายของความพึงพอใจ 22
2.3.2 ความสำคัญของความพึงพอใจ 23
2.3.3 การวัดความพึงพอใจ 24
2.4 ความรู้และทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะความสามารถ 25
2.4.1 ความหมายของการเรียนรู้ 25
2.4.2 ทฤษฎีเกี่ยวเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง 26
2.4.3 ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง 27
2.5 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแซกโซโฟน 27
2.6 กำเนิดดนตรีแจ๊ส 32
2.6.1 แจ๊สยุคนิวออร์ลีนส์(New Orleans) 32
2.6.2 แจ๊สยุคชิคาโก้(Chicaco Jazz) 32
2.6.3 แจ๊สยุคนิวยอร์กศตวรรษที่ 20 (New York in the 20s) 33
2.6.4 แจ๊สยุคสวิง(Swing Era) 33
2.6.5 ดนตรีแจ๊สยุค บีบ๊อพ (Bebob Era) 34
2.6.6 ดนตรีแจ๊สยุค คูลแจ๊ส (Cool Jazz) 35
2.6.7 ดนตรีแจ๊สยุค ฮาร์ดบ๊อพ (Hard Bob) 35
2.6.8 ดนตรีแจ๊สยุค อวองต์ การ์ดและฟรีแจ๊ส (Avant Garde,Free Jazz) 35
2.6.9 ดนตรีแจ๊สยุค ฟิวชัน (Fusion) 36
2.7 ทฤษฎีดนตรีแจ๊ส 37
2.7.1 ความหมายของทฤษฎีดนตรีแจ๊ส 37
2.7.2 จังหวะดนตรีแจ๊ส 38

2.7.3 การแปลความหมายของสัญลักษณ์ดนตรีแจ๊ส (Interpretation Signs) 41
2.7.4 การเน้นและสำเนียงของดนตรีแจ๊สที่มี 4 จังหวะ (Account Articulation)..... 42
2.7.5 การศึกษาจังหวะขืน (Syncopation Study)..... 45
2.7.6 สังคีตลักษณ์และโครงสร้างของดนตรีแจ๊ส..... 47
2.8.การอิมโพรไวส์เซชัน(Improvisation) 48
2.8.1 ความหมายของการอิมโพรไวส์เซชัน 48
2.8.2 ความสำคัญของการอิมโพรไวส์..... 50
2.8.3 แนวคิดการอิมโพรไวส์..... 51
2.8.4 วิธีการสร้างอิมโพรไวส์..... 52
2.8.4.1 อิมโพรไวส์เซชันแบบถอดแบบ(Paraphrase Improvisation) 52
2.8.4.2 อิมโพไวส์เซชันตามสูตร(Formulaic Improvisation)..... 53
2.8.4.3 โมทิวิค อิมโพรไวส์เซชัน(Motivic Improvisation) 55
2.8.5 บันไดเสียงบีบ๊อพ..... 57
2.9 ประวัติและผลงานของชาลี ปาร์คเกอร์(Charlie Parker)..... 59
2.9.1 ประวัติ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์..... 59
2.9.2 ผลงานของชาร์ลี ปาร์คเกอร์..... 63
2.9.3 บทบาทสำคัญของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ที่เกี่ยวข้องกับประวัตศาสตร์ดนตรีแจ๊ส..... 67
2.9.4 แนวคิดการอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ 68
2.9.4.1 การทำลายจังหวะของเส้นกั้นห้องเพลงของชาลี ปาร์คเกอร์ และความสัมพันธ์กับ.. 70
เส้นกั้นห้องเพลง (BREAKING DOWN THE BAR LINE: CHARLIE PARKER'S
RELATIONSHIP TO BAR LINES) 70
2.9.4.2 การใช้ช่องว่าง (Space) : ชาลี ปาร์คเกอร์กำหนดไอเดียของเขาอย่างไร (USE OF
SPACE: HOW CHARLIE PARKER DEFINES HIS IDEAS)..... 73
2.9.4.3 การขยายประโยคอิมโพรไวส์ : ชาลี ปาร์คเกอร์ ขยายประโยคอิมโพรไวส์ของเขา... 76

ด้วยการเชื่อมโน้ตเหนือเส้นกั้นห้องเพลง (PHRASE EXTENSION: HOW BIRD EXTENDS HIS PHRASES WITH TIES OVER THE BAR LINE) 76
2.9.4.4 การผสมผสานขึ้นมา : ชาลี ปาร์คเกอร์ผสมผสานหลากหลายโน้ตในเวลาเดียวกันได้อย่างไร (MIXING IT UP: HOW BIRD COMBINES VARIOUS NOTE DURATIONS) 77
2.9.4.5 การนำเอาแนวคิดด้านจังหวะของชาลี ปาร์คเกอร์ มาใช้ (ADOPTING CHARLIE PARKER'S RHYTHMIC CONCEPTS) 79
2.10 โครงสร้างวิชาทักษะเครื่องเป่าลมไม้ 1 ตามหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 82
2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 88
2.10.1 งานวิจัยในประเทศ 88
2.10.2 งานวิจัยต่างประเทศ 92
บทที่ 3 94
วิธีดำเนินการวิจัย 94
3.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย 94
3.1.1 ประชากร 94
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 94
3.3 วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล 95
การสร้างแบบแบบประเมินผลการฝึกทักษะแซกโซโฟนแจ๊ส 97
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล 98
3.5 การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล 98
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 99
3.6.1 สถิติที่ใชในการหาคุณภาพของเครื่องมือ 99
3.6.2 สถิติพื้นฐานที่ใชวิเคราะห 100
บทที่ 4 102
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 102

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 102
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 102
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 103
4.1ตัวอย่างวิเคราะห์การอิมโพรไวส์ของนักศึกษา 110
บทที่ 5 131
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 131
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 131
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 131
การเก็บรวบรวมข้อมูล 132
การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล 133
สรุปผล 133
อภิปรายผล 134
ข้อเสนอแนะ 137
บรรณานุกรม 138
ภาคผนวก 147
ประวัติผู้เขียน 173

พหูน ปณฺฑิโต ชีเว

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 คะแนนทดสอบระหว่างเรียนและทดสอบหลังเรียน 104

ตารางที่ 2 แสดงการศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติเทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 107

ตารางที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 108

พหูน ปณ ฑิโต ชีเว

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย 7

ภาพประกอบที่ 2 หัวแซกโซโฟน (ที่สำหรับเป่า) 30

ภาพประกอบที่ 3 ส่วนที่ต่อระหว่างหัวแซกโซโฟนกับลำตัวแซกโซโฟน 30

ภาพประกอบที่ 4 ลำตัวแซกโซโฟน 31

ภาพประกอบที่ 5 แนวทำนองของดนตรีแจ๊ส 37

ภาพประกอบที่ 6 แนวทำนองที่แสดงให้เห็นขั้นคู่เสียงในแนวทำนอง 38

ภาพประกอบที่ 7 แนวทำนองที่ทำให้เกิดการสวิงในแนวทำนองด้วยตัวโน้ตเขบ็ต 1 ชั้น 39

ภาพประกอบที่ 8 ตัวโน้ตเขบ็ต 1 ชั้น ในลักษณะโน้ตล้ำ 39

ภาพประกอบที่ 9 ลักษณะการสวิงที่เริ่มด้วยจังหวะที่ 1 และจังหวะที่สาม 40

ภาพประกอบที่ 10 ลักษณะโน้ตล้ำ(Anticipation)ในจังหวะหยุด 40

ภาพประกอบที่ 11 ลักษณะการสวิงบนจังหวะตกและจังหวะยก 40

ภาพประกอบที่ 12 แนวทำนองเดิมที่นำมาเปลี่ยนเป็นลักษณะสวิง 41

ภาพประกอบที่ 13 การเน้นจังหวะที่สองและจังหวะที่สี่เป็นจุดเด่นของดนตรีแจ๊ส 42

ภาพประกอบที่ 14 ลักษณะการเน้นของจังหวะสวิงที่เน้นบนจังหวะยก 43

ภาพประกอบที่ 15 วลีแนวทำนองที่ใช้การเน้นสั้นๆในท้ายวลี 43

ภาพประกอบที่ 16 การเน้นบนจังหวะยกที่มีเสียงทอดยาว 44

ภาพประกอบที่ 17 วลีแนวทำนองที่เน้นบนจังหวะยก 44

ภาพประกอบที่ 18 การใช้หลักการฮ๊อปปิง 44

ภาพประกอบที่ 19 ลักษณะจังหวะขึนในลักษณะต่างๆ 45

ภาพประกอบที่ 20 ลักษณะจังหวะขึนของรูปแบบการใช้ตัวเลขแทน 45

ภาพประกอบที่ 21 ลักษณะการขึนในลักษณะต่างๆของบรรทัดบนและกระสวน 46

ภาพประกอบที่ 22 ลักษณะกระสวนจังหวะที่เด็กซ์เตอร์ กอร์ดอน 46
ภาพประกอบที่ 23 ลักษณะกระสวนจังหวะที่เปลี่ยนในรูปแบบ อื่นๆ ทั้งสองแนวกระสวนจังหวะ... 47
ภาพประกอบที่ 24 กระสวนจังหวะของโซน์นี่ โรล์ลินส์ 47
ภาพประกอบที่ 25 สังคีตลักษณ์แบบบลูส์ 12 ห้อง และการแบ่งประโยค 48
ภาพประกอบที่ 26 ตัวอย่างจากเมโลดี้หลักเพลง Blue Bossa แบบปกติในคอรัสแรก 52
ภาพประกอบที่ 27 การบรรเลงโน้ตทำนองหลักของเพลง Blue Bossa ที่ดัดแปลง 53
ภาพประกอบที่ 28 โน้ตตัวอย่างการอิมโพรไวส์ตามสูตรของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ 54
ภาพประกอบที่ 29 การสร้างประโยคอิมโพรไวส์สามประโยคสั้นๆของ ชาลี ปาร์คเกอร์ 55
ภาพประกอบที่ 30 ตัวอย่างการอิมโพรไวส์โดยใช้โมทิฟ 56
ภาพประกอบที่ 31 ตัวอย่างโน้ตการอิมโพรไวส์จากเพลง So What ของ ไมล์ เดวิส 56
ภาพประกอบที่ 32 บีบ๊อพสเกล (Bebop Scale) ทั้งสามรูปแบบ..... 58
ภาพประกอบที่ 33 โน้ตตัว B 59
ภาพประกอบที่ 34 โน้ตเขบ็ดหนึ่งชั้นที่คนส่วนใหญ่บรรเลง..... 69
ภาพประกอบที่ 35 ประโยคการอิมโพรไวส์ที่ถูกควบคุมโดยเส้นกั้นห้องเพลง 70
ภาพประกอบที่ 36 ภาพหน้าปกอัลบั้ม Charlie Parker The Savoy Recordings 71
ภาพประกอบที่ 37 การอิมโพรไวส์ ท่อน A ในบทเพลง Thriving on Riff 71
ภาพประกอบที่ 38 การแยกย่อยการอิมโพรไวส์ ท่อน A ในบทเพลง Thriving on Riff 72
ภาพประกอบที่ 39 การใช้จังหวะหยุดในการอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ท่อน A..... 74
ภาพประกอบที่ 40 เปรียบเทียบโน้ตเขบ็ตหนึ่งชั้นที่น่าเบื่อกับโน้ตเขบ็ตหนึ่งชั้น 75
ภาพประกอบที่ 41 การเชื่อมโน้ตของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ สี่ห้องเพลงแรก 76
ภาพประกอบที่ 42 การผสมผสานหลากหลายโน้ตของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ 77
ภาพประกอบที่ 43 การอิมโพรไวส์ผสมผสานโน้ตเขบ็ตหนึ่งชั้นสามพยางค์และเขบ็ตสองชั้น 78

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ดนตรี เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่มนุษย์ได้รังสรรค์ปรุงแต่งขึ้นดนตรีนั้นอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ผ่อนคลายอารมณ์ เพื่อความซาบซึ้งไปกับอารมณ์ของบทเพลง บางคนต้องการฝึกฝนอย่างจริงจังเพื่อประกอบเป็นสัมมาชีพ ฯลฯ การมีประสบการณ์ทางดนตรีในลักษณะต่างๆ แต่ละคนจึงมีมุมมองเกี่ยวกับดนตรีในมิติที่แตกต่างกัน อาทิเช่น มิติที่เป็นรูปแบบของศิลปะวัฒนธรรม มิติที่เป็นรูปแบบของความคิดและจินตนาการ มิติที่เป็นรูปแบบของนันทนาการและการบันเทิง มิติที่เป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง มิติที่เป็นหลักสูตรการศึกษา มิติที่เป็นสุนทรียภาพ มิติที่เป็นสื่อธุรกิจ เป็นต้น ดนตรีมีหลายประเภท เช่น ดนตรี Classic เป็นดนตรีที่เป็นศิลปะของตะวันตก (Western Music) เป็นดนตรีที่มีหลายยุคและมีแบบแผนชัดเจน ดนตรีRock แนวเพลงที่ได้รับความนิยม มีต้นกำเนิดจากดนตรีร็อกแอนด์โรลในสหรัฐอเมริกาในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1950 และเริ่มพัฒนาสู่แนวเพลงหลายแขนง มีศูนย์กลางที่กีตาร์ไฟฟ้า มักจะเป็นส่วนหนึ่งของวงดนตรีร็อกที่มีกีตาร์เบสไฟฟ้าและกลอง ดนตรีโยธวาทิต กำเนิดขึ้นกลางคริสต์ศตวรรษที่ 18 มีแตรวง เป็นวงดนตรีขนาดย่อม ประกอบด้วยเครื่องเป่าทองเหลือง และเครื่องกระทบ ในยุโรปสมัยกลางฝ่ายทหารใช้ปี่ชอร์ม (Shawms) และทรัมเป็ต ร่วมกับกลองในการเดินทัพออกสมรภูมิ จนหลังศตวรรษที่ 18 มีเครื่องดนตรีเกิดใหม่ โดยเฉพาะเครื่องเป่า เช่น โอโบ คลาริเน็ต บาสซูน เข้ามามีบทบาทมากขึ้นและเพลงที่โยธวาทิตใช้บรรเลงเริ่มมีการนำเพลงบรรเลงของวงออร์เคสตรามาดัดแปลงให้โยธวาทิตนำมาบรรเลง และการนั่งบรรเลงเริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้น เป็นต้น ดังนั้น ไม่ว่าแนวดนตรีร้อค คลาสสิก หรือ โยธวาทิต ฯลฯ ก็ถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมส่วนหนึ่งของมนุษย์ไปแล้ว อีกแนวดนตรีหนึ่งที่จะกล่าวถึงซึ่งเป็นแนวดนตรีที่มีการบรรเลงแบบด้นสด ที่เราเรียกว่าคีตปฏิภาณหรืออิมโพรไวส์เซชันโดยทันท่วงทีในขณะนั้น ไม่ได้อ่านโน้ตเหมือนแนวดนตรีประเภทอื่นๆ สามารถร่วมแจมบรรเลงกับนักดนตรีที่ไม่เคยพบกันมาก่อน (Jam Session) (Bill, 2017)ดนตรีประเภทนี้เรียกว่า ดนตรีแจ๊ส หรือ แจซ (อังกฤษ: Jazz) เป็นลักษณะดนตรีชนิดหนึ่งที่พัฒนามาจากกลุ่มคนผิวสีในสหรัฐอเมริกา (African Americans) ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 ความหมายของคำว่าแจ๊ส เคยมีผู้พยายามนิยามความหมายไว้หลายแบบ ซึ่งยากต่อการนิยาม ตามความหมายของคำว่าแจ๊สในในพจนานุกรมไทยวัฒนาพานิช โดย วิทูลย์ สมบูรณ์ หมายถึง ดนตรีเต้นรำเล่นลัดจังหวะ, เล่นดนตรีชนิดนี้, เต้นรำ เข้ากับดนตรีชนิดนี้ สำหรับพจนานุกรมฉบับอ๊อกฟอร์ดให้คำจำกัดความไว้ว่า "เป็นดนตรีที่ถือกำเนิดจากชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกันซึ่งมีจังหวะชัดเจนที่เล่นอย่างอิสระโดยการประสานกันขึ้นเองของนักดนตรีในขณะที่กำลังบรรเลง

ความเป็นมาของดนตรีแจ๊สนั้นมีต้นกำเนิดราวทศวรรษที่ 1917 (วาทิต สุวรรณสมบูรณ์, 2557, น. 2) โดยมีกลุ่มนักดนตรีผิวขาวที่เรียกตัวเองว่า วงดนตรี ดิ ออริจินัล ดิกซีแลนด์ แจ๊สแบน (The Original Dixieland Jazz Band: ODJB) ซึ่งเป็นผู้นำคำว่า “แจ๊ส” ให้กลายเป็นคำเรียกขานที่ติดปากผู้คนตามร้านรวงข้างถนนตามโรงเหล้าและร้านตัดผม ก่อนที่มันจะแพร่กระจายไปยังสังคมทุกระดับในเวลาต่อมา (อนันต์ ลือประดิษฐ์, 2545) “แจ๊ส" ตามชื่อวงดนตรี รากลึกของแจ๊สนั้นมีมาจากเพลงบลูส์ (Blues) และแรกไทม์ (Ragtime) จนกระทั่งปลายทศวรรษที่ 1910 เพลงบลูส์และแรกไทม์ถูกผสมผสานจนกลมกลืนโดย บัดดี โบลเดน (Charles Joseph “Buddy” Bolden) เป็นผู้ริเริ่ม หากแต่เวลานั้นยังไม่มีการประดิษฐ์คำว่า “แจ๊ส” ขึ้นมา พร้อมกับเรียกดนตรีชนิดนี้ว่า “ฮ็อต มิวสิก” (Hot music) จนกระทั่งวงโอดีเจบีมีชื่อเสียงโด่งดัง คำว่า “แจ๊ส” จึงเป็นคำที่ใช้เรียกขานกันทั่ว และเป็นดนตรีที่นิยมมาก คนผิวดำที่เล่นเพลงบลูส์เหล่านี้เรียนรู้ดนตรีจากการฟังเป็นพื้นฐาน จึงเล่นดนตรีแบบถูกบ้างผิดบ้าง เพราะจำมาไม่ครบถ้วน มีการขยายความด้วยความพึงพอใจของตัวเองเป็นหลัก คือ การแต่งทำนองเพลงขึ้นมาใหม่ สดๆ โดยไม่ได้เตรียมตัวมาล่วงหน้า หรือการโซโล่แบบด้นสด (Newton-Matza, 2009) ซึ่งกลายเป็นที่มาของคีตปฏิภาณหรืออิมโพรไวส์เซชัน (Improvisation) ดนตรีแจ๊สนั้นจึงเป็นดนตรีที่ผสมผสานความเป็นบลูส์ แรกไทม์ และ มีการขับเคลื่อนบทเพลงแจ๊สของเหล่านักดนตรี ด้วย คีตปฏิภาณหรืออิมโพรไวส์เซชัน

การอิมโพรไวส์หรืออิมโพรไวส์เซชัน (Improvisation) คือหัวใจสำคัญที่สุดของการบรรเลงดนตรีแจ๊สคือ เพราะแนวทำนองอิมโพรไวส์เปรียบเสมือนภาษาและสำเนียงในการพูดของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์แต่ละชนชาติมีเสียงและสำเนียงวิธีการพูดแตกต่างกัน มีวิธีการใช้สำนวนคำศัพท์เรียงร้อยคำพูดให้สวยงามแตกต่างกันออกไป (ธีรัช เลาห์วีระพานิช, 2557) หรือที่เรียกกันในภาคภาษาไทยว่า “คีตปฏิภาณ” บ้างหรือ “ด้นสด” บ้าง เป็นการเล่นหรือบรรเลงขึ้นมาอย่างสดๆ ณ เวลานั้น โดยฉับพลันทันที และไม่ได้มีการเขียนกำหนดขึ้นมาก่อนล่วงหน้า ซึ่งสะท้อนถึงทักษะอันเจนจัดของนักนิ้ดนตรีนั้นๆในการถ่ายทอดเสียงดนตรีให้ปรากฏ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการบรรเลง เช่ ต้องพิจารณาบริบทที่เกี่ยวข้องกับดนตรีแจ๊สอื่นๆประกอบกันด้วย กล่าว คือ ขนบธรรมเนียมในวงการดนตรีแจ๊สเป็นพื้นฐานสำคัญ ที่เปิดโอกาสให้นักดนตรีแต่ละคนแสดงลักษณะเฉพาะตัวของตนเองออกมา (Individuality) ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดทั้งเครื่องดนตรีที่เล่นทำนองหลัก และเครื่องดนตรีที่ให้จังหวะ อย่าง เช่น กลอง ก็สามารถทำการอิมโพรไวส์ได้ และนักแซกโซโฟนที่มีบทบาทสำคัญในแนวคิดด้านอิมโพรไวส์ที่มีความหลากหลายและเป็นที่ยอมรับที่สุดคนหนึ่งในประวัติศาสตร์ของดนตรีแจ๊สได้แก่ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ (Charlie Parker)

ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ คือ นักอัลโตแซกโซโฟนชาวอเมริกัน ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้วิธีการบรรเลงและอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สแนวบีบอพ เขามีชื่อที่เรียกในวงการดนตรีแจ๊สว่า เบิร์ด หรือ ยาร์ดเบริด ซึ่งในช่วงเวลานั้นนักดนตรีแจ๊สหัวก้าวหน้าจำนวนมากต่างพยายามลอกเลียนแบบการบรรเลงของเขาที่เป็น

การอิมโพรไวส์ที่แปลกใหม่ รวดเร็ว ตื่นเต้น เร้าใจ และเต็มไปด้วยพลัง ต่อมาในยุคปัจจุบันจึงได้มีหลายๆมหาวิทยาลัยดนตรีในโลกได้นำแนวคิดวิธีการอิมโพรไวส์ของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์(Charlie Parker) มาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส (Jamey Aebersold, 1978) ในประเทศไทยนั้นมีสังคมกลุ่มคนที่ได้รวมตัวกันบรรเลงดนตรีแจ๊สในบาร์ที่เป็นบาร์ดนตรีแจ๊สโดยเฉพาะในหลายจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดร้านผับบาร์ที่เป็นบาร์ดนตรีแจ๊สขึ้นหลายแห่ง เช่น Saxophone Pub หรือ Jazz Happens เป็นต้น

เหตุที่“ดนตรีแจ๊ส”เป็นดนตรีประเภทหนึ่งในประเทศไทยที่ได้รับความนิยมจากผู้บรรเลงและผู้ฟังเนื่องจากดนตรีแจ๊สมีท่วงทำนองที่แปลกใหม่ มีการด้นสดหรือคีตปฏิภาณ (Improvisation) ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญในดนตรีแจ๊ส เป็นการเล่นที่ใช้ความจำ หรือ แต่งสด ในระหว่างเล่น โดยไม่ได้ดูโน้ตเพลง นอกจากนั้นจากการเพิ่มขึ้นของบุคลากรทางด้านแจ๊สในประเทศทั้งในส่วนของนักดนตรีแจ๊สมืออาชีพ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาทางด้านดนตรีแจ๊สจากต่างประเทศ ผนวกกับดนตรีแจ๊สในประเทศไทยได้รับความนิยมจากกลุ่มเยาวชนมากขึ้น ทำให้ในปี พ.ศ. 2542 มีการเปิดหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิตขึ้นโดย คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นแห่งแรก โดยมีสาขาวิชาดนตรีแจ๊สประกอบอยู่ในหลักสูตรซึ่งนับเป็นพัฒนาการอีกขั้นทางด้านการศึกษาดนตรีแจ๊สในประเทศไทย (กิตติธัช สำเภาทอง, 2555, น. 3) ยังมีมหาวิทยาลัยอีก 3 แห่งที่เปิดหลักสูตรสาขาดนตรีแจ๊สขึ้น คือ วิชาเอกดนตรีแจ๊ส มหาวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล แขนงวิชาแจ๊สศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต สาขาวิชาดนตรีแจ๊ส มหาวิทยาลัย พายัพ จังหวัดเชียงใหม่ และในสถาบันการสอนดนตรีภาครัฐบาลและเอกชนอีกหลายแห่ง

การเรียนการสอนดนตรีแจ๊สเป็นวงแคบและจำกัด ซึ่งเปิดสอนแค่ในภูมิภาคภาคกลางและภาคเหนือเท่านั้น อีกทั้งดนตรีแจ๊สยังเป็นดนตรีที่แปลกใหม่และยากสำหรับนักดนตรีในหลายๆภูมิภาค บางมหาลัยวิทยาลัยดนตรีทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้นมีความต้องการสอนดนตรีแจ๊ส ก็ยังขาดแคลนอาจารย์ทางด้านดนตรีแจ๊สที่จะให้ความรู้หรือสอนเองโดยที่ไม่มีผู้เชี่ยวชาญ นั่นทำให้สามารถเกิดความเข้าใจผิดในดนตรีแจ๊ส เพราะการจะบรรเลงดนตรีแจ๊สได้นั้น ต้องอาศัยหลายๆองค์ประกอบไม่ใช่แค่ฟังและบรรเลงตามโน้ตเพลงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยทั้งความชำนาญทักษะเครื่องดนตรี ความเชี่ยวชาญในบทเพลงที่จะคีตปฏิภาณ เข้าใจรูปแบบโครงสร้างของคอร์ดเพลง ประสบการณ์ในการบรรเลง การใช้คีตปฏิภาณ ณ ขณะที่บรรเลง การศึกษาสไตล์การบรรเลงของศิลปินแจ๊สหรือแม้กระทั่งองค์ความรู้ทั้งหมดของผู้บรรเลงที่มีอยู่ ถ้าเปรียบเทียบกับดนตรีเช่น ดนตรีคลาสสิกที่ต้องบรรเลงตรงตามฟอร์มเพลง โน้ตเพลง ไดนามิกของบทเพลง เป็นต้น ทำให้การจะเล่นดนตรีแจ๊สได้นั้นมีความยาก และผู้ฟังดนตรีแจ๊สเองจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ในดนตรีแจ๊สถึงจะสามารถเข้าใจในผู้บรรเลงว่าผู้บรรเลงดนตรีแจ๊สจะสื่อความหมายอะไร หลายครั้งที่เกิดปัญหาความเข้าใจผิดในดนตรีแจ๊ส เช่น วงดนตรีไหนมีแซกโซโฟนบรรเลงนั่นเป็นวงดนตรีแจ๊ส ดนตรีแจ๊สคือดนตรีที่บรรเลงแบบไม่

มีจุดหมายและไร้แบบแผน นอกเหนือจากที่กล่าวมา สังคมการบรรเลงดนตรีแจ๊ส ก็เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการบรรเลงดนตรีแจ๊สให้พัฒนาเติบโตยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

สิ่งหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาองค์ความรู้ในภาคอีสานก็คือ ชุดการสอน (สุดารัตน์ ไผ่วงศาวงค์, 2543, น. 52) ชุดการสอน หมายถึง สื่อการสอนที่ผู้สอนสร้างขึ้นด้วยวัสดุอุปกรณ์หลายชนิด เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนอง เกิดการเรียนรู้ด้วยตนอง โดยผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และมีการนำหลักการทางจิตวิทยามาใช้ประกอบเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความสำเร็จ ซึ่งผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญที่จะสร้างและพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สของชาลี ปาร์คเกอร์ เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการเพิ่มทักษะในด้านดนตรีแจ๊สและแซกโซโฟนแจ๊สของผู้ใช้ทุกท่าน โดยผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับด้านแซกโซโฟนแจ๊ส อยู่ในงานวิจัยในครั้งนี้

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สของชาลี ปาร์คเกอร์ เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้การบรรเลงแซกโซโฟนแจ๊ส โดยมุ่งหวังเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาดนตรีแจ๊สในประเทศไทย มุ่งเน้นแนวทางพัฒนานักศึกษาดนตรี หรือแม้กระทั่งผู้ที่สนใจในดนตรีแจ๊สนั้นสามารถนำชุดการสอนไปปฏิบัติเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและนำไปต่อยอดการเรียนรู้ได้เพิ่มขึ้น เกิดองค์ความรู้ใหม่ จุดประกายความคิดสร้างสรรค์ในด้านอื่นๆ เช่น การประพันธ์บทเพลงแจ๊ส การทำวงดนตรีแจ๊ส แนวทางในการอิมโพรไวส์แจ๊สผสมผสานกับดนตรีแนวอื่นๆ

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติแซกโซโฟนตามชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลีปาร์คเกอร์ ในวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ชุดการสอนที่มีการพัฒนารูปแบบเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ได้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติแซกโซโฟนตามชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563

3. ได้ทราบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนด้วยชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

4. ได้ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ที่เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาดนตรีแจ๊สในภาคอีสาน สำหรับนักศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป สามารถนำไปศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร หมายถึง นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ที่ปฏิบัติเครื่องเอกแซกโซโฟน ภาคเรียนที่ 1/2563

2. กลุ่มเป้าหมาย หมายถึง นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ที่ปฏิบัติเครื่องเอกแซกโซโฟน ภาคเรียนที่ 1/2563 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

3.1 ตัวแปรต้น หมายถึง ชุดการสอนประกอบการบรรเลงแซกโซโฟนแนวแจ๊สสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

3.2 ตัวแปรตาม หมายถึง ความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติแซกโซโฟนตามชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลีปาร์คเกอร์ ในวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหาที่เน้นการปฏิบัติเป่าแซกโซโฟนที่เป็นเทคนิคอิมโพรไวส์เชชั่นแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ซึ่งเนื้อหาชุดการสอนประกอบด้วย

ชุดที่ 4.1 การฝึกบรรเลงทำนองหลัก (Head in and head out) ในบทเพลง Now's The Time ของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์

ชุดที่ 4.2 การฝึกบรรเลงเพื่อจดจำสังคีตลักษณ์และโครงสร้างของดนตรีแจ๊สแบบบลูส์ 12 ห้องเพลงของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เป็นอาร์เปจโจ (Arpeggio On Twelve Bar Blues)

ชุดที่ 4.3 การฝึกการอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ (Phrasing Through Bar Lines like Charlie Parker)

ชุดที่ 4.4 การฝึกการบรรเลงโดยการใช้สเปซแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์ (Using space like Charlie Parker)

ชุดที่ 4.5 การฝึกการเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกันชาร์ลี ปาร์คเกอร์ (Using Ties Over The Bar Line Like Charlie Parker)

ชุดที่ 4.6 การฝึกโมทิวิค อิมโพรไวเซชัน(Motivic Improvisation) ในการอิมโพรไวส์ตามแนวทางของชาลี ปาร์คเกอร์

ชุดที่ 4.7 การฝึกผสมผสานจังหวะให้เหมือนชาลี ปาร์คเกอร์ (Combining Rhythms Like Charlie Parker)

ชุดที่ 4.8 การฝึกบรรเพลงบทเพลงแจ๊ส Now's The Time ของ ชาลี ปาร์คเกอร์ โดยบรรเลง ทำนองหลักขึ้นและจบ (Head in and head out) และอิมโพรไวส์เป็นแนวทางของตนเองตามแนวคิดของชาลี ปาร์คเกอร์

5. ระยะเวลาในการทดลอง การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โดยฝึกชุดละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

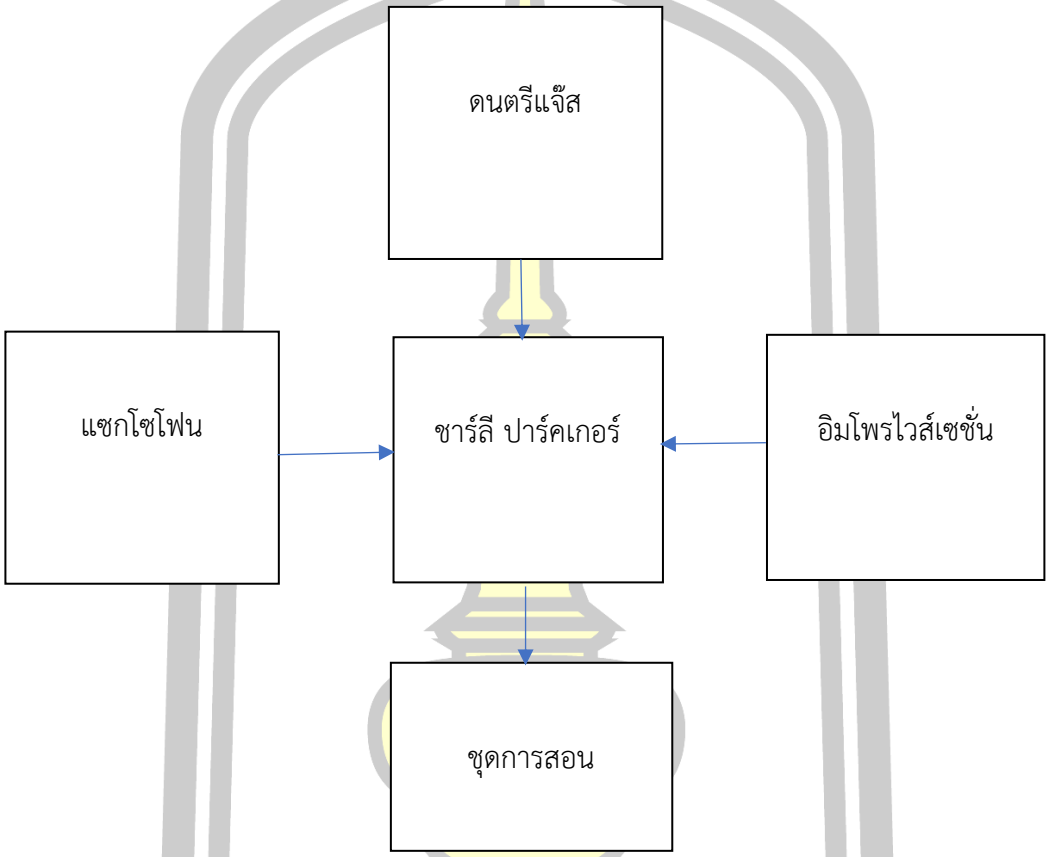

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ที่ปฏิบัติเครื่องเอกแซกโซโฟน ภาคเรียนที่ 1/2563

2. ชุดการสอน หมายถึง ชุดฝึกทักษะแซกโซโฟนแจ๊สเทคนิคอิมโพรไวส์เชชันตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ประกอบด้วย 8 ชุดฝึก ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 การฝึกบรรเลงทำนองหลัก (Head in and head out) ในบทเพลง Now's The Time ของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์

ชุดที่ 2 การฝึกบรรเลงเพื่อจดจำสังคีตลักษณ์และโครงสร้างของดนตรีแจ๊สแบบบลูส์ 12 ห้องเพลงของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เป็นอาร์เปจโจ (Arpeggio On Twelve Bar Blues)

ชุดที่ 3 การฝึกการอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ (Phrasing Through Bar Lines like Charlie Parker)

ชุดที่ 4 การฝึกการบรรเลงโดยการใช้สเปซแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์ (Using space like Charlie Parker)

ชุดที่ 5 การฝึกการเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกันชาร์ลี ปาร์คเกอร์ (Using Ties Over The Bar Line Like Charlie Parker)

ชุดที่ 6 การฝึกโมทิวิค อิมโพรไวเซชัน(Motivic Improvisation) ในการอิมโพรไวส์ตามแนวทางของชาลี ปาร์คเกอร์

ชุดที่ 7 การฝึกผสมผสานจังหวะให้เหมือนชาลี ปาร์คเกอร์ (Combining Rhythms Like Charlie Parker)

ชุดที่ 8 การฝึกบรรเพลงบทเพลงแจ๊ส Now's The Time ของ ชาลี ปาร์คเกอร์ โดยบรรเลงทำนองหลักขึ้นและจบ (Head in and head out) และอิมโพรไวส์เป็นแนวทางของตนเองตามแนวคิดของชาลี ปาร์คเกอร์

3. เทคนิคอิมโพรไวส์เซชันตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ หมายถึง การฝึกบรรเลงคีตปฏิภาณแซกโซโฟนตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

4. การพัฒนาชุดการสอน หมายถึง ชุดฝึกทักษะแซกโซโฟนแจ๊สเทคนิคอิมโพรไวส์เชชั่นตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ของผู้วิจัยไปใช้สอนควบคู่กับวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 ของนักศึกษาหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของนักศึกษา ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะแซกโซโฟนแจ๊สเทคนิคอิมโพรไวส์เชชันตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ในเชิงบวก เป็นความรู้สึกชอบ ยินดี หรือเต็มใจที่จะปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งวัดได้ด้วยแบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 20 ข้อ

6. ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 80 ตัวแรกคือประสิทธิภาพกระบวนการ 80 ตัวหลังคือประสิทธิภาพของผลลัพธ์

7. ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะ หมายถึง ระดับความรู้ความสามารถและทักษะด้านปฏิบัติแซกโซโฟนของนักศึกษา

8. ทักษะความสามารถ หมายถึง ทักษะความสามารถด้านการบรรเลงแซกโซโฟนของนักศึกษา

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เป็นงานวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนแซกโซโฟนแจ๊สสำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่างๆ ตามหัวข้อต่อไปนี้

1) ความรู้และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการสอนดนตรี
2) ความรู้และทฤษฎีเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3) ความรู้และทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
4) ความรู้และทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะความสามารถ
5) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแซกโซโฟน
6) กำเนิดดนตรีแจ๊สยุคต่างๆ
7) ทฤษฎีดนตรีแจ๊ส
8) แนวความคิดและเทคนิคการอิมโพรไวส์เซชัน
9) องค์ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาร์ลี ปาร์คเกอร์
10) โครงสร้างวิชาทักษะเครื่องเป่าลมไม้ 1 ตามหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
11) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความรู้และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการสอนดนตรี

2.1.1 ความหมายของชุดการสอน

ในการเรียนการสอนวิชาทักษะ แบบฝึกหรือชุดฝึกมีความสำคัญมาก เพราะจะช่วยให้นักเรียนได้แก้ไขข้อบกพร่องด้วยการฝึกฝนจากแบบฝึกที่อาจารย์สร้างขึ้น ทักษะดนตรีเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอยู่เสมอ ยังเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ทักษะของนักศึกษา ช่วยให้อาจารย์และนักศึกษาทราบความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่อง ที่เกิดกับนักศึกษาประสบผลในการเรียน (กรกช ธิปัตดี, 2548) ให้ความหมายของชุดฝึกทักษะและชุดการสอนว่า ชุดการสอนกับชุดฝึกทักษะมีความสัมพันธ์กันในเชิงความหมาย หมายความว่าสิ่งที่จัดรวมกันไว้เป็นชุดด้วยสื่อที่หลากหลาย โดยมีเป้าหมายในการนำไปใช้ที่ชัดเจน เช่น เพื่อการสอนหรือเพื่อการแก้ไขปัญหา

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2553) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมไว้ว่า ชุดกิจกรรมเป็นนวัตกรรมที่ครูใช้ประกอบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนศึกษาและใช้สื่อต่างๆ

ในชุดกิจกรรมที่ผู้สอนสร้างขึ้น ซึ่งเป็นรูปแบบของการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

ปิยมาภรณ์ สบายแท้ (2554) กล่าวว่า ชุดการสอน (Instructional Packages)หมายถึง ระบบการผลิตและการนำระบบสื่อประสม(Multimedia) หรือเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิชา เนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2555) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนไว้ว่า ชุดการเรียนเป็นสื่อประสมที่มีการจัดระบบเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนให้มีความสอดคล้องกัน โดยเสนอเนื้อหาสาระเฉพาะเรื่อง และมีความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จในตัวเอง

ทศพร แสงสว่าง (2559) ชุดการสอน มีความสัมพันธ์กันตามวัตถุประสงค์การใช้งาน ซึ่งชุดการเรียนจะเน้นผู้เรียนเป็นผู้ใช้ให้ได้รับทักษะทางการเรียนรู้ด้วยมากขึ้นจากเดิม ส่วนชุดการสอนจะเน้นผู้สอนเป็นผู้ใช้ดำเนินการสอนให้ผู้สอนบรรลุวัตถุประสงค์ทางการสอนและผู้เรียนเกิดการเรียนรู้กระทั่งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเรียน ดังนั้น ทั้งชุดการเรียนและชุดการสอนที่ผู้สอนสร้างขึ้นจึงมีความคล้ายคลึงกันในแง่ของการสร้างขึ้น เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนและผู้สอนบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเรียนการสอน

ดังนั้น ชุดการสอน หมายถึง ระบบการผลิตและนำระบบสื่อผสมหรือเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับรายวิชา ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง ครูสามารถนำไปใช้สอนนักเรียนกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ หรือสามารถใช้ในระบบการเรียนการสอนมวลชนระบบทางไกลเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองในท้องถิ่นที่อาศัยได้ด้วย

2.1.2 องค์ประกอบของชุดการสอน

ชุดฝึกทักษะ แบบฝึกทักษะ หรือชุดการสอนเป็นสื่อการเรียนการสอนซึ่งในแต่ละวิชาไม่เหมือนกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับชั้นและเนื้อหา การที่ผู้เรียนจะเกิดทักษะได้นั้น ผู้เรียนจะต้องไดรับการฝึกฝน โดยมีผู้สอนและผู้ให้คำแนะนำ ได้มีผู้เสนอเกี่ยวกับองค์ประกอบชุดฝึกไว้ดังนี้

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2552) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับครูผู้สอนในการจัดการศึกษาในระบบนั้น สามารถจัดทำได้ 4 รูปแบบ

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอน เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูใช้ประกอบการสอน ประกอบด้วยคู่มือครู สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการจัดกิจกรรมและสื่อการสอนประกอบการบรรยายของผู้สอน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้มีเนื้อหาสาระเพียงหน่วยเดียวและใช้กบผู้เรียนทั้งชั้น แบ่งเป็นหัวข้อที่จะบรรยาย มีการกำหนดกิจกรรมตามลำดับขั้น

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับกลุ่ม เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาความรู้ร่วมกัน โดยปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดไว้ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้หรืออาจะเรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียน กล่าวคือ ในแต่ละศูนย์การเรียนรู้ จะมีชุดกิจกรรมการ

เรียนรู้ในแต่ละหัวข้อย่อยของหน่วยการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนศึกษา ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะหมุนเวียนศึกษาความรู้และทำกิจกรรมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้จนครบทุกศูนย์การเรียนรู้

3. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายบุคคล เป็นชุดกิจกรรการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนศึกษาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในชุดกิกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสามารถศึกษาได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และเมื่อศึกษาจนครบตามขั้นตอนแล้ว ผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้ด้วยตนเอง

4. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสม เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการจัดกิจกรรมหลากหลาย บางขั้นตอนผู้สอนอาใช้วิธีการบรรยายประกอบการใช้สื่อ บางขั้นตอนผู้สอนอาจให้ผู้เรียนศึกษาความรู้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล และบางขั้นตอนอาจให้ผู้เรียนศึกษาความรู้จากชุดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง (2555) ได้แบ่งประเภทของชุดการสอนหรือชุดกิจกรรม เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. แบบประกอบการบรรยาย เป็นชุดการสอนที่มีเนื้อหาเพียงอย่างเดียว โดยแบ่งหัวข้อที่จะบรรยายและประกอบกิจกรรมไว้ตามลำดับขั้น ให้ครูใช้ประกอบคำบรรยายตามปัญหาและหัวข้อที่ครูกำหนดให้ เพื่อความเรียบร้อยในการใช้ประกอบการสอนหรือบรรยาย

2. แบบกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งในชุดการสอนนี้ประกอบด้วยชุดย่อยตามจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ ผู้เรียนที่เรียนจากชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มจะต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย ในระยะเริ่มเรียนเท่านั้น หลังจากเริ่มเรียนแล้วผู้เรียนสามรถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ หรือหากปัญหาในการเรียนสามารถถามครูได้เสมอ

3. แบบรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อศึกษาจบแล้วจะทำการทดสอบประเมินความก้าวหน้าและศึกษากิจกรรมอื่นต่อไปตามลำดับ ชุดกิจกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้แต่ละบุคคลให้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองจนสุดความสามารถ

4. แบบทางไกล เป็นชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าเรียน เป็นชุดการสอนสำหรับผู้เรียนต่างถิ่น

วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2555) ได้กำหนดองค์ประกอบของชุดการเรียน ต้องประกอบด้วย

1. คู่มือการใช้ชุดการเรียน เป็นรายละเอียดที่ครูหรือผู้ใช้จะใช้ชุดการเรียนได้ถูกต้องและเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ครูต้องศึกษาคู่มือการใช้ชุดการเรียนก่อนใช้ชุดการเรียน โดยทั่วไป คู่มือครูหรือคู่มือการใช้ชุดการเรียนมักประกอบด้วย 3 ภาค

1.1 ภาคแรก การใช้ชุดการเรียน ประกอบด้วย คำนำ สารบัญ คำอธิบายรายวิชา หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ รายชื่อหน่วย ส่วนประกอบของชุดการเรียนในแต่ละประเภท ขั้นตอนการใช้ชุดการเรียน (ครอบคลุมก่อนการใช้ชุดการเรียน ระหว่างการใช้ชุดการเรียน และหลังการใช้ชุดการเรียน)บทบาทของครูผู้สอน บทบาทของผู้เรียน สิ่งที่ครูและนักเรียนต้องเตรียมการล่วงหน้า แผนผังการจัดชั้นเรียนและการประเมินการเรียน

1.2 ภาคที่ 2 รายละเอียดของชุดการเรียนประกอบด้วย แผนการสอน เนื้อหาสาระ สื่อต่าง ๆ ที่อยู่ในชุดการเรียน และเครื่องมือในการประเมิน

1.3 ภาคที่ 3 คู่มือการเรียน (สำหรับนักเรียน) ประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียนกระดาษคำตอบ เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน แผนการสอน แบบฝึกปฏิบัติ (ครอบคลุมที่ว่างสำหรับบันทึกสาระสำคัญ ที่ว่างสำหรับประกอบกิจกรรม) แบบฝึกหัด (ถ้ามี) เฉลยกิจกรรม แบบทดสอบหลังเรียน เฉลยคำตอบ เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

2. แผนการสอน ชุดการเรียนแต่ละประเภทที่ผู้ผลิตพัฒนาขึ้นจำเป็นต้องมีแผนการสอนหรือสิ่งจัดแนวคิดเพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวพร้อมก่อนที่จะเรียนเนื้อหาสาระนั้น โดยทั่วไปแผนการสอนประกอบด้วย หัวเรื่อง แนวคิด วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียน สื่อการเรียน และการประเมินการเรียน

3. เนื้อหาสาระ เป็นองค์ประกอบสำคัญของชุดการเรียน เนื้อหาสาระที่ได้กำหนดไว้ว่าจะเรียนด้วยชุดการเรียน การวิเคราะห์และกำหนดเนื้อหาสาระต้องนำเนื้อหามาจำแนกเป็นหัวเรื่องหัวข้อย่อยเพื่อให้สื่อได้เหมาะกับเนื้อหาในเรื่องนั้น ๆ การจำแนกเนื้อหาต้องจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก เช่น สอนเรื่องกบ เนื้อหาสาระในชุดการเรียนต้องจัดระบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ควรเริ่มต้นด้วยความหมายของ กบ ประโยชน์ของกบ ส่วนประกอบของกบ ประเภทของกบ วงจรชีวิตของกบ ฯลฯ

4. สื่อที่อยู่ในชุดการเรียน มีทั้งสื่อวัสดุ ได้แก่ ภาพ ภาพชุด แผนภูมิ บัตรต่าง ๆ แผ่นใสด้วยคอมพิวเตอร์ ของจริง สื่อสามมิติ หนังสือเรียน แบบเรียน แบบฝึกหัด ซีดี เทปเสียง วีดิทัศน์ เทปภาพ ดีวีดี บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ยังมีสื่อประเภทอุปกรณ์ที่ครูต้องเตรียมการก่อนใช้ชุดการเรียน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่อง LCD เครื่องเทปเสียง ฯลฯ สื่อประเภทวิธีการที่นำมาใช้ในชุดการเรียน เช่น เกม สถานการณ์จำลอง รายกรณี การทดลอง การฝึกปฏิบัติ ฯลฯ

5. การประเมินการเรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญในชุดการเรียนไม่ว่าจะเป็นชุดการเรียนประเภทใดก็ตาม มีการประเมินสองประเภท คือ (1) การประเมินกระบวนการ คือการประเมินในระหว่างเรียนที่ผู้เรียนทำ เช่น การอภิปราย การฝึกปฏิบัติ สร้างชิ้นงาน การรายงาน การวาดภาพแบบฝึกหัด เป็นต้น การประเมิน กระบวนการในการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนก็คือ ค่า E1

และ (2) การประเมินผลลัพธ์ คือการประเมินด้วยการทดสอบหลังเรียน โดยทั่วไป นิยมให้มีการประเมินก่อนเรียนเป็นการวัดความก้าวหน้าในการ
เรียนรู้ว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นจากเดิมมากน้อยเท่าใด การประเมินผลลัพธ์ในการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนก็คือ ค่า E2

6. แบบฝึกปฏิบัติ (Work Book) เป็นเอกสารสำหรับผู้เรียนใช้ประกอบการเรียนในชุดการเรียน ชุดการเรียนทุกประเภทต้องมีแบบฝึกปฏิบัติแต่อาจมีส่วนประกอบบางอย่างที่แตกต่างกัน แบบฝึกปฏิบัติมีความสำคัญคือ (1) ทำให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมล่วงหน้าว่าตนเองกำลังเรียนอะไร มีวัตถุประสงค์อย่างไร มีกิจกรรมที่ต้องทำอะไร และมีการประเมินผลการเรียนอย่างไร (2) ผู้เรียนสามารถบันทึกพัฒนาการในการเรียนของตน (3) ผู้เรียนทบทวนสิ่งที่เรียนผ่านมาแล้วจากการบันทึกสาระสำคัญ และ (4) ได้ทำกิจกรรมลงในแบบฝึกปฏิบัติ แบบฝึกปฏิบัติมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ แบบทดสอบก่อนเรียน (กระดาษคำตอบ) และเฉลย แบบทดสอบก่อนเรียน แผนการเรียน ที่ว่างสำหรับบันทึกสาระสำคัญที่ได้เรียนในชุดการเรียน ที่ว่างสำหรับทำกิจกรรมที่กำหนดให้ทำพร้อมเฉลยกิจกรรม และแบบทดสอบหลังเรียน (กระดาษคำตอบ) และเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ดังนั้น องค์ประกอบของชุดการสอน ประกอบด้วย (1) คู่มือการใช้ชุดการเรียน (2) แผนการสอน (3) เนื้อหาสาระและสื่อประสม (4) การประเมินผล และ (5) แบบฝึกปฏิบัติ

2.1.3 ประเภทของชุดการสอน

ในการสร้างชุดการสอนหรือชุดฝึกทักษะสำหรับนักเรียนและนักศึกษามีองค์ประกอบหลายประการ ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงประเภทของชุดการสอนไว้ดังต่อไปนี้

วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2555) ได้แบ่งประเภทชุดการเรียนออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. ชุดการเรียนประกอบการบรรยาย เป็นชุดการเรียนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง มุ่งช่วยขยายเนื้อหาสาระการสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้น ช่วยให้ผู้สอนพูดน้อยลง และให้สื่อการสอนทำหน้าที่แทน ชุดการเรียนประกอบการบรรยาย ยึดบุคคลเป็นสื่อหลัก มักนิยมใช้แผ่นใสคอมพิวเตอร์หรือสไลด์คอมพิวเตอร์ประกอบการบรรยาย ชุดการเรียนประกอบการบรรยายมักนิยมใช้ในการฝึกอบรมและการสอนในระดับอุดมศึกษา ชุดการเรียนประกอบการบรรยายยังมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน

2. ชุดการเรียนแบบกลุ่มกิจกรรม เป็นชุดการเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ยึดกลุ่มปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยม คือ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือทำกิจกรรม ชุดการเรียนแบบกลุ่มกิจกรรมจึงมุ่งให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมกลุ่ม ชุดการเรียนแบบกลุ่มกิจกรรมผลิตขึ้นแตกต่างตามการสอน เช่น ชุดการเรียนแบบกลุ่มกิจกรรมใช้กับการสอบแบบศูนย์การเรียน การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

3. ชุดการเรียนแบบอิงประสบการณ์ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นชุดที่พัฒนาขึ้นต่อยอดจากชุดการเรียนแบบกลุ่มกิจกรรม ดังนั้น ชุดการเรียนแบบอิงประสบการณ์มุ่งเน้นการเรียนกับครู การเรียนกับเพื่อน และการเรียนด้วยตนเอง จากสื่อและแหล่งความรู้ต่างๆที่ได้จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนได้เผชิญ ผจญ เผด็จ ทั้งประสบการณ์ทางอ้อมและประสบการณ์ทางตรง ชุดการเรียนแบบอิงประสบการณ์เป็นนวัตกรรมใหม่ในอนาคตจะเหมาะสมกับระบบการสอนของไทยที่เน้น การเรียนโดยมีครู เรียนด้วยตนเอง และเรียนกับเพื่อน

4. ชุดการเรียนตามเอกัตภาพหรือชุดการเรียนรายบุคคล เป็นชุดการเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมุ่งเป็นผู้เรียนศึกษาความรู้ด้วยตนเอง โดยยึดปรัชญาการศึกษากลุ่มสวภาพนิยม คือยึดความแตกต่างระหว่างบุคคล เชื่อว่ามนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างในด้านความต้องการ ความสนใจ ฯลฯ ความแตกต่างระหว่างบุคคลอาจเป็นการเรียนที่บ้านหรือที่โรงเรียนก็ได้ด้วยชุดการเรียนรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถ ความสนใจ และความพร้อมของผู้เรียน ชุดการเรียนรายบุคคล อาจออกมาในรูปของหน่วยการสอนย่อยหรือ “โมดูล”

5. ชุดการเรียนทางไกล เป็นชุดการเรียนที่ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ต่างถิ่นต่างเวลากัน มุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนประกอบด้วย สื่อหลัก และสื่อเสริม เช่น ชุดการเรียนทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ยึดสื่อพิมพ์เป็นสื่อหลัก ได้แก่ เอกสารการสอนหรือประมวลสาระและยึดสื่อเสริม เช่น รายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ ดีวีดี การสอนเสริม/การสัมมนาเสริม ฯลฯ

ดังนั้น ประเภทของชุดการเรียน แบ่งออกเป็น (1) ชุดการเรียนแบบบรรยาย เป็นชุดการเรียนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง (2) ชุดการเรียนแบบกลุ่มกิจกรรม เป็นชุดการเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (3) ชุดการเรียนแบบอิงประสบการณ์ เป็นชุดการเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (4) ชุดการเรียนแบบรายบุคคล เป็นชุดการเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมุ่งเป็นผู้เรียนศึกษาความรู้ด้วยตนเอง และ (5) ชุดการเรียนแบบทางไกล เป็นชุดการเรียนที่ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ต่างถิ่นต่างเวลากัน มุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียน

2.1.4 หลักการสร้างชุดการสอน

ชุดการสอนหรือแบบฝึกเป็นสิ่งสำคัญของการเรียนดนตรี นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนนั้นเกิดทักษะความชำนาญในการปฏิบัติแล้วยังช่วยทำให้สามารถจำสิ่งที่เรียนได้นาน แบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพนั้นต้องมีความหมายต่อผู้เรียน ดังนั้นแล้วการสร้างแบบฝึกจึงต้องยึดหลักว่าแบบฝึกควรจะมีแนวทางไปทิศทางใด เพื่อให้สอดคล้องกับบทเรียน การสร้างชุดฝึกที่ดีจึงควรมีหลักการดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ (2551) ได้เสนอหลักการสร้างชุดการสอนดังนี้

1. กำหนดเรื่องเพื่อทำชุดการเรียนการสอน อาจกำหนดตามเรื่องในหลักสูตร หรือกำหนดเรื่องใหม่ แบ่งเนื้อหาออกเป็นย่อยขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้ชุดการสอนนั้นๆการแบ่งเนื้อเรื่องเพื่อทำการสอนในแต่ละระดับย่อมไม่เท่ากัน

2. กำหนดหมวดหมู่และเนื้อหาประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการแบบสหวิทยาการได้ตามความเหมาะสม

3. จัดเป็นหน่วยการสอน จะแบ่งเป็นกี่หน่วย หน่วยหนึ่งๆจะใช้เวลานานเท่าใดนั้นควรพิจารณาให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน

4. กำหนดหัวเรื่อง จัดแบ่งหน่วยการสอนเป็นหัวข้อย่อยๆเพื่อสะดวกแก่การเรียนรู้แต่ละหน่วยควรประกอบด้วยหัวข้อย่อย หรือประสบการณ์ในการเรียนรู้ประมาณ 4-6 ข้อ

5. กำหนดความคิดรวบยอดหรือหลักการ ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดหรือสามารถสรุปหลักการ แนวคิดอะไร

6. กำหนดจุดประสงค์การสอน หมายถึง จุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้อย่างชัดเจน

7. กำหนดกิจกรรมการเรียน ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นแนวทางในการเลือกและผลิตสื่อการสอน

8. กำหนดแบบประเมินผล ต้องออกแบบประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้การสอบแบบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมมาเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด

9. เลือกและผลิตสื่อการสอน เมื่อผลิตเสร็จแล้ว ควรจัดสื่อการสอนเหล่านั้นแยกออกเป็นหมวดหมู่ในกล่อง ก่อนนำไปหาประสิทธิภาพเพื่อหาความตรง ความเที่ยงก่อนนำไปใช้เราเรียกสื่อการสอนแบบนี้ว่า ชุดการสอน

10. สร้างข้อสอบก่อน และหลังเรียนพร้อมทั้งเฉลย การสร้างข้อสอบเพื่อทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนควรสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหากิจกรรมที่กำหนดให้เกิดการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ ข้อสอบไม่ควรยากจนเกินไปแต่ควรเน้นกรอบความรู้สำคัญในประเด็นหลักมากกว่ารายละเอียด และเมื่อสร้างเสร็จควรทำเฉลยไว้พร้อมก่อนส่งไปหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

11. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน เมื่อสร้างชุดการสอนเสร็จแล้วควรนำไปทดสอบโดยวิธีต่างๆก่อนนำไปใช้จริง เช่น ทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องคามครอบคลุมและความตรงของเนื้อหา

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้ให้หลักการในการออกแบบการสร้างชุดการสอนดังนี้

1. ออกแบบชุดกิจกรรม

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรม โดยละเอียดทั้งทฤษฎี แนวคิด หลักการสำคัญในการสร้างชุดกิจกรรม

1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้ เช่น มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียน ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

1.3 ออกแบบกิจกรรม

2. เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้มีองค์ประกอบครบถ้วน โดยทั่วไปจะมีองค์ประกอบ คือ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และอาจมีภาคผนวกท้ายแผน ที่แสดงให้เห็นถึง สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆใบกิจกรรม ใบงาน ใบความรู้ เครื่องวัดผลประเมินผล เป็นต้น

3. สร้างชุดกิจกรรม โดยการผลิตสื่อ และเครื่องมือต่างๆของแต่ละชุดกิจกรรม ตามตารางออกแบบชุดกิจกรรม และแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. เขียนคู่มือการใช้ชุดกิจกรรม โดยคู่มืออาจมีองค์ประกอบ คือ คำชี้แจงการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับครู คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียน รายการอุปกรณ์ในชุดกิจกรรม แผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือวัดประเมินผลการเรียนรู้จากชุดกิจกรรม

ดังนั้นหลักการสร้างชุดการสอน มีขั้นตอนดังนี้ คือ 1) กำหนดชื่อชุดการสอน 2) กำหนดหมวดหมู่และเนื้อหาประสบการณ์ 3) จัดเป็นหน่วยการสอน 4) กำหนดหัวเรื่อง จัดแบ่งหน่วยการสอนเป็นหัวข้อย่อยๆ 5) กำหนดความคิดรวบยอดหรือหลักการให้ชัดเจน 6) กำหนดจุดประสงค์การสอน 7) กำหนดกิจกรรมการเรียน 8) กำหนดแบบประเมินผล 9) เลือกและผลิตสื่อการสอน 10) สร้างข้อสอบก่อน และหลังเรียนพร้อมทั้งเฉลย และ 11) หาประสิทธิภาพชุดการสอน

2.1.5 การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่สร้างขึ้นมานั้น เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ทราบได้ว่าเครื่องมือที่เราสร้างขึ้นมานั้นมีประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร ซึ่งมีนักการศึกษาให้ความหมายของการหาประสิทธิภาพดังนี้

อธิพร ศรียมก (2552) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อหรือแบบฝึกว่าต้องนำแบบฝึกไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปทดสอบใช้จริง (Trial Run) นำผลที่ได้มาปรับปรุงและแก้ไขเสร็จแล้ว จึงดำเนินการผลิตเป็นจำนวนมากและนำไปใช้สอนในชั้นเรียนตามปกติ การทดลองมีขั้นตอนดังนี้

1. การทดลองแบบเดี่ยว (1 :1) เป็นการทดลองกับผู้เรียน 3 คน โดยใช้เด็กอ่อน 1 คน เด็กเก่ง 1 คน เด็กปานกลาง 1 คน โดยทดลองครั้งละ 1 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบเดี่ยวนี้ จะได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มากแต่ไม่ต้องวิตกเมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้นมาก ก่อนนำไปทดลองในขั้นนี้ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 60/69

2. การทดลองแบบกลุ่มย่อย (1:10) เป็นการทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน โดยคละกันระหว่างผู้เรียนที่เรียนเก่ง อ่อน และปานกลาง ในอัตราส่วนที่เท่าๆกัน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์ โดย เฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10% นั่นคือ E_1/E_2 ที่จะได้มีค่าประมาณ 70/70

3. การทดลองแบบกลุ่มใหญ่ (1:100) เป็นการทดลองกับผู้เรียนทั้งชั้นเรียน โดยมีจำนวนตั้งแต่ 30-100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ที่ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% ก็ยอมรับ หากแตกต่างกันมากผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของเครื่องมือใหม่ โดยยึดสภาพความจริงเป็นเกณฑ์ สมมติว่าเมื่อทดสอบประสิทธิภาพได้เกณฑ์ 85/85 ก็แสดงว่า เครื่องมือนั้นมีประสิทธิภาพ 83.50/85.40 ใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แต่ถ้าเกณฑ์ 75/75 เมื่อผลการทดลองเป็น 83.50/85.40 ก็อาจเลื่อนเกณฑ์ขึ้นมาเป็นเกณฑ์ 85/85 ได้

ฉลองชัย สุวรวัฒนสมบูรณ์ (2553) ได้กล่าวถึงการทดสอบหาประสิทธิภาพของสื่อว่าจะต้องนำไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองสอนจริง เพื่อนำผลที่มาปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วจึงดำเนินการผลิตเป็นจำนวนมากหรือใช้สอนในชั้นเรียนปกติได้

การทดลองมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทดลองกับผู้เรียนเดี่ยว โดยทดลองใช้กับผู้เรียน ซึ่งมีระดับความสามารถอ่อน ปานกลาง และเก่งอย่างละ 1 คน คำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อ แล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

2. ทดลองกับผู้เรียนเป็นกลุ่ม ตั้งแต่ 6-10 คน ทั้งเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน คำนวณทางประสิทธิภาพของสื่อและปรับปรุงให้ดีขึ้น

3. ทดลองภาคสนาม เป็นการทดลองกับนักเรียนทั้งชั้น 40-100 คน คำนวณ เพื่อหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงแก้ไข ผลลัพธ์ที่ได้จะใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้โดยต่ำกว่าเกณฑ์ได้ไม่เกิน 2.5%

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึก เมื่อผลิตแบบฝึกเพื่อเป็นต้นแบบแล้วต้องนำแบบฝึกทักษะไปทดสอบหาประสิทธิภาพดังนี้

1. ขั้นการหาประสิทธิภาพ 1:1 แบบเดี่ยว เป็นการทดสอบกับผู้เรียนจำนวน 3 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง อย่างละ 1 คน แล้วนำมาคำนวณหาประสิทธิภาพ เสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองเดี่ยวนี้ จะได้คำแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก

2. ขั้นการหาประสิทธิภาพ 1:10 แบบกลุ่ม เป็นการทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน โดยคละนักเรียนที่เรียนเก่งกับอ่อน จากนั้นคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ในครั้งนี้คะแนนผู้เรียนจะดีขึ้น

3. ขั้นการหาประสิทธิภาพ 1:100 ภาคสนาม ขั้นนี้เป็นการทดลองกับผู้เรียนทั้งชั้นจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 30-100 คน จากนั้นคำนวณหาประสิทธิภาพ แล้วทำการปรับปรุงผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ชัยวัฒน์ พรหมวงศ์ (2556) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหมายว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้ผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อร้อยละของผลการประเมินหลังเรียนทั้งหมด คือ E1/E2 สิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ตัวอย่าง 80/80 หมายความว่าเมื่อเรียนด้วยสื่อหรือชุดการสอนแล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกปฏิบัติ หรืองานได้ผลเฉลี่ย 80% และประเมินหลังเรียนและงานสุดท้ายได้ผลเฉลี่ย 80% มีขั้นตอนในการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ 3 ขั้นตอนคือ การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม และการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม

ดังนั้นจากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นสรุปได้ว่า ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพสื่อการเรียนการสอน เริ่มต้นหลังจากที่สร้างสื่อการสอนแล้วนำสื่อนั้นๆไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบ และใช้วิธีเพื่อประเมินหาประสิทธิภาพของสื่อโดยการตรวจสอบผลกับผู้เรียน มีวิธีการประเมิน คือ นำแบบฝึกไปทดลองใช้ (Try Out) ซึ่งมีทั้งหมด 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ทดลองแบบรายบุคคล (1:1) หมายถึงเลือกนักเรียนมา 3 คน คือ เก่ง 1 คน อ่อน 1 คน และปานกลาง 1 คน และนำแบบฝึกที่สร้างขึ้นมาทดลองใช้กับนักเรียนทั้ง 3 คน คำนวณหาประสิทธิภาพ เมื่อพบข้อบกพร่องให้ทำการปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนที่ 2 ทดสอบแบบรายกลุ่มเล็ก (1:10) หมายถึงเลือกนักเรียนมา 6-10 คน โดยมีคนเก่ง อ่อน และปานกลางอย่างละเท่ากันและนำแบบฝึกที่สร้างขึ้นมาทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มนี้ คำนวณหาประสิทธิภาพ เพื่อพบข้อบกพร่องให้ทำการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ขั้นตอนสุดท้าย คือ ทดลองภาคสนาม (1:100) หมายถึง นำแบบฝึกที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว ไปทดลองกับนักเรียนทั้งชั้นเรียนที่มีนักเรียนในชั้นตั้งแต่ 30 คนขึ้นไป และคำนวณหาประสิทธิภาพ ซึ่งในการทดลองครั้งนี้สื่อหรือแบบฝึกจะมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะได้รับการปรับปรุงมาแล้ว 2 ครั้ง ดังนั้นประสิทธิภาพของแบบฝึก จะได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือเกณฑ์ 80/80 หรือ 90/90

2.2 ความรู้และทฤษฎีเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีผู้ที่กล่าวถึงความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังนี้

จินตนา วงศ์อำไพ (2551) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลของการจัดการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของผู้เรียน ในด้านความรู้ ทักษะ สมรรถภาพต่างๆของสมองซึ่ง

สามารถพิจารณาได้จากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่เกิดจากผลของการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ

สุชาดา ทองอินทร์ (2551) ได้สรุปความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่าเป็นความรู้ ทักษะ และความสามารถต่างๆที่เกิดขึ้นภายหลังที่นักเรียนได้รับการฝึกฝนและอบรมสั่งสอนในเรื่องที่เรียนมาแล้ว อันมีผลให้เกิดการความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พัชรี ปฏิรูปวาที (2547) ได้กล่าวถึงความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าเป็นผลของพฤติกรรมการเรียนการสอนที่เกิดความรู้ ทักษะและความสามารถในด้านต่างๆของนักเรียนจนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความรู้และความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

ดังนั้นจากความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นักการศึกษากล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียน แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการเรียน หลังจากที่นักเรียนได้เรียนหรือได้รับประสบการณ์มาแล้ว สามารถวัดและประเมินผลได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีนักการศึกษาได้จำแนกประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

ชวลิต ชูกำแพง (2550) ได้จำแนกประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังนี้

1. แบบอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่เขียนคำถามโดยกำหนดสถานการณ์หรือปัญหาในรูปใดรูปหนึ่ง เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น ได้อย่างไม่จำกัด คำตอบของข้อสอบแบบอัตนัย มีลักษณะและปริมาณไม่แน่นอน การตอบข้อสอบแบบอัตนัยจึงต้องจัดระเบียบคำตอบภายในเวลาที่กำหนดให้ ใช้สำนวนภาษาและแบบฉบับของตนเองเขียนตอบ เขียนคำตอบให้ครอบคลุมอย่างสมบูรณ์และระมัดระวัง การตรวจให้คะแนน ผู้ที่ตรวจต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชานั้น ต้องอาศัยทักษะและความพยายามในการอ่าน และทำใจให้เป็นกลางในการตรวจ

2. แบบเติมคำ เป็นลักษณะของแบบทดสอบที่เขียนประโยคหรือข้อความเป็นตอนนำไว้แล้วเว้นช่องว่างระหว่างข้อความหรือท้ายข้อความ สำหรับให้เติมคำหรือข้อความ เพื่อให้ข้อความนั้นถูกต้องสมบูรณ์ การเว้นช่องว่าง อาจจะเว้นที่ว่างให้เติมมากกว่าหนึ่งแห่ง

3. แบบเลือกตอบหลายตัวเลือก ประกอบด้วยส่วนที่เป็นคำถามและส่วนที่เป็นคำตอบ ส่วนคำถามเป็นข้อความปัญหา เขียนเป็นประโยคคำถาม ส่วนคำตอบให้เลือกเป็นตัวเลือกหลายตัวเลือก มีทั้งคำตอบถูกและคำตอบผิด เรียกว่าตัวลวง ข้อสอบแบบเลือกตอบจึงเป็นข้อสอบชนิดที่มี

คำตอบกำหนดไว้ให้หมด แล้วผู้ตอบเลือกตอบตัวเลือกใดตัวเลือกหนึ่ง หรือหลายตัวเลือกแล้วแต่เงื่อนไขคำถาม

4. แบบถูกผิด ลักษณะของข้อสอบจะเขียนข้อความที่เป็นสถานการณ์ซึ่งมีทั้งถูกหรือผิดคละกันไป รูปแบบคำถามจำแนกเป็น แบบคำถามเดี่ยว แบบคำขยาย และแบบคำตอบผสมโดยให้พิจารณาว่าคำถามหรือข้อความนั้นถูกหรือผิด

5. แบบจับคู่ ลักษณะของข้อสอบประกอบด้วยคำถาม เขียนเป็นตัวยืนไว้ในสดมภ์ซ้ายมือ โดยมีที่ว่างเว้นไว้หน้าข้อเพื่อให้ผู้ตอบเลือกหาคำตอบที่เขียนไว้ในสดมภ์ขวามือ รูปแบบคำถามสามารถจำแนกได้เป็น แบบหาความสัมพันธ์ แบบตัวเลือกคงที่ และแบบจัดเรียงลำดับ

จากประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้นสรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งออกเป็น แบบทดสอบเบื้องต้น แบบทดสอบพื้นฐานความรู้ แบบทดสอบตนเอง และทดสอบหลังเรียน ซึ่งการสร้างแบบทดสอบแต่ละประเภทดังกล่าวนั้น อาจเขียนคำถามให้ผู้เรียนตอบเป็นแบบอัตนัย แบบเติมคำ แบบเลือกตอบหลายตัวเลือก แบบถูกผิด แบบจับคู่ โดยควรคำนึงว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ต้องสามารถตรวจสอบพฤติกรรม หรือผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอันเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ไว้ ว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการทดสอบ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน

2.2.3 หลักการวัดผลสัมฤทธิ์

มีนักการศึกษากล่าวถึง หลักการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2544) ได้กล่าวถึงการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในด้านพุทธิพิสัย ได้แก่

1. ความรู้ความจำ หมายถึง การระลึกได้ของเรื่องราวต่างๆที่เคยพบเห็น เคยได้ยินหรือเคยได้มีประสบการณ์มาแล้ว เป็นเรื่องของความสามารถในการจดจำสิ่งต่างๆจำแนกได้ดังนี้

1.1 ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับศัพท์ นิยาม กฎ และความจริง

1.2 ความรู้ในวิธีการเกี่ยวกับระเบียบ แบบแผน ลำดับขั้น แนวโน้ม ประเภท เกณฑ์และวิธีการ

1.3 ความรู้รวบยอดในเนื้อเรื่องเกี่ยวกับวิชา การขยายหลักวิชา ทฤษฎีและโครงสร้าง

2. ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญหรือแปลความหมายของสิ่งของ หรือสัญลักษณ์ จำแนกได้ดังนี้

2.2 การแปลความหมายของศัพท์ วลี การเปลี่ยนรูป

2.3 การขยายความ เป็นการคาดคะเน อ้างสรุป ทำนาย ตัดสิน ขยายความเพิ่มเติม

3. การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถที่จะนำความรู้ หรือความเข้าใจในสิ่งที่รู้เห็นมานั้นไปแก้ปัญหาใหม่ได้ สามารถนำไปสรุป เลือกใช้ พัฒนา สร้าง สาธิต วางแผนเพื่อแก้ปัญหา

4. การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวต่างๆออกมาเป็นส่วนย่อยๆได้ว่าสิ่งนั้นประกอบด้วยส่วนย่อยๆอะไรบ้าง ส่วนใดเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด แต่ละส่วนย่อยนั้นสัมพันธ์กันอย่างไร จำแนกได้ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ความสำคัญ บอกความสำคัญ วิจารณ์ หรืออภิปรายองค์ประกอบ

4.2 วิเคราะห์หลักการ จุดประสงค์ อธิบายความเป็นมา หาข้อสรุป

5. การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการผสมส่วนต่างๆหรือส่วนย่อยๆนั้นเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ที่สมบูรณ์กว่า หรือดีกว่า หรือแปลกกว่า จำแนกได้ดังนี้

5.1 สังเคราะห์ข้อความ เขียนบทความ โครงสร้าง แต่งเรื่องใหม่

5.2 สังเคราะห์แผนงาน เป็นการวางแผน เป้าหมาย กำหนดจุดประสงค์ หรือวิธีทำงาน

5.3 สังเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการรวบรวมเรื่อง หรือสร้างสัมพันธ์

6. การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาตัดสินเรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่างๆว่าดีหรือไม่ดี และเหมาะสมหรือไม่ จำแนกได้ดังนี้

6.1 ประเมินค่าโดยอาศัยข้อเท็จจริงภายใน โดยใช้วิธีการตัดสิน พิจารณาหรือเปรียบเทียบ

6.2 ประเมินค่าโดยอาศัยข้อเท็จจริงภายนอก โดยใช้วิธีการตัดสิน โต้แย้งพิจารณาหรือเปรียบเทียบ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรวัดเพื่อวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนเรียน และวัดความสำเร็จหลังเรียนดังนี้

1. วิเคราะห์ผู้เรียนก่อนเรียน เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในแต่ละวิชา เพื่อตรวจสอบความรู้ทักษะและความรู้ต่างๆของผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่เหมาะสม แล้วนำผลการประเมินมาเตรียมผู้เรียนทุกคน ให้มีความพร้อมและมีความรู้พื้นฐาน ซึ่งจะช่วยให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี แต่จะไม่นำผลที่ได้ไปใช้การพิจารณาตัดสินผลการเรียน มีแนวปฏิบัติดังนี้

1.1 วิเคราะห์ความรู้ ทักษะที่เป็นพื้นฐานของเรื่องที่จะเรียนรู้

1.2 เลือกวิธีการและเครื่องมือสำหรับวัดความรู้และทักษะพื้นฐานอย่างเหมาะสม การใช้แบบทดสอบ การซักถาม การสอบถามผู้ที่เคยสอน การพิจารณาแฟ้มสะสมงานเป็นต้น

1.3 ดำเนินการประเมินความรู้และทักษะพื้นฐานของผู้เรียน

1.4 นำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียน เช่น จัดการเรียนรู้พื้นฐานสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ และเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น

2. วัดความสำเร็จหลังเรียน เป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียน เป็นการวัดและประเมินผู้เรียนที่ได้เรียนจบแล้ว เพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ พัฒนาการของผู้เรียนเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนเรียนทำให้สามารถประเมินศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน และประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ข้อมูลที่ได้จากการวัดความสำเร็จของผู้เรียนภายหลังการเรียน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแก้วิธีการเรียนของผู้เรียน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้สอนหรือซ่อมเสริมผู้เรียนให้บรรลุตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ การประเมินความสำเร็จหลังเรียนนี้ จะสอดคล้องกับการประเมินวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน หากใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินชุดเดียวกันหรือคู่ขนานกัน เพื่อดูพัฒนาการของผู้เรียนได้ชัดเจน

จากหลักการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นักการศึกษากล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต้องพิจารณาถึงพฤติกรรมของการวัดที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ในด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งการวัดผลที่มีประสิทธิภาพต้องวัดให้ตรงตามจุดประสงค์ครอบคลุมเนื้อหาผู้เรียนที่ได้เรียนไปแล้ว เครื่องมือที่ใช้วัดต้องมีความน่าเชื่อถือถูกต้องและยุติธรรมโดยผ่านการหาคุณภาพที่ได้ออกมาเป็นที่ยอมรับ สามารถวิเคราะห์ผู้เรียนได้โดยการเปรียบเทียบผลการวัดก่อนเรียนและหลังเรียน

2.3 ความรู้และทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

2.3.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงานที่บรรลุเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ อันเป็นผลจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่เขาประสงค์ มีผู้ให้ความหมายคำว่า “ความพึงพอใจ” ไว้ดังนี้

จรัส โพธิ์จันทร์ (2553, น. 17) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อหน่วยงานซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางบวก ทางเป็นกลาง หรือเป็นทางลบ ความรู้สึกเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ กล่าวคือ หากความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางบวก การปฏิบัติหน้าที่จะมีประสิทธิภาพสูง แต่หากความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางลบการปฏิบัติหน้าที่จะมีประสิทธิภาพต่ำ

กชกร เป้าสุวรรณ และคณะ (2550) ได้กล่าวถึง ความหมายของความพึงพอใจว่า ส่งที่ควรจะเป็นไปตามความต้องการ ความพึงพอใจเป็นผลของการแสดงออกของทัศนคติของบุคคลอีกรูปแบบ

หนึ่ง ซึ่งเป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีประสบการณ์ที่มนุษย์เราได้รับอาจจะมากหรือน้อยก็ได้ และเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ แต่ก็เมื่อได้สิ่งนั้น สามารถตอบสนองความต้องการ หรือทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ ก็จะเกิดความรู้สึกบวก เป็นความรู้สึกที่พึงพอใจ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าสิ่งนั้นสร้างความรู้สึกผิดหวัง ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกทางลบ เป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจ

อุทัยพรรณ สุดใจ (2544, น. 7) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาจจะเป็นไปในเชิงประเมินค่าว่า ความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือลบ

มณี โพธิเสน (2543, น. 43) ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกยินดีหรือเจตคติที่ดีของบุคคลเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการของตน ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีในสิ่งนั้นๆ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, น. 775) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจ ความชอบใจ ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Satisfaction

ดังนั้น ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวก เป็นความรู้สึกยินดีหรือเจตคติที่ดีของบุคคลเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการของตน อาจมีทั้งทางบวกและทางลบ

2.3.2 ความสำคัญของความพึงพอใจ

ในการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของความพึงพอใจ มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายแนวคิดและทฤษฎีไว้ ดังนี้

สุกัญญา สีลาดเลา (2557, น. 12) ความสำคัญของความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้งานประสบผลสำเร็จโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเกี่ยวกับการบริการ ซึ่งเป็น ปัจจัยสำคัญประการแรกที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความเจริญก้าวหน้าของงานบริการก็ คือ จำนวนผู้มาใช้บริการ

จิตตินันท์ นันทไพบูลย์ (2555, น. 73) ความสำคัญของความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจในการบริการที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของลูกค้าต่อการบริการ และความพึงพอใจในงานของพนักงานซึ่งนับว่าความพึงพอใจทั้ง 2 ลักษณะ มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของการบริการและการดำเนินงานบริการให้ประสบความสำเร็จเพื่อสร้างและรักษาความรู้สึกที่ดีต่อบุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการบริการ

มริษา ไกรงู (2553, น. 22) สรุปได้ว่า ความสำคัญของความพึงพอใจในการบริการเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้รับบริการ และความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานบริการ ซึ่งนับว่าความพึงพอใจทั้งสองลักษณะมีความสำคัญต่อการพัฒคุณภาพของการบริการ และการดำเนินงานบริการให้ประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างและรักษาความรู้สึกที่ดีต่อบุคคล ทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการบริการในด้านความสะดวกในการเข้าถึงบริการต่อผู้รับบริการ พฤติกรรมการแสดงออกของผู้ให้บริการตามบทบาท

หน้าที่และปฏิกิริยาตอบสนองการบริการต่อผู้รับบริการ สิ่งเหล้านี้เกี่ยวข้องการสร้างความพึงพอใจกับลูกค้าด้วยไมตรีจิตของบริการที่แท้จริง

สุทธิศรี ม่วงสวย (2550, น. 21) สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการบริการเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้ให้บริการ ซึ่งนับว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพราะผู้รับบริการและผู้ให้บริการมีความพึงพอใจด้วยกันทั้งสองฝ่าย จะช่วยพัฒนาคุณภาพของการบริการและการดำเนินงานบริการให้ประสบความสำเร็จ และสร้างความรู้สึกที่ดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริการ

ดังนั้น ความสำคัญของความพึงพอใจ เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้งานประสบผลสำเร็จ เพื่อสร้างและรักษาความรู้สึกที่ดีต่อทุกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริการ

2.3.3 การวัดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเกิดขึ้นหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบกับระดับความรู้สึกของนักเรียนดังนั้นในการวัด ความพึงพอใจในการเรียนรู้กระทำได้หลายวิธี

สมนึก ภัททิยธนี (2553, น. 37–43) กล่าวถึง การสร้างแบบวัดความพึงพอใจมีดังนี้

1. คำชี้แจง ระบุถึงจุดประสงค์และวิธีการตอบแบบสอบถาม พร้อมตัวอย่าง
2. ข้อคำถามส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น ชื่อ-สกุล เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ฯลฯ
3. ข้อคำถามเกี่ยวกักบข้อเท็จจริง และความคิดเห็น เป็นส่วนสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา เพื่อให้แบบสอบถามมีคุณภาพสูง

(ภณิดา ชัยปัญญา, 2541, น. 11) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดความพึงพอใจนั้น สามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถาม ต้องการทราบความคิดเห็นซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าว อาจถามความพอใจในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ตอบทุกคนมาเป็นแบบแผนเดียวกัน มักใช้ในกรณีที่ต้องการข้อมูลกลุ่มตัวอย่างมาก ๆ วิธีนี้นับเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุดในการวัดทัศนคติ รูปแบบของแบบสอบถามจะใช้มาตรวัดทัศนคติ ซึ่งที่นิยมใช้ในปัจจุบันวิธีหนึ่ง คือ มาตราส่วนแบบลิเคิร์ท ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีคำตอบที่แสดงถึงระดับความรู้สึก 5 คำตอบ เช่น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยจะต้องออกไปสอบถามโดยการพูดคุย โดยมีการเตรียมแผนงานล่วงหน้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด

3. การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจ โดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสงดออกจากการพูดจา กริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน วิธีนี้เป็นวิธีการศึกษาที่เก่าแก่ และยังเป็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน

(สาโรจน์ ไสยสมบัติ, 2534, น. 39) กล่าวถึงการวัดความพึงพอใจดังนี้

1. การใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้มากอย่างแพร่หลายวิธีหนึ่ง

2. การสัมภาษณ์ซึ่งเป็นวิธีที่ต้องอาศัย เทคนิคและความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์ที่จะจูงใจให้ผู้ตอบคำถามตามข้อเท็จจริง

3. การสังเกต เป็นการสังเกตพฤติกรรมทั้ง ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ขณะปฏิบัติกิจกรรมและ หลังการปฏิบัติกิจกรรมจะเห็นได้ว่าการวัดความพึงพอใจในการเรียนรู้สามารถที่จะวัดได้หลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความ สะดวกความเหมาะสม ตลอดจนจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมายของการวัดด้วยจึงจะส่งผลให้การวัดนั้น มีประสิทธิภาพน่าเชื่อถือ

ดังนั้นสรุปได้ว่า การสร้างแบบวัดความพึงพอใจมีขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดเนื้อหาในการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ 2) เลือกประเด็นในการวัดและกำหนดวิธีที่จะใช้ในการวัด 3) สร้างแบบวัความพึงพอใจ 4) นำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา 5) นำแบบสอบถามความพึงพอใจมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 6) นำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจไปใช้จริงและแปลผล

2.4 ความรู้และทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะความสามารถ

ทักษะความสามารถเป็นสิ่งที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นเครื่องมือที่ช่วยแก้ปัญหาต่างๆการดำรงชีวิต ทั้งในด้านการงานและด้านการงานและด้านบุคลิกภาพอันมาซึ่งการปรับตัวที่ดี การเรียนรู้เกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งในทางตรงและทางอ้อมการเรียนรู้บางอย่างเกิดขึ้นได้เองโดยอัตโนมัติเป็นไปตามกลไกของธรรมชาติ แต่การเรียนรู้บางด้านต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ เพื่อให้เข้าใจการเรียนรู้ได้ดีขึ้นจึงควรศึกษาธรรมชาติของการเรียนรู้

2.4.1 ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้แม้มีผู้รู้ให้ความหมายคล้ายและแตกต่างกันออกไป หรือแคบและกว้างต่างกัน แต่สามารถสรุปได้ดังนี้ ดวงพร หวานเย็น (2556, น. 21) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ คือ กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความคิด คนสามารถเรียนได้จากการได้ยิน การสัมผัสการอ่านการใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง การซักถาม ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้ เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่มีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไขและสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการสอนรวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน การเรียนรู้คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม โดยการแสดงกริยาตอบโต้ต่อสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง (Hilgard, 1971 อ้างถึง ปราศรี อ่อนศรี, 2551 น. 11) การเรียนรู้

คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ (Cronbach, 1963 อ้างถึง ปราศรี อ่อนศรี, 2551 น. 11) การเรียนรู้เป็นกระบวนการของประสบการณ์และการฝึกหัดก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมอย่างถาวร (Morris, 2002 อ้างถึง ปราศรี อ่อนศรี, 2551, น. 11)

ดังนั้น การเรียนรู้ จึงหมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลจากประสบการณ์และการฝึกหัดของแต่ละบุคคล

2.4.2 ทฤษฎีเกี่ยวเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ไพฑูรย์ สินสารัตน์ (2552, น. 20-21) ได้อธิบายว่าการสอนโดยวิธีนี้มุ่งผลของการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องจากการที่มีความรู้ความเข้าใจมีทัศนคติและความสามารถที่จะปฏิบัติได้ โดยมีความต้องการให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความสามารถที่แตกต่างของแต่ละคน ลักษณะการศึกษาด้วยคนเองผู้เรียนต้องมีอิสระในการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ

1.เป็นรายบุคคล (Individualization)

2.กำหนดแผนการศึกษาด้วยตนเอง (Self-direction)

3.มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (Some-interaction) ความสำคัญของการศึกษาด้วยตนเองนี้พิจารณาถึงผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในเรื่อง ความสามารถในการเรียน การเรียนเร็วช้าต่างกัน การเรียนจะดีขึ้นถ้าผู้เรียนมีแรงจูงใจได้รับรู้ผลการเรียนเร็วและมีส่วนร่วมในงานของตนเอง

การ์ดเนอร์ (Gardner, 1992) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเองว่ามนุษย์ไม่ควรมองข้ามความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในตัวเอง การดึงความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ในตนเองออกมาใช้ได้จะนำมาซึ่งหนทางแห่งความสำเร็จของชีวิตได้ ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะประสบความสำเร็จชีวิตได้ ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะประสบความสำเร็จของชีวิต ผู้เรียนไม่ควรดำเนินชีวิตเพื่อดิ้นรนให้ผ่านพ้นไปเพียงวันๆเท่านั้น แต่ควรมีลักษณะของผู้ที่เป็นคนช่างคิดช่างประดิษฐ์ ความมีไหวพริบ ความช่างสงสัย การชอบเรียนรู้มีความเข้าใจต่อสิ่งข้างๆรอบตัว มีความรักและมีความทะเยอทะยาน ผู้ที่มีคุณสมบัติดังกล่าวในที่สุดสามารถสร้างระบบการเรียนที่เป็นของตนเองได้ และจะไม่หยุดการศึกษาไว้เพียงเท่านั้น แต่จะมีการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีความคิดว่า โลกที่เขาอาศัยอยู่นั้น คือห้องเรียนของเขาประสบการณ์ต่างๆในชีวิต คือ ครูที่ดีและเขาสามารถดำเนินชีวิตโดยปราศจากความหวาดกลัว

โรเจอร์ (Rogers, 1969 p, 20) ได้เสนอความคิดของการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) ว่า ผู้ที่เรียนด้วยวิธีนี้ต้องมีลักษณะความรับผิดชอบสูง เป็นบุคคลที่มีชีวิตชีวาและมีการตอบสนองต่อสังคมรอบด้าน มีความสุขรอบคอบ มีการคำนึงถึงความสามารถที่เป็นไปได้ของตนเอง

ในขณะนั้น ความรับผิดชอบนั้น ไม่เพียงแค่คิดว่า ทำสิ่งที่ทำต้องไม่มีความผิดพลาดแต่ต้องคิดว่า ผลที่เกิดตามมาจากการกระทำของเขานั้นเป็นอย่างไร เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตนเองต่อไป

ดังนั้น ทฤษฎีเกี่ยวเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น ผู้ที่เรียนด้วยวิธีนี้ต้องมีลักษณะความรับผิดชอบสูง เพราะเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยตนเองเป็นหลัก เป็นการเรียนรู้แบบอิสระ

2.4.3 ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2528, น. 98-102) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองประกอบด้วยประโยชน์ด้านต่างๆดังนี้

1.หลักสูตรหรือรายวิชาได้ถูกจัดไว้อย่างมีระบบ

2.ระบบการวัดผลประกอบด้วยเครื่องวัดระดับความรู้ที่จะเรียนและสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางตามบุคลิกภาพของผู้เรียน

4.กระบวนการสอนเหมาะกับบุคลากรในหน่วยงาน

การเรียนรู้การสอนแบบเรียนรู้ด้วยตนเองยังเกื้อหนุนสภาพการเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1.ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนตามความสนใจ

2.ผู้เรียนมีโอกาสรับข้อมูลย้อนกลับทันที

3.ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงตลอดเวลา

4.การเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนอย่างเหมาะสม

อนึ่ง วีระ ไทยพานิช (2562, น. 126) กล่าวถึงประโยชน์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1.ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง

2.เป็นการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.ผู้เรียนมีอิสระมากกว่าการสอนปกติ

4.เป็นการจูงใจผู้เรียนและผู้เรียนจะชอบบรรยากาศการเรียนมากขึ้น

5.ผู้สอนมีเวลาที่จะทำงานกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลเมื่อผู้เรียนต้องการ

ดังนั้นประโยชน์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง มีอิสระมากกว่าการสอนปกติ และเป็นการจูงใจผู้เรียนและผู้เรียนจะชอบบรรยากาศการเรียนมากขึ้น เพราะไม่ได้เรียนอยู่แค่ในห้องเรียน ซึ่งเป็นผลดีต่อทั้งผู้เรียนและผู้สอน

2.5 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแซกโซโฟน

แซกโซโฟน (Saxophone) เป็นเครื่องดนตรีในตระกูลเครื่องลมไม้ ใช้ลิ้นเดี่ยวเหมือนของคลาริเนต(Clarinet) ถึงแม้ว่าตัวเครื่องมักจะทำด้วยโลหะแต่โทนเสียงของแซกโซโฟนก็ออกมาทาง

เครื่องลมไม้ แซกโซโฟนจึงได้รับฉายาว่า "คลาริเนตทองเหลือง" (Brass Clarinet) โดยมากจะใช้ในวงโยธวาทิต วงสตริงคอมโบ วงดนตรีแจ๊ส วงออเคสตรา จนถึงวงลูกทุ่งหมอลำ แตรวง (อาคม ทีฆวาทิน , 2558) และยังเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมในการใช้บรรเลงดนตรีแจ๊สอีกด้วย อาจกล่าวได้ว่าแซกโซโฟนเป็นเครื่องดนตรีที่นิยมใช้ในเกือบทุกแนวดนตรี

แซกโซโฟนกำเนิดขึ้นโดยอาดอลฟ์ แซก (Adolphe Sax) มีชื่อจริงว่า "อ็องตวน-โฌแซ็ฟ ซักซ์" แต่คนทั่วไปเรียกเขาว่า อาดอลฟ์ แซก เป็นชาวเบลเยียม เกิดที่เมืองดีน็อง (Dinant) เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน ค.ศ. 1814 บิดาชื่อ ชาร์ล-โฌแซ็ฟ แซก (Charles-Joseph Sax) เป็นนักดนตรีเป่าฟลุตและคลาริเนต ระหว่างปี ค.ศ. 1840-1841 เขาได้ประดิษฐ์แซกโซโฟนและนำออกแสดงในงานนิทรรศการเครื่องดนตรีที่กรุงบรัสเซลส์ใน ค.ศ. 1841 แต่คณะกรรมการไม่ได้มอบรางวัลให้แก่เขาโดยอ้างว่าอายุน้อย ในที่สุดเขาได้ย้ายไปตั้งร้านประดิษฐ์และซ่อมเครื่องดนตรีที่กรุงปารีสในปี ค.ศ. 1842 ร้านของเขาได้รับความนิยมมากที่สุดในยุโรป โดยเฉพาะเครื่องลมไม้และเครื่องทองเหลืองในสมัยนั้น เขาเสียชีวิตในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1894 ที่กรุงปารีสเมื่ออายุ 79 ปี ในระยะต้นของต้นคริสต์ศตรรษที่ 20 บริษัทเฮนรี่ เซลเมอร์(Selmer) แห่งปารีสได้ซื้อร้านของอาดอลฟ์ ซักซ์ ต่อของเขามาดำเนินการแทน และได้ผลิตแซกโซโฟนยี่ห้อเซลเมอร์ ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1920

ชนิดของแซกโซโฟน มีขนาดต่างๆ ถึง 7 ขนาดด้วยกัน แต่ในนิยมใช้ในปัจจุบันมี 4 ชนิด ประกอบด้วยแซกโซโฟนโซปราโน (Soprano Saxophone) แซกโซโฟนอัลโต้ (Alto Saxophone) แซกโซโฟนเทเนอร์(Tenor Saxophone) และบาริโทนแซกโซโฟน(Baritone Saxophone) ในบรรดา 4 ชนิดที่กล่าวมานี้ แซกโซโฟนโซปราโนเป็นแซกโซโฟนที่มีเสียงความถี่เสียงสูงที่สุด ตามด้วยแซกโซโฟนอัลโต้ แซกโซโฟนเทเนอร์และสุดท้ายที่ต่ำคือบาริโทนแซกโซโฟน

โซปราโนแซกโซโฟน (Soprano Saxophone) เป็นแซกโซโฟนที่มีขนาดเล็ก น้ำหนักเบาและมีเสียงที่สูงที่สุด มีขนาดเล็กและน้ำหนักเบา มีท่อเหยียดตรงเหมือนคลาริเนท (กฤษณะ ทิพย์อักษร, 2551) จึงสามารถถือไว้ในมือได้ง่ายโดยไม่จำเป็นต้องใช้สายสะพายแซกโซโฟนก็ได้ โซปราโนแซกโซโฟนไม่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ต้องการหัดเล่นแซกโซโฟนใหม่ ๆ เนื่องจากมีความยากในการคุมเสียงมากกว่าแซกโซโฟนอัลโต้และเทเนอร์ ถือเป็นเครื่องที่ใช้แทนไวโอลินในช่วงโพสิชั่นที่หนึ่ง (1st) ในวงประเภทเครื่องเป่า ระดับเสียง Bb เท่ากับเครื่องดนตรีคลาริเน็ตและทรัมเป็ต ในปัจจุบันแซกโซโฟนโซปราโนจะมีรูปทรงให้เลือก 2 แบบ คือแบบตรง และแบบโค้งก็จะมีลักษณะเหมือนกับแซกโซโฟนอัลโต้แต่มีขนาดเล็กกว่า

อัลโต้แซกโซโฟน (Alto Saxophone) เป็นแซกโซโฟนที่ค่อนข้างเหมาะสำหรับผู้เริ่มต้น เนื่องจากเป็นแซกโซโฟนที่เป่าง่ายกว่าโซปราแซกโซโฟนและมีน้ำหนักเบากว่าแซกโซโฟนเทเนอร์แซกโซโฟนอัลโต้สามารถเป่าได้ในดนตรีหลาย ๆ สไตล์ไม่ว่าจะเป็นสไตล์คลาสสิก ป็อป แจ๊ส แต่นักดนตรีคลาสสิกจะนิยมใช้แซกอัลโต้ในการเล่นมากกว่าการใช้แซกโซโฟนชนิดอื่น ๆ รวมถึงการเล่นดนตรี

แบบแตรวง คอนเสิร์ตหรือมาร์ชชิ่งแบรนด์ก็เช่นกัน ถือเป็นเครื่องที่ใช้แทนไวโอลิน-วิโอล่าในวงประเภทเครื่องเป่า แซกโซโฟนอัลโต้จึงเป็นแซกโซโฟนที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในเอเชีย

เทเนอร์แซกโซโฟน (Tenor Saxophone) เป็นแซกโซโฟนที่ถูกใช้มากในการเล่นดนตรีแนวแจ็ส แต่ก็สามารถเห็นแซกโซโฟนเทเนอร์ได้ในการเล่นดนตรีแบบอื่นๆ เสียงของแซกเทเนอร์จะมีลักษณะแบบนุ่มๆ อ้วนๆ ระดับเสียง Bb และต่ำกว่าแซกโซโฟนอัลโต้และแซกโซโฟนโซปราโน รองจากแซกโซโฟนอัลโต้ (โทนเสียงที่เล่นได้จะอยู่ในโทนอัลโต้-เทนเนอร์) ถือเป็นเครื่องที่ใช้แทนวิโอล่าในวงประเภทเครื่องเป่า แล้วแซกโซโฟนเทเนอร์ก็น่าจะเป็นตัวเลือกที่มือใหม่ควรจะใช้ในการเริ่มต้น

บาริโทนแซกโซโฟน (Baritone Saxophone) เป็นแซกโซโฟนที่มีขนาดใหญ่และมีความถี่เสียงต่ำ แต่ยังสามารถที่จะบรรเลงเดี่ยวได้เพราะโทนเสียงอยู่ในช่วงโทนเทนเนอร์-เบส ถือเป็นเครื่องที่ใช้แทนเชลโลในวงประเภทเครื่องเป่า และมีราคาค่อนข้างแพง และมีน้ำหนัก ดังนั้นบาริโทนแซกโซโฟนจึงไม่เหมาะแก่นักแซกโซโฟนมือใหม่ทั้งหลาย ความยาวท่อของบาริโทนแซกโซโฟนจะอยู่ประมาณ 7 ฟุตเบสแซกโซโฟน (Bass Saxophone) ระดับเสียง Bb เป็นแซกโซโฟนที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่ มีเสียงต่ำกว่าเทนเนอร์แซกฯ 1 ช่วงคู่แปดและต่ำกว่าบาริโทนแซกฯ เป็นคู่ 4 สมบูรณ์ เล่นโทนเบสเป็นหลัก ถือเป็นเครื่องที่ใช้แทนเสียงคอนทร่าเบสในวงประเภทเครื่องเป่า

คอนทร่าเบส แซกโซโฟน (Contrabass Saxophone) (Eb) เป็นเครื่องที่มีขนาดเกือบที่จะใหญ่ที่สุด มีความยาวเป็นสองเท่าของบาริโทนแซกฯ มีความสูงของเครื่องมากกว่าคนเล็กน้อย มีช่วงเสียงต่ำกว่าบาริโทนแซกฯ 1 ช่วงคู่แปด เป็นเครื่องดนตรีที่พบเห็นได้ยาก แต่ยังคงมีการผลิตอยู่ไม่มาก เสียงจะเป็นลักษณะ Buzzy มากกว่าจะบอกได้ว่าเล่นโน้ตตัวอะไรเพราะความใหญ่ของตัวเครื่องต่อปากเป่า

ซับคอนทร่าเบส แซกโซโฟน (Subcontrabass Saxophone) (Bb) เป็นแซกโซโฟนที่มีขนาดที่ใหญ่ที่สุดในปัจจุบัน

ส่วนประกอบต่างๆของแซกโซโฟน แซกโซโฟนมีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ ส่วน 1 หัวแซกโซโฟน (ที่สำหรับเป่า)

พหูน ปณฺฑิโต ชีเว

ภาพประกอบที่ 2 หัวแซกโซโฟน (ที่สำหรับเป่า)

ที่มา : ชนกพงศ์ ราตรี (2564)

ส่วน 2 เป็นส่วนที่ต่อระหว่างหัวแซกโซโฟนกับลำตัวแซกโซโฟน

ภาพประกอบที่ 3 ส่วนที่ต่อระหว่างหัวแซกโซโฟนกับลำตัวแซกโซโฟน

ที่มา : ชนกพงศ์ ราตรี (2564)

ส่วนที่ 3 ลำตัวแซกโซโฟน

ทั้งสามส่วนนี้สามารถแยกออกจากกันได้ ตามปกติเวลาเลิกใช้แซกโซโฟนแล้วจึงจะถอดทั้งสามส่วนนี้ออกแล้วเก็บไว้ในกล่อง

ภาพประกอบที่ 4 ลำตัวแซกโซโฟน

ที่มา : ชนกพงศ์ ราตรี (2564)

สำหรับหัวแซกโซโฟน (ส่วนที่เป็นที่เป่า) จะมีลิ้น(Reed)ประกบอยู่ ลิ้นที่ประกบนี้จะสามารถเปลี่ยนได้ ลิ้นจะมีหมายเลข (Number : No.) ต่างๆกัน หมายเลขแต่ละหมายเลขจะบอกถึงลักษณะความอ่อนหรือแข็งของลิ้น เช่น หมายเลข 1½ , 2 , 2½ เป็นลิ้นที่มีลักษณะอ่อนเหมาะสำหรับผู้ที่ฝึกหัดใหม่ ส่วนลิ้นเบอร์ 3 , 3½ , 4 มีลักษณะแข็งเหมาะสำหรับผู้ที่มีความชำนาญหรือนักดนตรีอาชีพ

ส่วนที่เป็นลำตัวแซกโซโฟนจะมีส่วนประกอบต่างๆ มีลักษณะคล้ายกระเดื่องซึ่งจะแยกออกเป็นจุดต่างๆ จุดต่างๆ เหล่านี้ผู้ฝึกหัดจะต้องใช้นิ้วมือของมือซ้ายและนิ้วมือขวากดลงไปพร้อมกับเป่าลมเข้าไปยังปากเป่าเสียงที่เกิดขึ้นจะมีระดับต่างกันไปตามแต่จะกดตำแหน่งใด (สุรศักดิ์ ปวะภูสะโก, 2552)

2.6 กำเนิดดนตรีแจ๊ส

ดนตรีแจ๊สนั้นมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (อนันต์ ลือประดิษฐ์, 2545) สามารถแบ่งออกได้หลาย โดยทั้งสิ้น 9 ยุค ก็คือ

1) แจ๊สยุคนิวออร์ลีนส์(New Orleans)

2) แจ๊สยุคชิคาโก้(Chicaco Jazz)

3) แจ๊สยุคนิวยอร์กศตวรรษที่ 20(New York in the 20s)

4)แจ๊สยุคสวิง(Swing Era)

5)แจ๊สยุคบีบ๊อพ(Bebob Era)

6)แจ๊สยุคคูลแจ๊ส(Cool Jazz)

7)แจ๊สยุคฮาร์ดบ๊อพ(Hard Bob)

8)แจ๊สยุคอวองต์การ์ดและฟรีแจ๊ส(Avant Garde,Free Jazz

9)แจ๊สยุคฟิวชัน(Fusion)

2.6.1 แจ๊สยุคนิวออร์ลีนส์(New Orleans) เมืองนิวออร์ลีนส์ถือได้ว่าเป็นแหล่งฟูมฟักให้ดนตรีแจ๊สให้เติบโตขึ้นมา ซึ่งนิวออลีนส์เป็นเมืองท่าตั้งอยู่ตรงปากแม่น้ำมิสซิสซิปปี้ของรัฐหลุยเซียนา วออร์ลีนส์จัดเป็นเมืองที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมค่อนข้างสูงชาติ นอกจากสเปนและฝรั่งเศสแล้วยังประกอบด้วย อังกฤษ, อิตาลี เยอรมัน และสลาฟ ส่วนชนผิวดำที่เป็นไทจากการประกาศเลิกทาสหลังสิ้นสุดสงครามกลางเมือง ซึ่งกระจายอยู่ทั่วไปทางตอนใต้ของสหรัฐฯ ได้อพยพมาหางานทำในนิวออลีนส์ ผู้ชายมาทำงานขายแรงงาน ส่วนผู้หญิงที่มีหน้าตาสวยก็จะเข้ามาทำงานอยู่ตามสถานเริงรมย์ต่างๆ คนดำบางส่วนในจำนวนนี้ บางครั้งอาจจะเกิดบุตรนอกสมรสหรืออาจจะได้แต่งงานอยู่กินกับคนยุโรปท้องถิ่น เป็นผลผลิตของลูกครึ่งที่เรียกว่า “ครีโอล” (Creole of Colors) ซึ่งโดยเฉลี่ยมักได้รับการศึกษาดีกว่าคนดำทั่วไป นักดนตรีครีโอลมักมีพื้นฐานการศึกษาดนตรีมาเป็นอย่างดีจึงเขียนและอ่านโน้ตได้ ขณะที่นักดนตรีคนดำส่วนใหญ่เรียนรู้ดนตรีจากการฟังมาโดยตลอด (Playing by Ear) ซึ่งนำไปสู่การด้น(Improvise) หรือการบรรเลงที่ผิดเพี้ยนไปจากต้นฉบับดั้งเดิมทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะจดจำมาไม่ครบหรือยึดถือความพึงพอใจของตนเองเป็นหลัก เป็นที่ทราบกันดีว่าการบรรเลงตามความพึงพอใจสะท้อนถึงความเป็นปัจเจกภาพซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของแจ๊สในเวลาต่อมา

2.6.2 แจ๊สยุคชิคาโก้(Chicaco Jazz)

ปี ค.ศ.1917 “แจ๊ส”เริ่มกลายเป็นคำเรียกติดปากของผู้คนที่กล่าวขวัญถึงดนตรีลักษณะใหม่ และด้วยเหตุสืบเนื่องจากสงครามโลกนี่เอง ทำให้ “นิวออร์ลีนส์” ในฐานะเมืองฐานะเมืองท่าที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ต้องตกอยู่ในกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงนั้นด้วย เมื่อทางการสหรัฐได้สั่งปิดแหล่งโลกีย์ย่าน “สตอรี่วิลล์” ซึ่งเชื่อว่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ทหารเรือเป็นโรคติดต่อทาง

เพศสัมพันธ์ (Kenny, 1993) ซึ่งจากคำสั่งดังกล่าวทำให้นักดนตรีแจ๊สต้องตกงานกันเป็นแถว นักดนตรีเหล่านี้เริ่มโยกย้ายออกจากนิวออร์ลีนส์ ไปหางานในเมืองอื่นๆ เช่น แนชวิลล์ ,หลุยส์วิลล์ และเซ็นหลุยส์ บางส่วนหันไปให้ความบันเทิงบนเรือที่ล่องไปมาในแม่น้ำมิสซิสซิปปี้ที่มีบริการมานานแล้ว ซึ่งเรียกกันว่า “เรือแม่น้ำ” หรือ river boats กลุ่มนี้นำทีมโดยนักเปียโนชื่อ แฟท มาราเบิล แต่ส่วนใหญ่จะมุ่งหน้าไปตั้งหลักปักฐานที่ชิคาโกซึ่งได้กลายเป็นศูนย์กลางของดนตรีแจ๊สในยุคทศวรรษ 1920s ปริยาย นักดนตรีที่สร้างสีสันให้แก่เมืองนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆประกอบด้วยนักดนตรีผิวดำจากนิวออลีนส์ นักดนตรีผิวขาวจากนิวออร์ลีนส์และนักดนตรีผิวขาวที่เป็นคนชิคาโกท้องถิ่น ซึ่งได้รับอิทธิพลจากแนวดนตรีใหม่นี้ ขณะที่ดนตรีแจ๊สกำลังเติบโตอย่างต่อเนื่องในเมืองชิคาโก เทคโนโลยีการกระจายเสียงก็พัฒนาไปพร้อมๆกัน ในปี ค.ศ.1920 เริ่มมีการจัดตั้งสถานีวิทยุเชิงพานิชย์ขึ้นมา เพียง2ปีหลังจากนั้นก็เกิดสถานีวิทยุใหม่ๆกระจายครอบคลุมทั่วสหรัฐฯอย่างรวดเร็วถึง 500 สถานี ซึ่งได้กลายเป็นช่องทางหนึ่งในการกระจายเสียงดนตรีแจ๊สออกสู่สาธารณะในงานด้านบันทึกเสียง

2.6.3 แจ๊สยุคนิวยอร์กศตวรรษที่ 20 (New York in the 20s)

ในขณะที่กระแสดนตรีแจ๊สดังไปทั่วเมืองชิคาโก้ แต่”แจ๊ส” ยังได้แตกแขนงเผยแพร่ไปยังหัวเมืองต่างๆอย่างกว้างขวาง รวมถึง เมืองแคนซัส แคนซัส ที่มีวงดนตรี “Twelve Clouds of Joy ของแอนดี เคิร์ก สร้างสีสันให้แก่เมือง และนิวยอร์ก ศูนย์กลางใหม่ของแจ๊สในทศวรรษ 1930s ผู้คนให้การต้อนรับดนตรีแนวนี้ ในลักษณะสอดรับกับการเต้นรำของพวกเขาอย่างดียิ่ง หลังจากคลื่นขบวนนักดนตรีจากนิวออร์ลีนส์และเมืองต่างๆทางภาคใต้อพยพขึ้นมายังชิคาโก บางส่วนก็อพยพต่อเพื่อแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆไปทั้ง 2 ฝั่งของประเทศคือฝั่งเวสต์โคสต์ เช่น เมืองลอสแองเจลิส และฝั่งอิสต์โคสต์ เช่น เมืองนิวยออร์ก เป็นต้น ดุ๊ก เอลลิงตัน นักเปียโนและนักแต่งเพลงที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่งในประวัติศาสตร์คือผู้หนึ่งที่มีบทบาทช่วงนี้ เขาเดินทางจากวอชิงตันมาหางานเล่นดนตรีในนิวยอร์กเมื่อปี ค.ศ.1923 และมีนักดนตรีแจ๊สที่มีชื่อเสียงคนอื่นๆที่มีบทบาทในยุคนี้ เช่น หลุยส์ อาร์มสตรอง เฟล็ทเชอร์ เฮนเดอร์สัน แฟทส์ วอลเลอร์ แฟทส์ วอลเลอร์ เป็นต้น

2.6.4 แจ๊สยุคสวิง(Swing Era)

ปลายทศวรรษ 1920s ที่วงการดนตรีแจ๊สเคลื่อนย้ายจากศูนย์กลางเก่า เช่น เมืองนิวออร์ลีนส์และชิคาโก มาสร้างความแปลกใหม่ในนิวยอร์ก ยังมีเหตุการณ์ที่สมควรแก่การกล่าวถึงอีกหลายประการ ก่อนที่รูปแบบของดนตรีที่เรียกว่า สวิง(Swing) จะพัฒนาขึ้นอย่างเต็มตัวในช่วงกลางทศวรรษ 1930s การกำเนิดขึ้นของนิตยสารรายเดือน Melody Maker ที่นครลอนดอนเมื่อปี ค.ศ. 1926 (นิตยสารฉบับนี้ออกวางจำหน่ายในแบบรายเดือนเป็นเวลา 7 ปีก่อนจะเปลี่ยนมาเป็นรายสัปดาห์ในเวลาต่อมา (และยังคงได้รับความนิยมจากผู้อ่านตราบจนทุกวันนี้) สะท้อนถึงความตื่นตัวของคนอังกฤษที่มีต่อดนตรีแจ๊สเป็นอย่างดี ดังเห็นได้จากการเปิดพื้นที่และคอลัมน์ต่างๆสำหรับการ

แนะนำและวิจารณ์ผลงานเพลงจากสหรัฐอเมริกาเต็มที่ (Schuller, 1991) ประการต่อมาเกี่ยวข้องกับช่วงเวลาแห่งความยากลำบากของนักดนตรีแจ๊สโดยตรง สภาพความตกต่ำทางเศรษฐกิจระหว่างปี ค.ศ.1929-1935 ทำให้คลับบาร์และสถานบันเทิงเริงรมย์ต้องปิดตัวลง มีการเลิกจ้างนักดนตรีแจ๊สเป็นจำนวนมาก แต่สำหรับวงการแจ๊สไม่ได้หยุดความเคลื่อนไหวแต่อย่างใด บางสิ่งบางอย่างค่อยๆ เจริญเติบโตขึ้นทีละน้อย ก่อนจะผลิบานอย่างชัดเจนในยุคสวิงพร้อมๆกับเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวขึ้น ตัวอย่างคือพัฒนาการที่เกิดขึ้นภายในวงของ เฟล็ทเชอร์ เฮนเดอร์สัน ซึ่งมี ดอน เรดแมน เป็นผู้มีบทบาททรัมเป็ตของหลุยส์ อาร์มสตรองมาเป็นบรรทัดฐานในการทำงานของเขา นั่นคือปรับโครงสร้างจังหวะใหม่ให้ทำนองเลื่อนไหลไปนอกจังหวะที่ดูเหมือนจะไม่ลงตัวแล้วค่อยย้อนกลับมาตั้งต้นใหม่ ลักษณะนี้เรียกว่า สวิง(Swing) ซึ่งในความหมายเดิมหมายถึงการส่ายหรือแกว่ง แต่ในบริษทของแจ๊สสวิง คือแนวทางการแสดงออกที่เป็นอิสระ

ในทางดนตรี ลีลาจังหวะแบบสวิงมีโครงสร้างของกลุ่มโน้ตเขบ็ตขึนจังหวะที่เรียกว่า สวิง เอทธ์ (Swing Eighth) ซึ่งอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อนต่อเนื่อง ไม่ขาดช่วง ส่งผลให้จังหวะที่ดูกระโดกกระเดกนี้เลื่อนไหลไปอย่างอิสระ ซึ่งพิจารณาได้จากเสียงของฉาบไฮแฮท (hi-hat) ที่บอก “ฟิล” ในแนวบน และกลองเบสที่กำกับจังหวะในแนวต่ำ สวิงมาพร้อมกับวงดนตรีขนาดใหญ่ที่เรียกว่า บิ๊กแบนด์ โดย ดอน เรดแมน เป็นผู้มีบทบาทในการวางโครงสร้าง 3 ส่วนให้แก่วง ประกอบด้วยส่วนเครื่องลมทองเหลือง (Brass Section) ส่วนเครื่องลมไม้ (Reed or Woodwind Section) และส่วนเครื่องให้จังหวะ (Rhythm section) รูปแบบใหม่นี้เกิดขึ้นในราวปี ค.ศ.1931 ก่อนจะแพร่กระจายไปยังวงดนตรีอื่นๆอย่างรวดเร็ว

2.6.5 ดนตรีแจ๊สยุค บีบ๊อพ (Bebob Era)

ดนตรีแจ๊สยุคบีบ๊อพนี้เป็นยุคที่สำคัญยุคหนึ่งและเป็นยุคที่ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ได้เป็นหนึ่งในผู้ในกำเนิดบีบ๊อพ (DeVeaux, 1999) กล่าวในหนังสือ “The Birth of Bebop A Social and Musical History” ว่า ในปี ค.ศ.1941 เมื่อรัฐบาลสหรัฐฯตัดสินใจเข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ 2 รูปแบบของวงดนตรีบิ๊กแบนด์แจ๊ส “ตัวแทนแห่งยุคสวิง” ได้กลายมาเป็นดนตรียอดนิยมกระแสหลักของยุคนั้นแล้ว เสียงดนตรีบิ๊กแบนด์จากวงคนดำและคนขาวได้กระจายผ่านตามคลื่นวิทยุ เครื่องเล่นแผ่นเสียง ตามคลับ โรงเต้นรำ และโรงภาพยนตร์ต่างๆอย่างแพร่หลาย จนกล่าวขานกันว่าเกิดวงดนตรีบิ๊กแบนด์ขึ้นหลายร้อยวงในยุคนั้น และในจำนวนนี้มีไม่ต่ำกว่า 50 วง เป็นวงดนตรีชื่อดังที่รู้จักในระดับประเทศ เมื่อดนตรีแจ๊สในแบบสวิง นักแซกโซโฟน ชาร์ลี พาร์คเกอร์ “เบิร์ด” และนักทรัมเป็ต ดิซซี กิลเลสปี คือบุคคลสำคัญของการบุกเบิกดนตรีในแนวทางใหม่นี้ ทั้งคู่นำเสนอ “ความคิด” นี้สู่สมาชิกภายในวงดนตรีของ เอิร์ล ไฮน์สใน ปี ค.ศ.1943 และบิลลี เอ็คสไตน์ อดีตนักร้องนำในวงดนตรีของไฮน์ส ได้รับช่วงทดลองเป็นผู้นำวงดนตรีที่เรียกกันว่า “บีบ๊อพ” จากการวิเคราะห์จากโครงสร้างหลักผ่านทางทฤษฎีดนตรี ในด้านการอิมโพรไวเซชั่น บีบ๊อพแตกต่างจากสวิง

ตรงที่ (ดูเหมือนจะ) ไม่สนใจการแบ่งห้องดนตรี ไม่สนใจคีย์หลักและลดความสำคัญของช่วงการเปลี่ยนคอร์ดหรือโน้ตตัวสำคัญลงในจังหวะยก (Weak Beat or Off Beat)

2.6.6 ดนตรีแจ๊สยุค คูลแจ๊ส (Cool Jazz)

ทศวรรษ 1950s นับเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางดนตรี อันเป็นผลสืบเนื่องจากภาวะการสร้างสรรค์ของ “บ็อพ” และปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวโยงหลายประการด้วยกัน (จิรภัทร อังศุมาลี, 2557) ดังจะเห็นได้ว่ารูปแบบวงดนตรีบิ๊กแบนด์ที่เคยได้รับความนิยมอย่างสูงในยุคสวิงทศวรรษ 1930s เริ่มเสื่อมคลายความนิยมลงในช่วงนี้ ในปี ค.ศ.1948 ไมล์ส เดวิส (Mile Davis) นักทรัมเป็ตหนุ่มซึ่งเคยเป็นสมาชิกวงดนตรีของ ชาร์ลี พาร์คเกอร์ ได้ทดลองทำวงดนตรี 9 ชิ้นประกอบด้วย บิล บาร์เบอร์-ทูบา จูเนียร์ คอลลินส์-เฟร็นฮอร์น คาย วินดิง-ทรอมโบ เจอร์รี มัลลิแกน-บาริโทนแซ็ก โซโฟน ลี โคนิทซ์-อัลโตแซ็กโซโฟน เดวิส-ทรัมเป็ต อัล เฮก-เปียโน และ โจ ชูลแมน-เบส พวกเขาเข้าห้องบันทึกเสียงในปีถัดมา โดยใช้ชื่อผลงานว่า The Birth of the Cool แม้งานชุดนี้จะไม่ได้รับความสนใจจากสาธารณะเท่าที่ควร แต่ในแวดวงนักดนตรีแจ๊สกลับให้ความสนใจซาวด์อันแปลกใหม่ของมันจนเรียกกันติดปากว่า “คูล” (cool) ซึ่งกลายเป็นกิ่งก้านใหม่ของดนตรีแจ๊ส รูปแบบของ “คูล” ไม่ได้เคลื่อนไหวไปบนจังหวะที่รวดเร็วแบบ บ็อพ หากคลี่คลายอย่างช้าๆ ด้วยแนวประสานที่คล้ายคลึงกัน

2.6.7 ดนตรีแจ๊สยุค ฮาร์ดบ๊อพ (Hard Bob)

ช่วงระหว่างปลายทศวรรษ 40s ถึงต้นทศวรรษ 50s ความสำเร็จของนักดนตรีแจ๊สบางกลุ่ม อาทิ วูดดี เฮอร์มาน สแตน เคนตัน เดฟ บรูเบ็ค เจอร์รี มัลลิแกน และเซ็ท เบเกอร์ ตลอดจนถึงงานบางชิ้น ไมล์ส เดวิส ได้สะท้อนถึงความพยายามที่จะสร้างซาวด์ใหม่ขึ้นมา คือการผสมผสานดนตรี 2 กระแส คือ “แจ๊ส” และดนตรีสายศิลปะอย่าง “คลาสสิก” เข้าไว้ด้วยกัน ภายใต้แนวคิดที่เรียกกันว่า “กระแสที่สาม” หรือ Third Stream นำโดยนักดนตรีแจ๊สที่มีพื้นฐานทางด้านคลาสสิกบางคน อาทิ กุนเธอร์ ชุลเลอร์ ฮาร์ด บ็อพ สืบสานแนวทางต่อจาก บีบ็อพ ได้อย่างแยบยลอีกด้วยนักดนตรีฮาร์ดบ็อพ นิยมจัดวงขนาด 5 ชิ้น (quintet) ประกอบด้วยเปียโน, เบส, กลอง และเครื่องเป่าอีก 2 ชิ้น ซึ่งมักหนีไม่พ้น ทรัมเป็ต และ เทเนอร์แซกโซโฟน โดยการบรรเลงแนวประสานของทำนองในช่วงเปิดเพลงและปิดเพลงนิยมใช่ขึ้นคู่ 8 (unison) เป็นแนวทางมาตรฐาน ขณะที่การบรรเลงโซโลในช่วงกลางเพลงมักสลับสับเปลี่ยนกันไป นอกเหนือจาก ไมล์ส เดวิส คลิฟฟอร์ด บราวน์ และซันนี โรลลินส์ นักดนตรีที่มีบทบาทในแวดวงแจ๊สยุค “ฮาร์ด บ็อพ” มากที่สุด อีกคนหนึ่ง เห็นจะหนีไม่พ้น โฮเรซ ซิลเวอร์(Horace Silver) ซิลเวอร์ ซึ่งเป็นนักเปียโนและนักแต่งเพลงที่มีบทเพลงให้นักดนตรีแจ๊สยุคปัจจุบันได้บรรเลงกันมากมาย

2.6.8 ดนตรีแจ๊สยุค อวองต์ การ์ดและฟรีแจ๊ส (Avant Garde,Free Jazz)

ไมล์ส เดวิส และจอห์น โคลนเทรน ได้ให้ความสนใจในการใช้แนวประสานจากโมด (สเกล) มากกว่าการใช้คอร์ด (โดยลดทอนโครงสร้างเดิมของเพลงให้หลวมลงกว่าเดิม) ซึ่งได้สร้างบรรทัดฐานการเล่น

ดนตรีแจ๊สที่ทรงพลังเช่นนี้เรียกว่า “โมดัล แจ๊ส” (Modal Jazz) โดยมีอัลบั้มที่เป็นตัวแทนของการค้นพบนี้ คือ Kind of Blue(1959) ทุกวันนี้ “โมดังแจ๊ส สะท้อนนัยสำคัญของวิธีการเล่นที่เด่นชัดในตัวเอง นั่นคือ การโซโล่โดยเลือกใช้โมดต่างๆ ที่มี (Mode บันไดเสียงที่มีคุณลักษณะและบุคลิกภาพแตกต่างไปตามที่มาของบันไดเสียงนั้นๆ) ให้ทำงานตามความต้องการของผู้เล่น ซึ่งด้วยวิธีการเช่นนี้ทำให้นักดนตรีเป็นอิสระหรือกึ่งอิสระจากทางเดินคอร์ด จอห์น โคลเทรน นักเทเนอร์แซกโซโฟนผู้มีอิทธิพลในยุคนี้ เปลี่ยนแปลงแนวทางการเล่นดนตรีจากฮาร์ด บ็อพ และการใช้เทคนิคของ โมด (Mode) ในการอิมโพรไวเซชั่น (Modal Jazz) มาสู่แนวทางที่แหลมคมยิ่งขึ้น ก้าวร้าวยิ่งขึ้น และเป็นอิสระยิ่งขึ้นในทางดนตรี (more radical, more aggressive ,free) นั้นแวดวงแจ๊สภายนอกก็เคยนำรูปแบบ “ฟรี แจ๊ส” ไปใช้เป็นครั้งคราว โดยเรียกสิ่งเหล่านี้ว่าเป็นการเล่นออกข้างนอก หรือ “outside” ในทางทฤษฎีดนตรี มีคำถามต่อรูปแบบของดนตรีกลุ่มนี้เช่นกัน อาทิฟรี แจ๊ส มักไม่ให้ความสำคัญแก่จังหวะที่แน่นอน อันเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความเป็นแจ๊ส ตลอดจนการเลือกใช้สเกลต่างๆที่ไปไกลเกินกว่าจะรักษาโทนดนตรีในแบบสเกลเพลงบลูส์ อันเป็นองค์ประกอบดั้งเดิมของแจ๊สไว้ได้นอกจากนี้ ด้วยแนวคิดมุ่งสู่ความเป็นอิสระทำให้มีการจัดวางเสียงดนตรีใหม่ซึ่งบ่อยครั้งที่ได้ทำลายความเป็นแจ๊สที่คุ้นเคย

2.6.9 ดนตรีแจ๊สยุค ฟิวชัน (Fusion)

ช่วงปลายทศวรรษ 1960 เรื่อยมาตลอดทั้งทศวรรษที่ 1970 ได้เกิดดนตรีแจ๊สอีกรูปแบบหนึ่งที่เรียกว่า “ฟิวชั่น(Fusion) ซึ่งโดยความหมายของคำ บ่งบอกถึงการประสมประสานของดนตรี 2 แนวขึ้นไป แจ๊ส” มีการปะทะและประสมประสานกับดนตรีแขนงอื่นๆมาตลอด ตั้งแต่จุดกำเนิดของมันเอง ที่คละเคล้าทั้งเพลง บลูส์, เพลงสปิริตชวล, เพลงอัฟริกัน, เพลงแรกไทม์ กับดนตรีตะวันตก หรือ การผสมปนเปกับดนตรพื้นบ้าน “แซมบา” ของ บราซิล จนกลายเป็น “บอสซาโนวา” ดังนั้นนัยเฉพาะของคำว่า “ฟิวชั่น” ในยุคเซเวนตีส์ จึงมุ่งหมายถึงการประสมประสาน “แจ๊ส” และ “ร็อค” เป็นสำคัญ ซึ่งไมล์สเดวิส นักทรัมเป็ต เจ้าของฉายา ผู้ปฏิวัติดนตรีแจ๊สนั่นเอง คือผู้พลิกโฉมหน้าใหม่ของ แจ๊ส ด้วยการหยิบโครงสร้างดนตรีร็อกมาใช้ในดนตรีแจ๊ส ไม่เพียงเท่านั้น เขายังทดลองใช้เครื่องดนตรีไฟฟ้า จำพวกเปียโนไฟฟ้า,กีต้าร์ไฟฟ้าพ่วงเอฟเฟคท์ ตลอดจนซินธิไซเซอร์ สำหรับการสร้างสรรค์ความแปลกใหม่อีกด้วย

ดังนั้น ดนตรีแจ๊สจึงมีต้นกำเนิดเรียงตามยุค ดังนี้ 1)แจ๊สยุคนิวออร์ลีนส์(New Orleans) 2)แจ๊สยุคชิคาโก้(Chicaco Jazz) 3)แจ๊สยุคนิวยอร์กศตวรรษที่ 20(New York in the 20s) 4)แจ๊สยุคสวิง(Swing Era) 5)แจ๊สยุคบีบ๊อพ(Bebob Era) 6)แจ๊สยุคคูลแจ๊ส(Cool Jazz) 7)แจ๊สยุคฮาร์ดบ๊อพ(Hard Bob) 8)แจ๊สยุคอวองต์การ์ดและฟรีแจ๊ส(Avant Garde,Free Jazz 9)แจ๊สยุคฟิวชัน(Fusion) ซึ่งยุคที่ชาร์ลี ปาร์คเกอร์มีบทบาทมากที่สุดคือแจ๊สยุคบีบ๊อพ

2.7 ทฤษฎีดนตรีแจ๊ส

2.7.1 ความหมายของทฤษฎีดนตรีแจ๊ส

ข้อยืนยันของทฤษฎีดนตรีแจ๊สนั้นไม่มีการแยกออกจากลักษณะจากดนตรีสากลทั่วๆไป บันไดเสียง C เมเจอร์ ของดนตรีสากลทั่วๆไปก็ยังคงเป็นบันไดเสียง C เมเจอร์ ในดนตรีแจ๊ส เหมือนกัน ดนตรีแจ๊สในส่วนต่างๆของลักษณะดนตรีสากลทั่วๆไปไม่ว่าจะเป็นรูปแบบโครงสร้าง การประสานเสียงหรืออื่นๆ ซึ่งนำมาจากดนตรียุคบาโร๊ค ยุคคลาสสิก ยุคโรแมนติก เพลงพื้นเมืองโบราณ หรือเพลงป๊อบปูล่าในสมัยต่างๆเพื่อนำไปใช้สำหรับหลักเพื่อเป็นแนวปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นคีตปฏิภาณแบบแจ๊ส การเรียบเรียงเสียงประสานดนตรีแจ๊ส ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงโครงสร้าง ทำนอง รูปแบบ การประสานเสียง และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (มนัส วัฒนไชยยศ, 2548)

ดนตรีแจ๊สมีการพัฒนาจากการร้องแนวทำนองแถบท้องถิ่นที่มีสำเนียงบลูส์ แม้แต่คำพูดของชนพื้นเมืองเหล่านั้น การพูดของพวกเขาทั้งหมดแทบเป็นแนวทำนองทางดนตรีแจ๊สที่มาจากเพลงบัลลาด (Ballad) และเปลี่ยนแปลงมาเป็นจังหวะที่สนุกสนาน ที่คละกับแนวคีตปฏิภาณที่เป็นลักษณะสวิง (Swing) การสร้างในทีนี้มิได้หมายถึงรูปแบบ แต่หากหมายถึงความรู้สึก (Pulse) หรือการได้สัมผัสในจิตใจ (Feeling) ที่แฝงอยู่ในแนวทำนองเสียงของการบรรเลงในทุกตอนอีกด้วย เมื่อใดก็ตามที่นักดนตรีแจ๊ส หยิบเครื่องดนตรีขึ้นมาเพื่อบรรเลงเมื่อนั้นย่อมมีการสวิงแฝงอยู่ในแนวทำนองที่มีเสียงที่เป็นดนตรีแบบจังหวะสวิง (อนันต์ ลือประดิษฐ์, 2545)

ในภาษาของดนตรีแจ๊สก็ต้องใช้การสร้างประโยคของแนวทำนองที่จำเป็นจะต้องมีคำนามกับกริยามารวมกันเป็นวลีความแตกต่างระหว่างวลีต่างๆ ซึ่งมาเป็นภาษาทางดนตรีแจ๊ส แนวทำนองของดนตรีแจ๊สนอกจากแนวทำนองที่เป็นเสียงประสานแล้ว แนวทำนองที่ประพันธ์ขึ้นแบบทันทีทันใดนั้นยังต้องมีส่วนต่างๆที่มาจากทฤษฎีต่างๆ ในประโยคข้างล่างของภาพประกอบที่ 5 ซึ่งประกอบด้วยระดับเสียงที่มาจากชนิด โครมาติก (Chromatic Pitch) ซึ่งสร้างจากโน้ตในไทร์แอด (Triad) ซึ่งแสดงเป็นกลุ่มด้วยเส้นแบ่งกลุ่มๆของระดับเสียงกลุ่มละ 3-4 เสียงของบันไดเสียง C เมเจอร์ไทร์แอด ลูกศรที่ชี้คือโน้ตไทร์แอดในสเกลเสียง C เมเจอร์ วลีที่ใช้คือระบบโครมาติกพร้อมทั้งมีการแต่งประดับแนวทำนองในแนวทำนองของวลีเพลงนี้
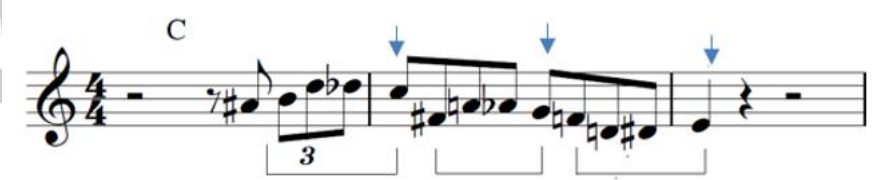
ภาพประกอบที่ 5 แนวทำนองของดนตรีแจ๊ส

ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 17)

ในตัวอย่างมีลักษณะที่มีลูกศรชี้ เป็นการระบุการแบ่งกลุ่มในวลีของแนวทำนอง โดยลูกศรจะชี้ไปยังโน้ต C เมเจอร์ไทร์แอด ซึ่งเป็นโน้ตหลักของคอร์ด C Major
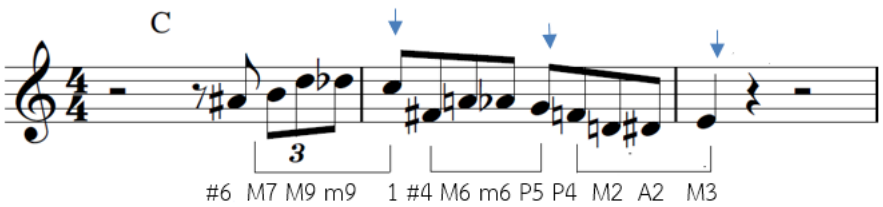
ภาพประกอบที่ 6 แนวทำนองที่แสดงให้เห็นขั้นคู่เสียงในแนวทำนอง

ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 17)

จากภาพประกอบที่ 4 แสดงให้เห็นขั้นคู่เสียงที่ในตำแหน่งของตัวโน้ตซึ่งแนวทำนองต่างๆ สร้างมาจากบันไดเสียงและคอร์ดต่างๆได้ทำจากการลักษณะของวิธีการต่างๆที่ได้มาจากนักเรียบเรียงเสียงประสาน นักทฤษฎีดนตรีแจ๊ส ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบถึงหลักที่มาของหลักการเหล่านั้นด้วยการศึกษาให้เข้าใจอย่างดี ลูกศรที่ชี้ก็คือ C เมเจอร์ไทร์แอด

2.7.2 จังหวะดนตรีแจ๊ส

จังหวะดนตรีแจ๊ส (Rhythm in Jazz) มีองค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานของดนตรีแจ๊ส มีความตรงกันข้ามกับดนตรีที่ได้ฝึกมาจากดนตรีสากลทั่วๆไป ที่มีการปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ด้วยโน้ตเพลงที่เขียนอยู่บนกระดาษ แต่ดนตรีแจ๊สก็ขอยืมหรือนำหลักการต่างๆจากดนตรีสากลของชนชาวยุโรป ไม่ว่าจะเป็นแบบแผนต่างๆ บันไดเสียง การประสานเสียง ระดับเสียงต่างๆแม้แต่เครื่องดนตรี ดนตรีแจ๊สมีลักษณะเฉพาะที่ได้รับการสืบทอดวัฒนธรรมมาจากจังหวะของชาวอาฟริกันผสมผสานกับดนตรีสากลของชาวตะวันตกหรือชาวยุโรปนั่นเอง

ความหมายของจังหวะในดนตรีแจ๊ส ส่วนมากแล้วในหลักการทั่วๆไปหมายถึงจังหวะสวิง ที่มีตัวโน้ตเขบ็ด 1 ชั้น เป็นโน้ตที่ให้ความรู้สึกเป็นดนตรีแจ๊สเมื่อตัวโน้ตเขบ็ด 1 ชั้น 3 ตัวมาเรียงกันในลักษณะเป็นตัวโน้ต 3 พยางค์ หรือเป็นโน้ตตัวดำประจุดหนึ่งตัว ความรู้สึกที่เกิดเป็นลักษณะที่มีลักษณะพร้อมที่จะด้นหรือเล่นตามใจผสมกับสิ่งที่แสดงถึงอารมณ์ความนึกคิดไปพร้อมกัน ดังนั้นความรู้สึกที่เป็นโน้ตตัวเขบ็ด 1 ชั้น หรือโน้ตตัวดำประจุด จึงเป็นจุดที่สำคัญในการสวิงหรือการสวิงในแนวทำนองเมื่อจังหวะดนตรีแจ๊สมีลักษณะที่เน้นในตัวยก (up beat)

การที่จะให้คำจำกัดความของโน้ตเขบ็ด 1 ชั้น เป็นตัวโน้ตที่ไม่สามารถอธิบายได้ว่าเป็นตัวโน้ตที่เป็นตัวที่จะทำให้เกิดการสร้างความรู้สึกที่เกิดจากการเขียนจึงไม่ใช่เป็นสิ่งที่เป็นดนตรีแจ๊สใน

ความรู้สึกที่แท้จริงต้องเป็นการปฏิบัติหรือการฟังการเล่นซึ่งกันและกันและประสบการณ์ในการเล่น แต่ก็ไม่มีเหตุผลอย่างอื่นที่จะต้องทำความเข้าใจที่ต้องใช้โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น เป็นความรู้สึกจังหวะสวิง ในฐานะนักดนตรีแจ๊สเพื่อที่จะต้องอ่านจังหวะสวิงให้เกิดความเข้าใจก็จำเป็นที่จะต้องหาหนทางว่าเขียนอย่างไรถึงจะทำให้การเล่นดนตรีแจ๊สให้ง่ายขึ้น

เพื่อให้บรรลุถึงความรู้สึกของการสวิงในดนตรีแจ๊ส ที่จะทำให้เกิดการสวิงในจังหวะดนตรีแจ๊ส การทดลองปฏิบัติด้วยการใช้ในตัวโน้ตเขบ็ต 1 ชั้น ที่ทำให้เกิดการสวิงอันเป็นจุดเด่นของจังหวะที่สองในตัวอย่างในภาพประกอบที่ 6 แนวทำนองของบรรทัดแรกเป็นหลักสำหรับเพื่อทำให้เกิดการสวิงในแนวทำนองของบรรทัดที่สองที่เกิดการสวิง โดยการแต่งแนวทำนองด้วยตัวโน้ตเขบ็ต 1 ชั้น ในจังหวะตัวหลังโดยการโยงจังหวะให้ติดกับจังหวะที่สามในห้องเพลงอื่นๆ ก็ใช้ลักษณะเช่นเดียวกัน โดยให้สังเกตเครื่องหมายที่เป็นลูกศรชี้ลง ทั้งสามห้องเพลงจะได้ความสวิงที่แตกต่างกัน

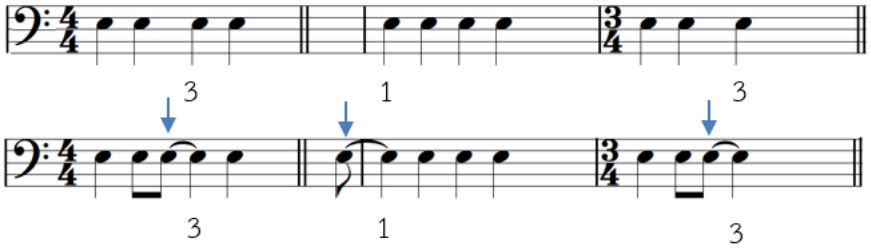

ภาพประกอบที่ 7 แนวทำนองที่ทำให้เกิดการสวิงในแนวทำนองด้วยตัวโน้ตเขบ็ด 1 ชั้น
ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 41)
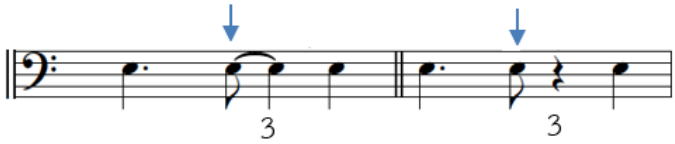
ภาพประกอบที่ 8 ตัวโน้ตเขบ็ต 1 ชั้น ในลักษณะโน้ตล้ำ
ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 41)

ภาพประกอบที่ 7 ตัวโน้ตเขบ็ต 1 ชั้น ในลักษณะโน้ตล้ำ(Anticipation – ตัวย่อ An) เป็นโน้ตนอกคอร์ดที่เกิดในจังหวะเบา เกิดขึ้นระหว่างโน้ตในคอร์ด 2 ตัวที่มีระดับเสียงต่างกัน พบมากในช่วงข้ามห้องเพลง (ณัชชา โสคติยานุรักษ์, 2548 : 153) แต่ในภาพประกอบที่ 8 นี้เป็นโน้ตล้ำที่แนวทำนองใช้ลักษณะการโยงเสียงที่โยงกับจังหวะที่สาม ในห้องถัดมาเป็นลักษณะเดียวกันกับห้องเพลงแรก ที่ต่างกันโดยจังหวะที่สามเป็นโน้ตตัวหยุด

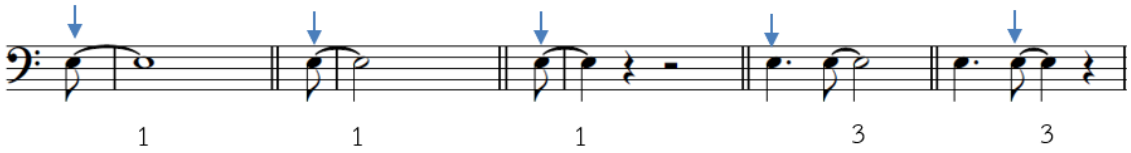

ภาพประกอบที่ 9 ลักษณะการสวิงที่เริ่มด้วยจังหวะที่ 1 และจังหวะที่สาม

ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 41)

จากภาพประกอบที่ 8 ความรู้สึกที่เป็นจังหวะสวิงที่เริ่มด้วยจังหวะที่ 1 และจังหวะที่สามของห้องเพลงนั้น จะสังเกตได้ว่าการสวิงนั้นจะเริ่มในจังหวะที่ไหนก็ได้ แล้วแต่การกำหนดที่จะให้เป็นในจังหวะที่ต้องการซึ่งเป็นลักษณะของที่เป็นจังหวะในดนตรีแจ๊ส ซึ่งไม่ว่าจะเป็นจังหวะที่เป็นจังหวะฟั้งค์(Funk) ที่เป็นจังหวะดนตรีสมัยใหม่ที่ต้องการให้นักดนตรีรุ่นใหม่ได้รับส่วนที่เป็นดนตรีแจ๊สไว้ด้วย
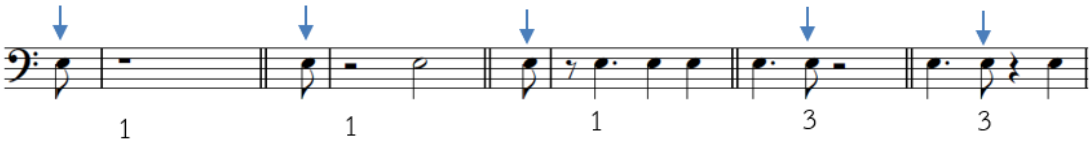
ภาพประกอบที่ 10 ลักษณะโน้ตล้ำ(Anticipation)ในจังหวะหยุด

ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 41)

เมื่อจังหวะหยุดที่เกิดขึ้นในจังหวะที่ลักษณะโน้ตล้ำ(Anticipation)จะมาถึงจังหวะที่หยุดอาจจะมีจังหวะหยุดที่จะเป็นกี่จังหวะก็ได้ ในตัวอย่างดังกล่าวข้างต้นที่แสดงให้เห็นว่า จังหวะการเป็นการสวิง จะเกิดขึ้นได้ในทุกๆจังหวะที่จะให้เป็นของความรู้สึกของจังหวะสวิง ให้สังเกตเครื่องหมายลูกศรที่ชี้ในการสวิงที่ดีที่สุดที่ใช้บรรลุถึงจุดหมายในการบรรเลงควรเป็นการสวิงบนจังหวะยก (off) และจังหวะตก (on) ดังตัวอย่างข้างล่าง

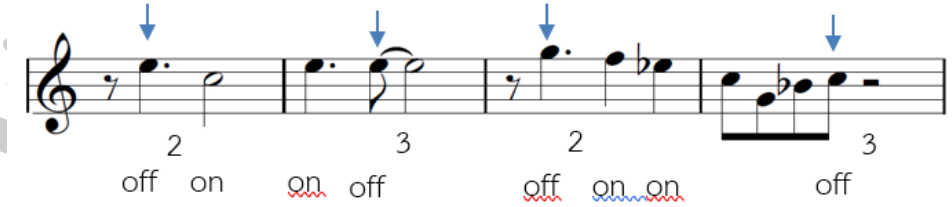

ภาพประกอบที่ 11 ลักษณะการสวิงบนจังหวะตกและจังหวะยก

ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 42)

ดังนั้นการที่จะสร้างแนวทำนองดนตรีแจ๊สที่เกิดขึ้น ในแนวทำนองเดิมๆ(Original) นั้นจะเป็นการเล่นดนตรีที่แบบธรรมจนเกินไป ดังนั้นเมื่อได้ทำนองเพลงมาแล้วไม่ว่า จะเป็นการปฏิบัติเล่นแนวทำนองหรือนักเรียบเรียงเสียงประสาน ควรนำ มาเรียบเรียงหรือปรับด้วยวิธีการสวิงโดยใช้โน้ตลักษณะแอนติซิเปชั่น แนวทำนองข้างล่างเป็นตัวอย่างที่นำแนวทำนองที่เป็นแนวทำนองเดิมบนบรรทัดแรก นำแนวทำเพลง มาเรียบเรียงใหม่ ส่วนบนบรรทัดที่สามแสดงให้เห็นที่มาของลักษณะโน้ตล้ำ(Anticipation)
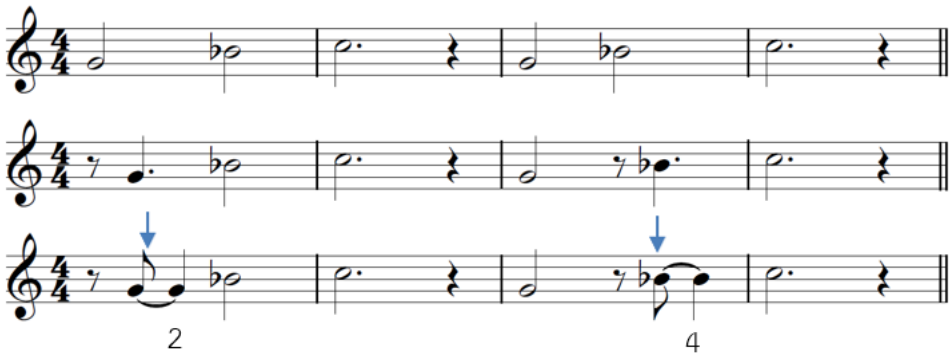
ภาพประกอบที่ 12 แนวทำนองเดิมที่นำมาเปลี่ยนเป็นลักษณะสวิง

ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 42)

การนำแนวทำนองเดิมมาเปลี่ยนแนวทำนองให้มีลักษณะที่เป็นจังหวะสวิงเป็นวิธีการที่นักดนตรีแจ๊สปฏิบัติกันมาเป็นเวลานานแล้ว แนวทำที่ได้สร้างเป็นลักษณะสวิง เป็นเทคนิคที่ใช้สำหรับการร้องเพลงหรือสำหรับการบรรเลงเพื่อเป็นการกำหนดคุณค่าทางดนตรี กล่าวถึงการร้องเพลงของนักร้องถ้านักร้องใช้วิธีการที่ร้องตามโน้ตชนิดที่เป็นแบบร้องตรงๆตามโน้ตเพลง ความรู้สึกไม่เหมือนกันกับแนวทำนองที่มีการสวิงในลักษณะโน้ตล้ำ(Anticipation) นักร้องเพลงแจ๊สที่มีชื่อเสียงในลักษณะการร้องแบบสวิงที่มีชื่อเสียงได้แก่ แฟรงค์ ซีนาตา (Frank Sinatra) ในเพลง New York New York.

2.7.3 การแปลความหมายของสัญลักษณ์ดนตรีแจ๊ส (Interpretation Signs)

นักประพันธ์เพลงดนตรีแจ๊สมีความจำเป็นที่จะต้องแปลความหมายของสัญลักษณ์ที่เป็นเครื่องหมายในดนตรีแจ๊ส ตามสัญชาติญาณในขณะที่ทำการบรรเลง โดยปราศจากการวิเคราะห์ของโน้ตเพลงในแต่ละตัวที่บรรเลงการลำดับที่เขียนขึ้นรวมถึงสัญลักษณ์ที่แปลความหมายหลายอย่างโดยมากอ้างจากสิ่งที่ทำให้เกิดเสียง ในวงดนตรีขนาดใหญ่ (Big Band) สัญลักษณ์เหล่านี้จะช่วยให้นักดนตรีเล่นดนตรีให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในฐานะนักดนตรีแจ๊ส ต้องทำการฝึกฝนจะทำให้เกิดการพัฒนาในด้านความรู้สึก ซึ่งสัญลักษณ์เหล่านี้แต่ละตัวอยู่ในบริบทที่ต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่เกิดขึ้นในแต่ละแนวทำนอง (Melodic Line)

สัญลักษณ์ต่อไปนี้ เป็นการอธิบายถึงการปฏิบัติที่ทำให้เกิดเสียงแต่ละเสียงที่ต่างกัน

(>) เป็นลักษณะเน้นตัวโน้ต ให้บรรเลงเต็มค่าเท่ากับตัวโน้ต

(^) เน้นเฉพาะตัวโน้ตโดยไม่ต้องเต็มค่าตัวโน้ต หรือเน้นตัวโน้ตให้มีค่า มากที่สุดด้วยอัตราส่วน 2 ใน 3 ของค่าในการบันทึกของตัวโน้ตตัวที่เครื่องหมายนี้

(.) บรรเลงให้มีค่ามากที่สุดเท่ากับครึ่งหนึ่งของคำในการบันทึกของตัวโน้ตที่บันทึกด้วยเครื่องหมายถึง

(-) ในจำนวนของเพลงดนตรีแจ๊สให้ทอดเสียงโดยความยาวของเสียงมีความยาวของเสียงเต็มท่วงทำนองของโน้ตตัวนั้นที่มีเครื่องหมายชนิดนี้

(⁀) เป็นการโยงเสียงด้วยตัวโน้ตเขบ็ต 1 ชั้น ด้วยการบรรเลงอย่างหลวมๆด้วยความรู้สึกของเสียงดนตรีของโน้ตเพลงที่มีลักษณะเป็น 3 พยางค์ ที่ต่อเนื่องกันอย่างบางเบา ไม่บรรเลงด้วยเสียงที่หนักหน่วง ถ้าบรรเลงอยู่ในวงดนตรีวงใหญ่ ให้ดูลักษณะของเสียงหนักเสียงเบา (Dynamic) ประกอบด้วย เป็นหลักสำคัญ

2.7.4 การเน้นและสำเนียงของดนตรีแจ๊สที่มี 4 จังหวะ (Account Articulation)

แบบแผนดนตรียุโรปในเครื่องหมายกำหนดจังหวะธรรมดา การเน้นจังหวะจะเป็นการเน้นจังหวะที่หนึ่งและจังหวะที่สาม (Strong beat) จังหวะแรกจะเน้นมากกว่าจังหวะที่สาม จังหวะที่สองและจังหวะที่สี่จะเน้นน้อยกว่าจังหวะที่หนึ่งและจังหวะที่สาม ส่วนดนตรีแจ๊สที่ได้รับอิทธิพลมาจากจังหวะของอาฟริกัน การเน้นจังหวะของดนตรีแจ๊สเป็น ตรงกันข้ามกับดนตรียุโรป จังหวะมักเน้นด้วยจังหวะที่สองและจังหวะที่สี่เป็นจุดสำคัญ หรือเป็นจุดเด่นของดนตรีแจ๊สให้สังเกตจากตัวอย่างข้างล่างนี้
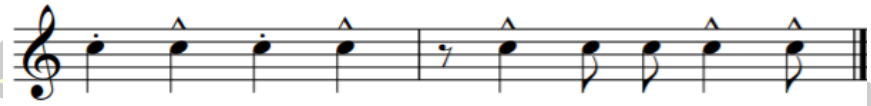
ภาพประกอบที่ 13 การเน้นจังหวะที่สองและจังหวะที่สี่เป็นจุดเด่นของดนตรีแจ๊ส

ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 48)

การเน้นจังหวะในดนตรีแจ๊ส การเน้นจะเน้นบนจังหวะยกซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงอารมณ์สำหรับการเน้นที่เป็นเฉพาะของรูปแบบของจังหวะดนตรีแจ๊สเขบ็ต 1 ชั้น มีการเน้นแบบเบาๆ หรือไม่หนักบนจังหวะยก (Up beat) ที่ตรงกันข้ามกับจังหวะตก (Down beat)

การเน้นของจังหวะสวิงของดนตรีแจ๊ส สิ่งที่แสดงถึงอารมณ์ที่เป็นรูปแบบเฉพาะดนตรีแจ๊ส

คือการเน้นแบบที่ไม่หนักของจังหวะยก ที่เป็นตรงกันข้ามกับจังหวะตก การเล่นจะบรรลุผลยิ่งขึ้น ควรใช้เครื่องหมายสเลอร์ (Slur) ที่เริ่มจากจังหวะยก ไปยังจังหวะตก เครื่องดนตรีที่เป็นเครื่องเป่าสามารถใช้ลิ้น (Tongue) ที่จังหวะยกและใช้การสเลอร์ ต่อเนื่องไปที่จังหวะตก นักกีต้าร์ต้องใช้ดีดบนจังหวะยกพร้อมเน้น และการใช้สเลอร์ และดีดลงไปยังจังหวะตก ส่วนเครื่องที่ใช้สี ประเภทเครื่องสายทั้งหมด ต้องเปลี่ยนคันชักบนจังหวะยกใช้การสเลอร์ต่อเนื่องไปยังจังหวะตกทุกๆเครื่องมือต้องผลักให้เคยชิน เพราะการปฏิบัติของการเล่นแบบดนตรีแจ๊สมีลักษณะตรงกันข้ามกับดนตรีที่เป็นดนตรียุโรป
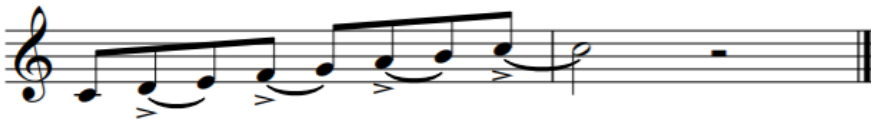
ภาพประกอบที่ 14 ลักษณะการเน้นของจังหวะสวิงที่เน้นบนจังหวะยก

ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 49)

จังหวะการสวิง (Swing Tempo) ของดนตรีแจ๊สที่มีความเร็ว ความชัดเจนของสัญลักษณ์ที่ใช้อ้างถึงทำให้เกิดเป็นสำเนียงของแต่ละอย่างที่ใช้หลักของตัวโน้ตเขบ็ต 1 ชั้น มีความเป็นไปได้ที่เล่นด้วยวิธีเดียวกันนี้ สำเนียงก็มีความใกล้เคียงกับจังหวะช้า เพียงแต่เร็วกว่าเดิมเท่านั้นเอง

แนวทำนองที่เน้นบนจังหวะยกนั้น พึงระลึกอยู่เสมอว่า ตัวโน้ตที่เน้นนั้นควรดังกว่าตัวโน้ตที่อยู่รอบๆ โน้ตตัวโน้ตที่กำลังเน้นอยู่เสมอวลีในแนวทำนองที่เป็นตัวสุดท้าย ที่เป็นจังหวะยกควรเป็นเสียงสั้น ต้องฝึกให้มีความชำนาญด้วยการร้องก่อนลงมือปฏิบัติกับเครื่องดนตรีด้วยสัญลักษณ์ที่ใช้ลักษณะการเน้น “ ^ ” ดังตัวอย่าง
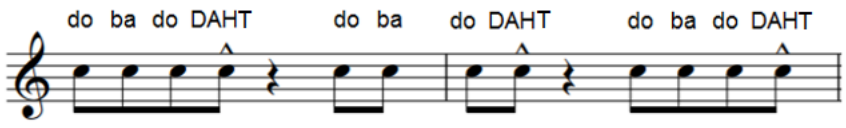
ภาพประกอบที่ 15 วลีแนวทำนองที่ใช้การเน้นสั้นๆในท้ายวลี

ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 49)

วลีแนวทำนองที่ใช้การเน้นสั้นๆในท้ายวลี สำหรับการเน้นแนวทำนองของท้ายวลีบนจังหวะยกและมีเสียงยาวต่อควรเน้นจังหวะยกก่อน และทอดเสียงยาวต่อไปดังตัวอย่าง
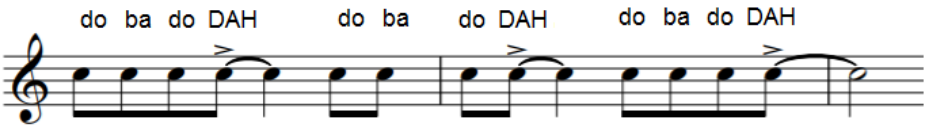
ภาพประกอบที่ 16 การเน้นบนจังหวะยกที่มีเสียงทอดยาว
ให้ร้องออกเสียงตามตัวอย่าง
ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 50)

จังหวะยกที่เป็นโน้ตประจุด (Dot) ด้วยโน้ตตัวดำ จังหวะของแนวทำนองก็ต้องเน้นให้ชัดเจน ดังตัวอย่าง

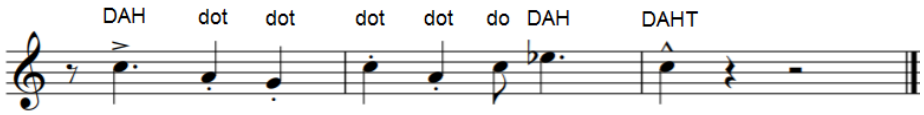

ภาพประกอบที่ 17 วลีแนวทำนองที่เน้นบนจังหวะยก
ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 51)

โดยทั่วๆไปการเน้นบนจังหวะยกของดนตรีแจ๊สเป็นขบวนการทางดนตรีแจ๊ส ลักษณะรูปลักษณะของแนวทำนองเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาที่กำหนดในเรื่องการเน้นจังหวะ บนส่วนบนของแนวทำนองนอกจากจะเน้นในจังหวะยกซึ่งเป็นลักษณะของดนตรีแจ๊สที่อยู่ในธรรมชาติแล้ว บางครั้งก็มีความจำเป็นต้องมีการเน้นบนจังหวะตก อย่างเช่นในเพลงบรรเลงบิ๊กแบนด์ เช่นเพลง In The Mood ของวงดนตรี เกลน มิลเลอร์ (Glenn Miller) หรือการประพันธ์แนวทำนองคีตปฏิภาณของชาลี ปาร์คเกอร์ เป็นต้น ดังนั้นรูปลักษณ์ของแนวทำนองที่ดีสิ่งที่สำคัญต้องมีการกำหนดแนวทำนองด้วยการเน้น และควรมีหลักสำหรับการจัดกลุ่มโน้ตอยู่ในใจ กลุ่มตัวโน้ตที่ต้องเน้นควรจัดเป็นกลุ่มด้วยโน้ตตัวดำประจุดของเครื่องหมายกำหนดจังหวะ C ชนิดของการเน้นชนิดที่เราเรียกว่าการฮ๊อปปิ้งบนแนวทำนอง
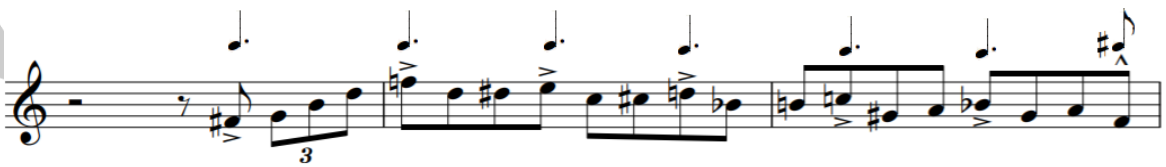
ภาพประกอบที่ 18 การใช้หลักการฮ๊อปปิง

เป็นหลักคิดสำหรับการแบ่งกลุ่มที่มีลักษณะการเน้นบนวลีแนวทำนอง โน้ตด้านบนคือค่าโน้ตที่เขียนแสดงค่าจังหวะของโน้ตตัวดำประจุดที่กำกับด้านบน และสัมพันธ์กับการเน้นแนวทำนองด้านล่าง

ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 51)

เพลงดนตรีแจ๊สส่วนใหญ่อาจเกือบทั้งหมดที่เป็นโน้ตเพลงที่เขียนแบบธรรมดาที่สุดส่วนมากไม่มีการเติมเครื่องหมายการเน้นบนแนวทำนองหรือวลีต่างๆ นักคีตปฏิภาณ จะต้องเล่นหรือบรรเลงแนวทำนองในโน้ตเพลงที่ไม่มีการเน้นในโน้ตเพลง ควรฝึกหัดเป็นนักคีตปฏิภาณหรือในเพลงที่ต้องมีการเรียบเรียง และการเน้นจากแนวทำนองที่ธรรมดาที่สุด เมื่อคล่องจากแนวทำนองปกติ จึงแต่งเติมคีตปฏิภาณได้อย่างอิสระ

2.7.5 การศึกษาจังหวะขืน (Syncopation Study)

ตัวโน้ตเขบ็ดหนึ่งชั้นเป็นตัวโน้ตที่ใช้เป็นโน้ตที่ใช้เป็นโน้ตขั้นพื้นฐานที่ถูกนำมาใช้ในดนตรีแจ๊สแต่การรวมกลุ่มของกลุ่มแนวทำนองต่างๆ ต้องนำมาประพันธ์เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ การขืนจังหวะหรือการขัดจังหวะขัดเสียงที่ไม่ลงตรงจังหวะใช้เป็นแนวคิด โดยการเปลี่ยนจุดเน้นไม่ให้ตรงกับจังหวะตก เป็นจังหวะที่มีการเน้นในจังหวะเบา หรือให้ความสำคัญกับจังหวะเบามากว่าจังหวะหนัก ทำให้เกิดความขัดในความรู้สึก เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในการสร้างรสชาติให้กับเพลง มักใช้ในช่วงสั้นๆเพื่อไม่ให้เสียการเน้นจังหวะตามธรรมชาติของแนวทำนองสิ่งเหล่านี้ที่เกิดขึ้น โดยการยืมลักษณะมาจากดนตรีของชาวอาฟริกันการขึ้นจังหวะบนตัวโน้ตเขบ็ดหนึ่งชั้นเสมอโดยเน้นบนจังหวะตก

การจุดบนตัวโน้ตตัวดำ และตามด้วยตัวโน้ตเขบ็ดหนึ่งชั้น เป็นหลักในการขืนจังหวะที่เป็นพื้นฐานที่สุด ซึ่งถ้าจะให้เป็นไปในลักษณะอื่นสามารถปรับเปลี่ยนเป็นได้หลายลักษณะดังตัวอย่าง
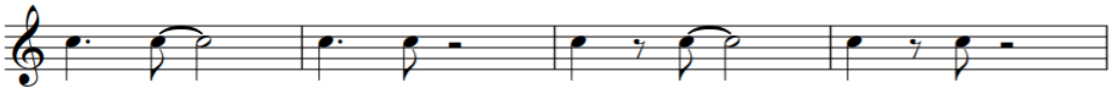
ภาพประกอบที่ 19 ลักษณะจังหวะขืนในลักษณะต่างๆ

ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 58)

ลักษณะการจุดบนตัวโน้ตตัวดำ เท่ากับตัวโน้ตเขบ็ดหนึ่งชั้นสามตัว ตัวโน้ตทั้งสามตัวเป็นตัวโน้ตที่ปรากฏอย่างแน่นอน ชัดเจนสามารถใช้เป็นสูตรตัวเลข 3,2 + 1,1 +2, และ 1 + 1 + 1 ตามตัวอย่าง ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์ได้แบบง่าย

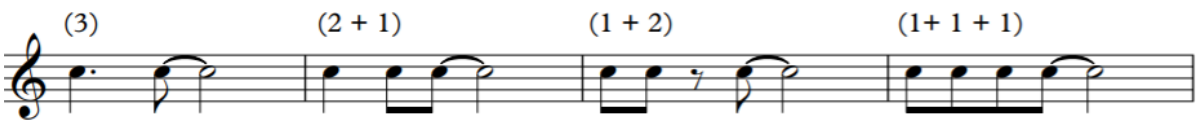

ภาพประกอบที่ 20 ลักษณะจังหวะขืนของรูปแบบการใช้ตัวเลขแทน

ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 59)

ลักษณะดังกล่าวข้างต้นเป็นแบบฉบับที่นำมาใช้สำหรับการประพันธ์ของดนตรีแจ๊ส ไม่ว่าจะเป็นนักคีตปฏิภาณ หรือนักประพันธ์ดนตรีแจ๊สทั้งหลาย กระสวนจังหวะในตัวอย่างเป็นแบบฝึกหัด 2 แนวให้ผึกหัดกลับไปกลับมาหลายๆเที่ยว และให้นำผลที่ได้ไปสร้างสรรค์ในกระสวนจังหวะอื่นๆต่อไป วิธีการฝึกทีละแนว ก่อนที่จะรวมกันทั้ง 2 แนว
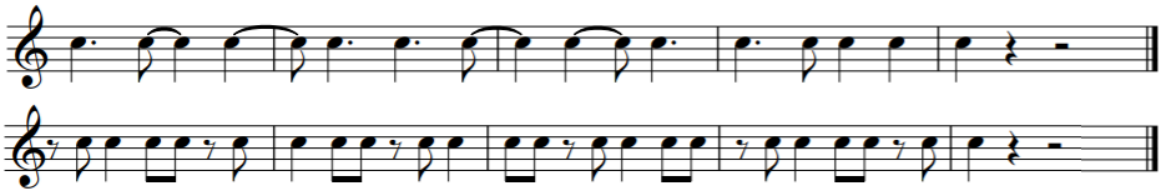
ภาพประกอบที่ 21 ลักษณะการขึนในลักษณะต่างๆของบรรทัดบนและกระสวน
ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 59)

เสียงดนตรีที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่แน่นอนและเกิดขึ้นแบบธรรมชาติในแนวทำนองแสดงให้เห็นการขัดของแนวทำนองข้างล่าง ลักษณะชนิดนี้พบในคีตปฏิภาณชนิดบลูส์โดยนักเป่าแซกโซโฟนแจ๊ส เด็กซ์เตอร์ กอร์ดอน (Dexter Gondon)เป็นนักดนตรีแจ๊สที่มีชื่อเสียงในยุคบีบ๊อพและเคยมีผลงานบรรเลงบทเพลงร่วมกับชาร์ลี ปาร์คเกอร์ จนมีคำยกย่องในทำนองว่า "หาก ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ คือผู้สร้างตำนานบีบ๊อพ ด้วยอัลโตแซ็กโซโฟน เด็กซ์เตอร์ กอร์ดอน ก็คือผู้ประกาศความเป็นบีบ๊อพในสุ้มเสียงของเทเนอร์ แซ็กโซโฟน นั่นเอง" (อนันต์ ลือประดิษฐ์, 2562)
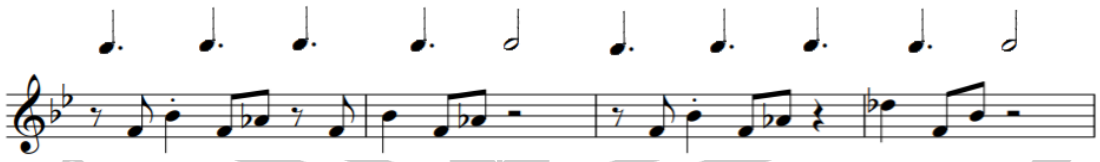
ภาพประกอบที่ 22 ลักษณะกระสวนจังหวะที่เด็กซ์เตอร์ กอร์ดอน
นำมาใช้ในแนวคีตปฏิภาณดนตรีแจ๊สที่นำมาจากกระสวนจังหวะ
ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 60)

วิธีการดังกล่าวในตัวอย่างข้างต้น แนวทำนองเป็นลักษณะที่เป็นกระสวนจังหวะชนิดเรียนง่าย (Positive) และแนวล่างเป็นแนวแบบขัด นอกจากนี้สามารถนำแนวคิดข้างต้นมาคิดเป็นแนวทางอื่นๆให้ดูตัวอย่างข้างล่าง
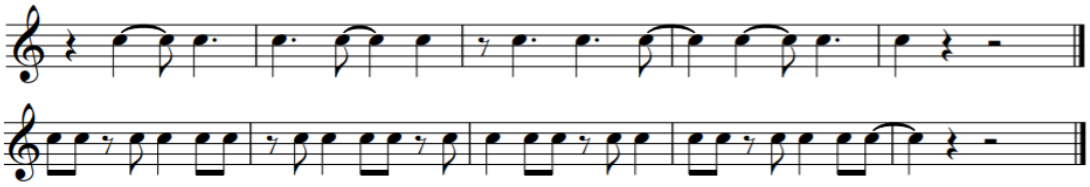
ภาพประกอบที่ 23 ลักษณะกระสวนจังหวะที่เปลี่ยนในรูปแบบ อื่นๆ ทั้งสองแนวกระสวนจังหวะ
ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 60)

รูปแบบที่เป็นการขัดในลักษณะของแนวกระสวนจังหวะต่างๆ โซน์นี่ โรส์ลินส์ (Sonny rollins) นักเป่าเทนเนอร์ แซกโซโฟนดนตรีแจ๊ส ที่ผลงานอัลบั้ม Saxophone Colossus ได้รับการวิจารณ์จากนักวิจารณ์ดนตรีชื่อดังลงตีพิมพ์ในวารสาร Jazz Review ค.ศ.1959 และรางวัล “ดาวดวงใหม่ของเทเนอร์แซ็กโซโฟน" ที่ได้รับจากโพลล์นักวิจารณ์ของนิตยสารดาวน์บีทในปี ค.ศ.1957 มีรูปแบบ "ฮาร์ด-บ็อพ" ที่คลี่คลายมาจากบีบ็อพอีกทอดหนึ่ง มีลักษณะการประสมแบบควอร์เทท หรือวง 4 ชิ้น ประกอบด้วย เทเนอร์ แซ็กโซโฟน-เปียโน-เบส-กลอง (อนันต์ ลือประดิษฐ์, 2563) นำมาเป็นกระสวนจังหวะสำหรับ การประพันธ์แนวทำนองในคีตปฏิภาณของเขาในตัวอย่างข้างล่าง
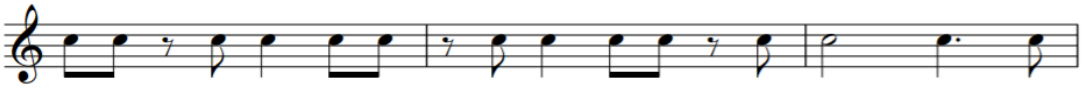
ภาพประกอบที่ 24 กระสวนจังหวะของโซน์นี่ โรล์ลินส์
นำมาประพันธ์เป็นคีตปฏิภาณของดนตรีแจ๊ส
ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 61)

2.7.6 สังคีตลักษณ์และโครงสร้างของดนตรีแจ๊ส

ธีรัช เลาห์วีระพานิช (2562, น. 9) สังคีตลักษณ์และโครงสร้างของดนตรีแจ๊สเปรียบเสมียนกับแบบพิมพ์เขียว(Blueprint) หรือแผนผังโครงสร้างที่วิศวกรนำมาใช้ในการสร้างอาคารบ้านเรือนต่างๆ สังคีตลักษณ์เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ดนตรีแจ๊สนำมาจากดนตรีคลาสสิก ในการบรรเลงบทเพลงแจ๊สมาตรฐาน(Standard Jazz) นักดนตรีแจ๊สจะสร้างทำนองอิมโพรไวส์บนสังคีตลักษณ์รูปแบบต่างๆ อย่างเคร่งครัด สังคีตลักษณ์จะเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้บรรเลงทุกคนสามารถบรรเลงไปในทิศทางเดียวกัน บทเพลงแจ๊สมาตรฐานจะมีสังคีตลักษณ์ที่ไม่ซับซ้อน เพื่อเอื้ออำนวยต่อการอิมโพรไวส์ ช่วยให้ผู้บรรเลงจดจำได้ง่าย และทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าถึงบทเพลงได้ไม่ยากนัก สังคีตลักษณ์ของดนตรีแจ๊สที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้คือ

สังคีตลักษณ์แบบบลูส์ 12 ห้อง (Twelve Bar Blues) สังคีตลักษณ์แบบบลูส์ 12 ห้อง เป็นสังคีตลักษณ์ที่ได้รับความนิยมในการประพันธ์เพลงเป็นอย่างมาก โดยมักแบ่งออกเป็น 3 ประโยค

แต่ละประโยคมีทั้งหมด 4 ห้อง การประพันธ์และการอิมโพรไวส์นิยมนำรูปแบบการแบ่งประโยคมาเปรียบเทียบกับการสนทนาเป็นประโยคคำถามและคำตอบ ได้แก่ ประโยค1 (ห้องที่ 1-4) เป็นประโยคคำถาม ประโยคที่2 (ห้องที่ 5-8) เป็นประโยคถามซ้ำอีกครั้ง และประโยคที่ 3 (ห้องที่ 9-12) เป็นประโยคคำตอบหรือสรุป

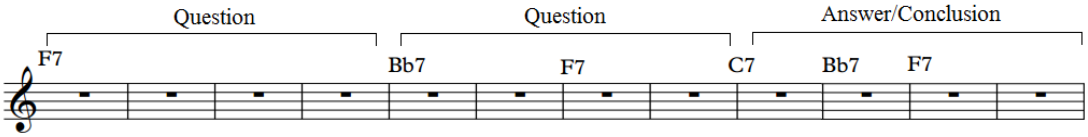

ภาพประกอบที่ 25 สังคีตลักษณ์แบบบลูส์ 12 ห้อง และการแบ่งประโยค
ที่มา : ธีรัช เลาห์วีระพานิช (2562, น. 9)

ดังนั้น องค์ประกอบพื้นฐานของทฤษฎีดนตรีแจ๊สมีการปฏิบัติโดยยึดหลักการมาจากดนตรีสากล เป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับจังหวะที่เกี่ยวกับดนตรีแจ๊สโดยทั่วไปที่ได้มาจาก ลักษณะคีตปฏิภาณและการประพันธ์ของนักดนตรีแจ๊ส การอ่านและเขียนจึงเป็นเพียงเพื่อความเข้าใจในทฤษฎี ทิศทางหรือแนวทางการปฏิบัติทั้งหลายนั้นควรได้จากการลงมือปฏิบัติจริง ดนตรีแจ๊สเป็นดนตรีที่มีลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนกับดนตรีชนิดอื่นๆที่เป็นลักษณะการด้นแนวทำนองสดๆในทันทีทันใด โดยมีจังหวะที่เป็นลักษณะผสมผสาน มีหลักการต่างๆในการจังหวะ จังหวะบางชนิดก็ใช้กลองเป็นหลัก บางทีก็ใช้คาวเบล (Cow bell) รวมอยู่ในจังหวะเพื่อเป็นหลัก นักดนตรีแจ๊สควรรู้สังคีตลักษณ์และโครงสร้างของบทเพลงแจ๊สก่อนที่จะทำการบรรเลงบทเพลงนั้นๆ และการฟังก็เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สเช่นกัน

2.8.การอิมโพรไวส์เซชัน(Improvisation)

2.8.1 ความหมายของการอิมโพรไวส์เซชัน

อิมโพรไวเซชั่น (Improvisation) หรือที่เรียกกันในภาคภาษาไทยว่า “คีตปฏิภาณ” เป็นคำที่ตรงกับภาษาลาตินว่า แอดลิบิตุม (Adlibitum) หรือที่เรียกว่ากันว่า แอดลิบ (Adlib) คำต่างๆเหล่านี้อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งก็คือ “การด้นเพลง” (เบญจรงค์ กุลสุ, 2546) เป็นการเล่นหรือบรรเลงขึ้นมาอย่างสดๆ ณ เวลานั้น โดยฉับพลันทันทีเพื่อใช้ในแนวทำนองโดยใช้วิธีคอร์ดควบคุมแนวทำนองเป็นหลักทำนองที่เกิดขึ้นต้องอาศัยการฝึกฝน (มนัส วัฒนไชยยศ, 2548) ยังเป็นหัวใจและเสน่ห์ของดนตรีแจ๊สในการอิมโพรไวส์ แต่ทว่านักดนตรีมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องรู้จักทางเดินของเสียงประสาน (Harmonic Progression) ของบทเพลงที่ต้องการบรรเลง เพื่อที่สามารถอิมโพรไวส์ได้อย่างถูกต้องตามความต้องการของผู้แต่ง ไม่ผิดเพี้ยนไปจากสิ่งที่ควรจะเป็น ซึ่งถูกกำกับโดยคอร์ดต่างๆ นักดนตรีที่เล่นเปียโนและกีตาร์ คงไม่มีปัญหาเรื่องการได้ยินทางเดินคอร์ด (Chord Progression) และมีความรู้

ความเข้าใจในเสียงประสาน ปัญหา คือ นักดนตรีที่ไม่ได้เล่นเครื่องที่ให้เสียงประสาน เช่น แซกโซโฟน ทรัมเป็ต ทรอมโบน เป็นต้น ทำอย่างไรถึงจะได้ยินทางเดินคอร์ด รู้จักเสียงต่างๆ ของคอร์ด และเข้าใจในเสียงประสาน นี่คือปัญหาใหญ่ของนักดนตรีที่ไม่ได้เล่นเครื่องเสียงประสาน เพราะการอิมโพรไวส์โดยไม่เข้าใจทางเดินคอร์ด ไม่เข้าใจเสียงประสาน เสมือนเป็นการบรรเลงที่ไร้เป้าหมายและแนวทาง (อนันต์ ลือประดิษฐ์, 2545) ซึ่งสะท้อนถึงทักษะอันเจนจัดของนักดนตรีนั้นๆในการถ่ายทอดเสียงดนตรีให้ปรากฏ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการบรรเลงเช่นนี้ ต้องพิจารณาบริบทที่เกี่ยวข้องกับดนตรีแจ๊สอื่นๆประกอบกันด้วย กล่าว คือ ขนบธรรมเนียมในวงการดนตรีแจ๊สเป็นพื้นฐานสำคัญ ที่เปิดโอกาสให้นักดนตรีแต่ละคนแสดงลักษณะเฉพาะตัวของตนเองออกมา (Individuality) ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดทั้งเครื่องดนตรีที่เล่นทำนองหลัก และเครื่องดนตรีที่ให้จังหวะ อย่าง เช่น กลอง ก็สามารถทำการอิมโพรไวส์ได้ เมื่อการอิมโพรไวเซชั่นเป็นส่วนหนึ่งของขนบธรรมเนียมในวงการแจ๊สย่อมต้องมีหลักเกณฑ์บางประการที่นักดนตรีภายในวงจะต้องตกลงร่วมกัน เช่น จะเปิดโอกาสให้นักดนตรีแต่ละคน โซโล่คนละกี่คอรัส (ในวงบิ๊กแบนด์อาจจะกำหนดนักดนตรีโซโล่เพียงบางคนเท่านั้น) หรือทางเดินคอร์ดระหว่างอิมโพรไวส์จะเป็นเช่นใด เครื่องดนตรีใดบ้างที่จะแสดงปฏิสัมพันธ์กับเครื่องดนตรีที่กำลังบรรเลงอิมโพรไวส์ จะมีการบรรเลงที่แตกต่างออกไปในช่วงอื่นๆที่มิใช่การโซโลหลักได้หรือไม่ ดังกรณีที่นักเปียโนในวงจะใส่คอร์ดอื่นๆในระหว่างการบรรเลงคลอไปกับทำนอง เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการอิมโพรไวเซชัน ไม่ใช่ใครจะเล่นอะไรตามอำเภอใจก็ได้และในเวลาเดียวกัน การจะเล่นอิมโพรไวเซชันให้ได้สุนทรียภาพอันงดงาม นักดนตรีจะต้องมีพื้นฐานส่วนตัวที่เจนจัดมาอย่าเพียงพอเสียก่อน อิมโพรไวเซชัน จัดเป็นหนึ่งในลักษณะเด่นชัดของดนตรีแจ๊ส และเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ (ยกเว้นในวงฟิวชั่นแจ๊สยุคใหม่ซึ่งนิยมเล่นให้เหมือนเดิมทุกเม็ดในช่วงโซโล่) หากในดนตรีชนิดอื่นๆเช่น ร็อก หรือ คลาสสิก ก็จะมีลักษณะใกล้เคียงกับอิมโพรไวเซชันเช่นกัน เช่น การโซโล่ของกีต้าร์ในวงร็อกช่วงกลางเพลง หรือช่วงบรรเลงคาเดนซาในงานคอนแชร์โตของนักดนตรีเดี่ยวบางคนที่สามารถเพิ่มเติมสิ่งที่ต้องการแสดงออกให้ปรากฏออกมา ในการอิมโพรไวส์ของดนตรีแจ๊สไม่ได้เป็นการสร้างสิ่งใดให้เกิดขึ้นมาใหม่ แต่แจ๊สเปรียบเสมือนภาษาซึ่งมีไวยากรณ์และคำศัพท์เป็นของตน ไม่มีผิดหรือถูกแค่บางประโยคอิมโพรไวส์ที่ถูกหยิบยกมาบรรเลงอาจจะดีกว่าอีกอันเท่านั้นเอง (Marsalis, 2009) ถ้าเราเวลาเพียง 15 วินาที ถ้าเปรียบเทียบความแตกต่างของการประพันธ์ (Composition) และการอิมโพรไวส์นั้นการประพันธ์คุณสามารถตัดสินใจก่อนว่าคุณจะกล่าวอะไรภายในเวลาสิบห้าวินาที แต่ในการอิมโพรไวส์ คุณมีโอกาสเพียงแค่สิบห้าวินาทีที่จะกล่าวอะไรออกไป (Lacy, 2006)

ดังนั้น การอิมโพรไวส์ในบริบทดนตรีแจ๊สนั้นอาจจะไม่ใช่อิสรภาพทางดนตรีอย่างเดียวเท่านั้น แต่สิ่งสำคัญที่เป็นปัจจัยจำกัดสำหรับการอิมโพรไวส์ก็คือ การบรรเลงไปกับนักดนตรีทีบรรเลงประกอบหรือเรียกสั้นๆว่าแอคคอม (accompaniment) คอร์ดของแอคคอม จะเป็นตัวกำหนดเสียง

ประสาน โดยเฉพาะโน้ตที่นักบรรเลงอิมโพรไวส์สามารถเล่นได้ นอกจากนี้แอคคอมหมายถึงเครื่องวัดจังหวะในเพลงที่แน่นอนว่าตอนนี้ผู้บรรเลงได้อิมโพรไวส์ไปถึงท่อนไหนในบทเพลงแล้วอีกด้วย (Grachten, 2001)

2.8.2 ความสำคัญของการอิมโพรไวส์

ธีรัช เลาห์วีระพานิช (2557) กล่าวว่า หัวใจสำคัญของการบรรเลงดนตรีแนวแจ๊ส คือ การอิมโพรไวส์ (Improvisation) แนวทำนองอิมโพรไวส์เปรียบเสมือนภาษาและสำเนียงในการพูดของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์แต่ละชนชาติมีเสียงและสำเนียงวิธีการพูดแตกต่างกัน มีวิธีการใช้สำนวนคำศัพท์เรียงร้อยคำพูดให้สวยงามแตกต่างกันออกไป การศึกษาภาษาต่างๆนั้นเราจำเป้นต้องเรียนรู้และฝึกฝนทั้งด้านการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน หาดเปรียบเทียบดนตรีก็เป็นเสมือนกับภาษาหนึ่ง นักดนตรีทุกคนจำเป็นต้องฝึกซ้อมทักษะทางดนตรีในด้านต่างๆทั้งทางด้านการบรรเลงเครื่องมือ การฝึกทักษะทางด้านการฟัง รวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎี และฝึกทักษะทางด้านการประพันธ์ เพราะฉะนั้นนักดนตรีจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงองค์ประกอบต่างๆที่เกียวข้องกับดนตรีทั้งหมด ทฤษฎีดนตรีจึงเป็นหนึ่งองค์ประกอบที่มีความที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาศักยภาพทางดนตรี องค์ประกอบหลักสำหรับการอิมโพรไวส์ คือ อารมณ์กับความรู้สึก ประวัติศาสตร์ดนตรีแจ๊สพบว่ามีนักดนตรีแจ๊สจำนวนไม่น้อยที่สามารถบรรเลงแนวทำนองอิมโพรไวส์ได้อย่างยอดเยี่ยม โดยที่นักดนตรีเหล่านั้นไม่ได้มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี อาจจะเป็นเพราะดนตรีแจ๊สถือกำเนิดมาจากชนชั้นล่างหรือพวกทาส จึงมีปัจจัยมากมายที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึก ทั้งการแบ่งชนชั้นวรรณะ การเหยียดสีผิว เติบโตในสภาพแวดล้อมแตกต่างกันทำให้มีพื้นฐานชีวิตที่ไม่เหมือนกัน และยังมีองค์ประกอบอื่นๆอีกมากมายที่ทำให้นักดนตรีเหล่านั้นสามารถบรรเลงดนตรีออกมาได้อย่างดีเยี่ยม ความรู้สึกคือหนึ่งองค์ประกอบสำคัญของดนตรีทุกประเภท และดนตรีที่ไม่มีความรู้สึกจะเป็นดนตรีได้อย่างไร นักดนตรีที่ดีต้องสามารถเปลี่ยนแปลงอารมณ์ความรู้สึกและถ่ายทอดมันออกมาเป็นเสียงสู่ผู้ฟัง

การอิมโพรไวส์เป็นการสร้างแนวทำนองขึ้นสดๆองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยให้นักดนตรีสามารถสร้างแนวทำนองได้อย่างดีเยี่ยม คือ ทฤษฎีดนตรี หากนักดนตรีมีความรู้และเข้าใจอย่างท่องแท้เกี่ยวข้องทฤษฎีดนตรี และนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ร่วมกับจินตนาการของตนเอง บรรเลงด้วยอารมณ์และความรู้สึก แนวทำนองอิมโพรไวส์ที่เกิดขึ้นคงจะเป็นแนวทำนองที่สวยงามมาก การอิมโพรไวเซชัน อาจจะเป็นองค์ประกอบหัวใจหลักที่สุดของดนตรีแจ๊ส อิมโพไวเซชันเป็นการประพันธ์ที่เป็นธรรมชาติกล่าวคือ นักดนตรีแต่ละบุคคลจะสร้างสรรค์อะไรที่เขาหรือเธอกำลังเล่นอยู่(พูดง่ายกว่าทำ) แจ๊สอิมโพรไวเซชันจะคล้ายคลึงกับการสนทนาแบบธรรมดาเป็นอย่างมาก (เด่น อยู่ประเสริฐ, 2556) เพื่อสามารถที่จะอิมโพไวเซชัน สิ่งที่นักดนตรีพึงมี คือ (1)สามารถเล่นเทคนิคในเครื่องดนตรีของตนเองได้ดี (2)ต้องมีความเข้าใจทฤษฎีดนตรี(โน้ตและคอร์ดควบคู่กัน)(3) ต้องมีความสามารถในการเล่นโดยใช้หูฟัง(นั่นคือความสามารถในการเล่นดนตรีอย่างหนึ่งคือ”การฟัง” ในหัวของเขาโดย

ปราศจากการอ่านโน้ตดนตรี (4)ต้องมีคำศัพท์ทางดนตรีครอบคลุมสไตล์ดนตรีที่กว้างและหลากหลาย (นั่นคือคุ้นเคยกับสไตล์ที่หลากหลายของดนตรีแจ๊ส,บูลส์,ป๊อบ,คลาสสิก,และอื่นๆ)

2.8.3 แนวคิดการอิมโพรไวส์

จุดเด่นซึ่งเป็นข้อดีของดนตรีแจ๊สก็คือ การเปิดโอกาสให้ผู้บรรเลงสร้างสรรค์ทำนองได้อย่างอิสระ แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่า ความอิสระซึ่งเป็นข้อดีของดนตรีแจ๊สนี้เองกลับเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้บรรเลงกังวล โดยเฉพาะผู้ที่เพิ่งเริ่มฝึกอิมโพรไวส์เมื่อต้องการบรรเลงโดยการอิมโพรไวส์ครั้งแรก และพวกเขาอาจรู้สึกเหมือนถูกนำไปปล่อยกลางทะเล สำหรับการว่ายน้ำกลางทะเลเพื่อกลับเข้าหาฝั่งครั้งแรกนั้นคงต้องการอะไรมากกว่าขอนไม้ สิ่งนั้นก็คือ “ทำนองหลัก” (Melody) ธีรัช เลาห์วีระพานิช (2563) ทำนองหลักนั้นเปรียบเสมือนเรือน้อยลำหนึ่ง ซึ่งมีความแข็งแรงและสวยงามเพราะเป็นทำนองที่ผู้ประพันธ์พิถีพิถันบรรเลงแจ่งเป็นอย่างดี จึงมักมีคำพูดแนะนำนักดนตรีแจ๊สมือใหม่เสมอว่า “ถ้าตอนอิมโพรไวส์ไม่รู้ว่าจะบรรเลงอย่างไร ให้บรรเลงทำนองหลัก”

แน่นอนว่าผู้เริ่มต้นฝึกอิมโพรไวส์ส่วนใหญ่ ยังไม่มีทักษะมากพอที่จะสามารถได้ยินเสียงประสานหรือการดำเนินคอร์ด (Chord Progession) สิ่งที่เกิดขึ้นคือพวกเขาจะหลงทาง และส่วนมากก็จะบรรเลงออกไปโดยไม่รู้ตัว ข้อผิดพลาดที่มักพบอยู่เสมอ คือ พวกเขาไม่รู้ว่าตนเองกำลังบรรเลงถึงตรงไหน หรือบรรเลงอยู่ส่วนใดของบทเพลง เมื่อรวมกับอาการตื่นเต้น ตกใจ วิตกกังวลที่รุมเข้ามาพร้อมๆกัน ทำให้พวกเขาไม่มีทางบรรเลงหรือสร้างทำนองอิมโพรไวส์ได้ดีอย่างแน่นอน ดังนั้นทำนองหลักจึงเป็นสิ่งที่ช่วยประคองให้พวกเขาไปถึงจุดหมายได้อย่างปลอดภัย ทั้งนี้หวังว่าทุกคนจะรู้จักทำนองหลักเป็นอย่างดี

มีคำถามว่าตอนอิมโพรไวส์หากเราบรรเลงเพียงทำนองหลักนั้นจะเป็นสิ่งผิดหรือไม่ เพราะไม่ได้เป็นการสร้างสรรค์ทำนองใหม่แต่เพียงอย่างใด ซึ่งการอิมโพรไวส์ไม่มีคำว่าผิดหรือถูก มีแต่คำว่าเหมาะสมหรือไม่มากกว่า เพราะเชื่อว่าถ้าหากให้นักดนตรีแจ๊สจำนวน 10 คน มาบรรเลงทำนองหลักบทเพลงเดียวกัน ทำนองที่เกิดขึ้นจะไม่มีทางเหมือนกันอย่างแน่นอน เพราะนักดนตรีแต่ละคนมีวิธีการตีความบทเพลงและมีวิธีการบรรเลงที่แตกต่างกัน เช่นการบรรเลงโน้ตตัวเดียวกันบนตำแหน่งเดียวกันนั้น บางคนก็บรรเลงก่อนจังหวะ บางคนก็บรรเลงทีหลัง บางคนใช้เสียงสั้น แต่อีกคนกลับใช้เสียงยาว นอกจากนี้ยังมีเรื่องความรู้สึก การใช้น้ำเสียงสำเนียงรูปแบบต่างๆอีกมากมาย ถ้าเป็นเช่นนั้นลองตั้งคำถามอีกครั้งว่า การบรรเลงทำนองหลักที่ปรับเปลี่ยนจังหวะ หรือดัดแปลงทำนองเพิ่มเติมโน้ตเพียงเล็กน้อยนั้น จัดว่าเป็นการอิมโพรไวส์ได้หรือไม่

การอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สมีหลากหลายวิธี วิธีหนึ่งที่แนะนำให้ลองนำไปฝึกฝน คือ การอิมโพรไวส์ด้วยการแปรทำนองหลัก เนื่องจากทำนองหลักมักเป็นทำนองที่มีความไพเราะ หากสามารถอิมโพรไวส์โดยนำทำนองหลักมาใช้เป็นวัตถุดิบพื้นฐานได้ ผู้เขียนเชื่อว่าทำนองอิมโพรไวส์ที่เกิดขึ้นคงจะมีความถูกต้อง และมีความไพเราะไม่มากก็น้อย อีกทั้งการฝึกอิมโพรไวส์ด้วยการแปรทำนองหลัก

น่าจะเป็นวิธีการอิมโพรไวส์ที่ฝึกฝนได้ง่ายกว่าวิธีการอื่นๆ และยังสามารถนำไปใช้บรรเลงได้ทันที โดยเฉพาะผู้ที่เพิ่งเริ่มฝึกอิมโพรไวส์ ด้วยความหวังว่าทำนองหลักจะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยประคองให้การบรรเลงไปถึงจุดหมายได้อย่างปลอดภัย

2.8.4 วิธีการสร้างอิมโพรไวส์

วิธีการสร้างแนวอิมโพรไวเซชันของแต่ละบุคคลในดนตรีแจ๊สมีหลายแนวทาง ดังนี้

2.8.4.1 อิมโพรไวส์เซชันแบบถอดแบบ(Paraphrase Improvisation) ถอดแบบโน๊ตทำนองพร้อมโน๊ตประดับ(Ornamental flourishes) และปรับปรุงโน๊ตทำนอง เป็นการอิมโพรไวส์โน้ตทำนองหลักของเพลงอย่างอิสระเพื่อให้มีความแตกต่างจากต้นฉบับ อาจจะยืดหรือหดจังหวะของโน้ต ทำนองหลัก เพิ่มโน้ตประดับตกแต่งให้มีความไพเราะมากยิ่งขึ้น ไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงโน้ตอย่างสิ้นเชิงแต่ยังคงโน้ตทำนองหลักไว้
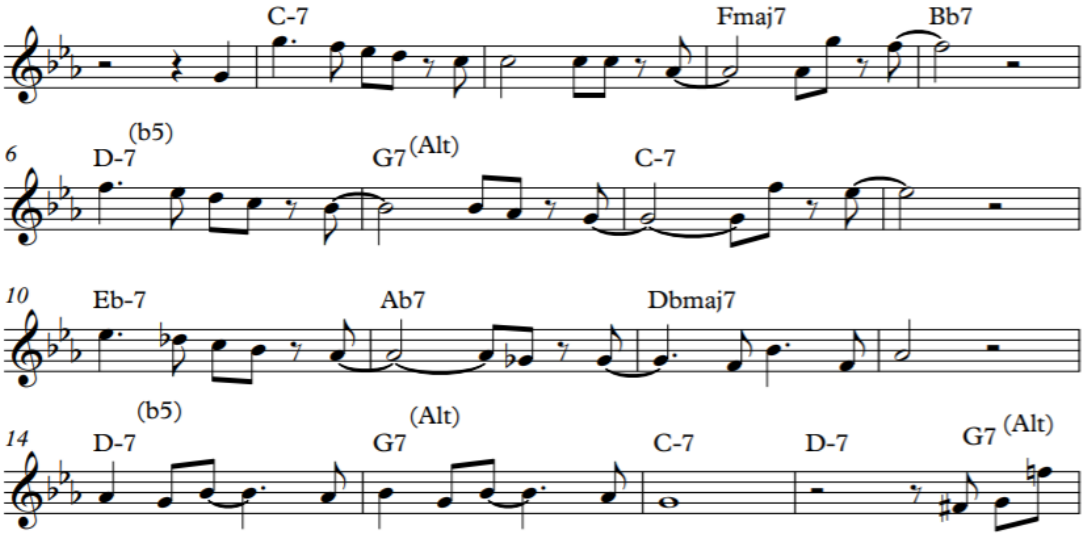
ภาพประกอบที่ 26 ตัวอย่างจากเมโลดี้หลักเพลง Blue Bossa แบบปกติในคอรัสแรก

ที่มา : (Weckner, 2018, p. 5)

พหุน ปณฺ ฑิโต ชีเว
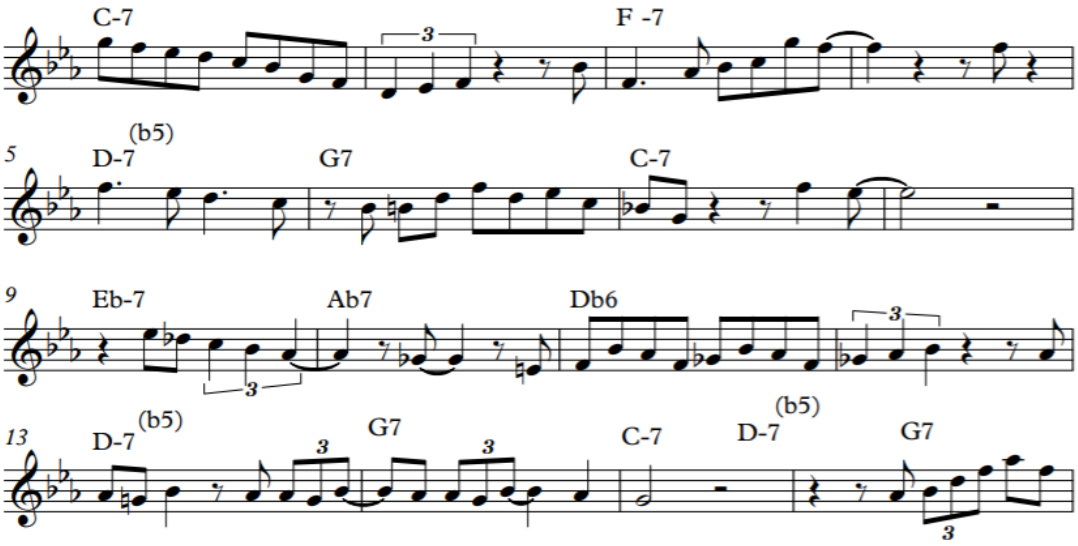
ภาพประกอบที่ 27 การบรรเลงโน้ตทำนองหลักของเพลง Blue Bossa ที่ดัดแปลง

ที่มา : (Weckner, 2018, p. 5)

ตัวอย่างนี้เป็นการโน้ตทำนองหลัก หรือ Head ในคอรัสที่สอง ที่ดัดแปลง เริ่มต้นจากการ Pick up โน้ตท้ายห้องที่ 17 ซึ่งมีการใช้โน้ตเขบ็ด 1 ชั้น ตัวดำสามพยางค์ และโน้ตอื่นๆมากขึ้นกว่าทำนองหลักปกติ ซึ่งการดัดแปลงทำนองหลักนี้ ยังอยู่ในการใช้สเกลและโน้ตที่เข้ากับคอร์ดนั้นๆ (Brent vaartstra, 2019)

2.8.4.2 อิมโพไวส์เซชันตามสูตร(Formulaic Improvisation) มีสูตรที่ผสมผสานกันหลากหลายและจำนวนมากและรวมกันภายในแนวทำนองที่ต่อเนื่องกัน นี่อาจจะเป็นวิธีการอิมโพรไวเซชันธรรมดาที่พบมากที่สุดเหมือนจะรวมทุกสไตล์ของดนตรีแจ๊ส ศิลปินดนตรีแจ๊ส “ชาลี ปาร์คเกอร์”(Charlie Parker)

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว
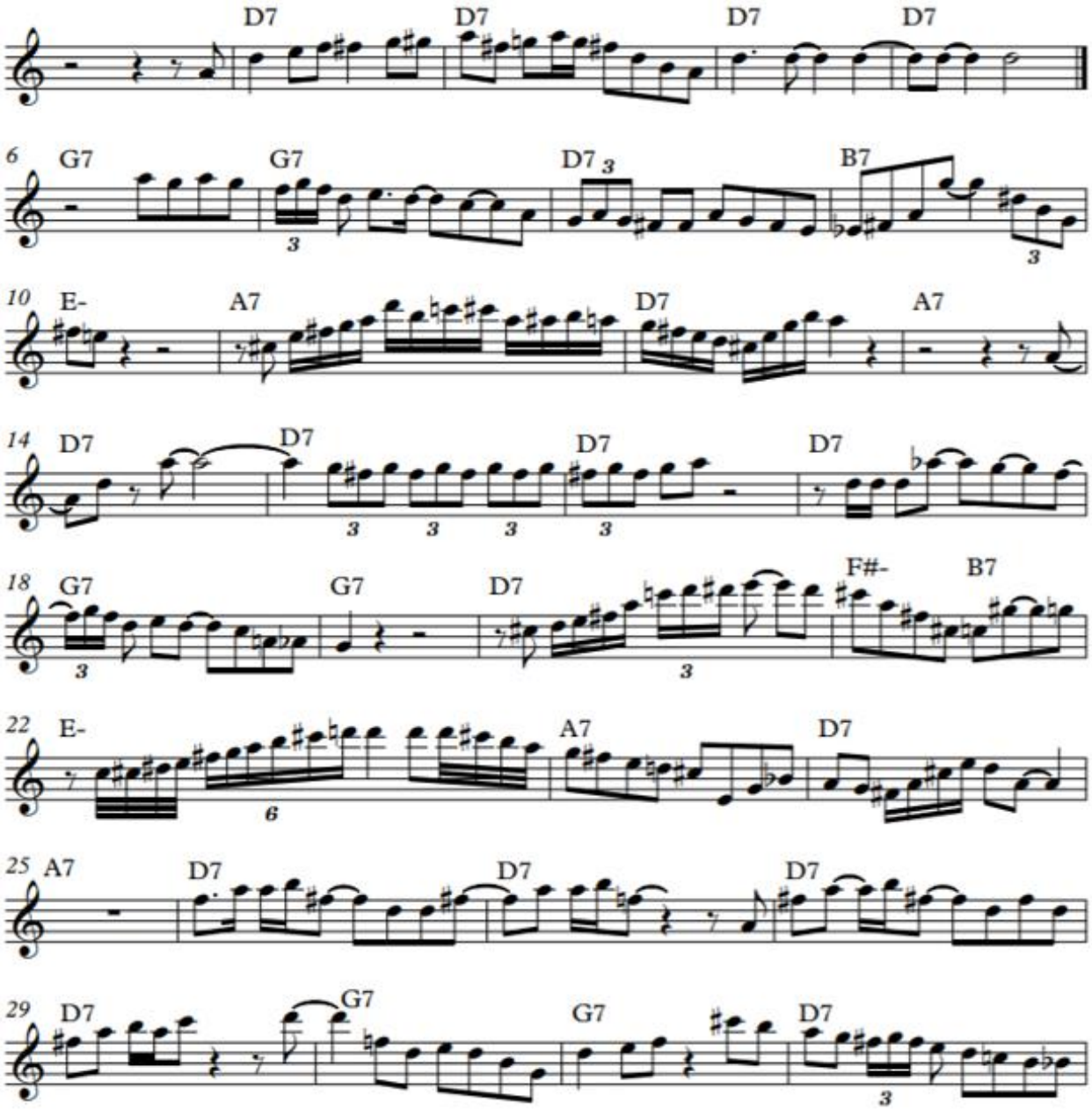
ภาพประกอบที่ 28 โน้ตตัวอย่างการอิมโพรไวส์ตามสูตรของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์

ที่มา : (Weckner, 2018, p. 6)

โน้ตตัวอย่างการอิมโพรไวส์ตามสูตรของ ชาลี ปาร์คเกอร์ เพลง Now's the time (No.1) ในหนังสือ Charlie Parker Omnibook หน้า 74 โดยบรรทัดที่ 1 เขาจะใช้การอิมโพรไวส์แบบทะลุเส้นกั้นห้องโน้ต ((Phrasing Through Bar Lines like Charlie Parker)

บรรทัดที่ 2 มีการใช้บลูส์โน้ตเล็กๆ สามพยางค์ทั้งเขบ็ดหนึ่งชั้นและสองชั้น

บรรทัดที่ 3 เป็นการอิมโพรไวส์ที่รวดเร็วด้วยโน้ตเขบ็ดสองชั้น ซึ่งในคอร์ด A7 เขาเลือกใช้โน้ตเสียงกระด้าง(Tension) หลายโน้ตด้วยกัน เช่น โน้ตตัวที่13 (โน้ตตัว F#) , โน้ตตัวที่11 (โน้ตตัวD) , โน้ตตัวที่9 (โน้ตB) ซึ่งเป็นการเลือกโน้ตที่หลากหลายและรวดเร็ว

บรรทัดที่ 4 มีบรรเลงโดยการใช้สเปซแบบชาลี ปาร์คเกอร์(Using space like Charlie Parker) หรือการเลือกใช้โน้ตตัวหยุดคั่นระหว่างประโยคอิมโพรไวส์ มีการใช้โน้ตสามพยางค์เขบ็ตหนึ่งชั้น 4 ชุดต่อกันเพื่อสร้างจังหวะที่ต่อต้านกับจังหวะหลัก(Agains) และใช้โน้ตในบลูส์สเกลเพื่อเชื่อมไปยังอีกประโยค

บรรทัดที่ 5 และ 6 เป็นการอิมโพรไวส์ผสมผสานโน้ตหลากหลายโน้ต (Combining Rhythms) และมีความแม่นยำ รวดเร็ว ในการอิมโพรไวส์ของเขา

บรรทัด 7 และ 8 มีการใช้โมทีฟ (Motive) ในการขยายประโยคอิมโพรไวส์เดิม เป็นประโยคถามตอบของในดนตรีบลูส์ (Call and Respond)

2.8.4.3 โมทิวิค อิมโพรไวส์เซชัน(Motivic Improvisation) ณัชชา โสคติยานุรักษ์ (2540 น. 68-69) ได้กล่าวถึงเรื่องของโมทีฟจังหวะ ว่าเป็นลักษณะที่ผู้ประพันธ์กำหนดให้เป็นลักษณะสำคัญในบทเพลงหนึ่ง ซึ่งโมทีฟจะปรากฏบ่อยครั้งในเพลง ซึ่งอาจจะนำเสนอในรูปแบบของทำนอง ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ทั้งหน่วยย่อย หรือหน่วยใหญ่ก็ได้ ซึ่งเทคนิคโมทิวิค อิมโพรไวส์เซชันนี้ จะใช้โมทีฟ(Motive) จำนวนหนึ่งหรือมากกว่าไปยังฟอร์มพื้นฐานในเพลงสำหรับส่วนของทำนอง หรือ บทเพลงทั้งชิ้นสามารถปรับเปลี่ยนได้จากหลายกระบวนการ เช่น การประดับตกแต่ง(Ornamentation) การขยาย(Augmentation) การเปลี่ยนคีย์(Transposition) การย้ายที่ของจังหวะ(Rhythmic displacement) การหดลง (Diminution)และ การพลิกกลับของโน๊ต(Inversion)
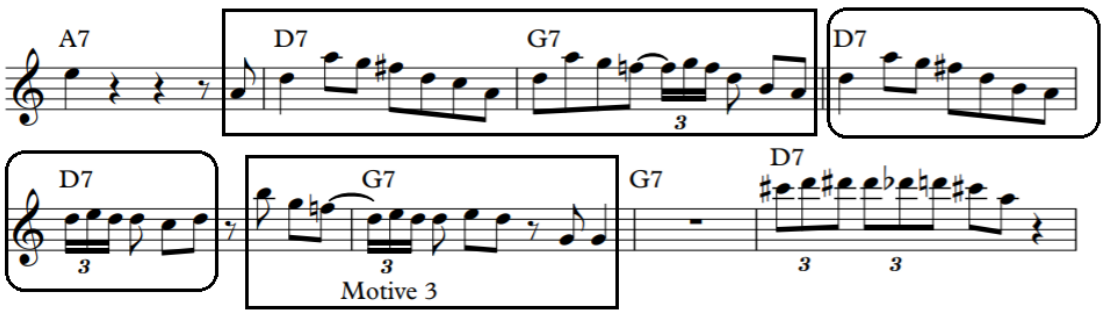
ภาพประกอบที่ 29 การสร้างประโยคอิมโพรไวส์สามประโยคสั้นๆของ ชาลี ปาร์คเกอร์ ในบทเพลง เพลง Now’s the time (No.1)

ที่มา : (Weckner, 2018, p. 7)

จากการอิมโพรไวส์เพลง Now's the time (No.1) ของชาลี ปาร์คเกอร์ในภาพประกอบที่ 28 จะเห็นได้ว่า เขาได้สร้างประโยคอิมโพรไวส์เป็นสามประโยคสั้นๆโดยใช้โมทีฟเดิมและนำมาปรับเปลี่ยนโน้ตให้แตกต่างกันทั้งสามประโยค
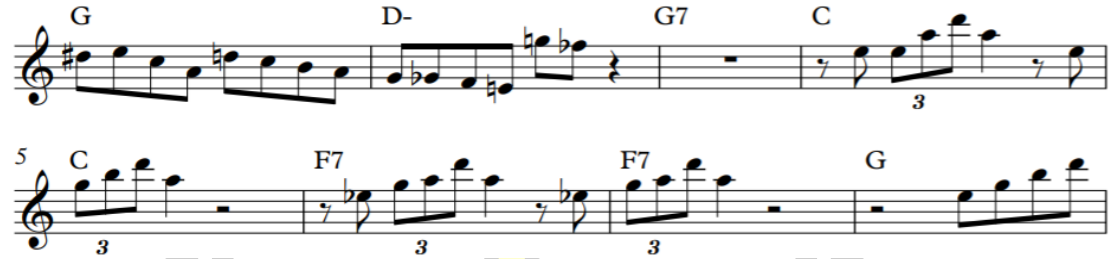
ภาพประกอบที่ 30 ตัวอย่างการอิมโพรไวส์โดยใช้โมทีฟ

ที่มา : (Weckner, 2018, p. 8)
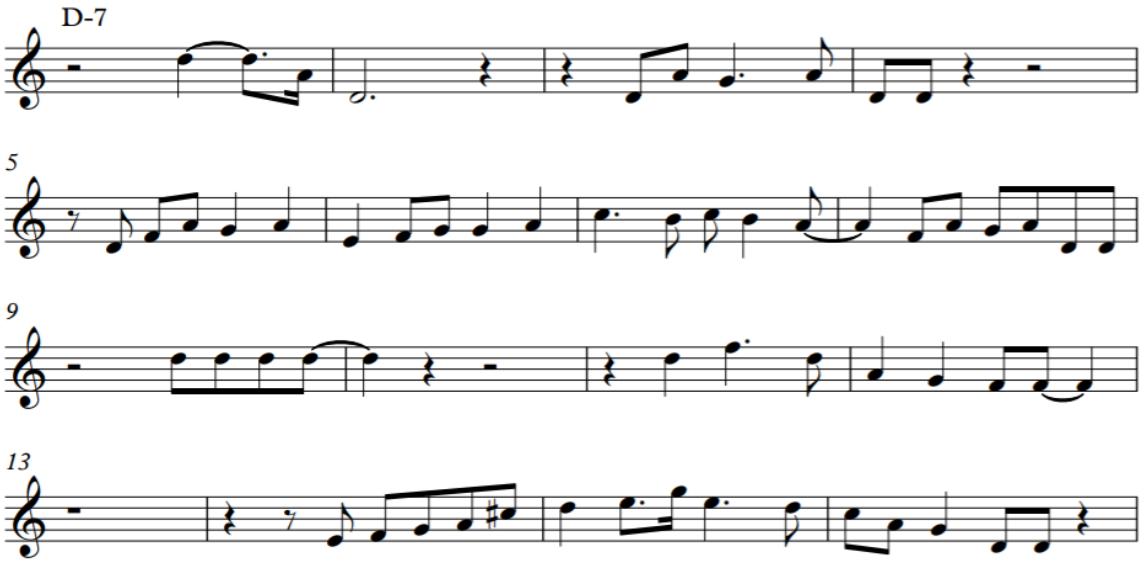
ภาพประกอบที่ 31 ตัวอย่างโน้ตการอิมโพรไวส์จากเพลง So What ของ ไมล์ เดวิส ในอัลบั้ม Kind of Blue

ที่มา : (Weckner, 2018, p. 9)

เขาใช้การอิมโพรไวส์ที่เรียบง่าย โดยสร้างจากโมทีฟเล็กๆในประโยคที่ 1 ค่อยขยายขึ้นเล็กน้อยในประโยคที่ 2 และ ขยายประโยคอิมโพรไวส์ให้ยาวมากขึ้นในประโยคที่ 3

สรุปแล้วการอิมโพรไวส์หรือคีตปฏิภาณถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบรรเลงแจ๊ส ซึ่งสามารถทำได้หลายแนวทาง ทั้งการอิมโพรไวส์เซชันแบบถอดแบบ อิมโพรไวส์เซชันตามสูตร โมทิวิคอิมโพรไวส์ และอื่นๆอีกหลากหลายแนวคิด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคีตปฏิภาณของนักดนตรีแต่ละคนเป็นสำคัญและยึดถือศิลปินท่านใดเป็นต้นแบบในการอิมโพรไวส์ ต้องมีทักษะการฟังเพงแจ๊สควบคู่ไปด้วย

2.8.5 บันไดเสียงบีบ๊อพ

ดนตรีแจ๊สมีการพัฒนามาจากยุคต่างๆจนกลายมาเป็นทฤษฎีสำหรับการปฏิบัติ (มนัส วัฒนไชยยศ, 2548 น. 137) สำหรับนักดนตรีที่มีความสนใจในด้านนี้ นับตั้งแต่นักทรมเป็ตที่ชื่อหลุยส์ อาร์มสตรอง (Louis Armstrong) เป็นนักดนตรีแจ๊สที่สร้างเทคนิคใหม่ของการบรรเลงและได้เปลี่ยนยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส จากยุคเก่ามาสู่ยุคใหม่ช่วงต้นทศวรรษที่ 30 เป็นต้นมา ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ นั้นได้เป็นผู้ทดลองใช้คอร์ดที่สูงขึ้นไปจากบันไดเสียงธรรมดาขึ้นไปอีกหนึ่งช่วงเสียง (Higher intervals) ใช้โครงสร้างคอร์ดเดิมด้วยความบังเอิญ โดยใช้โน้ตขั้นคู่เสียง 9,11 และขั้นคู่เสียงที่ 13 จากการบรรเลงของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ซึ่งเขามีความรู้สึกว่าในโสดประสาทเขาได้ยินทำนองการอิมโพรไวส์ของเขาในขณะที่ร่วมบรรเลงดนตรีในบทเพลง เชอโรกี (Cherokee) กับนักกีต้าร์ที่มีชื่อว่า บิดดี ฟลีท (Biddy pleat) ซึ่งแต่เดิมนั้นนักดนตรีที่จะอิมโพรไวส์ทำนองหรือคีตปฏิภาณ มักจะสร้างทำนองจากคอร์ดไทร์แอด (Triad) ซึ่งมีโน้ตสามเสียงคือ ขั้นคู่เสียงที่ 1,3,5 และยังต้องเพิ่มโน้ตขั้นคู่เสียงขั้นคู่ที่ 7 เท่านั้นไม่พอยังต้องเพิ่มองค์ประกอบอื่นๆอีกที่รวมเข้าไปในการอิมโพรไวส์ในครั้งนั้น ทำให้แนวทำนองที่ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ พบกลายเป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับนักดนตรีแจ๊สไปในทันที องค์ประกอบที่สำคัญของดนตรีแจ๊สชนิดนี้เรียกว่า บีบ๊อพ (Bebop)

ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ และดิสซี่ กิลเลสปี ได้มาพบกันด้วยการเล่นดนตรีด้วยกันที่คลับเล็กๆแห่งหนึ่งชื่อว่า มินตันส์ ในย่านฮาร์เล็ม ซึ่งเป็นของฮันนี่ มินตันส์ อดีตนักเทนเนอร์แซกโซโฟน ซึ่งเป็นสถานที่ที่รวมนักดนตรีแนวคิดชนิดแบบก้าวหน้ามีความคิดแปลกใหม่ ในยุคนั้นจึงมีนักดนตรีที่มีชื่อเสียงอย่าง เคนนี่ คลาร์ค และ ทีโลเนียง มังค์ มาร่วมวงกับชาร์ลี ปาร์คเกอร์ และ ดิสซี่ กิลเลสปี อีกด้วย (อนัน ลือประดิษฐ์, 2545 น. 84)

2.8.5.1 ความหมายของดนตรีบีบ๊อพ

นอกจากดนตรีแจ๊สยุคบีบ๊อพแล้ว ยังมีบันไดเสียงบีบ๊อพ คือบันไดเสียงทั่วๆไปปกติซึ่งได้แก่ บันไดเสียงเมเจอร์ บันไดเสียงดอเรียน (Dorian mode) หรือบันไดเสียงมิกโซลิเดียน (Mixolydian mode) ที่มีการเพิ่มเสียงเข้าไปอีกครึ่งเสียง (Chromatic tone) หรือนับฮาร์โมนิค (Non harmonic) ที่มีลักษณะเฉพาะมีค่าเท่ากับหนึ่งเสียง (Tone) เป็นผลทำให้บันไดเสียงปกติที่มี 7 เสียง ทำให้เกิดบันไดเสียงที่มี 8 เสียง หรือตัวโน้ต 8 ตัว ตัวโน้ตครึ่งเสียงที่เติมลงไปในบันไดเสียงเมเจอร์นั้นเติมระหว่าง 5 และ 6 ของบันไดเสียง ในบันไดเสียงดอเรียน เติมระหว่างตัวโน้ตครึ่งขั้นเสียงในลำดับ 3 และ 4 ส่วนในบันไดเสียงมิกโซลิเดียน จะเติมระหว่างโน้ตครึ่งขั้นเสียงในลำดับที่ 7 และ 8 ของบันไดเสียงหนือโน้ตลำดับที่เป็นขั้นคู่เสียงคู่ 8 (Octave) ของลำดับที่ 1

การค้นพบในลักษณะของบันไดเสียงบีบ๊อพที่ใช้ในการอิมโพรไวส์นี้เป็นผลงานของ เดวิส เบเกอร์ ผู้เขียนหนังสือเกี่ยวกับทฤษฎีและวิธีการฝึกปฏิบัติดนตรีแจ๊สหลายเล่มที่สำคัญเกี่ยวกับบันได

เสียงชื่อ How to play Bebop ซึ่งเป็นการพัฒนาทางประวัติศาสตร์ของบันไดเสียงมาจากความต้องการที่ใช้บันไดเสียงซึ่งมีโน้ต 8 ตัว แทนที่การใช้บันไดเสียงที่มีโน้ตเพลงตามปกติที่มีอยู่ 7 ตัว ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบของการไล่เรียงเสียง กับห้องเพลงแต่ละห้องที่มีความลงตัวในห้องเพลงละ 4 จังหวะ เครื่องหมายกำหนดจังหวะห้องละ 4 จังหวะ ซึ่งมีตัวดำเป็นเกณฑ์ในการเคาะตัวละ 1 จังหวะ

กล่าวอีกนัยหนึ่งว่าบันไดเสียงที่มีค่าเท่ากับจังหวะในห้องเพลงในห้องเพลงมีค่าเท่ากับห้องละ 4 จังหวะแทนที่จังหวะในบันไดเสียงทั่วๆไปที่มีจังหวะในห้องเพลงเพียง 3 จังหวะครึ่ง ซึ่งเป็นผลของบันไดสียงอยู่ 7 ตัว คือต้องการเติมให้เต็มห้องเพลง เหตุผลเพราะนักดนตรีแจ๊ส ส่วนมากการอิมโพรไวส์นั้นไม่ค่อยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ทางทฤษฎี ต้องการเพียงแต่ว่าจะทำอย่างไรถึงจะให้ทำนองในห้องเพลงครบตามจังหวะของเพลงที่ชาร์ลี ปาร์คเกอร์, ดิสซี่ กิลเลสปี, จอห์น โคล์เทรน หรือนักดนตรีคนอื่นๆ ในยุคของดนตรีบีบ๊อพ เครื่องหมายกำหนดจังหวะจะเป็นห้องเพลงละ 4 จังหวะแทบทั้งสิ้น นอกจาก ไมส์ เดวิส (Miles Davis) ที่เป็นนักดนตรีแจ๊สที่อยู่ยุคปลายๆกับชาร์ลี ปาร์คเกอร์ก็คิดวิธีการอิมโพรไวส์ให้อยู่ในเครื่องหมายกำหนดจังหวะอื่นๆแต่ก็มีไม่มากนัก
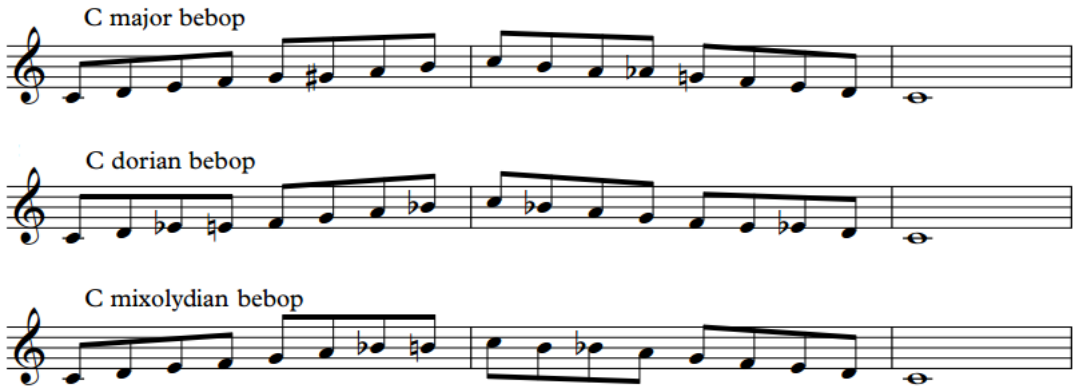
ภาพประกอบที่ 32 บีบ๊อพสเกล (Bebop Scale) ทั้งสามรูปแบบ

ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548 น. 141)

2.8.5.1 วิธีการสร้างบันไดเสียงบีบ๊อพ

จากการศึกษาบันไดเสียงบีบ๊อพเราจะพบว่ามีเสียงของบันไดเสียงที่น่าประทับใจ 2 ประการ คือ 1) ตัวโน้ตครึ่งเสียงที่ได้เติมไปบนบันไดเสียงเมเจอร์ เป็นลักษณะเฉพาะของบันไดเสียงที่เกิดขึ้นใหม่ที่มีลักษณะความเที่ยงตรงของโน้ตถึง 99.5 เปอร์เซ็นต์ กับสิ่งที่วิเคราะห์จากการอิมโพรไวส์ออกมาเป็นตัวโน้ตด้วยการคัดลอกจากแผ่นซีดีหรือเทปบันทึกเสียงของนักดนตรีแจ๊สหลายคน เช่น

ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ดิสซี่ กิลเลสปี เป็นต้น ซึ่งพบลักษณะที่ระหว่างตัวโน้ตในบันไดเสียงเมเจอร์ขั้นที่ 5 และขั้นที่ 6 มีโน้ตขั้นคู่ครึ่งเสียงปรากฏอยู่

2) ตัวโน้ตที่ถูกเติมในกรณีของบันไดเสียงดอเรียนและมิกโซลีเดียน มีสิ่งที่ผิดแปลกออกมาจากลักษณะทางคอร์ด ตัวโน้ตที่ใช้สำหรับการอิมโพรไวส์ไม่ตรงกับตัวโน้ตในคอร์ดและการใช้คอร์ดที่ 3 เมเจอร์จะต่างกับคอร์ดที่ 7 ไมเนอร์ หรือคอร์ดที่ 7 ในเมเจอร์จะต่างจากคอร์ดที่ 7 ในดอมินันท์ (Dominant) สิ่งต่างๆเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการใช้ตัวโน้ตโดยทั่วไปเสียงนั้นจะตรงกันข้ามกับคอร์ดที่ปรากฏอยู่ซึ่งจะสังเกตได้ไม่ยาก ให้สังเกตในตัวอย่างข้างล่างโน้ต B ให้ห้องที่หนึ่งนั้นจะเป็นโน้ตนอกคอร์ด C7 (ดังภาพประกอบที่ 32) ดังนั้นวิธีการดังกล่าวจึงเป็นที่นิยมใช้เป็นหลักการในการประพันธ์นักคีตปฏิภาณใช้ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นที่นอกเหนือจาก ชาร์ลี ปารุคเกอร์ หรือ ดิสซี กิลเลสปี และไมส์ เดวิส เป็นต้น
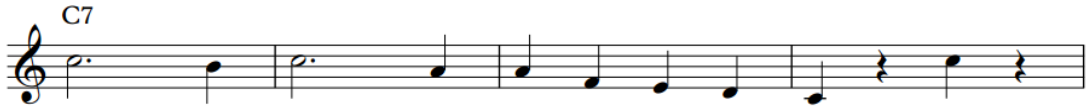
ภาพประกอบที่ 33 โน้ตตัว B

ถึงแม้จะอยู่ในคอร์ด C7 แต่ก็เป็นโน้ตนอกคอร์ด แสดงถึงเสียงที่ตรงข้ามกับคอร์ด และ เป็นตัวอย่างสำหรับบทนำของเพลงมาร์ช

ที่มา : มนัส วัฒนไชยยศ (2548, น. 142)

ดังนั้นบันไดเสียงบีบ๊อพก็คือ บันไดเสียงทั่วๆไปในปกติได้แก่บันไดเสียงเมเจอร์ทั้งหลายหรือบันไดเสียงดอเยนหรือบันไดเสียงมิกโซลีเดียนที่มีการเพิ่มเสียงเข้าไปอีกครึ่งเสียง ที่มีลักษณะเฉพาะมีค่าเท่ากับอีกหนึ่งเสียง เป็นผลทำให้บันไดเสียงปกติมีอยู่ 7 เสียงเกิดเป็นบันไดเสียงขึ้นมาใหม่โดยมีทั้งหมด 8 เสียง หรือรวมตัวโน้ตแล้ว 8 ตัวโน้ต โน้ตครึ่งเสียงขั้นคู่เสียงที่เติมลงไปในบันไดเสียงเมเจอร์เดิมนั้น ระหว่างขั้นคู่เสียงลำดับที่ 5 และขั้นคู่เสียงลำดับที่ 6 ของบันไดเสียง ในบันไดเสียงดอเรียนในระหว่างตัวโน้ครึ่งคู่เสียงในลำดับที่ 3 และ ลำดับที่ 4 ส่วนในบันไดเสียงมิกโซลีเดียน เติมโน้ตครึ่งเสียงในลำดับเสียงที่ 7 และลำดับเสียงที่ 8 ของบันไดเสียง

2.9 ประวัติและผลงานของชาลี ปาร์คเกอร์(Charlie Parker)

2.9.1 ประวัติ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์

ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ผู้ค้นพบแนวทาง "บ็อพ” (อนันต์ ลือประดิษฐ์, 2545)

ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ (Charlie Parker) คือ นักอัลโตแซ็กโซโฟน ที่มีลีลาการบรรเลงอันโดดเด่นและมีแนวคิดต้นแบบมากที่สุดคนหนึ่ง และได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของกระแสทางเลือกใหม่ในวงการแจ๊ส ที่

เรียกกันว่า "บีบ็อพ" (Bebop) โดยปริยาย ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ มีชื่อเล่นที่เรียกกันในวงการว่า เบิร์ด หรือ ยาร์ดเบิร์ด เกิดที่แคนซัสซิตี้ เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม ค.ศ. 1920 เมื่อ ชาลี ปาร์คเกอร์ อายุราว 10 ขวบ ในปี ค.ศ.1932 เบิร์ด เข้าเรียนที่ ลินคอล์น ไฮสกูล สถาบันที่มีชื่อเสียงในด้านวงโยธวาทิต คุณแม่ของเขาซื้ออัลโตแซ็กโซโฟนเก่าให้ 1 คัน ซึ่งกลายเป็นจุดเริ่มต้นให้ เบิร์ด สนใจดนตรีอย่างจริงจังยิ่งขึ้น แม้อายุไม่มากนัก แต่ฝีมือของ เบิร์ด ทำให้เขาได้ร่วมเล่นดนตรีกับเด็กรุ่นพี่ ด้วยการทำวงที่ชื่อ “เดอะ ดีนส์ ออฟ สวิง” เมื่ออายุ 15 ปี หลังจากนั้นเขาใช้ชีวิตคลุกคลีกับแวดวงดนตรีในละแวกนั้น ทั้งจากการสังเกต การร่วมแจมดนตรี และการฟังการบรรเลงของนักดนตรีรุ่นใหญ่ที่มีชื่อเสียงทั้งหลาย ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เป็นคนที่ตั้งใจในการซ้อมดนตรีมาก ฝึกซ้อมแซกโซโฟนวันละ 15 ชั่วโมง โดยเริ่มจากการฝึกฝนสเกล จากนั้นทดลองเล่นบลูส์ให้ครบ 12 คีย์ แล้วเริ่มต้นบรรเลง I Got Rhythm ให้ครบ 12 คีย์

เหตุการณ์สำคัญครั้งหนึ่ง ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ มีโอกาสแจมเซสชั่นกับสมาชิกในวงดนตรีของ เค้าน์ เบซี แต่ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ไม่สามารถเล่นได้แคล่งแคล่วว่องไวตามบทเพลงได้เพียงพอ ส่งผลให้ โจ โจนส์ (Joe Jones) มือกลองของ เค้าน์ เบซี รำคานใจจนถึงขนาดโยนฉาบใบหนึ่งใส่เท้าชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ทำให้ชาร์ลี ปาร์คเกอร์อับอาย และชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ตัดสินใจไปเล่นดนตรีต่างเมืองที่รีสอร์ตในภูเขาโอเวอร์ชาร์คเป็นเวลาสามเดือนกับนักดนตรีมือกีต้าร์ที่ชื่อ เอฟเฟิร์จ แวร์(Efferge Ware) ซึ่งมีความรู้ด้านทฤษฎีฮาร์โมนี พร้อมกับดนตรีจากแผ่นเสียงวง เค้าน์ เบซี อย่างละเอียด รวมถึงการบรรเลงของ เลสเตอร์ ยัง มือเทเนอร์แซกโซโฟนวงเค้าน์ เบซี เมื่อได้กลับมาในแคนซัสซิตี้ นักดนตรีทั้งหลายต่างประหลาดใจกับความสามารถทางดนตรีของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ที่เปลี่ยนแปลงไปในทางก้าวหน้าอย่างเด่นชัด และทำให้ชาลี ปาร์คเกอร์ ได้เล่นในวง 12 ชิ้นที่เพิ่งก่อตั้งใหม่ ภายใต้การนำของนักอัลโต แซ็กโซโฟน บัสเตอร์ สมิธ (Buster Smith) ซึ่งเคยเป็นสมาชิกในวงของ เคานท์ เบซี โดยภายในวงนี้ เบิร์ดได้เล่นในตำแหน่งอัลโต แซ็กโซโฟนที่ 2 และวงได้ยุบตัวลงใน ค.ศ.1938

ชาลี ปาร์คเกอร์ ได้มีบุตร 1 คน แต่เขากลับขายของใช้ต่างๆมาเพื่อซื้อยาเสพติด จน ในช่วงต้นของปี ค.ศ.1939 ชาลี ปาร์คเกอร์ ก็ตัดสินใจนำแซ็กโซโฟนของเขาไปจำนำ แล้วซื้อตั๋วรถไฟขึ้นไปทางตอนเหนือของประเทศ และไปพักกับ บัสเตอร์ สมิธ อดีตหัวหน้าวงของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ชาลี ปาร์คเกอร์ จึงใช้เวลาที่มีอยู่ไปเล่นดนตรีแบบ “แจมเซสชั่น” (Wilmer, 1991) ในย่านฮาร์เล็ม ซึ่งนักประวัติศาสตร์สันนิษฐานว่าระหว่างนี้ ชาลี ปาร์คเกอร์ คงอาศัยหยิบยืมแซ็กโซโฟนจาก บัสเตอร์ สมิธ ด้วย เขารู้สึกเบื่อหน่ายในรูปแบบอันซ้ำซากของดนตรีบิ๊กแบนด์ และพยายามหาโอกาสแจมดนตรีกับเพื่อนนักดนตรีด้วยกันเพื่อแสวงหาเสียงใหม่ๆ อยู่เสมอ พร้อมๆ กันนั้น เขาได้งานล้างจานที่ร้านอาหาร จิมมี’ ส ชิคเกน แช็ค” ซึ่งที่นั่นมีนักเปียโนนัยน์ตาพิการ อาร์ต เททัม (Art Tatum) บรรเลงประจำ ด้วยฝีมือและสไตล์การบรรเลงของ อาร์ต นับว่าตรงกับความคิดอ่านทางดนตรีของเบิร์ดพอดี ทั้งความหลากหลายของจังหวะ, ฮาร์โมนีที่แปลกใหม่, การบรรเลงที่แม่นยำ และความ

เข้าใจในคีย์ดนตรีทุกๆ คีย์ ณ ทุกๆ ระดับความเร็ว ชาลี ปาร์คเกอร์ได้ทนทำงานล้างจานานถึง 3 เดือน ตลอดระยะเวลาที่ อาร์ต บรรเลงที่นั่น วันหนึ่ง ขณะแจมดนตรีด้วยเพลง Cherokee กับ บิดดี ฟลีท(Biddy Fleet)มือกีต้าร์ที่มีชื่อเสียงท่านหนึ่ง ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ก็ค้นพบในทันทีทันใดว่า ถ้าเขาใช้เสียงคอร์ดที่สูงขึ้นไปอีกหนึ่งช่วงเสียง (Higher Intervals) เป็นแนวทำนอง และรองรับทำนองนั้นด้วยการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบอื่นๆ ที่เหมาะสม เขาก็จะบรรเลง "เสียงที่ได้ยิน" ออกมาได้

นับจากนั้น พวกเขาจึงค้นพบความเป็นไปได้ของขั้นคู่เสียงที่กว้างไกลกว่าเดิม (upper intervals) อาทิ คู่ 9, คู่ 11 และ คู่ 13 ของเสียงคอร์ด เป็นต้น นิวยอร์ก นับเป็นมหานครแห่งโอกาสที่ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ น่าจะพัฒนาฝีมือของตัวเองอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งได้พบกับ ดิซซี กิลเลสปี (Dizzy Gillespie) ในที่สุด แต่เขาก็ได้รับโทรเลขด่วนว่าบิดาของเขา ชาร์ลส์ ปาร์คเกอร์ ซีเนียร์ ได้เสียชีวิตลง ไม่กี่เดือนหลังจากนั้น เขาก็ขอหย่ากับ รีเบ็คกา ภรรยาของเขา ท่ามกลางช่วงเวลาแห่งความทุกข์ใจนี้ ชาลี ปาร์คเกอร์ มีโอกาสบันทึกเสียงแบบไม่เป็นทางการครั้งแรก ภายใต้สังกัด Honey and Body (ได้เผยแพร่ออกสู่สาธารณะช่วงประมาณทศวรรษ 1980s) ต่อมา 24 มิถุนายน 1940 ที่ชั้นบนของสหภาพนักดนตรีผิวสี เบิร์ด เล่น อัลโต แซ็กโซโฟน ส่วน ดิซซี เล่นเปียโน แม้จะเป็นการแจมกันสั้นๆ แต่ ดิซซี จากเมืองแคนซัส ซิตี้ ไปด้วยความประทับใจอย่างลึกซึ้ง นับจากนั้น ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ และ ดิซซี กิลเลสปี ไม่ได้พบกันเพื่อทดลองดนตรีเป็นเวลาอีก 2 ปี ระหว่างนั้น ชาลี ปาร์คเกอร์ เล่นประจำในวงของ เจย์ แมคแชนน์ ซึ่งแม้เขาจะมีอายุน้อยที่สุดในวง โดยยังไม่ครบ 20 ปีเต็ม แต่ เจย์ วางใจให้เบิร์ดเป็นหัวหน้าส่วนของแซ็กโซโฟน และระหว่างการออกทัวร์กับวงของ เจย์ นั่นเอง คือที่มาของ “ชื่อเล่น” ของเขา สืบเนื่องจากคำบอกเล่าของ เจย์ ระบุว่า อาหารจานโปรดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ คือ “ไก่” (Chicken หรือ Yardbird ทั้งนี้ ในภาษาสแลงอเมริกัน Yardbird ยังสามารถหมายถึง ทหาร หรือ นักโทษ ได้อีกด้วย) วันหนึ่ง รถบัสของวงวิ่งไปทับโดนสัตว์ปีกเคราะห์ร้ายตัวหนึ่ง ชาลี ปาร์คเกอร์ ลงจากรถเพื่อไปเก็บซากของสัตว์ตัวนั้น เมื่อไปถึงโรงแรม เขาวิ่งไปที่ครัวพร้อมกับไก่ตัวนั้น พร้อมกับบอกให้แม่ครัวปรุงให้รับประทาน นั่นคือที่มาของชื่อเล่นและฉายาว่า “ยาร์ดเบิร์ด” หรือ “ยาร์ด” หรือที่คนส่วนใหญ่นิยมเรียกว่า “เบิร์ด”

ก่อนจะเข้าสู่ยุคบีบ็อพเต็มตัว ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เริ่มเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงปรากฏบนสื่อสิ่งพิมพ์ในวงการแจ๊สตั้งแต่ปี ค.ศ. 1940 ผลงานการเล่นในวงดนตรีของเจย์ แมคแชนน์ระหว่างปี ค.ศ. 1940-42 สะท้อนถึงการมีรูปแบบ "สวิง" เป็นพื้นฐาน (Swing Oriented Style) บางครั้งอาจจะสำแดงตัวตนผ่านการโซโล่ที่เปี่ยมด้วยพรสวรรค์และไม่เหมือนใคร ในปี ค.ศ.1939 เขา กับ บิดดี ฟลีท ทดลองเล่นเพลงนี้จากจังหวะที่ค่อนช้างเชื่องช้า เฉื่อยเนือย ด้วยการเล่นเร็วขึ้นกว่าเดิม ถึง 300 bpm (300 ครั้งต่อนาที) อย่างไรก็ตาม คุณภาพอันเฉียบคมของเพลง Cherokee ชาลี ปาร์คเกอร์ บรรเลงมาจากการจัดวางไอเดียด้านฮาร์มอนี โดยในท่อน A เบิร์ดยังอิงอยู่กับคีย์ บี แฟลท ก่อนที่สร้างความประหลาดใจในท่อน B ด้วยการหลุดไปยังคีย์ บี จากนั้น คีย์ เอ และ คีย์ จี ก่อนคืนสู่ คีย์ บี แฟลท ซึ่ง

ทั้งหมดดำเนินไปบนจังหวะอันเร่งเร้า ดิซซี กิลเลสปี ได้พบกับ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ อีกครั้งในช่วงนี้ และนำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์ดนตรี “บีบ็อพ” ในท้ายที่สุด โดย ดิซซี มักแวะมาเยือน ชาลี ปาร์คเกอร์ ที่ เดอะ ซาวอย บอลรูม จากนั้นหลังจากโชว์พวกเขาจะมุ่งหน้าไปย่านฮาร์เล็มเพื่อหาไนท์คลับสำหรับ “แจมเซสชั่น”จุดพักแรกคือที่ “มินตัน’ส เพลย์เฮาส์” (Minton’s Playhouse) บนถนนสายที่ 118 ซึ่งที่นั่นเขาจะได้พบกับนักเปียโน ธีโลเนียส มังค์ (Thelonious Monk) และลูกศิษย์ของเขา บัดด์ พาวล์ (Budd Powell) จากนั้นเมื่อ “มินตัน’ส เพลย์เฮาส์” ปิด พวกเขาจะย้ายไปสู่ช่วง “อาฟเตอร์ อาวร์” (Jam Session After-Hours) ที่ “คลาร์ก มอนโร’ส อัพทาวน์ เฮาส์” (Clark Monroe’s Uptown House) ที่ซึ่งมีมือกลองวัยรุ่นจากบรู้คลีน นามว่า แม็กซ์ โรช (Max Roach) เล่นประจำอยู่ที่นั่น โดยที่ “มอนโร’ส อัพทาวน์ เฮาส์” พวกเขาจะแจมกันตั้งแต่ตี 4 ไปจนถึง 8 โมงเช้าของวันใหม่

ชาลี ปาร์คเกอร์ และ ดิซซี ได้อัดเสียงด้วยกันในเดือนกุมภาพันธ์ ปี ค.ศ.1945 กับสังกัดกิลด์เพลงเด่นในเซสชั่นนี้ ซึ่ง เบิร์ด โซโล่ได้อย่างพริ้งพราว คือ Slam Slam Blues มีโครงสร้างเป็นเพลงสโลว์บลูส์ 12 ห้อง โดยชื่อเพลงมีที่มาจากชื่อของมือเบสนาม สแลม สจ๊วร์ท ต่อมา ในช่วงปลายปี ค.ศ.1945 สังกัด ซาวอย ได้ทาบทาม ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ โดยเปิดโอกาสให้เขาบันทึกเสียงภายใต้ชื่อของตัวเองเป็นครั้งแรกเพลงแรกในเซสชั่นนี้คือเพลงบลูส์ 12 ห้องในคีย์เอฟ ชื่อ Billie’s Bounce ซึ่ง เบิร์ด แต่งได้อย่างเข้มข้นถึงรส แต่เมื่อ ชาลี ปาร์คเกอร์ บรรเลงโซโล่ผ่านแซ็กโซโฟนของเขาปรากฏว่ามีเสียงเอี๊ยดอ๊าดรบกวน ตลอด หลังจากผ่านไป 3 เทค เบิร์ด ตัดสินใจไม่เล่นจนกว่าจะแก้ปัญหาเมาธ์พีซที่ใช้กับแซ็กโซโฟนของเขาให้ได้เสียก่อน คนเดือดร้อนที่สุดหนีไม่พ้น เท็ดดี เร็กจ์ ซึ่งตัดสินใจพา ชาลี ปาร์คเกอร์ ไปร้านซ่อมแซ็กทันทีเมื่อกลับมาสตูดิโออีกครั้ง ชาร์ลี พาร์คเกอร์ ทดสอบแซ็กโซโฟนของเขา โดยระหว่างนั้น ซาวด์เอ็นจิเนียร์ของสังกัด ซาวอย ได้บันทึกเก็บไว้ด้วย ซึ่งกลายมาเป็นเพลง Warming Up A Riff โดยเพลงนี้ จังหวะดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ริธึ่มเซคชั่นตอบรับกันอย่างแน่นเหนียว ดิซซี วางทางเดินคอร์ดของเพลง Cherokee ผ่านเปียโน และเบิร์ดบรรเลงอย่างล่องลอยราวกับติดปีกอารมณ์ของเพลงนี้สุกงอมขึ้นเรื่อยๆ จน ดิซซี หัวเราะออกมาอย่างชอบใจ จากนั้น ชาลี ปาร์คเกอร์ หยุดเล่น แล้วประกาศว่าเมาธ์พีซของเขาโอเคแล้ว

ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เล่นเพลง Billie’s Bounce อีก 2 เทคกว่าเขาจะพอใจ จากนั้นมาถึงเพลงสโลว์บลูส์ 12 ห้องในคีย์เอฟเช่นกัน ซึ่งตัวธีมของเพลง มีริฟฟ์ซ้ำๆ อย่างเรียบง่าย ใช้ชื่อเพลงว่า Now’s The Time ดิซซี บรรเลงอินโทร.เปียโนได้ลึกถึงกรู้ฟของเพลง ขณะที่ ไมล์ เดวิส ทำหน้าที่กึ่งๆ วิตกกังวล ในเพลงนี้ มีการเริ่มต้นผิดคิว และมีเทคเต็มๆ ตามมา 2 เทค แต่ถือเป็นตัวอย่างเพลงที่ ชาลี ปาร์คเกอร์ บรรเลงสำเนียงบลูส์ได้อย่างถึงอรรถรส เพลงที่ 3 เดิมทางสังกัด ซาวอย ใช้ชื่อว่า Thriving on a Riff บรรเลงเมโลดีบนทางเดินคอร์ดของเพลง I Got Rhythm ต่อมาเป็นที่รู้จักในชื่อ Anthropology ภายใต้เครดิตของ ชาลี ปาร์คเกอร์ และ ดิซซี ในฐานะนักแต่งเพลง ทั้งที่ตอนอัดเพลง

นี้ ดิซซี ได้ยกตำแหน่งเปียโนให้แก่ อาร์กอนน์ ธอร์นตัน แล้วก็ตาม ก่อนอัดเพลงที่ 4 เบิร์ด เริ่มรำคาญกับแซ็กโซโฟนของเขาอีกครั้ง ระหว่างทดสอบและปรับแต่งแซ็ก มีการบันทึกอย่างไม่เป็นทางการไว้ด้วย ในคราวนี้ ชาลี ปาร์คเกอร์ อิมโพรไวส์ไปบนทางเดินคอร์ดของเพลง Embraceable You ซึ่งแต่งโดย จอร์จ เกิร์ชวิน ต่อมา ซาวอย นำมาเผยแพร่ภายใต้ชื่อ Meandering เมื่อมาถึงเพลงที่ 4 พวกเขากำหนดทางเดินคอร์ด (Chord Progression หรือ Chord Sequence) ไว้ที่เพลง Cherokee ด้วยอัตราจังหวะที่เร่งเร้าถึง 300 bpm (300 ครั้งต่อนาที) เพื่อให้งานลุล่วงง่ายขึ้น ดิซซี เปลี่ยนจากเปียโนมาเล่นทรัมเป็ต แทน ไมล์ส เดวิส

แม็กซ์ โรช เปิดเข้าเพลงอย่างดุเดือด ชาลี ปาร์คเกอร์ และ ดิซซี บรรเลงร่วมกัน โดยปล่อยให้เบสหยุดนิ่ง อย่างไรก็ตาม ในเทคแรก ทั้งคู่เผลอเล่นเมโลดีของเพลง Cherokee (แต่งโดย เรย์ โนเบิล) ซึ่งทำให้ เท็ดดี เร็กจ์ ซึ่งทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์แทนเจ้านาย (เฮอร์มาน ลูบินสกี) ต้องเป่าปาก ร้องเสียงดังลั่นให้หยุดก่อน เพื่อจะได้ไม่ต้องเสียค่าลิขสิทธิ์เพลงดังกล่าว ในเทคต่อมา เริ่มต้นด้วยโซโล่ของ ชาลี ปาร์คเกอร์ ตามด้วยการบรรเลงของ ดิซซี จาก ทรัมเป็ต ไปสู่เปียโน แล้วกลับมาสู่โซโล่ของ เบิร์ด ความยาว 64 คอรัส ซึ่งเป็นไปอย่างหมดจดงดงาม จากนั้น แม็กซ์ โรช ได้โอกาสโซโล่กลองสั้นๆ เพื่อให้ ดิซซี และ เบิร์ด บรรเลงอย่างพริ้วไหวปิดท้าย โดยเพลงความยาว 2.50 นาทีเพลงนี้ มีชื่อว่า Koko (กรุณาอย่าสับสน เพราะเป็นคนละเพลงกับเพลง Ko-Ko ของ ดุ๊ก เอลลิงตัน)

การบันทึกเสียงของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ กับสังกัด ซาวอย (Norma Miller,2001) ณ วัย 25 ปี ไม่ได้เป็นเพียงผลงานธรรมดาของนักดนตรีหนุ่มคนหนึ่ง ซึ่งบรรลุวุฒิภาวะทางดนตรีอย่างเต็มเปี่ยมเท่านั้น หากนี่คือผลงานประวัติศาสตร์ที่พลิกโฉมหน้าให้ดนตรีแจ๊สแตกต่างไปจากเดิม ท่ามกลางปัญหาสารพันที่เกิดขึ้น เช่น ข้อจำกัดของแซ็กโซโฟนที่สร้างความรำคาญใจให้ระหว่างการบรรเลง แต่เบิร์ด สามารถก้าวไปเหนืออุปสรรคนี้ได้อย่างเด่นชัด ในอีกด้านหนึ่ง มีการวิเคราะห์ไว้ว่า ชาลี ปาร์คเกอร์ บรรเลงได้อย่างยิ่งใหญ่ในบริบทอันเลื่อนไหลอย่างเป็นอิสระนี้ เพราะการสนับสนุนในภาคริธึ่มเซคชั่นโดย แม็กซ์ โรช ซึ่งถือเป็นมือกลองคู่บุญชาร์ลี ปาร์คเกอร์นักอัลโตแซ็กโซโฟนคนนี้ในช่วงอายุขัยสั้นๆ ของเขา

ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ จึงเป็นนักดนตรีแจ๊สที่มีผลงานมากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านการบรรเลงแซกโซโฟนแจ๊สหรือด้านแนวคิดการอิมโพรไวส์จนถือได้ว่าเป็นบุคคลระดับตำนานของนักดนตรีแจ๊สท่านหนึ่ง และเป็นผู้ให้กำเนิดดนตรีแจ๊สยุคบีบอพขึ้นมา ถึงแม้เขาจะมีอายุไม่มากเท่าใดนัก เขามีอายุได้เพียง 34 ปี ก่อนจากไป

2.9.2 ผลงานของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เป็นนักแซกโซโฟนแจ๊สที่มีผลงานมากมาย (อนันต์ ลือประดิษฐ์, 2555) ดังนี้

2.9.2.1 เป็นผู้ให้กำเนิดแจ๊สยุคที่มีชื่อว่า “บีบ๊อพ” ร่วมกับ มือทรัมเป็ตแจ๊ส

ดิซซี กิลเลสปี (Dizzy Gillespie)

2.9.2.2 เป็นผู้คิดค้นคอร์ดเทนชั่นหรือขั้นคู่เสียงที่กว้างไกลกว่าเดิม(upper intervals) อาทิ คู่ 9, คู่ 11 และคู่ 13 ของเสียงคอร์ด

2.9.2.3 ในเดือนพฤษจิกายน ค.ศ.1940 ชาลี ปาร์คเกอร์ ได้ทำการบันทึกเสียงแซกโซโฟน ในนามของวง เจย์ แมคแชนน์ ด้วยความยาว 12 ห้องเพลง และเป็นการบันทึกเสียงที่ขายได้ 5 แสนก้อปปี้ ที่สถานีวิทยุ KFBI ในเมืองวิชิตา รัฐแคนซัส

2.9.2.4 ในดือนมกราคม ค.ศ.1942 ร่วมแสดงกับวงของ เจย์ แมคแชนน์ ที่เดอะ ซาวอย บอลรูม ในนครนิวยอร์ก ซึ่งเป็นสถานที่แสดงดนตรีที่มีชื่อเสียงโดยมีการถ่ายทอดสดผ่านทางวิทยุไปทั่วประเทศ

2.9.2.5 ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1942 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ บันทึกเสียงเพลง The Jumpin'Blues ซึ่งออกโดยสังกัด "เด็คกา" การโซโลอย่างลื่นไหลของเขาในเพลงนี้มีนัยสำคัญแก่วงการดนตรีแจ๊สสมัยใหม่ไม่น้อย ทำให้เป็นที่รู้จักกันดีต่อมาในชื่อเพลง Ornithology

2.9.2.6. ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1943 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ และ ดิซซี กิลเลสปี ได้ทำการบันทึกเสียงเป็นการส่วนตัวในเพลง "Sweet Georgia Brown" ซึ่งเป็นช่วงที่ดนตรีแนว "บีบ๊อพ" กำลังเติบโตขึ้นมาอย่างมั่นคงในแวดวงดนตรีแจ๊ส

2.9.2.7 ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1945 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ และ ดิซซี กิลเลสปี ได้ทำการบันทึกเสียงด้วยกันอีกครั้ง กับ สังกัด กิลด์ ในเพลง Groovin' High และ Dizzy Atmosphere ซึ่งเป็นการบันทึกเสียงกับภาคริธึ่มเซคชั่นที่มาจากวงสวิงแบบรุ่นเก่า ทำให้ไม่กลมกลืนกับแนวทางการโซโลของพวกเขาเท่าใดนัก

2.9.2.8 ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1945 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์กับดิซซี กิลเลสปี ได้อัล เฮก และ เคอร์ลีย์ รัสเซลล์ มาแทนที่ริธึ่มเซคชั่นรุ่นเก่า ทำการบันทึกเสียงเพลง Hot House ซึ่งประพันธ์โดย แทดด์ ดาเมรอน และเพลงจากบทประพันธ์ของ ดิซซี อีกสองเพลง คือ Shaw Nuff และ Salt Peanuts ต่อมาในปีเดียวกัน ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ได้โซโลในเพลง Slam Slam Blues เป็นเพลงสโลว์บลูส์ 12 ห้อง นำโดย เร็ด นอร์โว นักไวบราโฟนที่มีชื่อเสียง เป็นการบันทึกเสียงกับวงสวิงของเขาที่มีชื่อว่า Red Norvo and His Selected Sextet

2.9.2.9 ในปลายปี ค.ศ.1945 สังกัดค่ายเพลง ซาวอย ได้ทาบทามชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ให้เขาบันทึกเสียงภายใต้ชื่อของตัวเองเป็นครั้งแรก โดยวางตัว ไมลส์ เดวิส มือทรัมเป็ตหนุ่มแทน ดิซซี มือเปียโนคือ บัด พาวส์ เคอร์ลีย์ รัซเซลล์ บรรเลงเบส และ แม็กซ์ โรซ เป็นมือกลอง (เนื่องจากบัด พาวล์ ไม่มาบันทึกเสียงจึงเป็นดิซซี่ บรรเลงเปียโนแทน) ซึ่งเพลงแรกในเซสชั่นนี้ก็คือเพลงบลูส์ 12 ห้องในคีย์เอฟชื่อว่า "Billie's Bounce" และเพลงดังอื่นๆในอัลบั้มของเขา เช่นเพลง Cherokee ที่มีอัตราจังหวะที่เร็วมากถึง 300 bpm

2.9.2.10 ในวันที่ 28 มกราคม ค.ศ.1946 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ และ ดิซซี กิลเลสปี บรรเลงคอนเสร็ตในงาน Jazz At The Philharmonic – JATP ซึ่งจัดโดย นอร์แมน แกรนซ์ โปรดิวเซอร์ชื่อดังผู้ก่อตั้งสังกัด Verve

2.9.2.11 ในวันที่ 28 มีนาคม ค.ศ.1946 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ บันทึกเสียงให้แก่สังกัด “ไดอัล” กับหลายศิลปินได้แก่ ดิซซี กิลเลสปี ไมล์ส เดวิส ลัคกี ธอมสันป์ และภาคริธึ่มเชคชั้นจากวงเล่นประจำที่ ฟินาเลคลับ

2.9.2.12 ในวันที่ 29 กรกฎาคม ค.ศ.1946 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์บันทึกเสียงกับ ฮาวเวิร์ด แม็คก มือทรัมเป็ต และวงรีธึ่มเซสชั่น 1 วง ในบทเพลง Max is Making Wak, Bebop, The Gypsy และ เพลงช้า Lover Man

2.9.2.13 ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1947 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ บันทึกเสียงให้แก่สังกัด “ไดอัล” อีกครั้งในเพลง “Cool Blues” ซึ่งต่อมาได้รับรางวัล Grand Prix du Disque ที่ฝรั่งเศส และวันที่ 26 กุมภาพันธ์ในปีเดียว ได้บันทึกบทเพลง “Relaxin ‘at Camarillo ซึ่งเป็นเพลงเด่นเพลงหนึ่งของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

2.9.2.14 ในช่วงปี ค.ศ.1947 ถึง 1948 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ได้สร้างสรรค์ผลงานชั้นดีหลายผลงาน เพลงแรกคือ Donna Lee , Chasing the Bird ที่ประพันธ์โดยเขาเอง ซึ่งชาร์ลี ปาร์คเกอร์ โซโลและไมล์เดวิส บรรเลงเคาน์เตอรพ้อยท์ และอีกสองเพลงคือ Cheryl และ Buzzy

2.9.2.15 วันที่ 25 ตุลาคม ค.ศ.1947 รอสส์ รัสเซลล์ รวมตัวศิลปินแจ๊สภายใต้สังกัดของไดอัล เป็นวงประเภทควินเทท มีดุ๊กจอร์แดน บรรเลงเปียโน ชาลีปาร์คเกอร์บันทึกเพลงใหม่ของเขาจำนวน 3 เพลง ได้แก่ The Hymn , Bird of Paradise และ Embraceable You และสัปดาห์ถัดมาบันทึกเสียงเพลงเพิ่มอีก 7 เพลงด้วยกัน นั่นคือ Out of Nowhere, My Old Frame, Don’t Blame Me, Bird Feather Scrapple from the Apple Honeysuckle Rose และ Klact-oveeseds-tene

2.9.2.16 วันที่ 17 ธันวาคม ค.ศ.1947 ชาลีปาร์คเกอร์บันทึกเสียงครั้งสุดท้ายกับรอสส์ รัสเซลล์ โดยมีเพลง Quasimado, Embraceable You

2.9.2.17 ในปี ค.ศ.1948 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ได้บันทึกเสียงเพลง Parker’s Mood กับมือเปียโนชื่อ จอห์น ลูว์อิส และในช่วงพฤศจิกายนในปีเดียวกัน เขาได้เริ่มทัวร์คอนเสิร์ตกับโครงการ แจ๊สแอท เดอะ ฟิลฮาร์มอนิก (JATP) ของโปรโมเตอร์ นอร์แมน กรานซ์

2.9.2.18 ในต้นปี ค.ศ.1949 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ได้ถูกรับเชิญให้ไปบรรเลงในงานเทศกาลดนตรีแจ๊สนานาชาติที่นครปารีส เขาได้ประพันธ์เพลงบลูส์ชื่อ Visa และบันทึกเสียงในเดือนเมษายนเพื่อเฉลิมฉลองวาระดังกล่าว

2.9.2.19 วันที่ 5 พฤษภาคม ค.ศ.1949 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ บันทึกเสียงให้นอร์แมน แกรนซ์ 3 เพลง ซึ่งในจำนวนนี้มีเพลงชื่อ Passport รวมอยู่ด้วย

2.9.2.20 ในเดือนพฤษจิกายน ค.ศ.1949 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ บันทึกเสียงให้นอร์แมน แกรนซ์เ เพื่อบันทึกเพลงสแตนดาร์ดแจ๊ส อาทิ Just Friends, April in Paris, แบ็คอัพโดยเครื่องสายและเครื่องลมไม้ ซึ่งมือเบสในเซสชั่นนี้คือ เรย์ บราวน์ และเป็นอัลบั้มที่ขายดีมาก

2.9.2.21 ในวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ.1949 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ บันทึกเสียงกับ ดิซซี กิลเลสปี ธีโลเนียส มังค์(เปียโน), เคอร์ลีย์ รัสเซลล์(เบส) และ บัดดี ริช(กลอง) ในรูปแบบวง 5 ชิ้น บันทึกเพลงใหม่ 3 เพลง ประกอบด้วย An Oscar for Treadwell, Mohawnk และ Bloomdido

2.9.2.22 ในเดือนมกราคม ค.ศ.1951 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ บันทึกเสียงให้นอร์แมน แกรนซ์ โดยรอบนี้บันทึกเสียงกับ ไมล์ เดวิส แม็กซ์ โรช เท็ดดี โคทิค (เบส) และ วอลเตอร์ บิช็อพ (เปียโน) โดยมีเพลง Au privave เป็นเพลงเด่นระดับมาสเตอร์พีซ

2.9.2.23 ชาลี ปาร์คเกอร์ บันทึกเสียงกับ เร็ด ร้อดนีย์ (ทรัมเป็ด), จอห์น ลูว์อิส(เปียโน) , เรย์ บราวน์(เบส) และ เคนนี คลาร์ก(กลอง) เพลงเด่นในอัลบั้มนี้ก็คือ Blues For Alice เป็นบลูส์ 12 ห้อง ประพันธ์โดน ชาร์ลี ปาร์คเกอร์

2.9.2.24 นิตยสารดาวน์บีท ยกย่องให้ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เป็นนักอัลโต้ แซ็กโซโฟนยอดเยี่ยม ปี.ค.ศ.1951 จากผลสำรวจความนิยมของผู้อ่าน

2.9.2.25 ใน ปี ค.ศ.1952 ภายใต้การดูแลของ นอร์แมน แกรนซ์ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ได้บันทึกเสียงอัลบั้มใหม่ซึ่งพยายามสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้เขา เช่น การเล่นเพลงในกลุ่ม แอฟโฟร-ลาติน โดยมีแม็ก โรช เป็นมือกลองหลักและ มีนักดนตรีมือคองกาและบองโกบรรเลงร่วม และผลผลิตที่ออกมาในระยะนี้ก็คือ อัลบั้ม Charlie Parker and His South of Border Orchestra

2.9.2.26 ในวันที่ 26 กันยายน ปี ค.ศ.1952 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เป็นแนวหน้าในงานแสดงดนตรีการกุศลที่ “เดอะ ร็อคแลนด์ พาเลซ บอลรูม” เพื่อหาทุนในโครงการรณรงค์ให้มีการปล่อยตัวสมาชิกสภาเมืองผิวสี นาม เบนจามิน เดวิส โดยมีแม็กซ์ โรช กลับมาร่วมวงอีกครั้ง มีการบันทึกเสียงแบบบู้ทเล็กจ์ราว 2 ชั่วโมง มีเพลง Lester Leaps In ซึ่งได้รับการยกย่องจากผู้ชมว่าเป็นเพลงที่ยอดเยี่ยมที่สุดของการบรรเลงสดบนเวที

2.9.2.27 ในวันที่ 14 ธันวาคม ปี ค.ศ.1952 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ มีงานแสดงคอนเสิร์ตที่ “ไฮแฮท คลับ” ในนครบอสตัน มีการถ่ายทอดสดผ่านรายการวิทยุท้องถิ่น และเทปจากการบันทึกเสียงดังกล่าวเพิ่งมีการผลิตออกมาขายโดยสังกัด บลูโน้ต เมื่อปี ค.ศ. 1996 หรือราว 44 ปี ในจำนวนนี้ประกอบด้วยเพลง Ornithology, Don’t Blame Me, Groovin’ High รวมถึงเพลงที่ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ แต่งเองด้วยคือเพลง Cool Blue และ Cheryl

2.9.2.28 ในวันที่ 30 ธันวาคม ปี ค.ศ.1952 ชาลี ปาร์คเกอร์, แม็ก โรช, แฮงก์ โจนส์ (เปียโน) และ เท็ดดี โคทิก(เบส) ได้ร่วมกันบันทึกเสียงในเพลง Cosmic Ray

2.9.2.29 ในปี ค.ศ.1953 ชาร์ลี ปาร์ค ร่วมเล่นคอนเสิร์ตกับ ดิชชี กิลเลสปี และ แม็กซ์ โรช ในงาน เฟสติวัล ออฟ ครีเอทีฟ แจ๊ส จัดโดย The New Jazz Society Of Toronto

2.9.2.30 ในวันที่ 15 พฤษภาคม ปี ค.ศ.1953 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ได้เดินทางแสดงที่ เดอะ แมสซี่ ฮอลล์ เมืองโตรอนโต เป็นวงควินเททประกอบด้วยสมาชิกในวง คือ ดิซซี กิลเลสปี, แม็ก โรช, บัด พาวล์ และชาร์ล มิงกัส ได้รับการจารึกว่าเป็นการบันทึกการแสดงสดทีดีที่สุดในประวัติศาสตร์

2.9.2.31 ในช่วงปลายฤดูร้อนปี ค.ศ.1954 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เดินทางไปแสดงที่ เบิร์ด แลนด์ คลับ บรรเลงร่วมกับวงเครื่องสาย และช่วงปลายเดือนตุลาคม แสดงสดที่ ทาวน์ ฮอล ด้วยจากหางานให้จาก บ๊อบ ไรส์เนอร์

2.9.2.32 เดือน ธันวาคม ปี ค.ศ.1954 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ มีงานบันทึกเสียงเป็นครั้งสุดท้าย ประกอบด้วยเพลง Love For Sale และ I Love Paris

2.9.3 บทบาทสำคัญของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ที่เกี่ยวข้องกับประวัตศาสตร์ดนตรีแจ๊ส

เด่น อยู่ประเสริฐ (2556 น. 111) กล่าวไว้ดังนี้

2.9.3.1 เป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาดนตรีแนวโมเดิร์นแจ๊ส

2.9.3.2 นักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่เห็นพิจารณาตรงกันว่าชาร์ลี ปารุคเกอร์ เป็นนักแซกโซโฟนแจ๊สที่สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์

2.9.3.3 นำเอาดนตรีของ Lester Young, Art tatum และ Coleman Hawkins ทั้งหมดมาสร้างใหม่ สามารถเห็นได้ในผลงานการอิมโพรไวส์และการประพันธ์ของเขา ปรากฏลักษณะดังนี้

ทางเลือกใหม่ของการใช้โน้ตที่เข้ากันได้กับคอร์ดที่แอคคอม

ทางเลือกใหม่ของการเน้นโน้ตที่มี syncopated หรือโน้ตขืน ที่สูงมากๆ

วิธีการเพิ่มคอร์ดใหม่จากคอร์ดที่มีอยู่เดิมโดยใช้โน้ตจากการอิมโพรไวส์

2.9.3.4 ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ได้ทำให้นักดนตรีอื่นๆประหลาดใจด้วยแนวทำนองโน้ตที่มีความมากมายมหาศาลเกินจินตนาการ และเป็นประวัติการณ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านแซกโซโฟน

2.9.3.5 เสียงแซกโซโฟนของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ นั้นแหลมคมและตรงข้ามกับ Benny Carter และ Johnny Hodges ที่เสียงจะนุ่มหวาน ซึ่งชาร์ลี ปาร์คเกอร์ได้รับอิทธิพลมาจาก Buster smith ซึ่งเสียงแซกโซโฟนของเขานั้นขาดโทนที่นุ่มนวล และไพเราะ แต่ว่าเสียงแซกโซโฟนของเขานั้นหนักแน่น

2.9.3.6 การอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์นั้น ช่วงแรกๆได้นำมาจาก Louis Armstrong Lester young, Buster smith และนักดนตรีบลูส์หลายๆท่าน ซึ่งเขายังได้นำเอาไอเดียจากหลายๆท่านเหล่านี้มาใช้นเทคนิค เสียงประสาน และ แนวทำนอง

2.9.3.7 หลายๆบทเพลงของชาร์ลี ปาร์คเกอร์นั้นได้นำมาจากบทเพลงบลูส์ เช่น I Got Rhythm และเพลงยอดฮิตต่างๆรวมไปถึงเพลงแนว Ballad Jazz แต่เขานั้นได้บรรจุแนวทำนองและเสียงประสานและคอร์ดใหม่เป็นภาษาของบีบ๊อพ

2.9.3.ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ได้ทำสิ่งที่เป็นคุณูประการให้วงการดนตรีแจ๊สที่ยิ่งใหญ่ นั้นรวมไปถึง Bud Powell และ Dizzy Gillespie ได้เป็นผู้ทรงอิทธิพลในดนตรีบีบ๊อพ ต่อมาวิธีการอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ได้มีผู้คัดลอกและลอกเลียนวิธีการบรรเลงโดยนักแซกโซโฟนแพร่หลายในปี 1940 – 1960s เลยทีเดียว

2.9.4 แนวคิดการอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันแซกโซโฟน(Saxophone) นั้นคือเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่มีบทบาทมากในดนตรีแจ๊สและนักแซกโซโฟนแจ๊สที่มีบทบาทสำคัญที่สุดคนหนึ่งในประวัติศาสตร์ของดนตรีแจ๊ส ได้แก่ ชาลี ปาร์คเกอร์ (Charlie Parker, 1920-1955) นักอัลโตแซกโซโฟน (Alto Saxophone) เขามีฉายาในวงการดนตรีแจ๊สว่า เบิร์ดหรือยาร์ดเบิร์ด ซึ่งเป็นผู้มีความสามารถและได้รับการยกย่องมากตั้งแต่ทศวรรษ 1940 จนถึงปัจจุบัน ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ คือหนึ่งในผู้คิดค้นวิธีการบรรเลงและอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สแนวบีบ๊อพ (Bebop) ซึ่งในช่วงเวลานั้นนักดนตรีแจ๊สจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นนักแซกโซโฟนหรือผู้เล่นเครื่องดนตรีชนิดอื่นๆต่างพยายามพากันลอกเลียนแบบวิธีการบรรเลงของปาร์คเกอร์ เนื่องจากขณะนั้นวิธีการบรรเลงของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์เป็นการอิมโพรไวส์ที่แปลกใหม่ รวดเร็ว ตื่นเต้น เร้าใจ และเต็มไปด้วยพลัง ด้วยแนวทางการบรรเลง ที่ไม่เหมือนใครและวิธีการบรรเลงที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ปาร์คเกอร์ไม่เพียงแต่ปฏิวัติวิธีการเล่นแซ็กโซโฟนอัลโต แม้แต่วิธีการเล่นแจ๊สโดยรวม เขามีแนวคิดทั้งหมดของเขาเองที่ก้าวข้ามสิ่งแนวดนตรีแจ๊สที่เกิดขึ้นต่อหน้าเขาและยกระดับดนตรีให้สูงขึ้นใหม่ นักดนตรีแจ๊สเกือบทุกคนจึงใช้เวลาเพื่อที่จะศึกษาการเล่นของเขา ปาร์คเกอร์จึงเปรียบเสมือนต้นแบบของนักแซกโซโฟน รวมถึงเป็นนักดนตรีแจ๊สที่ทุกคนยึดถือ และพยายามลอกเลียนแบบ แต่ทว่ายังมีกลุ่มดนตรีหัวก้าวหน้ารุ่นใหม่ที่ไม่พยายามลอกเลียนแนวดนตรีในแบบปาร์คเกอร์ แต่พวกเขานำวิธีการแนวความคิดของปาร์คเกอร์ไปพัฒนาต่อ(Jamey Aebersold, 1978) ชาร์ลี พาร์คเกอร์ คือผู้ค้นพบแนวทาง "บ็อพ" นับจากนักทรัมเป็ตนาม หลุยส์ อาร์มสตรอง ที่สร้างปรากฏการณ์ด้านเทคนิคการบรรเลงเครื่องดนตรีได้เต็มศักยภาพ จนเกิดคุณลักษณะของ “สวิง” ซึ่งมีนักดนตรีทั้งมือแซ็กโซโฟน, มือคลาริเน็ท, มือกลอง, มือเบส และมือเปียโน ต่างพยายามลอกเลียนวิธีการเล่นของ อาร์มสตรอง จนส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงยุคสมัยของเสียงดนตรีขึ้นใหม่ในช่วงต้นทศวรรษ 30s แล้ว อาจจะกล่าวได้ว่า ชาร์ลี พาร์คเกอร์ (Charlie Parker) คือนักอัลโต แซ็กโซโฟน ที่มีลีลาการบรรเลงอันโดดเด่นและมีแนวคิดต้นแบบมากที่สุดคนหนึ่ง และได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของกระแสทางเลือกใหม่ในวงการแจ๊ส ที่เรียกกันว่า "บีบ็อพ" โดยปริยาย

ปัจจุบันมีบริษัท Atlantic music corp ได้นำผลงานโซโล่แซกโซโฟนของชาลีปาร์คเกอร์ที่เคยบันทึกในแผนเสียงหรือที่แสดงสดต่างๆมาตีพิมพ์ ในชื่อหนังสือว่า “Charlie Parker Omnibook” ซึ่งใช้ในโรงเรียนดนตรีแจ๊สทั่วโลก หนังสือเล่มนี้ตีพิมพ์ครั้งแรกในกุญแจเสียงคีย์ Eb ซึ่งหนังสือที่ออกจำหน่ายมีทั้งหมด 3 คีย์ คือ C,Eb และ Bb instruments key เพื่อให้นักดนตรีผู้อ่านสามารถฝึกหัดได้ในทุกเครื่องดนตรีได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยนักดนตรีแจ๊สส่วนใหญ่เรียนรู้การเล่นโดยการฟังอัดเสียง และเลียนแบบโน้ต(notes) สำเนียง(Articulations) การเอื้อนของเครื่องดนตรี (Vibrato) การใช้โน้ตเสียงกระด้าง(Tension) และอื่นๆของชาลี ปาร์คเกอร์ แนวคิดการอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์มีหลากหลายด้าน ดังนี้

แนวคิดการอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ด้านจังหวะ (Rhythm) จังหวะคือส่วนที่สำคัญของดนตรี เว้นแต่คุณจะเป็นมือกลองคุณอาจใช้เวลาในการคิดน้อยมากในการสังเกตและฝึกฝน อันที่จริงแล้วคนส่วนใหญ่จะเล่นโน้ตจังหวะเป็นแบบตัวอย่างด้านล่าง
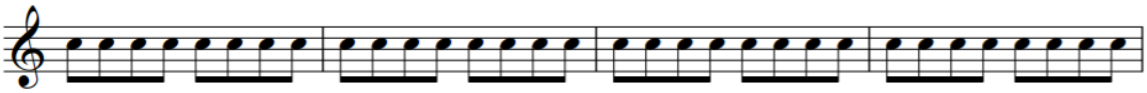
ภาพประกอบที่ 34 โน้ตเขบ็ดหนึ่งชั้นที่คนส่วนใหญ่บรรเลง
ที่มา : (Weckner, 2018, p. 11)

กระแสที่คงที่ของโน้ตเขบ็ดหนึ่งชั้นที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือจำกัดความหมาย นักดนตรีแจ๊สผู้คีตปฏิภาณส่วนมากจะไม่ได้ตระหนักถึงว่าจังหวะสำคัญอย่างไร ซึ่งจริงๆแล้วมันคือบทบาทหลักที่บรรเลงในทุกห้วงอารมณ์และความชัดเจนของแนวทางการอิมโพรไวส์ แต่ว่าชาลี ปาร์คเกอร์ทราบถึงความสำคัญของจังหวะอย่างถ่องแท้ (Wernick, 2018, p. 11) ทุกๆประโยคการอิมโพรไวส์ของชาลี ปาร์คเกอร์ ได้กำหนดจังหวะ เพราะชาลี ปาร์คเกอร์ ไม่ได้ฟังแค่ทำนอง(Melody) และเสียงประสาน(Harmony) ในหัวของเขา เขาฟังและรับรู้ได้ถึงจังหวะ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนในการบรรเลงของเขา ดังนั้นหากคุณใช้เวลาทั้งหมดในการมุ่งเน้นไปแค่โน้ตที่คุณบรรเลงอย่างเดียว ถึงเวลาที่จะเปลี่ยนการมุ่งเน้นไปที่ส่วนประกอบของแนวทำนอง(Melodic lines) โดยสังเกตแนวทางการบรรเลงของชาลี ปาร์คเกอร์ โดยผ่านหลักการเบื้องหลังความเชี่ยวชาญด้านจังหวะของเขา คุณจะค่อยๆเรียนรู้ที่จะซึมซับในอัจฉริยะด้านจังหวะของ ชาลี ปาร์คเกอร์มาผสมผสานกับการบรรเลงของคุณเอง โดยหลักการขึ้นอยู่กับ 1. คุณจะวางประโยคการอิมโพรไวส์(Phrasing)ของคุณให้สัมพันธ์กับห้องเพลงอย่างไร ?

2. คุณจะใช้สเปซ(Space) ระหว่างวลีการอิมโพรไวส์อย่างไร ?

3. คุณจะใช้ประโยชน์จากการเชื่องโน้ตอย่างไร ?

4. คุณจะใช้และผสมผสานจังหวะอย่างไร ?

ถ้าการนำจังหวะของชาลี ปาร์คเกอร์ มาใช้ได้คล่องไปไกลกว่าไอเดียเหล่านี้ ให้เก็บ4ข้อนี้ไว้ในใจและบรรเลงอิสระไปอย่างเป็นธรรมชาติตามจังหวะ

2.9.4.1 การทำลายจังหวะของเส้นกั้นห้องเพลงของชาลี ปาร์คเกอร์ และความสัมพันธ์กับเส้นกั้นห้องเพลง (BREAKING DOWN THE BAR LINE: CHARLIE PARKER'S RELATIONSHIP TO BAR LINES)

Wernick (2018, p. 12) เมื่อคุณฟังนักบรรเลงอิมโพรไวส์เก่งๆหลายท่าน แนวทำนองจะไหลลื่นอย่างเป็นธรรมชาติ ราวกับว่าพวกเขาผลักดันไปข้างหน้าและเคลื่อนไปสู่บางสิ่งบางอย่างเสมอ และพวกเขามีแรงผลักดันในการเล่นของพวกเขาด้วยเหตุผลบางประการ บ้างก็ทำนอง บ้างก็เสียงประสาน และแม้แต่บางคนต้องทำอย่างไรกับ Accent และการเล่นโน้ตบอด (Ghost note) แต่หนึ่งปัจจัยที่มีส่วนร่วมมากที่สุดที่จะทำให้ลื่นไหลและผลักดันทำนองคือการเล่นผ่านทะลุเส้นกั้นห้องเพลง (Playing through bar lines) ลองสังเกตคนส่วนใหญ่มีแนวโน้มจะใช้ประโยคการอิมโพรไวส์ในห้องเพลง และถูกควบคุมโดยเส้นกั้นห้องเพลง ดังนั้นพวกเขาจึงบรรเลงประโยคการอิมโพรไวส์ที่มีลักษณะเช่นนี้ ประโยคการอิมโพรไวส์ถูกแบ่งโดยเส้นกั้นห้องเพลง

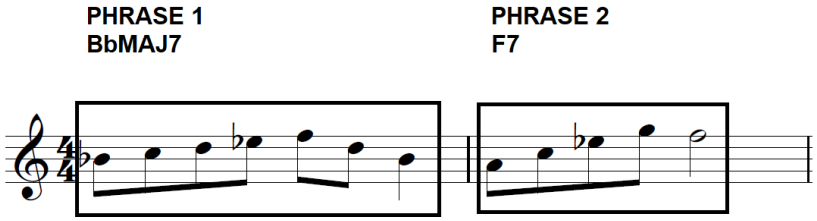

ภาพประกอบที่ 35 ประโยคการอิมโพรไวส์ที่ถูกควบคุมโดยเส้นกั้นห้องเพลง
ที่มา : (Weckner, 2018, p. 12)

ประโยคการอิมโพรไวส์ภายในขอบเขตของเส้นกั้นห้องเพลงลักษณะเสียงจะสามารถคาดเดาได้ง่าย และมีความนิ่งในแนวทำนองไม่เคลื่อนที่ไปไหน ไม่มีการเคลื่อนที่ไปข้างหน้า
เป็นสิ่งที่ยากที่จะเลิกพฤติกรรมเช่นนั้น เพราะเราเห็นและยังติดอยู่กับเสียงและห้องเพลง คือ บรรเลงห้อง Bb major และ บรรเลงห้อง F7 ต่อกัน ดังนั้นจึงเป็นเรื่องปกติที่จะบรรเลงประโยคอิมโพรไวส์ที่พอดีในที่ว่างของห้องเพลง แต่การออกจากพฤติกรรมนี้ก็เป็นสิ่งที่สำคัญมากๆ

คุณต้องคิดถึงการบรรเลง 1 คอร์ด ไปยังอีกคอร์ดต่อไป เชื่อมต่อพวกเขาเพื่อให้ประโยคอิมไพรไวส์ของคุณดำเนินไปอย่างราบรื่นโดยทะลุผ่านเส้นกั้นห้องเพลงแทนที่จะหยุดระหว่างห้อง และเป็นความจริงที่ชาลี ปาร์คเกอร์ทำ ประโยคอิมโพรไวส์ของเขาทำงานอย่างอิสระโดยสมบูรณ์แบบจากเส้นกั้นห้องเพลงอย่างอิสระโดยไม่คำนึงถึงเส้นกั้นห้องเพลง

ฟังการ Solo ของชาลี ปาร์คเกอร์ในบทเพลง Thriving on a Riff ตัวอย่างเพลง Rhythm Change ที่เขาบรรเลงการสร้างสรรค์ในท่อนเพลง

ภาพประกอบที่ 36 ภาพหน้าปกอัลบั้ม Charlie Parker The Savoy Recordings

ที่มา : (Weckner, 2018, p. 16)

มาดูท่อน A ที่ ชาลี ปาร์คเกอร์ โซโล่ คุณสังเกตเห็นหรือไม่ ว่าประโยคการอิมโพรไวส์ของทำงานเชื่อมโยงสัมพันธ์กับเส้นกั้นห้องเพลงอย่างไร?
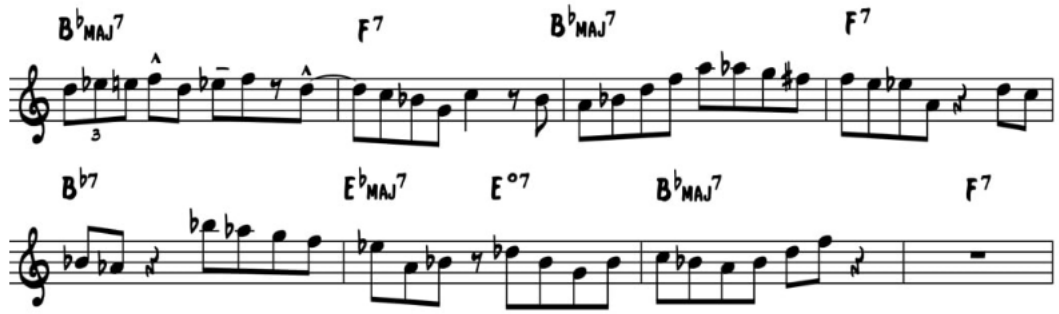
ภาพประกอบที่ 37 การอิมโพรไวส์ ท่อน A ในบทเพลง Thriving on Riff

ที่มา : (Weckner, 2018, p. 17)

เราสามารถแยกย่อยท่อน A ในการโซโล่ของชาลี ปาร์คเกอร์ เป็นสามประโยคการอิมโพรไวส์ใหญ่ๆและเห็นได้อย่างชัดเจนว่าสามารถทำงานได้อิสระอย่างสมบูรณ์จากเส้นกั้นห้องเพลง จริงๆแล้วเขาบรรเลงผ่านทุกๆเส้นกั้นห้องเพลงที่เขาจะสามารถบรรเลงผ่านได้ก่อนที่เขาจะเอาแซกออกจากปากชั่วครู่หนึ่งเมื่อจบห้องเพลงที่ 7
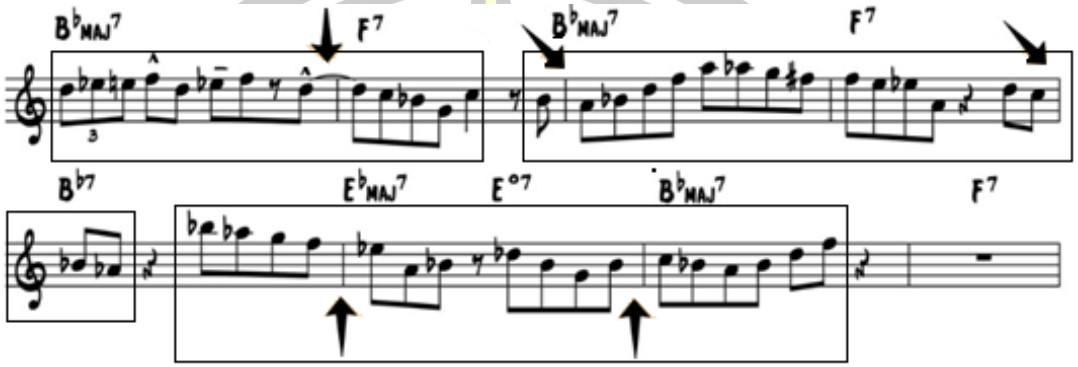
(นี่คือสิ่งที่คุณต้องการทำกับประโยคอิมโพรไวส์ของคุณทั้งหมด)

ภาพประกอบที่ 38 การแยกย่อยการอิมโพรไวส์ ท่อน A ในบทเพลง Thriving on Riff

ที่มา : (Weckner, 2018, p. 18)

Weckner (2018, p. 19) ได้กล่าวถึงเมื่อเราคุยกับนักดนตรีเกี่ยวกับเรื่องจังหวะ พวกเขามักจะละเลยว่าทำอย่างไรให้ประโยคอิมโพรไวส์สัมพันธ์กับเส้นกั้นห้องเพลงและมุ่งเน้นเฉพาะค่าของจังหวะ แต่สิ่งที่พวกเขาได้รับคือที่ไหนที่ประโยคอิมโพรไวส์ของเขาวางอยู่ในตารางเวลาที่กำหนดจุดเริ่มต้น จุดสิ้นสุดและการเน้นจังหวะของพวกเขา เขาสามารถบรรเลงประโยคอิมโพรไวส์ด้วยจังหวะที่น่าสนใจแต่ถ้าพวกเขาหยุดจะถูกกำหนดโดยเส้นกั้นห้องเพลง จะให้เกิดความน่าเบื่อและเฉื่อย ก่อนที่คุณจะจดจ่อกับสิ่งอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับจังหวะเริ่มต้นที่นี่และใช้ชาลี ปารุคเกอร์เป็นแบบจำลองเพื่อทำความเข้าใจว่าควรวางประโยคอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงอย่างไร ได้ยินความแตกต่างที่เกิดขึ้นจริงและผสานรวมความคิดนี้เข้ากับการเล่นของคุณ

แนวคิดการปฏิบัติ : การอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงของชาลี ปาร์คเกอร์ (Practice Ideas: Phrasing Through Bar Lines like Bird)

หลีกเลี่ยงการเริ่มต้นประโยคอิมไพรไวส์ในห้องจังหวะที่ 1 ของห้องเพลง (Avoid starting phrases on beat 1) ลองคิดว่าจะเริ่มต้นในกลางห้องเพลงและจบที่กลางห้องเพลง เรียนรู้ที่จะเริ่มต้นและจบประโยคอิมโพรไวส์ทุกที่ในห้องเพลง

เริ่มต้นประโยคอิมโพรไวส์ในจังหวะยกบ่อยๆ (Start phrases on upbeats often) โดยเริ่มต้นประโยคอิมโพรไวส์ในจังหวะยก คุณต้องบังคับตนเองให้บรรเลงจังหวะที่ทำให้ประโยคอิมโพรไวส์ของคุณทะลุเส้นกั้นห้อง

ผลักนำประโยคอิมโพรไวส์ไปยังจังหวะที่ 1 และบรรเลงต่อหลังจากนั้น (Push your phrases to beat 1 and then keep playing) คิดว่า จังหวะที่ 1 คือจุดหมายและเมื่อคุณไปถึงเล่นต่อไปและจบประโยคอิมโพรไวส์ในตรงกลางของห้องเพลง

บรรเลงทะลุผ่านอย่างน้อย 1 เส้นกั้นห้องเพลงต่อ 1 ประโยคอิมโพรไวส์ (Play through at least one bar line per phrase) เหมือนกับชาลี ปาร์คเกอร์ โดยคิดว่าบรรเลงผ่านเส้นกั้นห้องเพลงให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้และไม่ยอมปล่อยให้เส้นกั้นห้องมาบังคับตัวเราเอง

ฝึกหัดบรรเลงทุกแบบฝึกหัดในบทเพลงคุณสามารถเริ่มได้เลย จากนั้นเมื่อคุณเริ่มปรับเปลี่ยนแนวคิดประโยคการอิมโพรไวส์ของคุณ ได้เวลาทบทวนวิธีการใช้ช่องว่าง (Space)

2.9.4.2 การใช้ช่องว่าง (Space) : ชาลี ปาร์คเกอร์กำหนดไอเดียของเขาอย่างไร (USE OF SPACE: HOW CHARLIE PARKER DEFINES HIS IDEAS)

อีกอย่างที่สำคัญในไอเดียด้านจังหวะในการอิมโพรไวส์ของคุณคือความเข้าใจและใช้สเปซท้ายที่สุดแล้วช่องว่างระหว่างโน้ตเป็นสิ่งที่กำหนดจังหวะที่แท้จริงภายในประโยคอิมโพรไวส์และช่องว่างระหว่างประโยคอิมโพรไวส์ต่างๆจะอธิบายว่าความสัมพันธ์ทางไอเดียของดนตรีแยกกันอย่างไร ความตรงกันข้าม(Contrast) และสร้างเรื่องราวที่มีขนาดใหญ่กว่าที่คุณพยายามถ่ายทอด คล้ายกับการบรรเลงทะลุเส้นกั้นห้องเพลง ช่องว่างบางครั้งคิดว่าแทบจะไม่เชื่อมต่อกับจังหวะที่แกนกลางของมัน คล้ายกับแนวคิดการวาดพื้นที่เชิงลบที่แสดงโดยภาพยอดนิยมด้านล่าง

ภาพประกอบที่ 38 ภาพแจกันที่แสดงความตรงข้ามกัน

ที่มา : (Weckner, 2018, p. 20)

คุณเห็นแจกันทางด้านซ้ายและหัวทั้งสองหันหน้ากันทางด้านขวาหรือไม่เช่นเดียวกับตัววัตถุเอง (แจกัน) พื้นที่ทางกายภาพรอบวัตถุที่เรียกว่า "พื้นที่เชิงลบ"(ใบหน้า) มีรูปร่างเหมือนกัน และรูปร่างของมันมีความสัมพันธ์โดยตรงกับวัตถุเช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างโน้ตดนตรีกับส่วนที่เหลือ

รอบๆ ที่ไหนที่คุณเติมเครื่องหมายหยุดลงในทำนองหลัก เมื่อเทียบกับเมื่อคุณบรรเลงโน้ตเป็นแนวคิดเดียวกันพวกเขาเชื่อมต่อกันอย่างประณีต และอีกอันหนึ่งมีผลกระทบโดยตรง และนั่นเป็นเหตุผลว่าทำไมพื้นที่จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของจังหวะ

ชาลี ปาร์คเกอร์ เป็นนักแซกโซโฟนแจ๊สที่ใช้สเปซได้ดีมากเช่นกัน ถ้ายังไม่เข้าใจ ลองมาดูในส่วนของท่อน A แรกอีกครั้งจากโซโล่ของชาลี ปาร์คเกอร์ ในเพลง Thriving on the Riff แบ่งประโยคอิมโพรไวส์ที่ใหญ่ให้เล็กลงเพื่อดูว่าเขากำหนดไอเดียในการใช้ช่องว่างอย่างไร
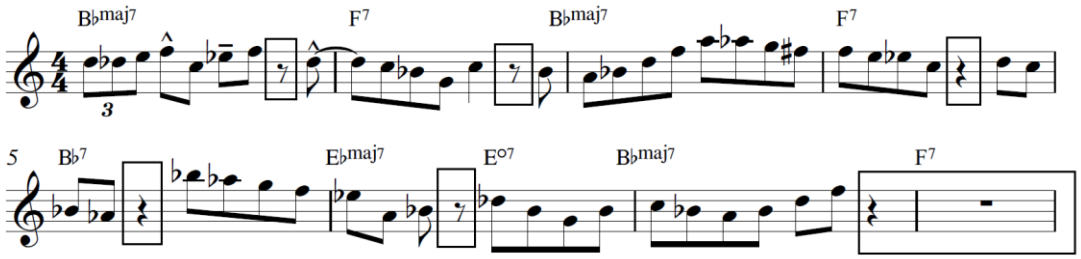
ภาพประกอบที่ 39 การใช้จังหวะหยุดในการอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ท่อน A ในบทเพลง Thriving on Riff
ที่มา : (Weckner, 2018, p. 20)

ภาพประกอบที่ 38 สังเกตว่าเขาใช้จังหวะหยุดเล็กๆไปยังตำแหน่งที่เหมาะสมเพื่อสร้างหกประโยคอิมโพรไวส์ที่มีความแตกต่างกันจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งอย่างไร และเป็นแนวคิดที่แตกต่างจากนักดนตรีอื่นๆ ซึ่งอาจารย์สอนดนตรีที่โรงเรียนมักจะกล่าวว่า “เอาเครื่องเป่าออกจากปากของคุณก่อน แล้วให้ความคิดของคุณหายใจ” ซึ่งจริงๆแล้วเป็นคำแนะนำที่อาจจะดูเข้าใจยากแต่จริงๆแล้วมีบางอย่างที่ต้องปฏิบัติในระหว่างที่เรากำลังอิมโพรไวส์เป็นประโยคยาวๆ หมายความว่า หยุดคิดก่อนที่จะเป่าไปเรื่อยๆโดยไรจุดหมายและไม่ได้หายใจ คล้ายที่เบิร์ดทำที่ท้ายของท่อน A ในด้านบน แต่ระหว่างท่อน A เขาไม่ได้เอาแซกออกจากปากของเขาเลย เขาแค่กำลังใช้การหยุดเล็กๆน้อยๆ เขบ็ต 1ชั้น และตัวดำ (eighths and quarters) เพื่อพักการบรรเลงโน้ตอันสม่ำเสมอของเขา

นี่เป็นการใช้จังหวะหยุดเล็กๆพร้อมกับหลักการทั้งสามข้ออื่นๆที่เรากำลังพูดถึงตอนนี้ในการเปลี่ยนท่อนที่ลากยาวต่อเนื่องของเขบ็ตหนึ่งชั้นให้เป็นสิ่งที่น่าตื่นเต้นและน่าสนใจมากขึ้น แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างโน้ตเขบ็ตหนึ่งชั้นที่ธรรมดาไม่น่าสนใจ และจังหวะที่กำหนดโดยช่องว่างที่ชาลี ปาร์คเกอร์ใช้ในท่อน A
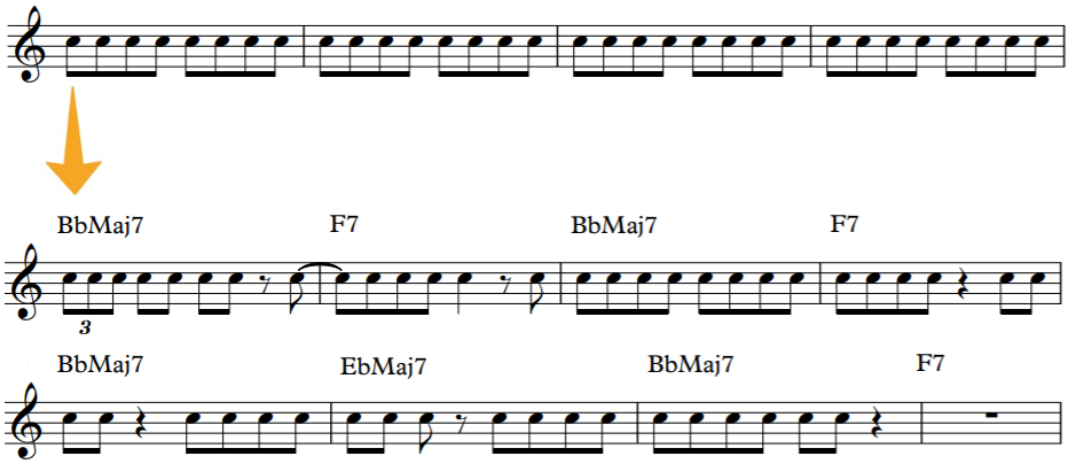
ภาพประกอบที่ 40 เปรียบเทียบโน้ตเขบ็ตหนึ่งชั้นที่น่าเบื่อกับโน้ตเขบ็ตหนึ่งชั้น
ที่ถูกอิมโพรไวส์โดยชาร์ลี ปาร์คเกอร์
ที่มา : (Weckner, 2018, p. 21)

เรียนรู้การบรรเลงในตัวหยุดเล็กน้อยตลอดทั้งท่อนเพลงและได้ยินเสียงเหล่านั้น คือ ไอเดียการฝึกซ้อม : การบรรเลงโดยการใช้ช่องวางแบบชาลี ปาร์คเกอร์ (USE OF SPACE: HOW CHARLIE PARKER DEFINES HIS IDEAS)

เรียนรู้การใช้จังหวะหยุดเล็กน้อยภายในประโยคอิมโพรไวส์ เล่นผ่านเพลงบลูส์และหลังจากแต่ละประโยคอิมโพรไวส์เล็กๆให้แทรกโน้ตหยุดตำดำหรือตัวเขบ็ตหนึ่งชั้นก่อนประโยคถัดไป

เรียนรู้การใช้ช่องว่างขนาดใหญ่ เล่นผ่านเพลงบลูส์และหลังจากการอิมโพรไวส์แต่ละอันในประโยคขนาดใหญ่ หยุดบรรเลงอย่างน้อยหนึ่งห้องเพลง เอาใส่ใจกับความแตกต่างระหว่างจังหวะหยุดเล็กน้อยเมื่อใช้ร่วมกับการใช้ช่องว่างขนาดใหญ่

เก็บหลักการอื่นๆไว้ในใจ ตรวจสอบการบรรเลงของคุณให้มั่นใจว่าคุณเริ่มบรรเลงประโยคอิมโพรไวส์จากจังหวะยก หลีกเลี่ยงการเริ่มต้นอิมโพรไวส์ที่จังหวะที่หนึ่งของห้องเพลง (avoid starting phrases on beat 1) เก็บทุกสิ่งที่คุณกำลังเรียนรู้ไว้ในใจขณะที่คุณกำลังฝึกฝนโดยการใช้ช่องว่างทำความเข้าใจและฝึกฝนการใช้ช่องว่างภายในทำนองหลักจะทำให้การโซโล่ของคุณมีความไพเราะและเป็นท่วงทำนองมากขึ้น กำหนดประโยคอิมโพรไวส์ที่คุณเล่น แต่บางครั้งคุณอาจต้องการด้วยการเชื่อมโยงไปที่อื่นๆ

2.9.4.3 การขยายประโยคอิมโพรไวส์ : ชาลี ปาร์คเกอร์ ขยายประโยคอิมโพรไวส์ของเขาด้วยการเชื่อมโน้ตเหนือเส้นกั้นห้องเพลง (PHRASE EXTENSION: HOW BIRD EXTENDS HIS PHRASES WITH TIES OVER THE BAR LINE)

ดังที่เราเห็นในเทคนิคประโยคอิมโพรไวส์และเทคนิคช่องว่าง ทุกๆอย่างที่ชาลี ปาร์คเกอร์ บรรเลง ทำนองเขาของเคลื่อนที่ไปข้างหน้าไม่มีการขับกล่อมทำนองชั่วขณะหรือการเฉื่อยชานั่นคือทั้งหมดที่พบได้ทั่วไปในการเล่นของคนอื่น และชาลี ปาร์คเกอร์ก็มีคุณภาพที่ยอดเยี่ยมเพราะเทคนิคทุกอย่างที่เขาใช้มีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนไปข้างหน้าแม้แต่การใช้เครื่องหมายเชื่อมโน้ต(Ties) ชาลี ปาร์คเกอร์ชอบที่จะใช้การเชื่อมโน้ตในทางที่จะขยายประโยคอิมโพรไวส์ของเขาผ่านเส้นกั้นห้องเพลงและเชื่อมโยงไอเดียทั้งสอง การใช้เครื่องมือทางจังหวะนี้ในการบรรเลงของคุณทำให้ง่าย สิ่งที่คุณต้องทำคือเชื่อมโน้ตตัวสุดท้ายของประโยคอิมโพรไวส์หนึ่งผ่านเส้นกั้นห้องเพลงไปยังโน้ตตัวแรกของประโยคอิมโพรไวส์ต่อไปตามห้องเพลง มาดูกันว่าชาลี ปาร์คเกอร์ ทำสิ่งนี้ได้อย่างไร

ในสี่ห้องแรกของท่อนเชื่อม(Bridge)ในเพลง Thriving on a Riff ชาลี ปาร์คเกอร์ ใช้เครื่องมือนี้บนเส้นกั้นห้องสองครั้ง

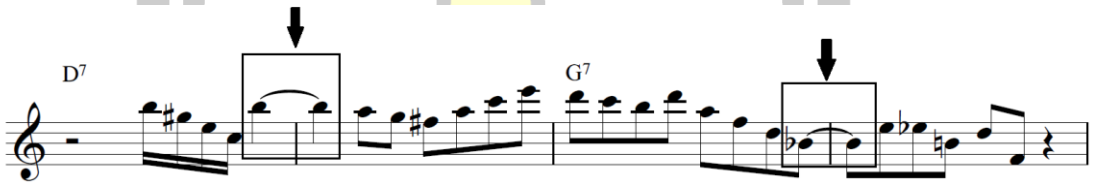

ภาพประกอบที่ 41 การเชื่อมโน้ตของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ สี่ห้องเพลงแรก ในบทเพลง Thriving on Riff
ที่มา : Weckner, 2018, p. 23)

ฟังการเชื่อมโน้ตของเขาขยายประโยคอิมโพรไวส์เริ่มต้นไปสู่ประโยคอิมโพรไวส์ที่ยาวขึ้นและรักษาการเคลื่อนที่ไปข้างหน้าได้อย่างไร? ดังนั้นนอกเหนือจากการขยายประโยคอิมโพรไวส์ของเขาและเชื่อมหลายๆไอเดียของดนตรีเข้าด้วยกันเป็นหนึ่งการใช้การเชื่อมโน้ตเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ในการเล่นผ่านเส้นกั้นห้องเพลง คือหลักการแรกที่เราพูดถึงและเป็นเทคนิคที่ยอดเยี่ยมที่จะช่วยหยุดพฤติกรรมที่ไม่ดีของการหยุดบรรเลงก่อนเส้นกั้นห้องเพลง แทนที่จะยอมแพ้ในการเล่นผ่านเส้นกั้นห้อง คุณสามารถค้างโน้ตสุดท้ายของคุณง่ายๆและใช้โน้ตนั้นเริ่มต้นประโยคอิมโพรไวส์ต่อไปของคุณในห้องเพลงต่อไป ง่ายมีประสิทธิภาพและเป็นสิ่งที่คุณสามารถเริ่มใช้งานได้ตั้งแต่วันนี้

แนวคิดการฝึกปฏิบัติ : การใช้การเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกันชาลี ปาร์คเกอร์ (Practice Ideas: Using Ties Over The Bar Line Like Bird)

เชื่อมโน้ตผ่านเส้นกั้นห้องเพลงสองประโยคอิมโพรไวส์เข้าด้วยกัน ในตอนท้ายของประโยค

อิมโพรไวส์แรกค้างโน้ตสุดท้ายของคุณไว้และใช้มันเริ่มประโยคอิมโพรไวส์อื่นในห้องถัดไป อิมโพรไวส์เช่นนี้หลายๆรอบจนคุณรู้สึกเป็นธรรมชาติ

เชื่อมโน้ตสามประโยคอิมโพรไวส์ผ่านเส้นกั้นห้องเพลง เมื่อคุณสามารถเชื่อมโน้ตประโยคอิมโพรไวส์ทั้งสองประโยคได้อย่างคล่องแคล่ว จึงฝึกปฏิบัติเพิ่มเป็นสามประโยคอิมโพรไวส์

ค้นหาเทคนิคผ่านเส้นกั้นห้องเพลงเพิ่มเติม ทั้งหลักการแรกและหลักการนี้ช่วยให้คุณบรรเลงผ่านเส้นกั้นห้องเพลง จึงไปเรียนรู้โซโล่ของชาลี ปาร์คเกอร์และดูว่าคุณสามารถค้นพบวิธีเล่นผ่านเส้นกั้นห้องอย่างน้อยหนึ่งวิธี

ใช้การเชื่อมโน้ต(Ties) เหนือเส้นกั้นห้องเพลงเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ง่ายที่จะเริ่มใช้งานซึ่งจะทำให้ทำนองการอิมโพรไวส์ของคุณเคลื่อนที่ผ่านเส้นกั้นห้องเพลงไปข้างหน้าและนี่จะทำให้คุณมีพฤติกรรมที่เป็นธรรมชาติในการประโยคอิมโพรไวส์ยาวๆแทนที่จะทำให้เป็นประโยคที่สั้นลง ตอนนี้หลักการสุดท้ายที่เราจะดูในวันนี้นั้นชัดเจนที่สุดเมื่อพูดถึงจังหวะเพราะเป็นจังหวะที่เฉพาะเจาะจงของชาลี ปาร์คเกอร์บรรเลงแต่มันไม่จำเป็นต้องเป็นจังหวะอันน่าหลงใหลที่เขาใช้ แต่ชาลี ปาร์คเกอร์เขาผสมเข้าด้วยกันอย่างไร

2.9.4.4 การผสมผสานขึ้นมา : ชาลี ปาร์คเกอร์ผสมผสานหลากหลายโน้ตในเวลาเดียวกันได้อย่างไร (MIXING IT UP: HOW BIRD COMBINES VARIOUS NOTE DURATIONS)

ด้วยการพูดคุยกันทั้งหมดเกี่ยวกับเส้นกั้นห้องเพลงและประโยคอิมโพรไวส์คุณอาจจะสงสัยเมื่อเรากำลังจะพูดถึงจำนวนตัวเลขของจังหวะที่ชาลี ปาร์คเกอร์บรรเลง แต่ถ้าคุณขยันติดตามตลอดคุณจะทราบการผ่านเส้นกั้นห้องของ ประโยคอิมโพรไวส์ ช่องว่าง และ การเชื่อมโน้ต เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของจังหวะ ในขณะที่จังหวะที่แท้จริงชาลีปาร์คเกอร์ บรรเลง เนื้อหาเหล่านี้ จะเปรียบเสมือนจิ๊กซอว์ชิ้นเดียวในจิ๊กซอว์ทั้งหมด และมันไม่ใช่จังหวะตัวเลขที่แน่นอนที่เขาบรรเลงนั้นโดดเด่นพอๆกับที่เขาผสมค่าจังหวะหลายๆแบบเข้าด้วยกัน ทุกคนบรรเลงโน้ตสามพยางค์ โน้ตเขบ็ตหนึ่งชั้น และ โน้ตเขบ็ตสองชั้น แต่มีเพียงไม่มีคนที่จะรวบรวมผสมสิ่งเหล่านี้เข้าด้วยกันภายในห้องโน้ตเพียงห้องเดียว แต่ชาลี ปาร์คเกอร์นั้นทำ ลองมาดูที่ห้องแรกจากสี่ห้องของท่อนแยกในบทเพลง Thriving on a Riff
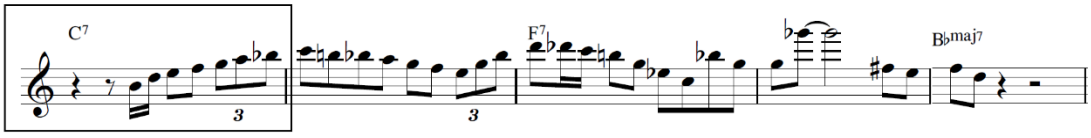
ภาพประกอบที่ 42 การผสมผสานหลากหลายโน้ตของชาร์ลี ปาร์คเกอร์
ในบทเพลง Thriving on Riff
ที่มา : Weckner, 2018, p. 23)

เป็นความยากเล็กน้อยที่จะฟังออกเพราะเขาเล่นโน้ตบอด(Ghost note) บางโน้ตและเน้นเสียงตัวอื่น แต่ถ้าเราลองทำให้เพลงช้าลงเล็กน้อยและคุณฟังอย่างตั้งใจคุณจะได้ยินหลักการพื้นฐาน นั่นเป็นวิธีการบรรเลงจังหวะที่ไม่เหมือนใคร เริ่มต้นด้วยโน้ตเขบ็ตสองชั้น โน้ตเขบ็ตหนึ่งชั้นตามด้วยสามพยางค์ก่อนเส้นกั้นห้องเพลงจากนั้นเขาก็ผลักทำนองอิมโพรไวส์ผ่านเส้นกั้นห้องเพลง และบรรเลงต่อด้วยเขบ็ตหนึ่งชั้น โดยเริ่มต้นประโยคอิมโพรไวส์ของเขาบนจังหวะยกของสอง (หลักการที่ 2 การใช้ช่องว่าง) ใช้ประโยคอิมโพรไวส์เหนือเส้นกั้นห้อง (หลักการที่ 1 บรรเลงทะลุผ่านเส้นกั้นห้องเพลง) และรวบผสมโน้ตเขบ็ตสองชั้นกับสามพยางค์เข้าด้วยกัน (หลักการที่ 4 ผสมผสานหลากหลายโน้ตเข้าในเวลาเดียวกัน) แนวการบรรเลงของเขาพุ่งไปข้างหน้าด้วยพลังที่ดีและจังหวะที่น่าสนใจ และคุณไม่จำเป็นต้องรวมทุกอย่างไว้ในห้องเพลงห้องเดียวเพื่อให้ได้ผลลัพท์สิ่งนี้ อันนี้จริงเพียงชั่วครู่ในประโยคอิมโพรไวส์เดียวกัน ชาลี ปาร์คเกอร์บรรเลงโน้ตสามพยางค์ไปยังโน้ตเขบ็ตหนึ่งชั้นและเขบ็ดสองชั้นผ่านเส้นกั้นห้องเพลง ซึ่งเสียงจะใกล้เคียงกับสามพยางค์มาก

อีกหนึ่งตัวอย่างความยากในการเขียนบันทึกโน้ตเหล่านี้ได้อย่างไร เพราะแม้แต่ระยะเวลาโน้ตของชาลี ปาร์คเกอร์ก็จะมีความยาวหรือสั้นกว่าเล็กน้อยกว่าที่จะสังเกตเห็น
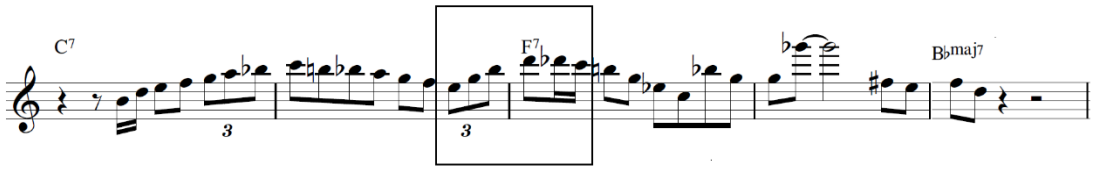
ภาพประกอบที่ 43 การอิมโพรไวส์ผสมผสานโน้ตเขบ็ตหนึ่งชั้นสามพยางค์และเขบ็ตสองชั้นในบทเพลง Thriving on Riff

ที่มา : (Weckner, 2018, p. 24)

มีผู้คนไม่มากนักที่คิดว่าจะบรรเลงสามพยางค์ภายในจำนวนโน้ตรูปแบบอื่น แต่รายละเอียดเหล่านี้ทำให้ชาลี ปาร์คเกอร์น่าเหลือเชื่อยิ่งนัก ขจัดความคิดที่ว่า สามพยางค์ทำให้เป็นบีบอพ หรือเขบ็ตสองชั้นสำหรับเมื่อคุณต้องการบรรเลงอย่างรวดเร็ว และเริ่มต้นรวมหลากหลายโน้ตเหล่านี้ในเวลาเดียวกันเพื่อสร้างจังหวะที่น่าสนใจในประโยคอิมโพรไวส์

ไอเดียการฝึกปฏิบัติ : ผสมผสานจังหวะให้เหมือนชาลี ปาร์คเกอร์ (Practice Ideas: Combining Rhythms Like Charlie Parker)

เริ่มต้นประโยคอิมโพรไวส์ด้วยสามพยางค์หรือเขบ็ตสองชั้น อิมโพรไวส์ให้เหนือกว่ามาตรฐานทั่วไปหรือพัฒนาจากเดิม และเริ่มต้นประโยคอิมโพรไวส์ด้วยสามพยางค์ จากนั้นทำแบบฝึกหัดแบบเดิมนี้กับโน้ตเขบ็ตสองชั้น

เริ่มต้นประโยคอิมโพรไวส์แต่ละอันด้วยตัวโน้ตที่แตกต่างในเวลาเดียวกัน อิมโพรไวส์ในเพลงบลูส์และเริ่มต้นประโยคอิมโพรไวส์แรกของคุณด้วยเขบ็ตหนึ่งชั้น เริ่มประโยคที่สองด้วยสามพยางค์ และเริ่มประโยคที่สามด้วยเขบ็ตสองชั้น หลังจากนั้นเริ่มต้นวนประโยคใหม่เหมือนเดิม ด้วยประโยคอิมโพรไวส์ที่สี่

ผสมผสานโน้ตที่แตกต่างในเวลาเดียวกันทุกๆประโยคอิมโพรไวส์ อิมโพรไวส์ให้เหนือกว่ามาตรฐานเดิม และ ทำให้มั่นใจว่าทุกๆแนวประโยคอิมโพรไวส์ผสมกันอย่างน้อยสองอย่าง ตามนี้ เขบ็ตหนึ่งชั้น เขบ็ตสองชั้น และสามพยางค์

ผสมผสานโน้ตที่ยาวกว่าในเวลาเดียวกัน ไม่มีสิ่งใดจะบอกคุณว่าคุณจะต้องใช้โน้ตที่สั้นอย่างเดียว ทดลองแบบฝึกหัดที่แล้วอีกรอบ แต่รวมโน้ตตัวดำ ตัวดำประจุด และตัวขาว ด้วย

สร้างแบบฝึกหัดโน้ตที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวคุณเอง ใช้แบบฝึกหัดที่นี่เป็นแบบอย่างในการสร้างแบบฝึกหัดของคุณเองที่จะช่วยให้งานของคุณผสมผสานไปด้วยโน้ตหลากหลายรูปแบบในเวลาเดียวกันเป็นแนวทางของตัวคุณเอง

ฝึกฝนแบบฝึกหัดเหล่านี้และจดจำค่าจังหวะของตัวโน้ตต่างๆที่คุณใช้ในการโซโล่ซึ่งเป็นจิ๊กซอว์ตัวเล็กๆเพียงอันเดียวของจิ๊กซอว์ใหญ่ภาพรวมในรูปแบบจังหวะ เพิ่มเติมเกี่ยวกับการรวมค่าโน้ตในประโยคอิมโพรไวส์เดียวอย่างไร ทดลองและสำรวจ และทำให้มั่นใจในการผสมผสานสามหลักการพร้อมกันเช่นดังชาลี ปาร์คเกอร์ ทำ

2.9.4.5 การนำเอาแนวคิดด้านจังหวะของชาลี ปาร์คเกอร์ มาใช้ (ADOPTING CHARLIE PARKER'S RHYTHMIC CONCEPTS)

แม้ว่าแนวคิดด้านเสียงประสานและทำนองของชาลี ปาร์คเกอร์จะก้าวหน้าและก้าวกระโดดกว่าผู้อื่นในช่วงเวลาดังกล่าว แต่ทว่าความอัจฉริยะของชาลี ปารุคเกอร์ยังมีอีกมากกว่าเรื่องโน้ตที่เขาบรรเลง เมื่อไหร่ที่เขาเริ่มต้นประโยคอิมโพรไวส์ นานแค่ไหนที่เขาค้างแต่ละโน้ตและเขาได้ขยายค่าโน้ตหลากหลายค่าจังหวะและขับคู่กับโน้ตที่คาดไม่ถึงเข้าด้วยกันได้อย่างไร เขาใช้การที่เสียงของคอร์ดใหม่ดังขึ้นก่อนที่คอร์ดใหม่ดังขึ้นก่อนที่คอร์ดใหม่จะเข้ามา (Anticipation) และ การยืดจังหวะโน้ต (Delayed) อย่างละเอียด

ด้วยการเล่นของชาลี ปาร์คเกอร์ นั้นเกิดขึ้นจากความสามารถหลายระดับจึงเป็นการยากที่จะแยกสิ่งใดสิ่งหนึ่งออก โดยเฉพาะเรื่องจังหวะเพราะเขาไม่เพียงแต่ใช้เพียงหลักการ 4 ข้อที่เรากล่าวถึงในวันนี้เขาใช้ทั้งหมดและอื่นๆในเวลาเดียวกัน การรวบรวมเทคนิคของชาลี ปาร์คเกอร์ เข้า

กับการอิมโพรไวส์ในแนวของคุณต้องใช้เวลา โปรดจำว่าชาลี ปารุคเกอร์เป็นคนที่คิดค้นนวัตกรรมการบรรเลงดนตรีแจ๊สที่ใหม่และมีอิทธิพลต่อนักดนตรีทุกคนหลังจากเขา คุณควรหยุดพักก่อนถ้าคุณยังไม่ได้ในสิ่งนี้เพราะมันไม่ง่าย สิ่งสำคัญคือคุณต้องมุ่งเน้นไปสิ่งเดียวในตอนนี้และแยกแยะจุดอ่อนในการบรรเลงของคุณ และใช้วิธีการเล่นของชาลี ปาร์คเกอร์เพื่อช่วยคุณค้นหาวิธีแก้ปัญหา ศึกษาหลักการด้านจังหวะหนึ่งครั้งทำความเข้าใจอย่างถี่ถ้วนและนำแบบฝึกหัดไปที่ห้องซ้อมของคุณ ตอนนั้นคุณจะสังเกตเห็นถึงประโยคอิมโพรไวส์แจ๊ส จังหวะ การรับรู้ และแนวคิดโดยรวมของคุณเพื่อขยายและปรับปรุง เชื่อว่ามันอาจจะทำให้คุณใช้เวลามากในการจดจ่อกับการบรรเลง แต่ให้หยุดพักบ้าง และจงมุ่งเน้นไปที่เรื่องของจังหวะ

ดังนั้นแล้ว ผู้วิจัยจึงจำแนกแนวคิดของชาร์ลีปาร์คเกอร์มีแนวคิดในการอิมโพรไวส์ 4 แบบ ก็คือ

1) การทำลายจังหวะของเส้นกั้นห้องเพลงของชาลี ปาร์คเกอร์ และความสัมพันธ์กับเส้นกั้นห้องเพลง (BREAKING DOWN THE BAR LINE: CHARLIE PARKER'S RELATIONSHIP TO BAR LINES) เป็นแนวคิดอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ที่มองข้ามเส้นกั้นห้องเพลงหรือเล่นผ่านทะลุเส้นกั้นห้องเพลง เพื่อที่จะทำให้ผู้บรรเลงไม่ยึดติดกับห้องเพลงมากเกินไปและมีความไหลลื่น จึงต่อยอดเป็นแนวคิด การฝึกอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์ (PHRASING THROUGH BAR LINES LIKE CHARLIE PARKER)

2) การใช้ช่องว่าง (SPACE) : ชาลี ปาร์คเกอร์กำหนดไอเดียของเขาอย่างไร (USE OF SPACE: HOW CHARLIE PARKER DEFINES HIS IDEAS) เป็นแนวคิดอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ที่ใช้สเปซหรือโน้ตตัวหยุดในจังหวะสั้นๆเพื่อแบ่งแยกประโยคในการอิมโพรไวส์ โดยที่ไม่ได้หยุดบรรเลงแต่อย่างไร จึงต่อยอดเป็นแนวคิด การฝึกการบรรเลงโดยใช้ "สเปซ" แบบ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ (USING SPACE LIKE CHARLIE PARKER)

3) การขยายประโยคอิมโพรไวส์ : ชาลี ปาร์คเกอร์ ขยายประโยคอิมโพรไวส์ของเขาด้วยการเชื่อมโน้ตเหนือเส้นกั้นห้องเพลง (PHRASE EXTENSION: HOW BIRD EXTENDS HIS PHRASES WITH TIES OVER THE BAR LINE) เป็นแนวคิดอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ที่ใช้ โน้ตลากยาวหรือโน้ตที่มีเครื่องหมาย Ties ในระหว่างประโยคโดยไม่ต้องสนใจในเส้นกั้นห้องเพลง จึงต่อยอดเป็นแนวคิด การฝึกการเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกับชาร์ลี ปาร์คเกอร์ (USING TIES OVER THE BAR LINE LIKE CHARLIE PARKER)

4) การผสมผสานขึ้นมา : ชาลี ปาร์คเกอร์ผสมผสานหลากหลายโน้ตในเวลาเดียวกันได้อย่างไร (MIXING IT UP: HOW BIRD COMBINES VARIOUS NOTE DURATIONS)

เป็นแนวคิดอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ที่ใช้แนวคิด ทั้งการอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลง การฝึกอิมโพรไวส์โดยใช้ “สเปซ” การอิมโพรไวส์แบบการเชื่อมโน้ต และรวมถึงโน้ตต่างๆที่เขาได้บรรเลง เช่น เขบ็ตหนึ่งชั้น เขบ็ตสองชั้น และโน้ตสามพยางค์หลายรูปแบบ

5) การนำเอาแนวคิดด้านจังหวะของชาลี ปาร์คเกอร์ มาใช้ (ADOPTING CHARLIE PARKER’S RHYTHMIC CONCEPTS) เป็นแนวคิดที่สรุปแนวคิดทุกอย่างที่ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ได้นำมาอิมโพรไวส์ในบทเพลง ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจ หัดบรรเลงชุดฝึกตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ และฟังการอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ บ่อยๆ เพื่อให้เข้าใจในแนวคิดและนำไปอิมโพรไวส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

2.10 โครงสร้างวิชาทักษะเครื่องเป่าลมไม้ 1 ตามหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

โครงสร้างวิชาทักษะเครื่องเป่าลมไม้ 1 ตามหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดมีเนื้อหาและรายละเอียด (มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 2562) ดังนี้

หมวดที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา MSE2352 ทักษะเครื่องเป่าลมไม้ 1 (Woodwind Skills 1)
2. จำนวนหน่วยกิต 1 หน่วยกิต 1(2-0-1)
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชาครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดนตรี และเป็นวิชาเฉพาะ
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน นายชนกพงศ์ ราตรี
5. นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1/2563
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) คือ MUE1101 ทักษะดนตรีตะวันตกขั้นพื้นฐาน
7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisite) ไม่มี
8. สถานที่เรียนสาขาวิชาดนตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดล่าสุด

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจการใช้เทคนิคการบรรเลงแบบต่างๆศัพท์สังคีตที่เกี่ยวกับทักษะของเครื่องดนตรีการฝึกฟังเสียงและการแยกจังหวะ

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนาและปรับปรุงรายวิชา

เพื่อให้นักศึกษามีความรู้พัฒนาการปฏิบัติให้ได้

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

การใช้เทคนิคการบรรเลงอิมโพรไวส์แบบต่างๆตามแนวทางของชาลี ปาร์คเกอร์ ศัพท์สังคีตที่เกี่ยวกับทักษะของเครื่องดนตรีการฝึกฟังเสียงและการแยกจังหวะในดนตรีแจ๊ส

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนาและปรับปรุงรายวิชา เพื่อให้นักศึกษามีความรู้พัฒนาการปฏิบัติให้ได้ ในการใช้เทคนิคการบรรเลงอิมโพรไวส์แบบต่างๆตามแนวทางของชาลี ปาร์คเกอร์ ศัพท์สังคีตที่เกี่ยวกับทักษะของเครื่องดนตรีการฝึกฟังเสียงและการแยกจังหวะในดนตรีแจ๊ส

รวมทั้งสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษารายวิชาทักษะเครื่องเป่าลมไม้ 1 ไปใช้ประกอบการศึกษาและปฏิบัติในขั้นที่สูงขึ้นต่อไปได้

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

การเรียนการสอนเครื่องเป่าลมไม้มุ่งพัฒนาการปฏิบัติเครื่องดนตรีให้เต็มขีดความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน โดยคำนึงถึงหัวข้อต่อไปนี้ การฝึกบรรเลงบทฝึกเทคนิคอิมโพรไวส์ต่างๆตามแนวคิดของชาลี ปาร์คเกอร์ คีตลักษณ์เพลงบลูส์แจ๊ส เทคนิคการบรรเลงจังหวะสวิงในดนตรีแจ๊ส ซึ่งต้องใช้เทคนิคสูงกว่าขั้นพื้นฐาน

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

เวลาเรียน 28 ชั่วโมง สอบกลางภาค 2 ชั่วโมง และสอบปลายภาค 2 ชั่วโมง

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย 4 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนักศึกษาเฉพาะราย	ฝึกปฏิบัติและทดสอบเป็นรายแบบฝึกหัด 24 ชั่วโมง	การศึกษาด้วยตนเองตามความต้องการของนักศึกษานอกเวลาเรียนตลอดภาคการศึกษา

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการของนักศึกษา (เฉพาะรายที่ต้องการ)

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

พัฒนาผู้เรียนให้มีความตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ และซื่อสัตย์สุจริตมีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ควบคุมตนเองได้ แยกแยะความดีและความชั่วได้

1.2 วิธีการสอน

บรรยายพร้อมยกตัวอย่างกรณีศึกษาเกี่ยวกับประเด็นทางคุณธรรม จริยธรรม การเสียสละ ความอดทน ขยันหมั่นเพียรและซื่อสัตย์สุจริตมีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

1.3 วิธีการประเมินผล

1.3.1 พฤติกรรมการเข้าเรียนและทดสอบปฏิบัติ ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามขอบเขตที่ให้และตรงเวลา

1.3.2 ประเมินผลจากความรับผิดชอบในหน้าที่ และความขยันในการฝึกซ้อม

1.3.3 ประเมินผลจากการปฏิบัติรวมกลุ่ม การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

2. ความรู้

2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ

มีความรู้ความเข้าใจทฤษฎีดนตรีที่เกี่ยวข้อง เครื่องดนตรี ทักษะการบรรเลง เทคนิคอิมโพรไวส์ต่างๆตามแนวคิดของชาลี ปาร์คเกอร์ คีตลักษณ์เพลงบลูส์แจ๊ส เทคนิคการบรรเลงจังหวะสวิงในดนตรีแจ๊ส และสามารถบูรณาการความรู้ในรายวิชานี้ไปใช้กับรายวิชาอื่นๆได้

2.2 วิธีการสอน

2.2.1 บรรยาย สาธิต พร้อมทั้งแสดงตัวอย่างการบรรเลง การถ่ายทอดอารมณ์ และให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะและความชำนาญโดยมีอาจารย์คอยควบคุมดูแล และให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

2.2.2 ปฏิบัติรวมกลุ่ม ร่วมวิเคราะห์คีตลักษณะเพลงบลูส์แจ๊ส ศัพท์สังคีต ในดนตรีแจ๊ส และองค์ความรู้ที่ได้รับ

2.3. วิธีการประเมินผล

2.3.1 ทดสอบปฏิบัติทักษะการบรรเลง ระหว่างเรียนเป็นรายแบบฝึกหัด และสอบปฏิบัติกลางภาคและปลายภาคโดยการบรรเลงเพลงที่กำหนดให้

2.3.2 ประเมินจากการปฏิบัติรวมกลุ่ม

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีระบบ มีการวิเคราะห์ เพื่อประยุกต์ใช้ความรู้ภาคทฤษฎี ไปใช้ในการปฏิบัติ

3.2 วิธีการสอน

3.2.1 สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2.2 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และการอภิปรายกลุ่ม

3.3 วิธีการประเมินผล

3.3.1 ประเมินตามสภาพของการบรรเลงอิมโพรไวส์และสำเนียงแบบแจ๊ส

3.3.2 สังเกตพฤติกรรมการแก้ไขปัญหา

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

4.1.1 พัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกัน

4.1.2 พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีม

4.1.3 พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายให้ครบถ้วนตามกำหนดเวลา

4.2 วิธีการสอน

4.2.1 จัดกิจกรรมกลุ่ม ร่วมวิเคราะห์คีตลักษณะเพลงบลูส์แจ๊ส ศัพท์สังคีต ในดนตรีแจ๊ส และองค์ความรู้ที่ได้รับ

4.2.2 มอบหมายงาน หัวข้อในการค้นคว้าเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล

4.2.3 การนำเสนอรายงาน

4.3 วิธีการประเมินผล

4.3.1 ประเมินพฤติกรรมในการวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นโดยการอภิปรายในชั้นเรียน

4.3.2 ประเมินผลจากการนำเสนอรายงาน

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อการ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา

5.1.1 ทักษะการคิดคำนวณ เชิงตัวเลข

5.1.2 พัฒนาทักษะในการสื่อสารทั้งการพูด การฟัง การแปล การเขียน โดยการทำรายงาน และนำเสนอในชั้นเรียน

5.1.3 พัฒนาทักษะในการสืบค้น ข้อมูลทางอินเตอร์เน็ต

5.1.4 ทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร เช่น การส่งงานทางอีเมล์ สื่อการสอน E-Learning

5.1.5 ทักษะในการนำเสนอรายงานโดยใช้รูปแบบ เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม

5.2 วิธีการสอน

5.2.1 มอบมหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากเว็บไซต์ สื่อการสอน

E-Learning และทำรายงานจากแหล่งที่มาข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

5.2.2 นำเสนอโดยใช้รูปแบบและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

5.3 วิธีการประเมินผล

5.3.1 ประเมินจากการายงาน และรูปแบบการนำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยี

5.3.2 ประเมินจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายและวิธีการอภิปราย

หมวดที่ 5 แผนการสอน

1. แผนการสอน ประกอบทั้งสิ้น 8 ชุดการสอน ดังนี้

ชุดที่ 1 การฝึกบรรเลงทำนองหลัก (Head in and head out) ในบทเพลง Now's The Time ของ ชาลี ปาร์คเกอร์

ชุดที่ 2 การฝึกบรรเลงเพื่อจดจำสังคีตลักษณ์และโครงสร้างของดนตรีแจ๊สแบบบลูส์ 12 ห้องเพลงของชาลี ปาร์คเกอร์ เป็นอาร์เปจโจ (Arpeggio On Twelve Bar Blues)

ชุดที่ 3 การฝึกการอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงของชาลี ปาร์คเกอร์ (Phrasing Through Bar Lines like Charlie Parker)

ชุดที่ 4 การฝึกการบรรเลงโดยการใช้ช่องวางแบบชาลี ปาร์คเกอร์ (Using space like Charlie Parker)

ชุดที่ 5 การฝึกการเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกันชาลี ปาร์คเกอร์ (Using Ties Over The Bar Line Like Charlie Parker)

ชุดที่ 6 การฝึกโมทิวิค อิมโพรไวเซชัน(Motivic Improvisation) ในการอิมโพรไวส์ตามแนวทางของชาลี ปาร์คเกอร์

ชุดที่ 7 การฝึกผสมผสานจังหวะให้เหมือนชาลี ปาร์คเกอร์ (Combining Rhythms Like Charlie Parker)

ชุดที่ 8 การฝึกบรรเพลงบทเพลงแจ๊ส Now's The Time ของ ชาลี ปาร์คเกอร์ โดยบรรเลง ทำนองหลักขึ้นและจบ (Head in and head out) และอิมโพรไวส์เป็นแนวทางของตนเองตามแนวคิดของชาลี ปาร์คเกอร์

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการสอน

เอกสารประกอบการสอน วิชาทักษะเครื่องเป่าลมไม้ 1

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

ไม่มี

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนักศึกษา ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนักศึกษาได้ดังนี้

1.1 การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

1.2 แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

2.1 ผลการเรียนของนักศึกษา

2.2 การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

3. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ 2 จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้

สัมมนาการจัดการเรียนการสอน

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทบทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนักศึกษา หรือการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทบทวนผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาดังนี้

4.1 การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษาโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร

4.2 มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอนและรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้

5.1 ปรับปรุงรายวิชาทุก 4 ปี หรือตามข้อเสนอแนะนำและผลการทวนสอบมาตรฐาน

5.2 ผลสัมฤทธิ์ที่ได้ตามข้อ 4

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.10.1 งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ผู้วิจัยได้รวบรวมและนำเสนอ ดังนี้

จันทร์เพ็ญ พงค์คีรีแสน (2540) ได้วิจัยชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (แขนงดนตรี-นาฏศิลป์) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กิจกรรมเน้นการฟัง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตร ประถมศึกษาปีที่ 6 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย (1) เพื่อสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะ(แขนงดนตรี-นาฏศิลป์ หน่วยที่ 3 เรื่อง กิจกรรมเน้นการฟัง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองอาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 30 คนใช้เวลาในการทดลองสอน 21 คาบๆละ 20 นาที เครื่องมือมีใช้ในการวิจัย คือ ชุดการสอนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการศึกษาพบว่า (1) ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 83.33/84.90 (2) คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากเรียนด้วยชุดการสอนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนด้วยชุดการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดวงใจ พัฒนไชย (2541) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดการสอนวิชาดนตรี เรื่อง โน้ตสากลเบื้องต้นต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีรูปแบบการเรียนที่แตกต่างโดยมีจุดมุ่งหมาย (1) เพื่อสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ วิชาดนตรีเรื่องโน้ตสากลเบื้องต้น ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่มีรูปแบบการเรียนที่แตกต่าง โดยชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น (3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแตกต่างกันผลการศึกษาพบว่า 1 ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.00/85.70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี เรื่อง โน้ตสากลเบื้องต้น ของนักเรียนหลังจากเรียนด้วยชุดการสอน สูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี เรื่อง โน้ตสากลเบื้องต้น ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนที่มีรูปแบบการเรียนที่แตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน

ประโมทย์ พ่อค้า (2542) ได้วิจัย การพัฒนาชุดการสอนทฤษฎีดนตรีสากลเบื้องต้นโดยผ่านทักษะปฏิบัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ในรายวิชาดนตรีสำหรับครูประถมศึกษาของสถาบันราช--ภัฏ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างชุดการเรียนการสอนทฤษฎีดนตรีสากลเบื้องต้นโดยผ่านทักษะปฏิบัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์ รายวิชาดนตรีเพื่อสำหรับครูประถมศึกษาของสถาบันราชภัฏศึกษาและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น เปรียบเทียบผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนชุดการเรียนการสอนทฤษฎีดนตรีสากลเบื้องต้นโดยผ่านทักษะปฏิบัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์ในรายวิชาดนตรีและสำหรับครูประถมศึกษาของสถาบันราชภัฏภูเก็ตที่เป็นกลุ่มประชากร และประเมินผลด้านพุทธพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ที่มีต่อการปฏิบัติดนตรีสากลเบื้องต้นเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนโดยประเมินผลระหว่างเรียนครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มีค่าเท่ากับ 92.43 และ 84.87 ซึ่งถือว่ามีประสิทธิภาพกว่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 และจากการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนเรื่องทฤษฎีดนตรีสากลเบื้องต้น โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อนำคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาทำการวิเคราะห์พบว่า ค่าเฉลี่ยของค่าความแตกต่างเท่ากับ 19.70 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.31 ค่า t ที่คำนวณได้เท่ากับ 31.60 แสดงว่าผลการเรียนและหลังเรียนของกลุ่มประชากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับผลคะแนนทักษะการปฏิบัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์ของผู้เรียนกลุ่มประชากรที่เรียนด้วยชุดการสอนดังกล่าว พบว่ามีค่าเฉลี่ยร้อยละ 77.80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ผลการประเมินภาคปฏิบัติไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ผลการวิเคราะห์ แบบวัดเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน จากกลุ่มประชากร พบว่า มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 85 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่ามีค่าเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

สมโชค สำเร็จกิจ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดฝึกปฏิบัติการ เรื่อง การเป่าแซกโซโฟนเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างชุดฝึกปฏิบัติเรื่อง การเป่าแซกโซโฟนเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 และหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 4 สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ที่มีความสนใจในดนตรีสากล แต่ไม่เคยได้รับการฝึกหัดมาก่อนจำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ชุดฝึกปฏิบัติการ เรื่อง การเป่า แซกโซโฟนเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และแบบประเมินพฤติกรรมผลการศึกษา พบว่าชุดฝึกปฏิบัติการเรื่องการเป่าแซกโซโฟนเบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 90.90/90.90 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนและการฝึกหัดเล่นแซกโซโฟนขั้นพื้นฐาน

เสนีย์ ขันขวา (2550) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ผลการใช้ปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง การเป่าแซกโซโฟนเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง การเป่าแซกโซโฟนเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ผู้บริหาร ผู้ปกครองที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง การเป่าแซกโซโฟนเบื้องต้น โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีความสนใจเรียนดนตรีสากล แต่ไม่เคยได้รับการฝึกมาก่อน โดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 32 คน ผลการศึกษา พบว่า ชุดฝึกปฏิบัติเรื่อง การเป่าแซกโซโฟนเบื้องต้น มีประสิทธิภาพ 86.52/85.96 ทุกชุดมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผลการประเมินทักษะปฏิบัติ นักเรียนมีคะแนนอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกคนความพึงพอใจของนักเรียนผู้ปกครองและผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงทำให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนและนำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน อีกทั้งได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการจัดซ้อมและเงินบริจาค

กฤษณะ ทิพย์อักษร (2551, น. 37) ซึ่งได้ทำการวิจัยการพัฒนาและประหาสิทธิภาพของชุดการสอน การปฏิบัติแซกโซโฟน1สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนการปฏิบัติแซกโซโฟน1 มีประสิทธิภาพ 87.20/88.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนด้วยตนเอง

ศิริมา พนาภินันท์ (2552) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีสากล 2 เรื่อง ทรัยแอต ผ่านวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือกันของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา สาขาวิชาดนตรีสากล จำนวน 20 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง จำนวน 3 คาบ คาบละ 2 ชั่วโมง ทำการทดลองสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 3 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ ชุดการสอนวิชาทฤษฎีดนตรี เรื่อง ทรัยแอต, แบบทดสอบก่อนเรียน, แบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบระหว่างเรียน ผลจากการวิจัย พบว่า ชุดการสอนทฤษฎีดนตรี เรื่อง ทรัยแอด มีประสิทธิภาพ 81.19/80.18 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักศึกษาหลังเรียน (post-test) ที่เรียนด้วยชุดการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีเรื่อง ทรัยแอด มีพัฒนาการความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียน (pre-test) ผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และจากการสัมภาษณ์ นักศึกษามีเจตคติที่ดีกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

กิตติธัช สำเภาทอง (2555, น. 144) พัฒนาการของไทยแลนด์แจ๊สคอมเพ็ททิชั่นและผลกระทบต่อสังคมดนตรีแจ๊สในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า การแข่งขันไทยแลนด์แจ๊สคอมเพ็ททิชั่นมีการพัฒนาดีขึ้นเป็นลำดับด้านประเภท รูปแบบ และกิจกรรมเสริม**ในการแข่งขัน ผู้เข้า**แข่งขันได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติดนตรี ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีแจ๊สและความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ผู้เข้าแข่งขันยังได้รับประโยชน์จากการมีเครือข่ายดนตรีระหว่างสถาบันการศึกษา ผลกระทบต่อคณะกรรมการพบว่าการแข่งขันเป็นผลกระทบทางอ้อมจากการที่นำสาระสำคัญกลับไปสู่ชั้นเรียนในลักษณะของการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนทางด้านดนตรี สำหรับกลุ่มของผู้เข้าชมการแข่งขันพบว่า การแข่งขันดนตรีแจ๊สเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนทั่วไปได้รู้จักดนตรีแจ๊สมากขึ้นจากการเข้าร่วมชมการแข่งขัน ในส่วนของสื่อมวลชนพบว่ามีการเสนอข่าวการแข่งขันดนตรีแจ๊สใน 2ลักษณะคือ 1.การรายงานข่าวประชาสัมพันธ์การแข่งขันทั่วไป และ 2.การรายงานข่าวเชิงวิเคราะห์ การรายงานข่าวในลักษณะที่ 2 พบว่ามีความถี่ในการเผยแพร่ข่าวน้อยกว่าลักษณะแรก

วัชระ โสพสพรหม (2556) ได้ทำการสร้างและศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนแซกโซโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือและศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 คน ระยะเวลาในการทดลองทั้งหมด 8 คาบๆละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) ชุดการแสนแซกโซโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งประกอบไปด้วย เนื้อหาวิชา คู่มือการใช้ และแผนการจัดการเรียนรู้ 2)แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบระหว่างเรียน 3)แบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนแซกโซโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือมีประสิทธิภาพ 81.91/86.40 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน และนิสิตมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 3.50 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ณัฐวุฒิ บริบูรณ์วีรีย์ และ ปองภพ สุกิตติวงศ์ (2557, น. 174) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีเพื่อพัฒนาทักษะคีตปฏิภาณดนตรีแจ๊สในคีตลักษณ์บลูส์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ได้ผลการวิจัยสรุปว่า 1) สภาพการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการสร้างและเชื่อมโยงฐานความรู้ในตัวผู้เรียนเพื่อเป็นพื้นฐานในการประยุกต์ใช้สร้างสรรค์ 2) แนวทางการจัดการเรียนการสอนควรครอบคลุมด้านการพัฒนาและเพิ่มพูนฐานความรู้การเชื่อมโยงระหว่างฐานความรู้ในตัวผู้เรียน การกระตุ้นให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ฐานความรู้ในการสร้างสรรค์คีตปฏิภาณ และการพัฒนาต่อยอดความรู้ด้วยตนเอง

2.10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Huang (2009) ได้ศึกษาการพัฒนาการสอนของครูระดับชั้นมัธยมในการเรียนรู้ทางด้านดนตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินและหาแนวทางในการสอนที่มีความเหมาะสม เพื่อให้ครูได้สร้างการเรียนรู้ที่หลากหลายขึ้น และกำหนดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ โดยศึกษาครูดนตรีจำนวน 2 คน ในเมือง Taichung เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การบันทึกการสอนด้วยวิดีโอเทป ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) การสอนในระดับมัธยมเกี่ยวกับดนตรี นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ในเรื่องดนตรี 2) ครูที่ร่วมในงานวิจัย มีความคิดเห็นว่า การมีแผนกำหนดการเรียนรู้ จะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การพัฒนาการเรียนรู้ด้านดนตรีในระดับมัธยม จะต้องมีการสอนซ่อมเสริม 4) การสอนในระดับมัธยม นักเรียนสามารถช่วยในการใช้รูปแบบการประเมินแบบฝึกหัดด้านดนตรีร่วมกับครูได้เป็นอย่างดี

Lisa (2003) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลประสิทธิผลของการสอนและการดำเนินการของนักศึกษาดนตรีศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) กำหนดว่าระหว่างทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลของนักเรียนดนตรีและประสิทธิผลของการสอนมีความสำคัญหรือไม่ 2) เพื่อกำหนดว่าระหว่างทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลของนักเรียนดนตรีกับเทคนิคการฝึกซ้อมมีความแตกต่างกันหรือไม่ และ 3) กำหนดว่าระหว่างวาทยากรและความเข้าใจในวงดนตรีในเรื่องทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลของวาทยกรมีความแตกต่างกันหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนดนตร 30 คน ที่ได้เรียนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน พวกเขาทำการซ้อมย่อย 10 นาที 3 ครั้ง แต่ละครั้งจะถูกบันทึกไว้ เมื่อเสร็จครั้งสุดท้ายแล้ว สมาชิกในกลุ่มจะตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปฏิกิริยาของครูแต่ละวิชา เพื่อกำหนดลีลาการสื่อสารระหว่างบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ตัดสินจำนวน 3คน ตัดสินวีดีโอการซ้อมย่อย โดยใช้การสำรวจด้านความมีประสิทธิผลของผู้อำนวยเพลง ผลการวิจัยพบว่า จำนวน 11 คนมีลีลาการสื่อสารแบบเป็นมิตร จำนวน 11 คนมีลีลาสื่อสารแบบเข้าใจได้ และอีก 8 คนมีลีลาสื่อสารแบบเคร่งครัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Lee (2009, p. 219) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพความชื่นชอบทางด้านดนตรีและการตอบสนองการฟังด้านอารมณ์ของนักเรียนที่ต่ำกว่าปริญญาในไต้หวัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ โดยได้กลุ่มทดลอง 19 คน ผลการศึกษาพบว่า ความชื่นชอบทางด้านดนตรีสัมพันธ์กับการตอบสนองการฟังด้านอารมณ์ บุคลิกภาพของเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันในการชื่นชอบด้านดนตรี ผู้ที่มีความชื่นชอบด้านดนตรี จะมีอารมณ์ในการเรียนรู้ และสามารถส่งเสริมบุคลิกภาพได้เป็นอย่างดี

Waller (2007) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของการศึกษาดนตรีที่มมีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเข้าเรียนและความประพฤติของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปี คศ.2006ในโรงเรียนเขตรัฐเวอร์จิเนียร์ตอนใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน การเข้าเรียนและความประพฤติของนักเรียน และยังศึกษาผลของดนตรีที่มีต่อสมองของมนุษย์ และสำรวจอิทธิพลของดนตรีที่มีสัมฤทธิผลของการศึกษาทั่วไป ตัวแปรอิสระคือวิชาและจำนวนปีที่ใช้หลักสูตรอย่างเป็นทางการ เพศ เชื้อชาติและการลงทะเบียนเรียน จากเกรด 9-12 ตัวแปรตามคือสัมฤทธิผลทางวิชาการที่วัดโดย G

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดที่ผ่านมาจากเบื้องต้น ผู้วิจัยจะได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมครั้งนี้ มาเพื่อทำการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ทั้งสามข้อให้ครบถ้วนต่อไป

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เป็นงานวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาชุดการสอนโดยวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

3.1.1 ประชากร ได้แก่นักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ชั้นปีที่2 ที่เรียนรายวิชาทักษะเครื่องเป่าลมไม้ 1 ภาคเรียนที่ 1/2563 จำนวน 10 คน

3.1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้การวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ชั้นปีที่ 2 ที่เรียนรายวิชาทักษะเครื่องเป่าลมไม้ 1 ภาคเรียนที่ 1/2563 จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เชชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ซึ่งประกอบไปด้วยแบบฝึกจำนวน 8 ชุด ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 การฝึกบรรเลงทำนองหลัก (Head in and Head out) ในบทเพลง Now’s The Time ของ ชาลี ปาร์คเกอร์

ชุดที่ 2 การฝึกบรรเลงเพื่อจดจำสังคีตลักษณ์และโครงสร้างของดนตรีแจ๊สแบบบลูส์ 12 ห้องเพลงของชาลี ปาร์คเกอร์ เป็นอาร์เปจโจ (Arpeggio On Twelve Bar Blues)

ชุดที่ 3 การฝึกการอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงของชาลี ปาร์คเกอร์ (Phrasing Through Bar Lines like Charlie Parker)

ชุดที่ 4 การฝึกการบรรเลงโดยการใช้สเปซแบบชาลี ปาร์คเกอร์ (Using space like Charlie Parker)

ชุดที่ 5 การฝึกการเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกันชาลี ปาร์คเกอร์ (Using Ties Over The Bar Line Like Charlie Parker)

ชุดที่ 6 การฝึกโมทิวิค อิมโพรไวเซชัน (Motivic Improvisation) ในการอิมโพรไวส์ตามแนวทางของชาลี ปาร์คเกอร์

ชุดที่ 7 การฝึกผสมผสานจังหวะให้เหมือนชาลี ปาร์คเกอร์ (Combining Rhythms Like Charlie Parker)

ชุดที่ 8 การฝึกบรรเพลงบทเพลงแจ๊ส Now's The Time ของ ชาลี ปาร์คเกอร์ โดยบรรเลง ทำนองหลักขึ้นและจบ (Head in and head out) และอิมโพรไวส์เป็นแนวทางของตนเองตามแนวคิดของชาลี ปาร์คเกอร์

ระยะเวลาในการทดลอง การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โดยฝึกชุดละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง

แบบทดสอบทักษะชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ จำนวน 8 ชุด ชุดละ 8 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน รวม 64 ข้อ

แบบประเมินสมรรถนะการอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลีปาร์คเกอร์ จำนวน 20 ข้อ

แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จำนวน 20 ข้อ

3.3 วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การสร้างชุดการสอน

3.3.1.1 การสร้างชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1

3.3.1.2 ศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด พ.ศ.2562 รายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 วัตถุประสงค์และเนื้อหา เพื่อเป็นข้อมูลที่นำมาสร้างคู่มือชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

3.3.1.3 วิเคราะห์เนื้อหา จากคำอธิบายรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 8 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วยเนื้อหา

ชุดที่ 1 การฝึกบรรเลงทำนองหลัก (Head in, Head out) ในบท

เพลง Now's The Time ของ ชาลี ปาร์คเกอร์

ชุดที่ 2 การฝึกบรรเลงเพื่อจดจำสังคีตลักษณ์และโครงสร้างของดนตรีแจ๊สแบบบลูส์ 12 ห้องเพลงของชาลี ปาร์คเกอร์ เป็นอาร์เปจโจ (Arpeggio On Twelve Bar Blues)

ชุดที่ 3 การฝึกการอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงของชาลี ปาร์คเกอร์ (Phrasing Through Bar Lines like Charlie Parker)

ชุดที่ 4 การฝึกการบรรเลงโดยการใช้ช่องวางแบบชาลี ปาร์คเกอร์ (Using space like Charlie Parker)

ชุดที่ 5 การฝึกการเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกันชาลี ปาร์คเกอร์ (Using Ties Over The Bar Line Like Charlie Parker)

ชุดที่ 6 การฝึกโมทิวิค อิมโพรไวเซชัน (Motivic Improvisation) ในการอิมโพรไวส์ตามแนวทางของชาลี ปาร์คเกอร์

ชุดที่ 7 การฝึกผสมผสานจังหวะให้เหมือนชาลี ปาร์คเกอร์ (Combining Rhythms Like Charlie Parker)

ชุดที่ 8 การฝึกบรรเพลงบทเพลงแจ๊ส Now's The Time ของ ชาลี ปาร์คเกอร์ โดยบรรเลง ทำนองหลักขึ้นและจบ (Head in and head out) และอิมโพรไวส์เป็นแนวทางของตนเองตามแนวคิดของชาลี ปาร์คเกอร์

3.3.1.4 จัดทำชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 โดยใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง

3.3.1.5 พัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยร้อยเอ็ด แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเครื่องมือชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ในด้านต่างๆ เช่น ลำดับขั้นการเสนอเนื้อหา แบบฝึกหัด เพื่อนำผลการตรวจสอบและประเมิน มาปรับปรุงแก้ไขคู่มือชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ให้ได้ดียิ่งขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและวัดประเมินผลทางการศึกษาได้แก่

ผศ.ดร.นฤมล แสงพรหม สาขาหลักสูตรวิจัยและวัดประเมินผลทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีแจ๊สได้แก่

รศ. อดินันท์ แก้วนิล สาขาวิชาดนตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ดร. ธนะรัชต์ อนุกูล ประธานสาขาวิชาดนตรี คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา

และผู้เชี่ยวชาญด้านแซกโซโฟนแจ๊ส ได้แก่

ผศ. วรากร สีโย อาจารย์เอกแซกโซโฟน สาขาวิขาดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

นาย เศกพล อุ่นสำราญ (โก้ มิตเตอร์แซกแมน) นักประพันธ์เพลง นักร้อง และนักแซกโซโฟนแจ๊สที่มีชื่อเสียงระดับโลก

3.3.1.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม 5 ระดับ

3.3.1.7 นำชุดการสอนที่ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องแล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ชั้นปีที่ 2 ที่เลือกเรียนปฏิบัติแซกโซโฟน ภาคเรียนที่ 1/2563 ที่เรียนปฏิบัติเครื่องลมไม้พื้นฐานมาแล้ว

การสร้างแบบแบบประเมินผลการฝึกทักษะแซกโซโฟนแจ๊ส

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินผลการฝึกทักษะแซกโซโฟนแจ๊ส ตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.3.2.1 ศึกษาขั้นตอนในการสร้างแบบประเมินด้านเนื้อหาและปฏิบัติแซกโซโฟนแจ๊สเบื้องต้น

3.3.2.2 ศึกษาคุณสมบัติที่ควรใช้ในการประเมินทางด้านเนื้อหา ได้แก่การประเมินด้านต่างๆดังนี้

1) ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์

2) ความครอบคลุมของเนื้อหาตรงตามหลักสูตร

3).ความชัดเจนในการนำเสนอเนื้อหา

3.3.2.3 ศึกษาคุณสมบัติที่ควรใช้ในการประเมินทางด้านการปฏิบัติตามชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ได้แก่การประเมินด้านต่างๆ ดังนี้

1) คุณภาพของเสียงมีความไพเราะ และ ไม่เพี้ยน

2) เข้าใจและบรรเลงโน้ตได้อย่างเป็นจังหวะสวิง

3) สามารถบรรเลงท่อนขึ้นและจบในเพลงแจ๊สได้อย่างถูกต้อง

4) สามารถนำบันไดเสียงและไอเดียต่างๆที่เรียนมาใช้ในการคีตปฏิภาณได้อย่างถูกต้องลงตัว

3.3.2.4 ออกแบบและสร้างแบบประเมินชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 8 ชุด ชุดละ 8 ข้อ รวม 48 ข้อ โดยจะให้คะแนน จากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน แสดงว่า มีความสามารถปฏิบัติในระดับดีมาก

4 คะแนน แสดงว่า มีความสามารถปฏิบัติในระดับดี

3 คะแนน แสดงว่า มีความสามารถปฏิบัติในระดับปานกลาง

2 คะแนน แสดงว่า มีความสามารถปฏิบัติในระดับน้อย

1 คะแนน แสดงว่า มีความสามารถปฏิบัติในระดับน้อยมาก

3.3.2.5 นำร่างแบบประเมินทักษะเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ(ชุดเดิม)เพื่อให้ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข และประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

3.3.2.6 นำแบบประเมินไปปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ได้ปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนการสอนแซกโซโฟนแจ๊สแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการทดลองตามขั้นดังต่อไปนี้

การทดลองภาคสนาม (Field Testing) โดยนำชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน มีขั้นตอนดังนี้

ดำเนินการสอนโดยใช้เวลาในการเรียน 16 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ เมื่อสิ้นสุดเนื้อหาแต่ละตอนจะประเมินภาคปฏิบัติ จากชุดการสอนที่ 1-8 และเมื่อเรียนครบทุกเนื้อหาแล้วจะประเมินผลอีกครั้งโดยใช้บทเพลงที่กำหนดให้ ซึ่งบทเพลงนี้จะครอบคลุมเนื้อหาที่เรียนมาทั้งหมด

3.5 การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะหขอมูล โดยใชโปรแกรมคอมพิวเตอรโดยดำเนินการดังนี้

3.5.1.หาประสิทธิภาพของชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ตามเกณฑ 80/80

3.5.2 หาคาระดับความพึงพอใจของผูเรียนที่มีผลต่อชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปที่2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด กำหนดเกณฑการใหคะแนน (บุญชม

ศรีสะอาด, 2547, น. 100)

มากที่สุด	กำหนด	5	คะแนน
มาก	กำหนด	4	คะแนน
ปานกลาง	กำหนด	3	คะแนน
นอย	กำหนด	2	คะแนน
นอยที่สุด	กำหนด	1	คะแนน

และ กำหนดเกณฑการแปลคะแนนคาเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, น. 99)

คาเฉลี่ย		ความหมาย
4.51–5.00	หมายถึง	ระดับ มากที่สุด
3.51–4.50	หมายถึง	ระดับ มาก
2.50 –3.50	หมายถึง	ระดับ ปานกลาง
1.51–2.50	หมายถึง	ระดับ นอย
1.00 –1.50	หมายถึง	ระดับ นอยที่สุด

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถิติที่ใชในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.6.1.1 การหาคาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยสูตรคาดัชนีความสอดคล่อง IOC (สมนึก ภัททิยธนี, 2544, น. 220)

$$IOC=\frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีคาความสอดคล่องระหวางลักษณะเนื้อหากับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผูเชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทนจำนวนผูเชี่ยวชาญทั้งหมด

3.6.1.2 สูตรการหาประสิทธิภาพชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ รายวิชาทักษะเครื่องเป่าลมไม้ 1 ตามเกณฑ 80/80 โดยใชสูตร E1/E2 (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, น. 154)

$$E1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100$$

$$E2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E1 แทนประสิทธิ์ภาพของแบบทดสอบระหว่างเรียน

E2 แทนประสิทธิ์ภาพของแบบทดสอบหลังเรียน

$\sum X$ แทนคะแนนรวมของการฝกปฏิบัติของกิจกรรมแตละครั้ง

$\sum F$ แทนคะแนนรวมของผู้เรียนจากการประเมินหลังเรียน

N แทนจำนวนผู้เรียน

A แทนคะแนนเต็มของแบบทดสอบระหว่างหลังเรียน

B แทนคะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

3.6.2 สถิติพื้นฐานที่ใชวิเคราะห ไดแกสถิติพื้นฐานไดแก คาเฉลี่ย และสวนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติพื้นฐาน

3.6.2.1 ร้อยละ (Percentage)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.6.2.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด,2545)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\bar{x}$ แทน คะแนนแต่ละตัว

n แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

Σ แทน ผลรวม

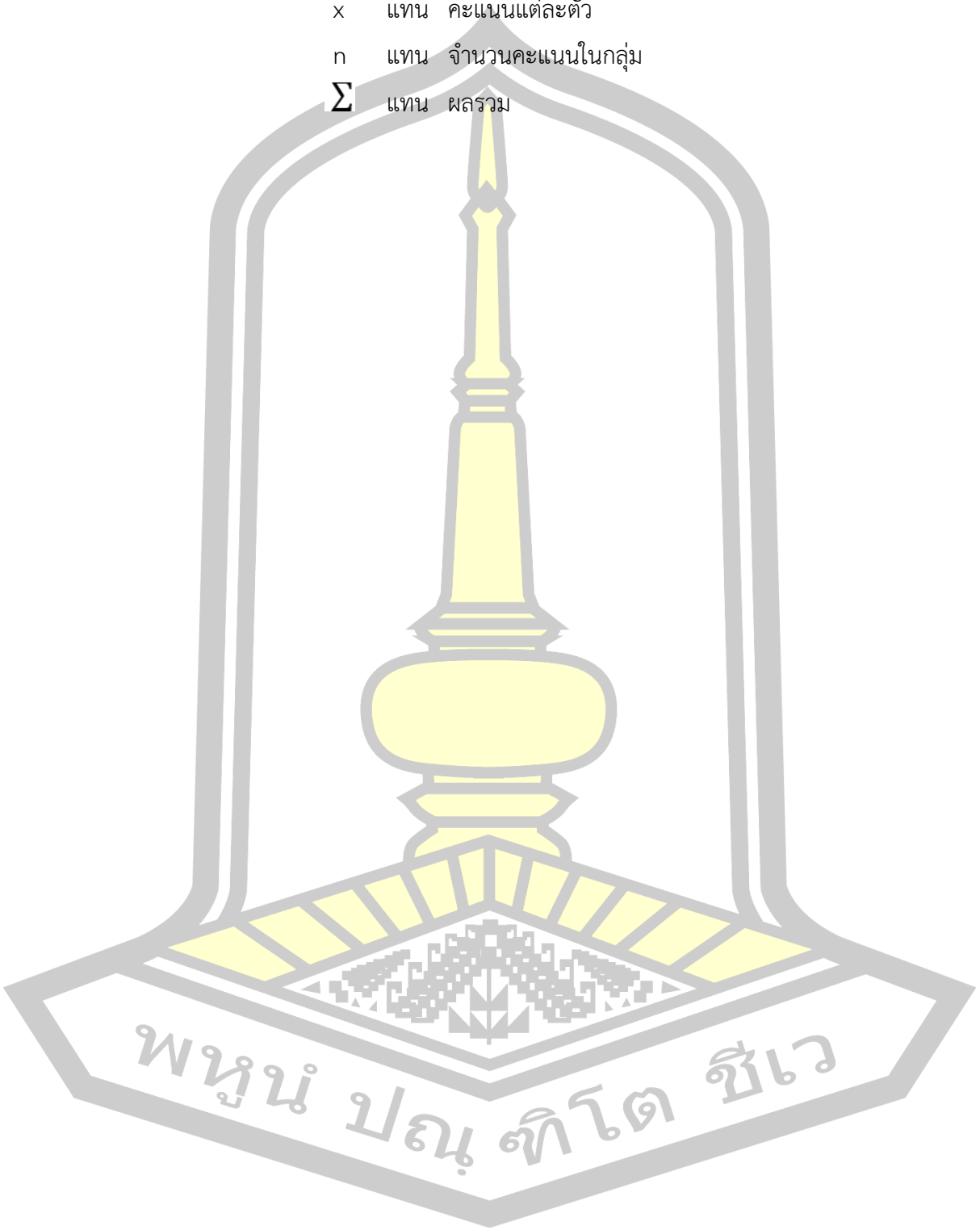

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เป็นการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ โดยมีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 10 คน เป็น นักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ชั้นปีที่ 2 ที่เรียนรายวิชาทักษะเครื่องเป่าลมไม้ 1 ภาคเรียนที่ 1/2563 โดยมีการจัดกระทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\overline{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ย
S.D. หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N หมายถึง จำนวนตัวอย่าง
E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ
E_2 หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดเรียงลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็นแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

ตอนที่ 2 การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนโดยใช้ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถของนักศึกษาที่ได้จากการเรียนโดยใช้ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

จากการนำชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ไปทดลองกับผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด กลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง โดยมีจุดประสงค์เพื่อหาข้อแก้ไขของชุดการสอนแซกโซโฟน ซึ่งพบว่า ผู้เรียนมีความสนใจกับชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้เรียนสามารถเข้าใจภาษาที่ใช้ในการอธิบายเนื้อหา ตัวอย่างของบทเพลง ภาพสัญลักษณ์ ตลอดจนคำชี้แจงในบทเรียนได้เป็นอย่างดี

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยพบว่า คำศัพท์ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ บางคำไม่ถูกต้อง โน้ตที่ใช้ประกอบชุดการสอนขาด โน้ตสำหรับคีย์ของเทเนอร์ และ โซปราโน่ แซกโซโฟน ผู้วิจัยได้แก้ไขข้อบกพร่องเหล่านั้น โดยแก้ไขคำให้ถูกต้อง เพิ่มโน้ตของเทเนอร์และโซปราโน่ แซกในทุกชุดการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามได้ในทุกประเภทของแซกโซโฟน

พหูน ปณฺฑิโต ชีเว

ตารางที่ 1 คะแนนทดสอบระหว่างเรียนและทดสอบหลังเรียน

ที่	ชุด 1		ชุด 2		ชุด 3		ชุด 4		ชุด 5		ชุด 6		ชุด 7		ชุด 8		รวมระหว่างเรียน	$\bar{x}$ ระหว่างเรียน	รวมหลังเรียน	$\bar{x}$ หลังเรียน	S.D. ระหว่างเรียน	S.D. หลังเรียน
	ระหว่าง	หลัง	ระหว่าง	หลัง	ระหว่าง	หลัง	ระหว่าง	หลัง	ระหว่าง	หลัง	ระหว่าง	หลัง	ระหว่าง	หลัง	ระหว่าง	หลัง						
1	14	15	18	18	17	18	17	18	13	15	16	16	17	17	17	17	129	80.62	134	83.75	1.72	1.28
2	18	19	15	15	14	15	16	19	19	16	13	15	16	16	17	18	128	80	133	83.12	2	1.76
3	19	19	13	14	15	16	18	18	15	15	17	17	14	14	19	19	130	81.25	132	82.5	2.31	2.07
4	16	16	18	18	14	16	19	19	15	15	17	17	16	17	17	17	132	82.50	135	84.37	1.60	1.24
5	17	17	18	18	16	16	17	17	15	15	14	15	18	18	18	18	133	83.12	134	83.75	1.50	1.28
6	18	18	13	15	15	16	18	18	17	18	15	16	19	19	16	17	131	81.87	137	85.62	1.99	1.35
7	13	15	18	18	18	18	15	16	18	19	19	19	15	15	16	16	132	82.50	136	85	2.07	1.69
8	15	15	16	17	18	18	14	16	19	19	16	17	15	17	18	18	131	81.87	137	85.62	1.76	1.24
9	18	18	15	15	17	17	16	16	18	18	17	17	17	17	15	15	133	83.12	133	83.12	1.18	1.18
10	17	17	16	16	16	16	15	15	17	17	14	14	16	16	18	18	129	80.62	138	86.25	1.24	0.99
รวม																	1308	81.75	1349	84.31	1.75	2.02

คะแนนทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน มีจำนวน 8 ชุด ชุดละ8 ข้อ คะแนนเต็มข้อละ 5 คะแนน รวมเป็นคะแนนเต็มต่อ 1 ชุดๆละ 40 คะแนน คิดเป็นคะแนนจริงๆ 20 คะแนน ทั้งหมด 8 ชุด รวมคะแนนเต็มทั้งสิ้น 160 คะแนน ผลคะแนนสอบระหว่างเรียน ผู้เรียนได้คะแนนต่ำสุด 128 คะแนน สูงสุด 133 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 130.8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.75 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 1.75

$$E_1 = \frac{(1308/10) \times 100}{160}$$

$$= 81.75\ \%$$

ผลคะแนนทดสอบหลังเรียน ผู้เรียนได้คะแนนต่ำสุด 132 คะแนน สูงสุด 138 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 134.9 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.31 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 2.02

$$E_2 = \frac{(1349/10) \times 100}{160}$$

$$= 84.31\ \%$$

สรุปเสนอผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.75 / 84.31

พหุน ปณฺ ฑิโต ชีเว

ตอนที่ 2 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

จากการศึกษาความผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดซึ่งพบว่า ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะในการปฏิบัติเทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ของนักศึกษา มีความสามารถอยู่ในระดับมาก ดังในตารางที่ 4

ตารางที่ 2 แสดงการศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติเทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ลำดับที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.
1.	การเป่า Major Scale จากโน้ต Tonic จนถึงโน้ต Tension 9 จำนวน 1 Octave เป็นจังหวะสวิง	4.1	0.7
2.	การเป่า Melody ทำนองในบทเพลง Now's The Time ให้เหมือน ชาร์ลี ปาร์คเกอร์	4.72	0.46
3.	การเป่าบรรเลง Arpeggio บนโครงสร้างของดนตรีแจ๊สแบบบลูส์ 12 ห้องเพลง	4.54	0.68
4.	การเป่าบรรเลงอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงตามแบบของชาร์ลี ปาร์คเกอร์	4.09	0.53
5.	การเป่าบรรเลงโดยการใช้สเปซตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์	4	0.77
6.	การเป่าบรรเลงเชื่อมโน้ตตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์	3.63	0.67
7.	การเป่าบรรเลงโมทิวิค อิมโพรไว เซชันตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์	3.09	0.7

ลำดับที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.
8.	การเป่าบรรเลงผสมผสานจังหวะตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์	4.45	0.68
9.	การเป่าบรรเลงและอิมโพรไวส์ในบทเพลงแจ๊ส Now's The Time ของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์เต็มบทเพลง	4.18	0.60
10.	การจดจำทำนองหลักของเพลงแจ๊ส Now's The Time และบรรเลงโดยความจำ	4.54	0.52
11.	การจดจำโครงสร้างคีตลักษณ์ของเพลงแจ๊ส Now's The Time และบรรเลงเป็น Mode หรือ Arpeggio	4	0.63
12.	การหัดเป่าจังหวะขืนหรือ Syncopation ใน Melody หลักในบทเพลง Now's The Time	4.09	0.7
13.	การเป่าบรรเลง Major Scale ให้เป็นจังหวะสวิง	4.81	0.40
14.	การเป่าบรรเลง Blues Scale ให้เป็นจังหวะสวิง	4.27	0.64
15.	การเป่าบรรเลง Dorian Mode ให้เป็นจังหวะสวิง	4.18	0.75
16.	ป่าบรรเลง Mixolydian ให้เป็นจังหวะสวิง	4.45	0.68
17.	การเป่าบรรเลง Aeolian Mode ให้เป็นจังหวะสวิง	4.27	0.46
18.	การเป่าบรรเลง Phygian Mode ให้เป็นจังหวะสวิง	3.91	0.53
19.	การเป่าอิมโพรไวส์ร่วมกับวงดนตรีแจ๊ส หรือ Backing Track	4.36	0.50
20.	การเป่าบรรเลงอิมโพรไวส์ในบทเพลงแจ๊ส Now's The Time เต็มเพลง ตามแนวทางของนักศึกษาที่ได้ฝึกซ้อมจากชุดฝึกโดยอิสระ	4.18	0.40
	เฉลี่ย	4.19	0.11

จากตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติเทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะในการปฏิบัติเทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ของนักศึกษา มีความสามารถอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ นักศึกษาอ่านแล้วเข้าใจง่าย จับประเด็นได้ถูกต้องตามลำดับขั้นตอน	4.50	0.25	มาก
2. ภาษาที่ใช้เขียนในชุดการสอนมีความกะทัดรัด ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.60	0.31	มากที่สุด
3. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเพลิดเพลินสนุกสนาน	3.60	0.35	มาก
4. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ มีความสอดคล้องระหว่างโน้ตกับนิ้วที่กดชัดเจน ง่ายต่อการฝึกซ้อม	4.00	0.14	มาก
5.นักศึกษาสามารถนำชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ไปฝึกเองได้	3.50	0.32	ปานกลาง
6นักศึกษามีความประทับใจที่ได้ใช้ชุดการสอนนี้.	4.10	0.26	มาก
7. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ สามารถนำกลับไปฝึกที่บ้านหรือสภาพที่อื่นๆในเวลาและสถานที่ที่เหมาะสม	3.90	0.34	มาก
8. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ มีประโยชน์ต่อนักแซกโซโฟน	4.60	0.27	มากที่สุด

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
8. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ มีประโยชน์ต่อนักแซกโซโฟน	4.60	0.27	มากที่สุด
9. ชุดการสอนทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สอย่างแท้จริง	3.80	0.33	มาก
10 .นักศึกษาสามาถพลิกแพลงเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ในบทเพลงทั่ว ๆ ไปได้	3.60	0.40	มาก
11.ชุดการสอนสามารถพัฒนาการเล่นแซกโซโฟนเบื้องต้นให้ไปในแนวแจ๊สได้จริง	4.10	0.22	มาก
12.เทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์เป็นความรู้ที่แปลกใหม่และน่าศึกษา	4.40	0.24	มาก
13.ตัวโน้ตและเครื่องหมายดนตรีในชุดการสอนมีความชัดเจนอ่านและบรรเลงตามได้ง่าย	4.30	0.42	มาก
14.ชุดการสอนทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการเรียนแซกโซโฟนแจ๊สมากขึ้น	3.90	0.35	มาก
15.นักศึกษามีความต้องการที่จะฝึกชุดการสอนนี้เพื่อพัฒนาเทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์	4.70	0.16	มากที่สุด
16.นักศึกษาสามารถนำชุดการสอนไปต่อยอดด้วยตนเองได้	3.70	0.37	มาก
17.นักศึกษาสามารถใช้ชุดการสอนประกอบในการเรียนการสอนด้วยตนเองได้	4.30	0.18	มาก

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
18. นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาประสมประสานต่อยอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.90	0.27	มาก
19. นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปถ่ายทอดให้เพื่อนได้	3.50	0.33	มาก
20. นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ทำชุดการสอนขึ้นอีกในระดับที่สูงกว่านี้	4.40	0.24	มาก
เฉลี่ย	4.07	0.29	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 แสดงว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมากจะยกตัวอย่างการวิเคราะห์โน้ตการอิมโพรไวส์ของนักศึกษาในงาน วันที่ 8 ธันวาคม พศ. 2563 สถานที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ดังต่อไปนี้

4.1ตัวอย่างวิเคราะห์การอิมโพรไวส์ของนักศึกษา

4.1.1 นักศึกษาคนที่ 1 เครื่อง Tenor Saxophone

วิเคราะห์การบรรเลงแซกโซโฟนของนักศึกษาคนที่ 1 ได้เริ่มต้น อิมโพรไวส์ห้องเพลงที่ 15 (Pick up โน้ต ในห้องเพลงที่ 14) ของบทเพลง Now's the time ของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ โดยใช้การอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ตั้งแต่ห้องเพลงที่ 14 - 26 ทั้งหมด 1 คอรัส หรือ โน้ตทั้งหมดในกรอบ

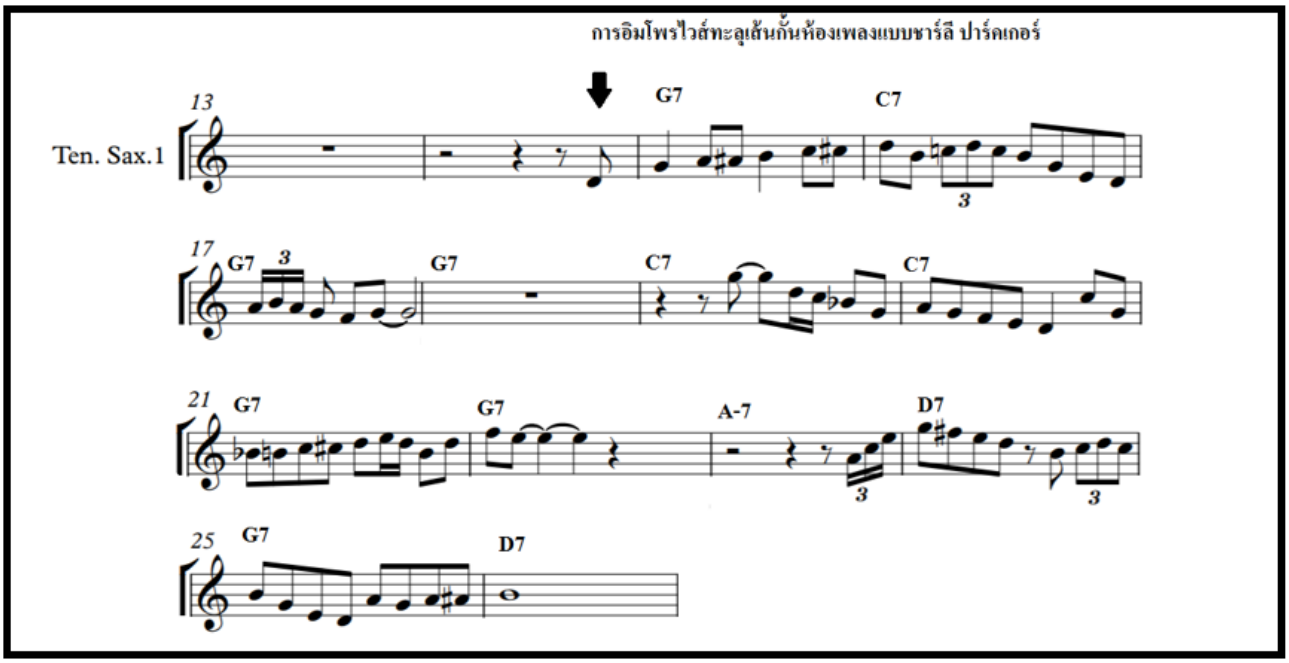

ห้องเพลงที่ 27 - 31 อิมโพรไวส์แบบโมทิวิค อิมโพรไวส์เซชัน

ห้องเพลงที่ 32 – 33 อิมโพรไวส์ G7 Arpejjio

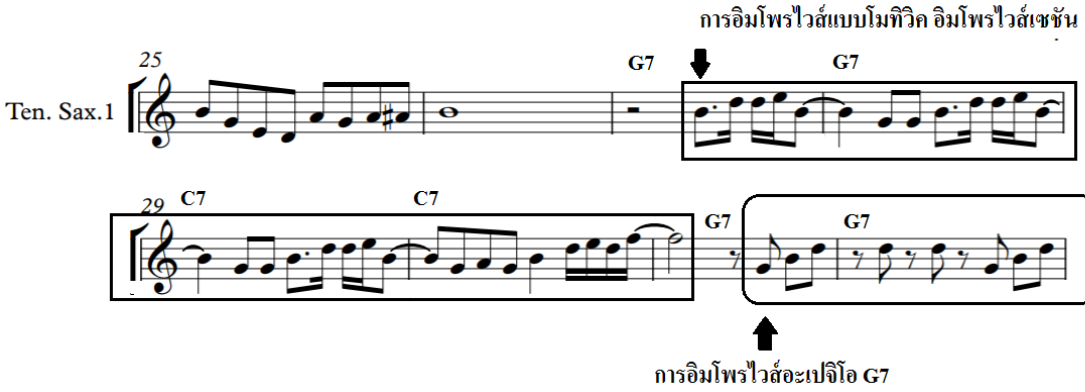

ห้องเพลงที่ 34 - 37 อิมโพรไวส์ G Blues Scale

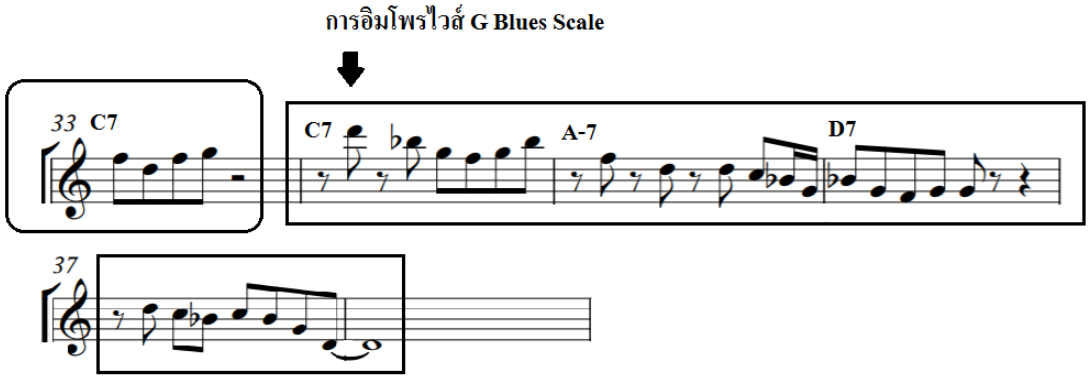

4.1.2 นักศึกษาคนที่ 2 เครื่อง Tenor Saxophone

วิเคราะห์การบรรเลงแซกโซโฟนของนักศึกษาคนที่ 2 ได้เริ่มต้น อิมโพรไวส์ ในห้องเพลงที่

39 – 49 โดยใช้การอิมโพรไวส์แบบทะลุเส้นกั้นห้องเพลงของชาร์ลี ปาร์คเกอร์
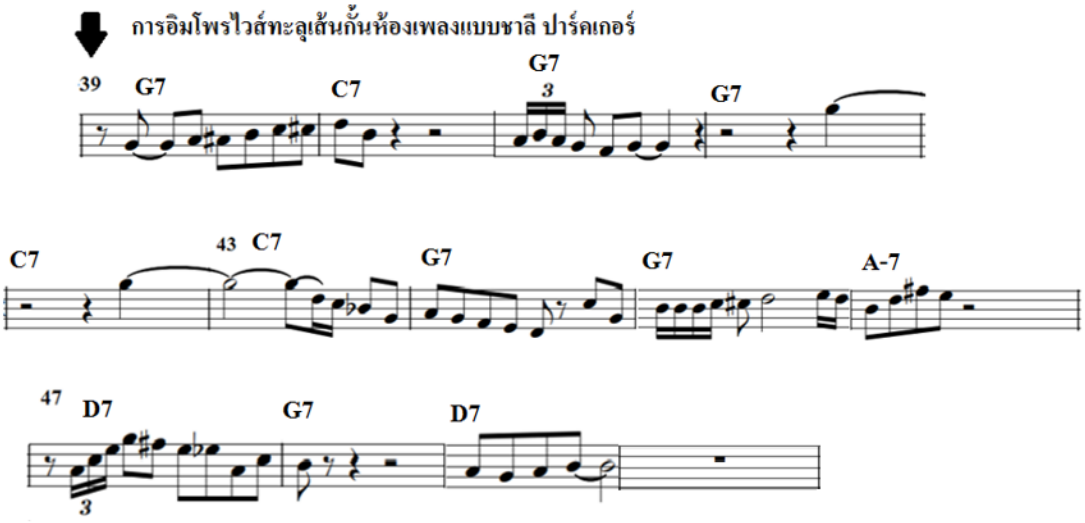
จะสังเกตได้ว่า Rhythmic ของในแต่ละท่อน จะไม่เหมือนในชุดฝึก มีการอิมโพรไวส์ โดยการยืดค่าโน้ตเพิ่มขึ้น หดค่าโน้ต และเพิ่มโน้ตหยุด ตามไอเดียของนักศึกษาคนที่ 2

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ห้องเพลงที่ 51-54 เป็นประโยคแรก ได้อิมโพรไวส์ การเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกันชาร์ลี ปาร์คเกอร์ โดยอิมโพรไวส์ขึ้นประโยคแตกต่างจากชุดฝึก และเพิ่มโน้ต C เข้ามาในห้องเพลงที่ 54

ห้องเพลงที่ 55-58 นักศึกษาคนที่ 2 อิมโพรไวส์ด้วย C Blues Scale

การอิมโพรไวส์การเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกันชาร์ลี ปาร์คเกอร์
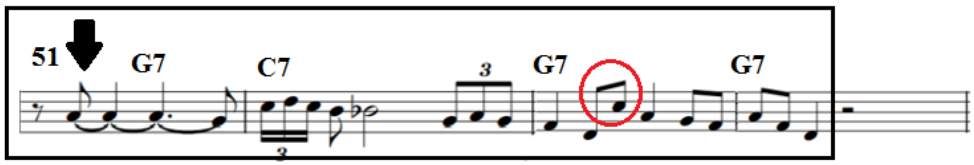
การอิมโพรไวส์ C Blues Scale

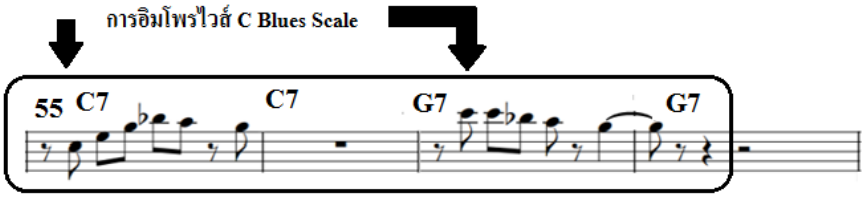

ห้องเพลงที่ 59 โพรไวส์โดยใช้ A Minor Apejiio และได้ใช้โน้ต F ในคอร์ด A-7 ซึ่งเป็น Tension โน้ตตัวที่ b13 และ Resolve ลงโน้ต E ในคอร์ด D7 ห้องเพลงที่ 60 ซึ่งเป็น Tension โน้ตตัวที่ 9

ห้องเพลงที่ 61 อิมโพรไวส์ต่อโดยใช้ G Major Apejjio ในคอร์ด G7 และ D7

อิมโพรไวส์โดยใช้ A Minor Apejjio

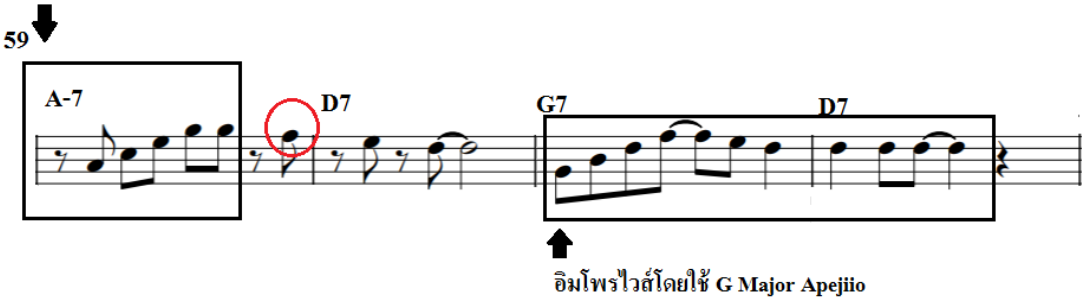

ห้องเพลงที่ 59 นักศึกษาคนที่ 2 ได้ทำการอิมโพรไวส์โดยใช้ A Minor Apejiio และได้ใช้โน้ต F ในคอร์ด A-7 ซึ่งเป็น Tension โน้ตตัวที่ b13 และ Resolve ลงโน้ต E ในคอร์ด D7 ห้องเพลงที่ 60 ซึ่งเป็น Tension โน้ตตัวที่ 9

ห้องเพลงที่ 61 นักศึกษาคนที่ 2 ได้อิมโพรไวส์ต่อโดยใช้ G Major Apejjio ในคอร์ด G7 และ D7

4.1.3 นักศึกษาคนที่ 3 เครื่อง Tenor Saxophone

วิเคราะห์การบรรเลงแซกโซโฟนของนักศึกษาคนที่ 3 ในห้องเพลงที่ 63 โดยใช้การอิมโพรไวส์ G Major Scale

ห้องเพลงที่ 64 – 74 อิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ จะสังเกตได้ว่า Rhythmic ของในแต่ละท่อน จะไม่เหมือนในชุดฝึก มีการอิมโพรไวส์ โดยการยืดค่าโน้ตเพิ่มขึ้น หดค่าโน้ต และเพิ่มโน้ตหยุด ตามไอเดียของนักศึกษาคนที่ 3

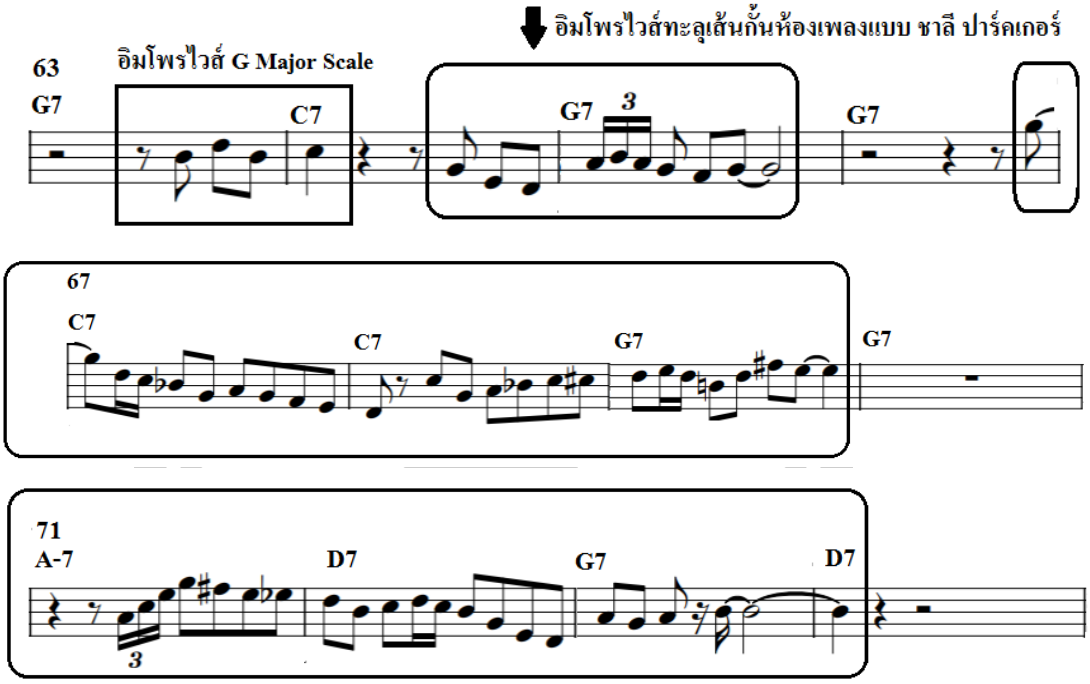

พหุน ปณฺ ฑิโต ชีเว

ห้องเพลงที่ 75 – 86 นักศึกษาคนที่ 3 อิมโพรไวส์สเปซ แบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์ และมีการอิมโพรไวส์แบบ Syncopation ให้แตกต่างจากเดิม
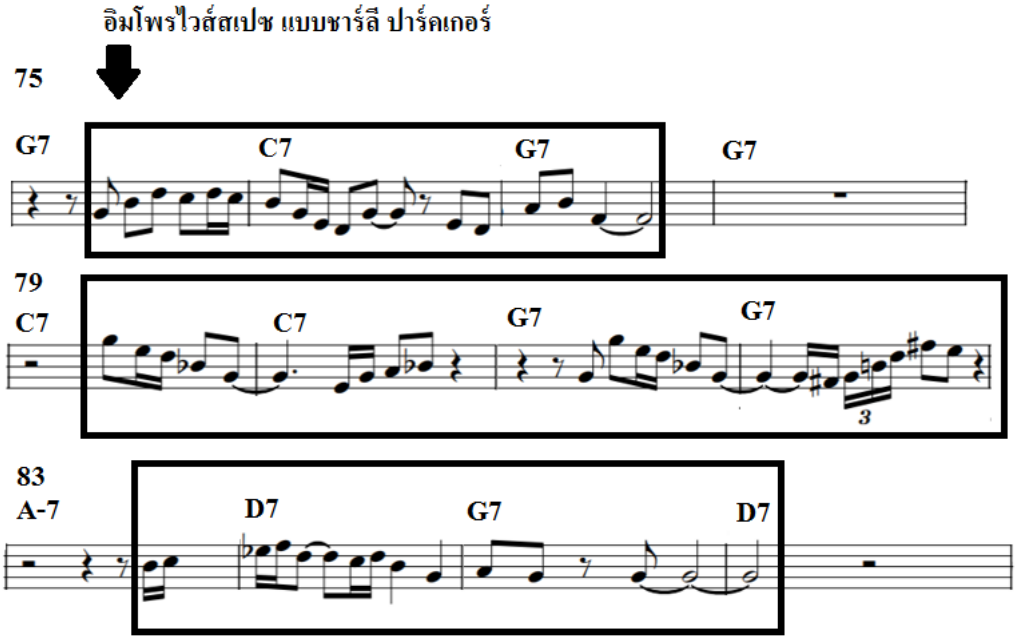
พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

4.1.4 นักศึกษาคนที่ 4 เครื่อง Alto Saxophone

วิเคราะห์การบรรเลงแซกโซโฟนของนักศึกษาคนที่ 4 ในห้องเพลงที่ 89 - 91 อิมโพรไวส์โดยใช้การอิมโพรไวส์ D Major Arpeggio ซึ่งห้อง 90 ต้องใช้ G Major Arpeggio จึงจะถูกต้อง และเริ่มต้นอิมโพรไวส์ D Mixolydian Mode

ห้องเพลงที่ 91-92 ลง Tension โน้ตตัวที่ b9 ในห้องเพลงที่ 93 ต่อด้วย อิมโพรไวส์ G Mixolydian Mode

ห้องเพลงที่ 93 ต่อด้วย อิมโพรไวส์ G Mixolydian Mode

ห้องเพลงที่ 94 – 95 อิมโพรไวส์ D Blues Scale

ห้องเพลงที่ 96 – 97 ห้องเพลงที่ 98 – 99 ใช้ D Major Scale ในการอิมโพรไวส์

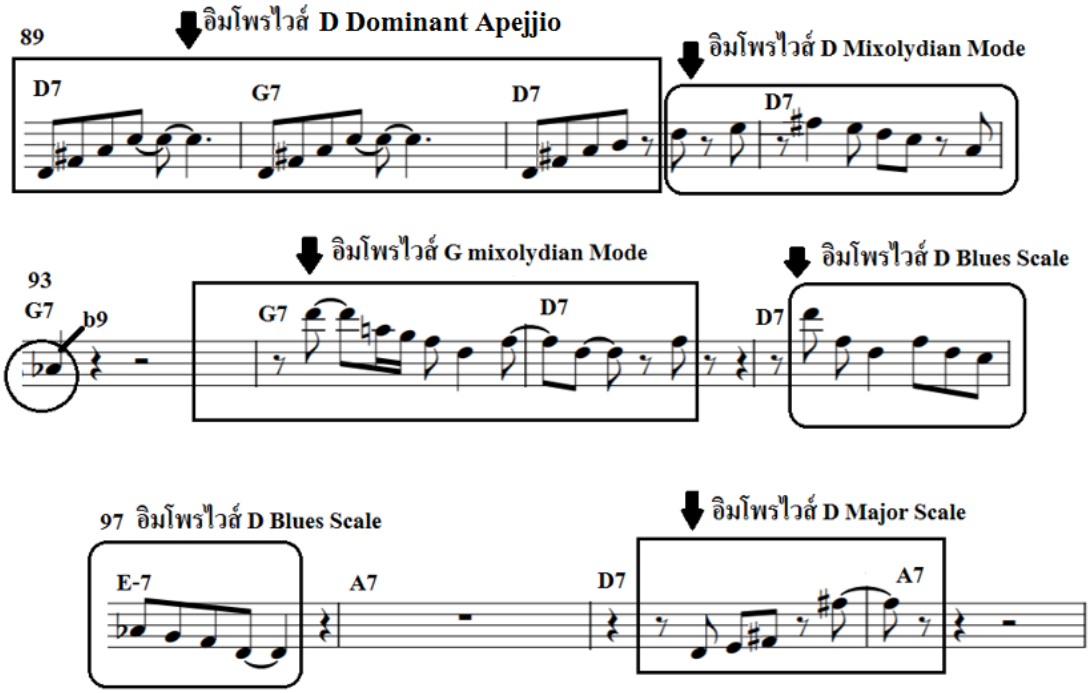

พหุน ปณฺฑิโต ชีเว

ห้องเพลงที่ 101 – 104 นักศึกษาคนที่ 4 อิมโพรไวส์ D Blues Scale โดยที่ห้องเพลงที่ 102 นักศึกษา D เลือกบรรเลงโน้ตผิดตัว จาก F เป็น E จากนั้น อิมโพรไวส์ G Mixolydian

ห้องเพลงที่ 105 และ อิมโพรไวส์ D Blues Scale

ในห้องเพลงที่ 106 จากนั้น ได้อิมโพรไวส์ D Major Scale

ในห้องเพลงที่ 108 แต่นักศึกษาคนที่ 4 เลือกบรรเลงผิดโน้ต จาก F# เป็น F natural

ในห้องเพลงที่ 110-111 ได้อิมโพรไวส์ D Blues Scale

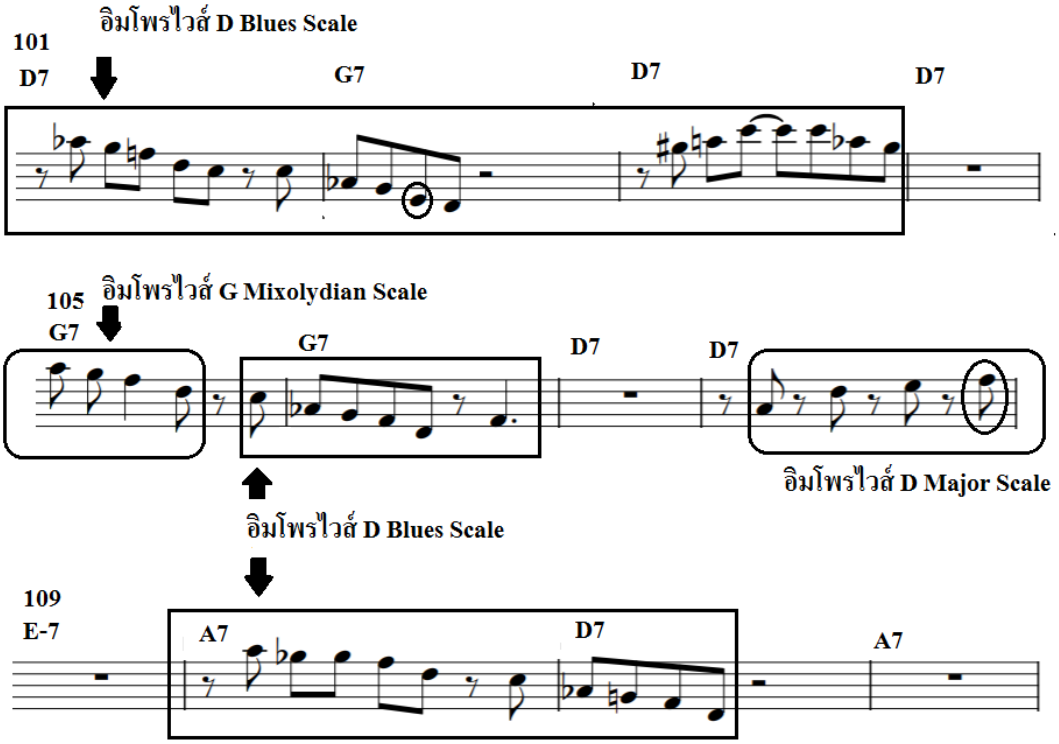

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

4.1.5 นักศึกษาคนที่ 5 เครื่อง Tenor Saxophone

วิเคราะห์การบรรเลงแซกโซโฟนของนักศึกษาคนที่ 5 ห้องเพลงที่ 113 – 115 โดยใช้การอิมโพรไวส์ สเปซ แบบชาลี ปาร์คเกอร์

ห้องเพลงที่ 117 – 118 ใช้การอิมโพรไวส์ สเปซ แบบชาลี ปาร์คเกอร์

ห้องเพลงที่ 119 – 120 อิมโพรไวส์ G Dominant Arpeggio

ห้องเพลงที่ 121 อิมโพรไวส์ A Dominant Apejiio

ห้องเพลงที่ 122 อิมโพรไวส์ D Dominant Arpeggio

ห้องเพลงที่ 123 – 124 อิมโพรไวส์ G Dominant Arpeggio

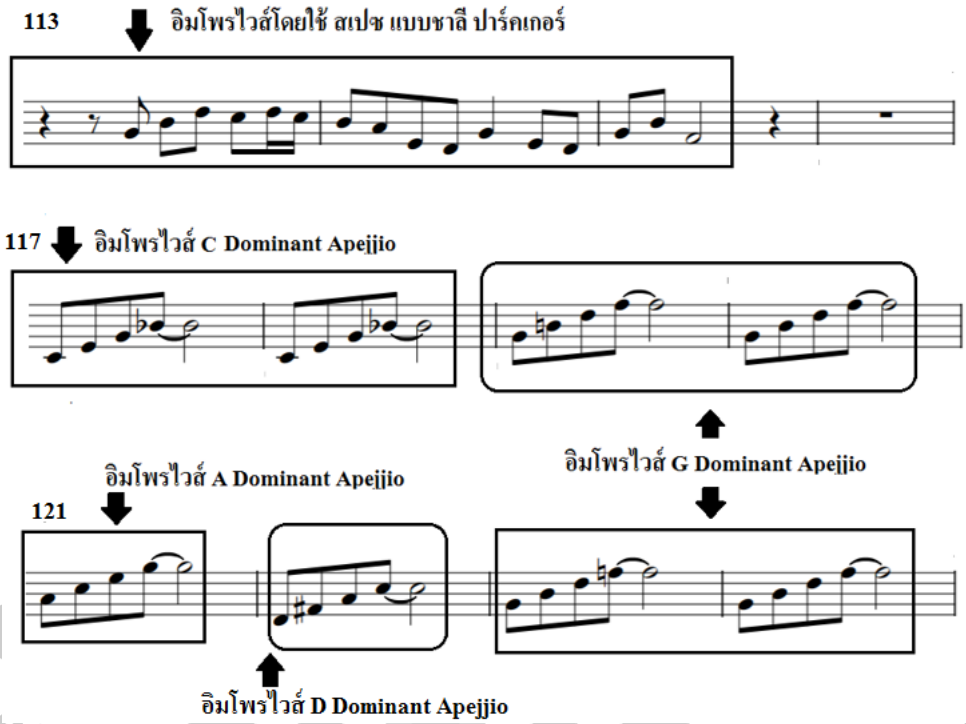

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ห้องเพลงที่ 125 – 128 อิมโพรไวส์แบบโมทิวิคอิมโพรไวเซชัน

ห้องเพลงที่ 133 – 135 อิมโพรไวซ์สเปซแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์
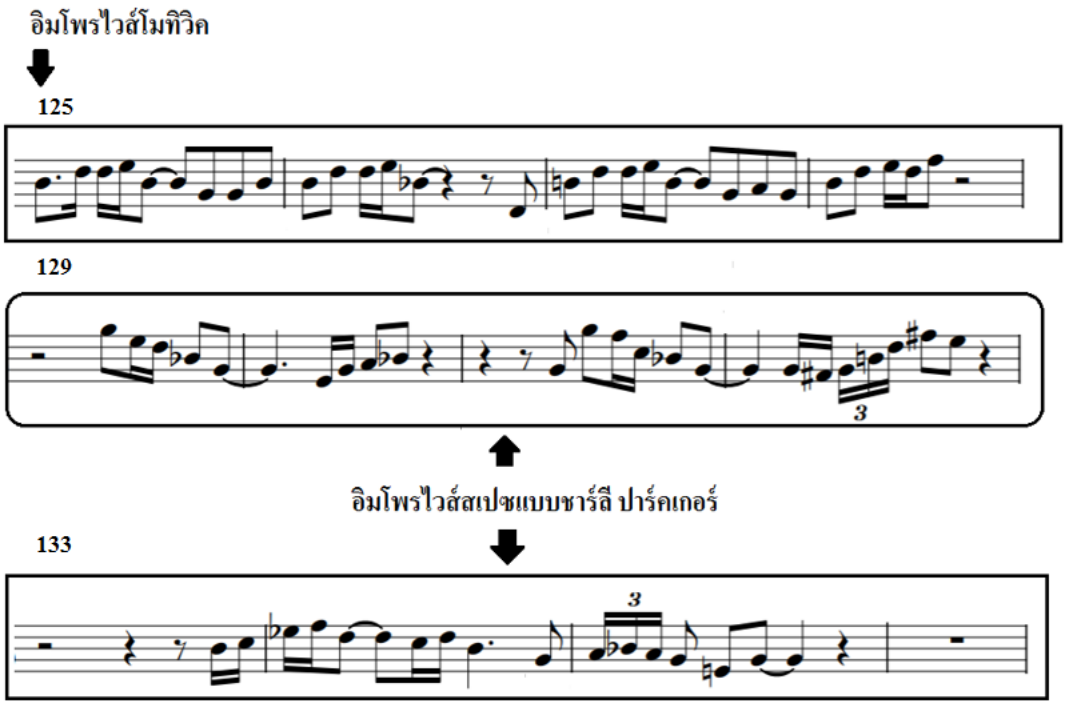
พหูน ปณ ฑิโต ชีเว

4.1.6 นักศึกษาคนที่ 6 เครื่อง Tenor Saxophone

วิเคราะห์การบรรเลงแซกโซโฟนของนักศึกษาคนที่ 4 ห้องเพลงที่ 137 - 140 อิมโพรไวส์แบบ โมทิวิค อิมโพรไวส์เซชัน

ห้องเพลงที่ 141 – 144 อิมโพรไวส์ D Blues Scale

ห้องเพลงที่ 145 – 148 อิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์

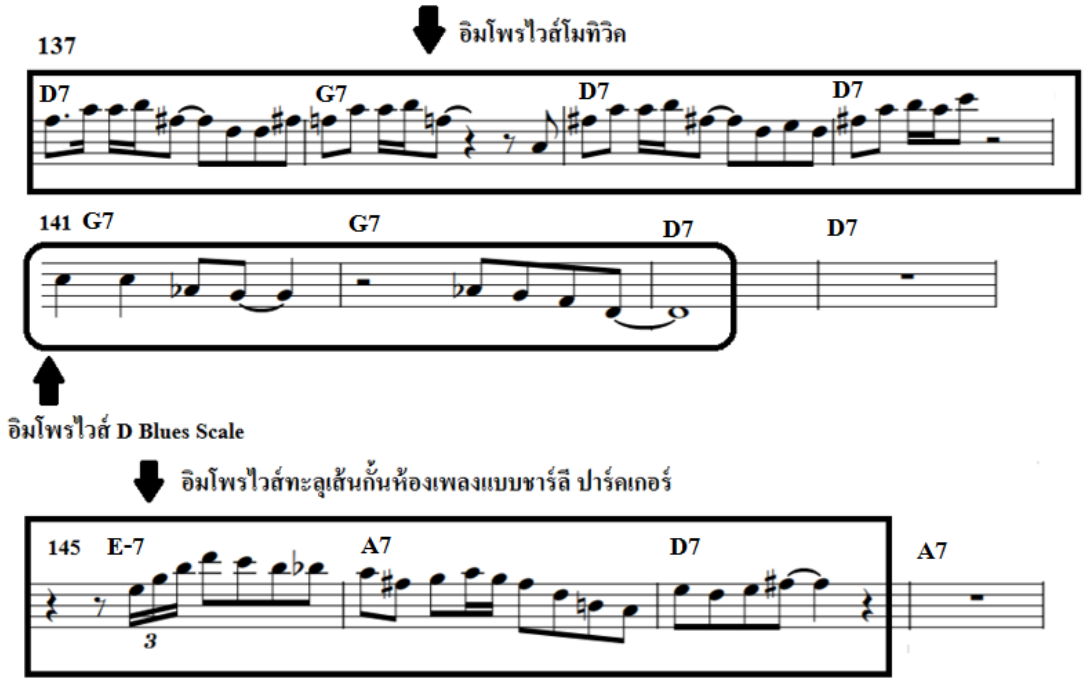

พหูน ปณฺฑิโต ชีเว

ห้องเพลงที่ 149 – 153 อิมโพรไวส์โมทิวิคอิมโพรไวเซชัน

ห้องเพลงที่ 154 – 156 อิมโพรไวซ์ G Dominant Arpeggio และ D Dominant Arpeggio Second Inversion

ห้องเพลงที่ 157 อิมโพรไวส์ E minor Arpeggio First Inversion

ห้องเพลงที่ 158 อิมโพรไวส์ A Dominant Arpeggio First Inversion

ห้องเพลงที่ 159 – 160 ได้อิมโพรไวส์โดยใช้ D Dominant Arpeggio First Inversion ซึ่งจริงๆแล้ว ห้องที่ 160 เป็นคอร์ด A7 ซึ่งนักศึกษา F ต้องอิมโพรไวส์ A Dominant Arpeggio ไม่ใช่ D Dominant Arpeggio เป็นการอิมโพรไวส์ที่ผิดพลาด

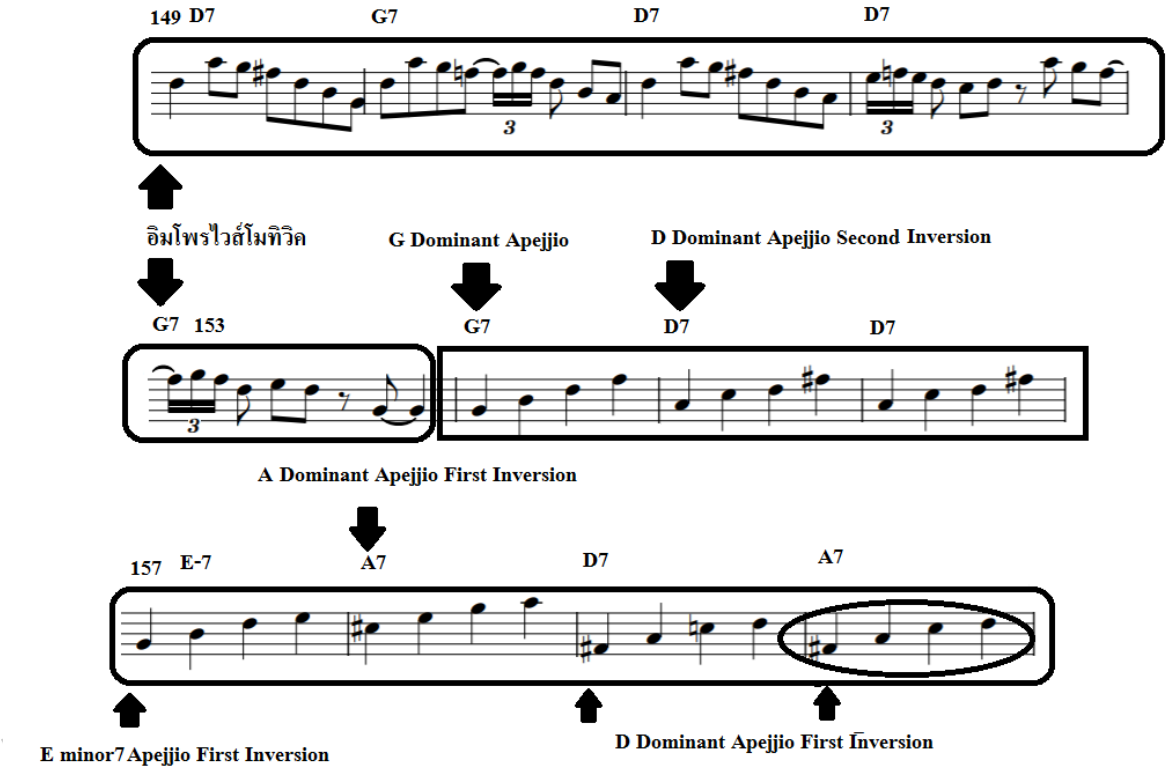

พหูน ปณ ฑิโต ชีเว

4.1.7 นักศึกษาคนที่ 7 เครื่อง Alto Saxophone

วิเคราะห์การบรรเลงแซกโซโฟนของนักศึกษาคนที่ 7 ห้องเพลงที่ 161 โดยอิม-โพรไวส์ D Mixolydian Mode

ห้องเพลงที่ 162 อิมโพรไวส์ G Dominant Arpeggio

ห้องเพลงที่ 163 – 164 ได้อิมโพรไวส์ D Mixolydian Mode โดยห้องที่ 164 ได้ลงโน้ต Tension 9 ของคอร์ด D7 พอดี

ห้องเพลงที่ 165 – 172 อิมโพรไวส์สเปซแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์

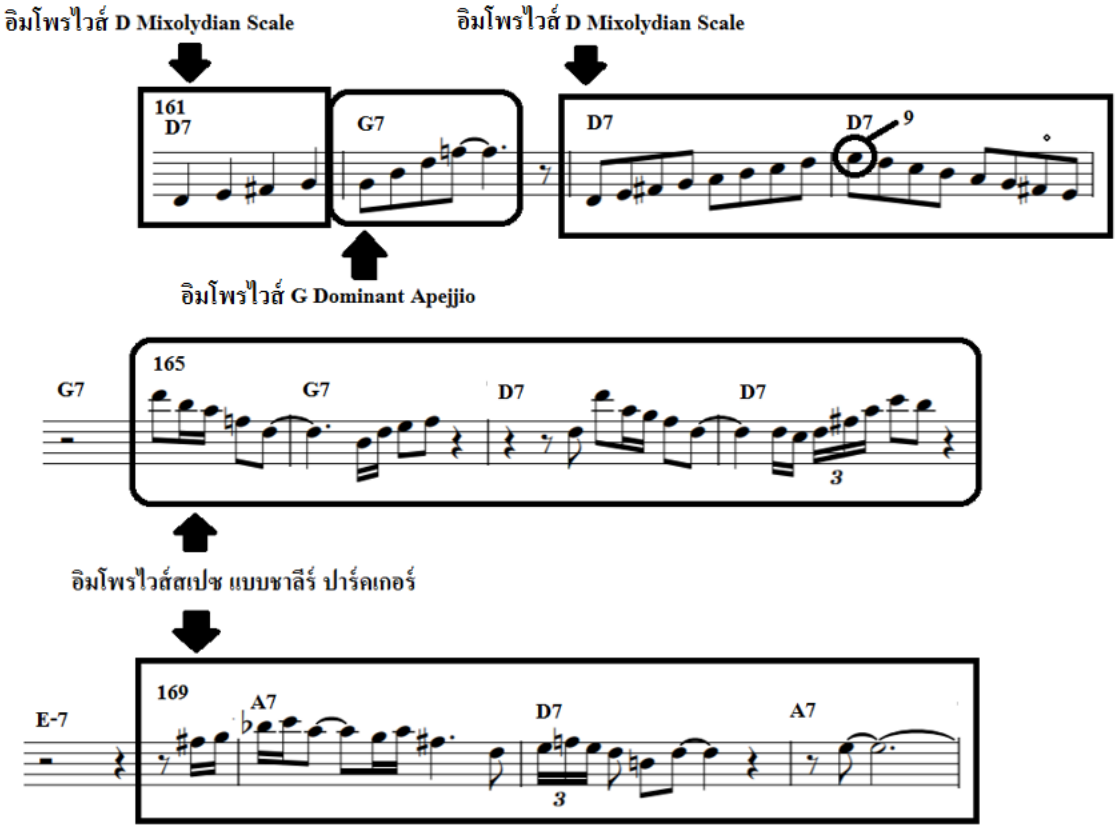

ห้องเพลงที่ 173 – 184 ได้อิมโพรไวส์การเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกับ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์

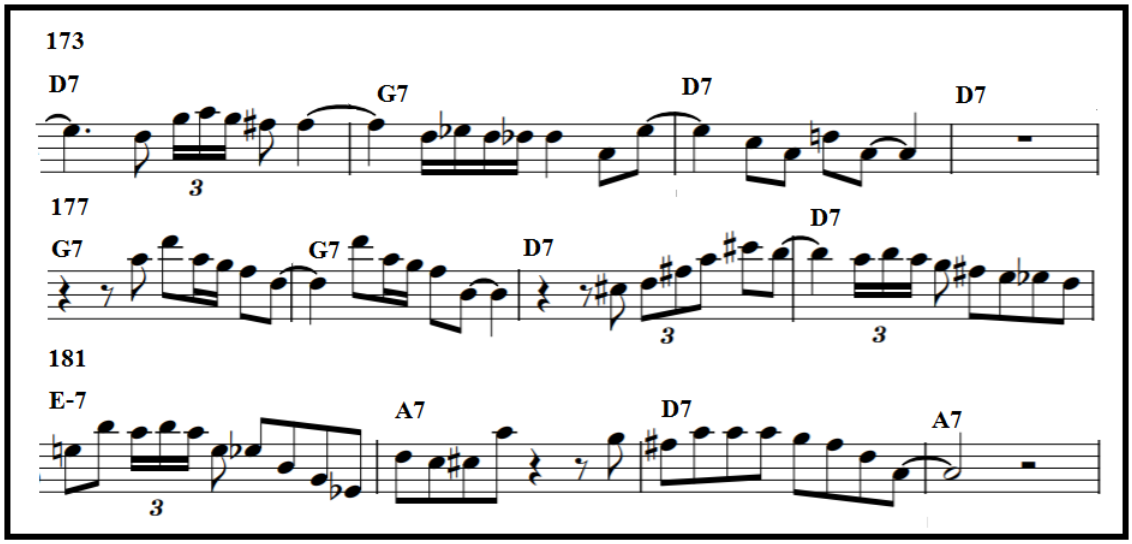

พหูน ปณ ฑิโต ชีเว

4.1.8 นักศึกษาคนที่ 8 เครื่อง Alto Saxophone

วิเคราะห์การบรรเลงแซกโซโฟนของนักศึกษาคนที่ 8 ห้องเพลงที่ 185 อิมโพรไวส์ D Dominant Third Inversion Arpeggio

ห้องเพลงที่ 186 นักศึกษาคนที่ 8 อิมโพรไวส์ Arpeggio ซึ่งผิดโน้ตและเกิดเสียงเพี้ยน ทำให้ไม่แน่ชัดว่าต้องการใช้อิมโพรไวส์ใน Mode ใดกันแน่

ห้องเพลงที่ 187 อิมโพรไวส์ D Dominant First Inversion Arpeggio และอิมโพรไวส์ D Minor7 Arpeggio ในคอร์ด D7 ทำให้เสียงเพี้ยน ซึ่งจริงๆแล้วต้องอิมโพรไวส์ D Dominant ในคอร์ดนี้

ห้องเพลงที่ 189 – 191 อิมโพรไวส์ G Mixolydian Mode

ห้องเพลงที่ 193 อิมโพรไวส์ E Minor Arpeggio

ห้องเพลงที่ 194 อิมโพรไวส์ A Dominant First Inversion Apeggio

ห้องเพลงที่ 195 – 196 อิมโพรไวส์ D Mixolydian Mode

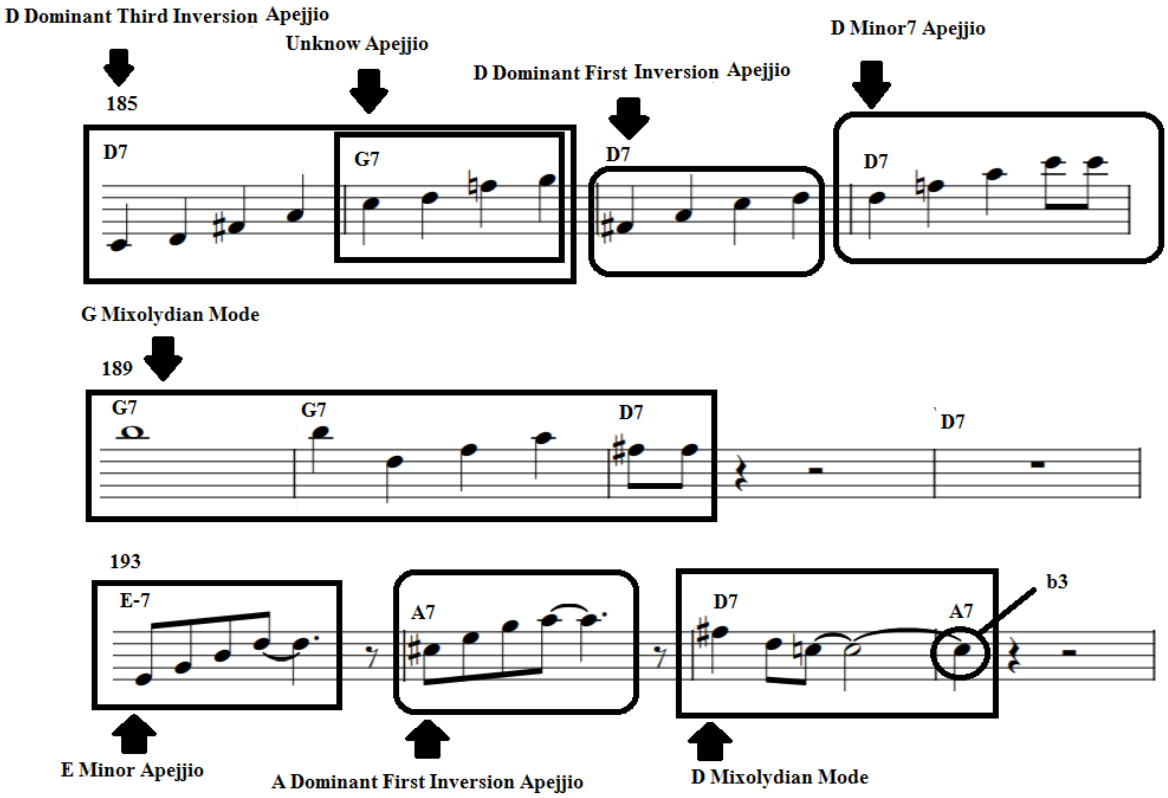

ห้องเพลงที่ 197 – 198 อิมโพรไวส์ D Blues Scale

ห้องเพลงที่ 201 – 202 อิมโพรไวส์ G Mixolydian Mode

ห้องเพลงที่ 205 อิมโพรไวส์ E Dorian Mode

ห้องเพลงที่ 206 A Mixolydian Mode

ห้องเพลงที่ 207 อิมโพรไวส์ D Mixolydian Mode

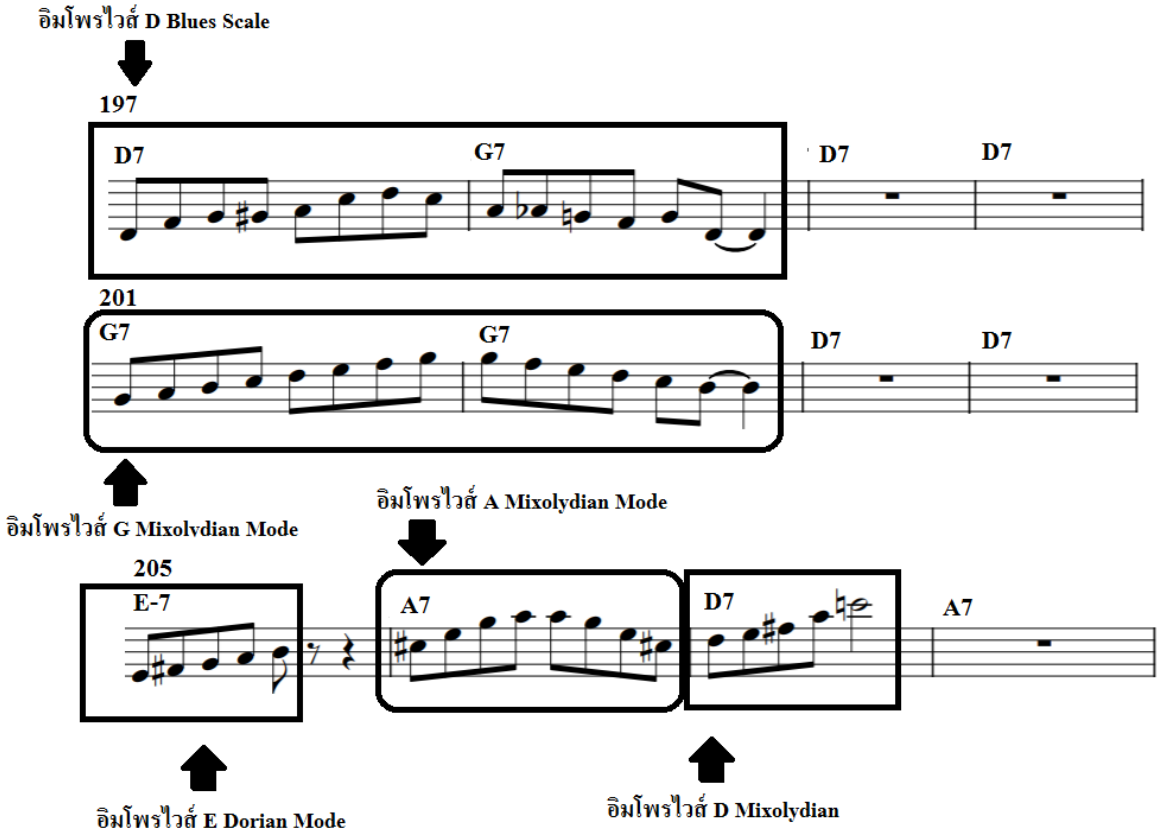

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

4.1.9 นักศึกษาคนที่ 9 เครื่อง Alto Saxophone

วิเคราะห์การบรรเลงแซกโซโฟนของนักศึกษาคนที่ 9 ห้องเพลงที่ 209 - 219 อิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ทั้งคอรัส

อิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์

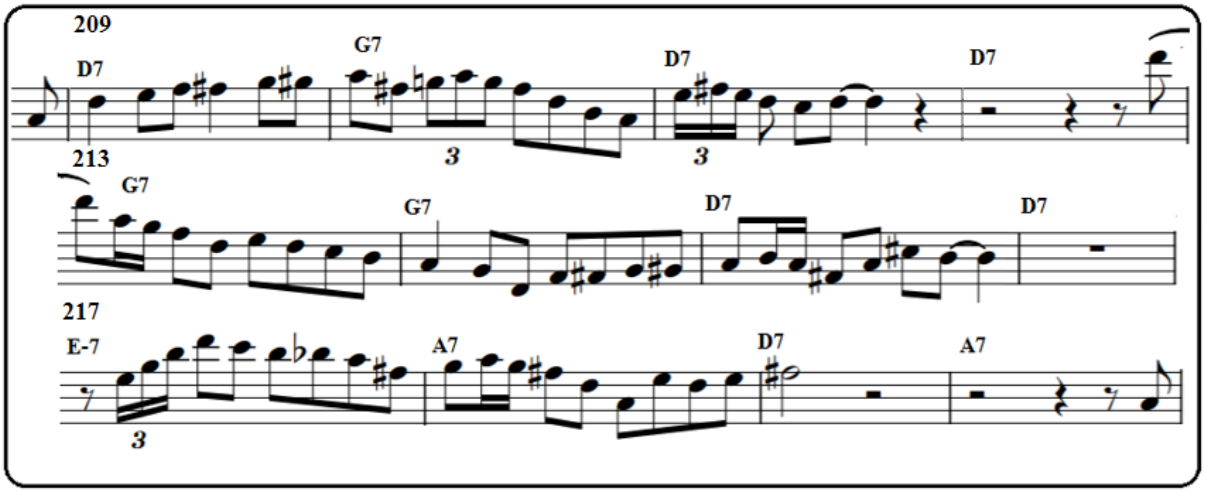

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ห้องเพลงที่ 221 – 225 อิมโพรไวส์ โมทิวิค อิมโพรไวเซชัน

ห้องเพลงที่ 229 – 232 อิมโพรไวส์ สเปซ แบบชารีล์ ปาร์คเกอร์

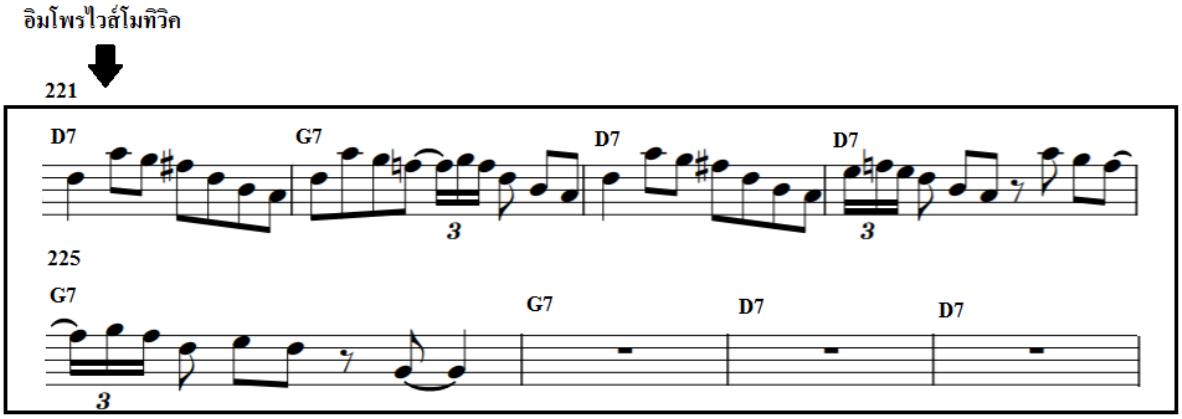

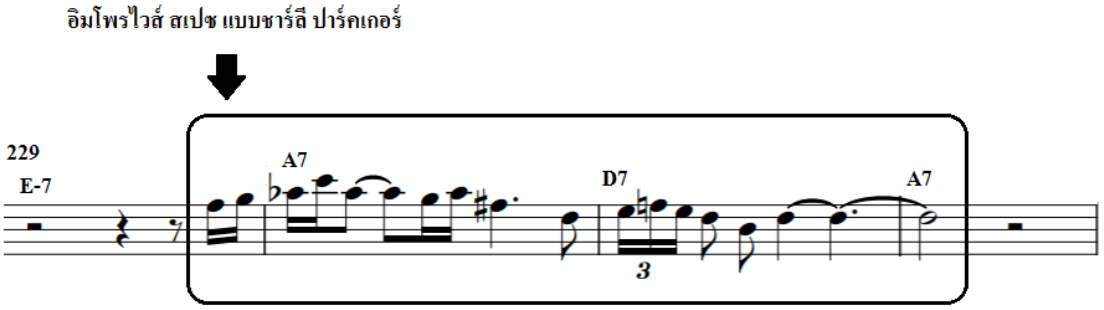

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

4.1.10 นักศึกษาคนที่ 10 เครื่อง Alto Saxophone

วิเคราะห์การบรรเลงแซกโซโฟนของนักศึกษาคนที่ 9 ห้องเพลงที่ 233 – 241 อิมโพรไวส์สเปซ แบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์

ห้องเพลงที่ 243 อิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลง ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

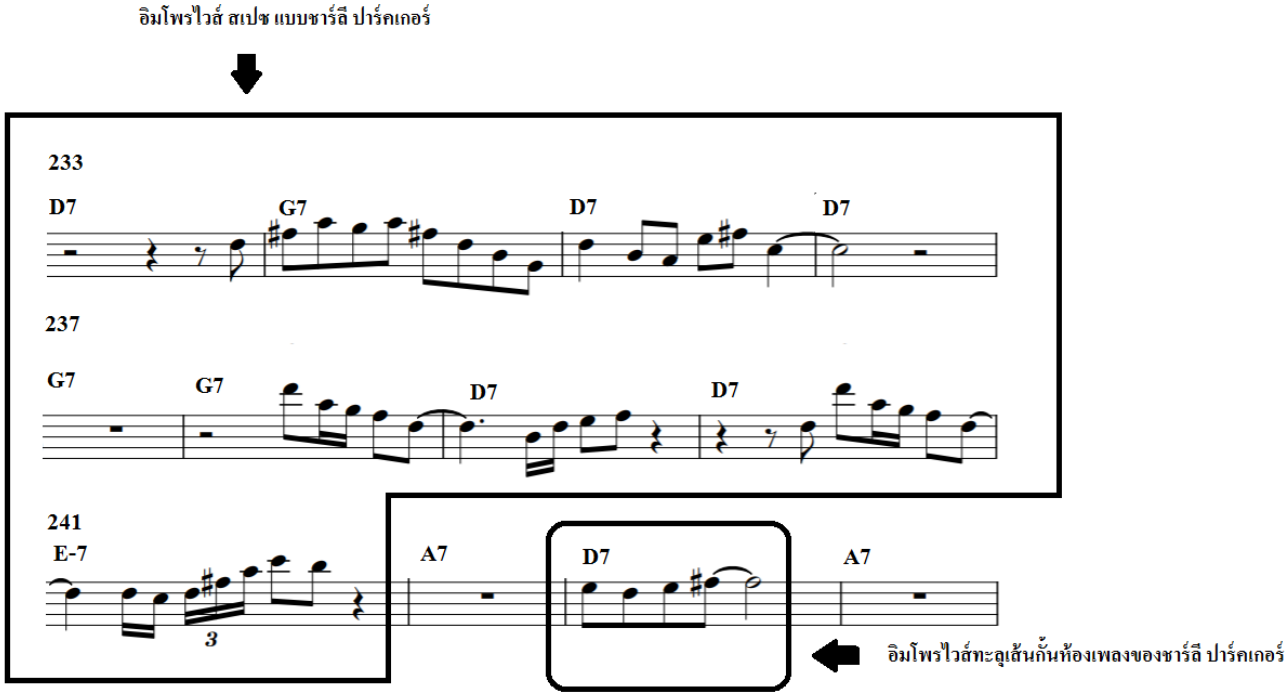

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ห้องเพลงที่ 245 – 247 อิมโพรไวส์ D Blues Scale

ห้องเพลงที่ 249 – 256 อิมโพรไวส์เชื่อมโน้ตเช่นเดียวกับ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์

อิมโพรไวส์ D Blues Scale
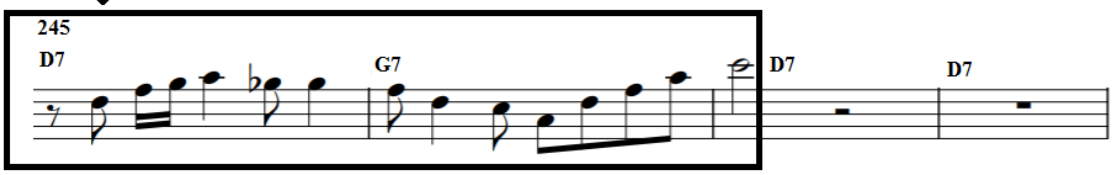
อิมโพรไวส์เชื่อมโน้ตเช่นเดียวกับ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์

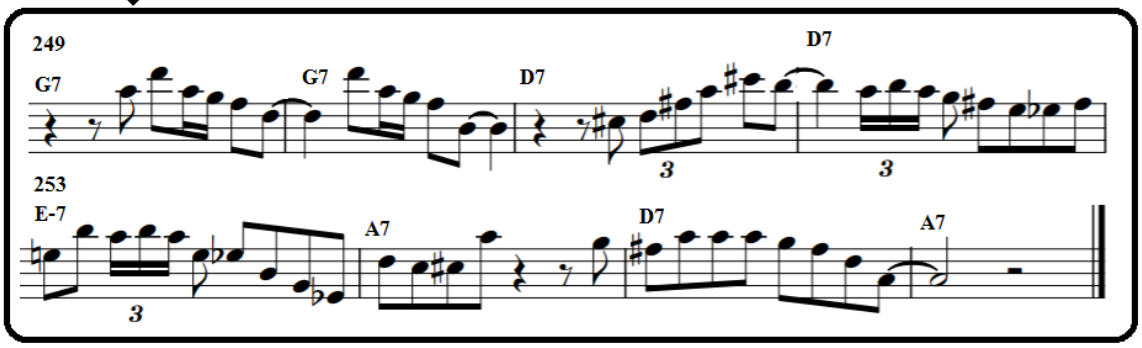

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เป็นงานวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาชุดการสอนโดยวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ตามลำดับดังนี้

1. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผล
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ชุดการสอนที่มีการพัฒนารูปแบบเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ได้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติแซกโซโฟนตามชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563

3. ได้ทราบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนด้วยชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

4. ได้ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ที่เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาดนตรีแจ๊สในภาคอีสาน สำหรับนักศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป สามารถนำไปศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองได้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1,ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ซึ่งประกอบไปด้วยแบบฝึกจำนวน 8 ชุด ประกอบด้วย

1) การฝึกบรรเลงทำนองหลัก (Head in and Head out) ในบทเพลง Now's The Time ของ ชาลี ปาร์คเกอร์

2) การฝึกบรรเลงเพื่อจดจำสังคีตลักษณ์และโครงสร้างของดนตรีแจ๊สแบบบลูส์ 12 ห้องเพลงของชาลี ปาร์คเกอร์ เป็นอาร์เปจโจ (Arpeggio On Twelve Bar Blues)

3) การฝึกการอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงของชาลี ปาร์คเกอร์ (Phrasing Through Bar Lines like Charlie Parker)

4) การฝึกการบรรเลงโดยการใช้ สเปซ แบบชาลี ปาร์คเกอร์ (Using space like Charlie Parker)

5) การฝึกการเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกันชาลี ปาร์คเกอร์ (Using Ties Over The Bar Line Like Charlie Parker)

6) การฝึกโมทิวิค อิมโพรไวเซชัน (Motivic Improvisation) ในการอิมโพรไวส์ตามแนวทางของชาลี ปาร์คเกอร์

7) การฝึกผสมผสจังหวะให้เหมือนชาลี ปาร์คเกอร์ (Combining Rhythms Like Charlie Parker)

8) การฝึกบรรเพลงบทเพลงแจ๊ส Now's The Time ของ ชาลี ปาร์คเกอร์ โดยบรรเลง ทำนองหลักขึ้นและจบ (Head in and head out) และอิมโพรไวส์เป็นแนวทางของตนเองตามแนวคิดของชาลี ปาร์คเกอร์

2.แบบประเมินการฝึกทักษะ

3.แบบประเมินสมรรถนะ

4.แบบประเมินความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาชุดการสอนโดยวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ชั้นปีที่ 2 ที่เรียนรายวิชาทักษะเครื่องเป่าลมไม้ 1 ภาคเรียนที่ 1/2563 จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดำเนินการทดลองดังนี้

การทดลองภาคสนาม (Field Testing) โดยนำชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน มีขั้นตอนดังนี้

ดำเนินการสอนโดยใช้เวลาในการเรียน 16 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ เมื่อสิ้นสุดเนื้อหาแต่ละตอนจะประเมินภาคปฏิบัติ จากชุดการสอนที่ 1-8 และเมื่อเรียนครบทุกเนื้อหาแล้วจะประเมินผล

อีกครั้งโดยใช้บทเพลงที่กำหนดให้ ในชุดการสอนที่ 8 ซึ่งบทเพลงนี้จะครอบคลุมเนื้อหาที่เรียนมาทั้งหมด

การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองภาคสนามมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนโดยทำการนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้แบบฝึกกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรายวิชาทักษะเครื่องเป่าลมไม้ 1 ภาคเรียนที่ 1/2563 จำนวน 10 คน มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arthmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์เปรียบเทียบ E 1/E2 ระดับความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถ แล้วสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผล

สรุปผลจากการทดลองการใช้ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลีปาร์คเกอร์ กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในภาคการศึกษาที่ 1/2563 มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดเป็นที่เรียบร้อยแล้ว สรุปผลได้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยรวมจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนเท่ากับ 130.8 คิดเป็นร้อยละ 81.75 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.75 แปลผลได้ว่า นักศึกษาสามารถบรรเลงเพลง Now’s the time อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ส่วนคะแนนเฉลี่ยรวมทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 134.9 คะแนนเฉลี่ย คะแนนคิดเป็นร้อยละ 84.31 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.02 สามารถแปลผลได้ว่า นักศึกษาสามารถปฏิบัติตามชุดการสอนและบรรเลงอิมโพรไวส์ในเพลง Now’s the time ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้อย่างถูกต้องอยู่ในระดับดี และจากการวิเคราะห์ผลคะแนนระหว่างเรียนของนักศึกษาจากการสังเกตของผู้วิจัยในแต่ละคนพบว่า ผลคะแนนรวมจากแบบฝึกหัดที่นักศึกษาสามารถทำคะแนนสูงที่สุดคือชุดการสอนที่ 3 การฝึกการอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงของชาลี ปาร์คเกอร์ (Phrasing Through Bar Lines like Charlie Parker) เนื่องมาจาก ชุดการสอนที่3 นี้ มีทำนองที่ติดหู เทนชั่นโน้ตที่ไพเราะ และ อ่านโน้ตได้ง่าย

2. ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ โดยเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.29 เหตุที่นักศึกษามีความพึงพอใจต่อชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ จากการสังเกตในระหว่างการทดลอง

แสดงให้เห็นว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นสามารถพัฒนาการบรรเลงอิมโพรไวส์แซกโซโฟนของนักศึกษาประสบความสำเร็จขึ้น ในทาง ทฤษฎีและปฏิบัติ รวมทั้งเทคนิคต่างๆในการอิมโพรไวส์ในแซกโซโฟน ทำให้นักศึกษาเกิดความภาคภูมิใจในตัวเองที่ได้บรรเลงเพลง Now's the time ซึ่งเป็นบทเพลงแจ๊ส เมื่อนักศึกษาเริ่มเข้าใจในการอิมโพรไวส์ จึงเกิดความพยายามและพึงพอใจในการซ้อม และรู้สึกว่าตนเองมีพัฒนาการในการบรรเลงอิมโพรไวส์แซกโซโฟนแจ๊สอย่างเห็นได้ชัดเจน แต่เมื่อแยกกลุ่มนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำ พบว่า นักศึกษาขาดความมั่นใจในการแสดงออก ทางด้านแสดงความคิดเห็นและขาดความสนใจในการเรียน และไม่มีการจดบันทึกในขณะที่มีการเรียนการสอน จึงส่งผลนักศึกษาขาดการเชื่อมต่อระหว่างอาจารย์ผู้สอน กับนักศึกษาจึงไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นในระหว่างเรียนเท่าที่ควร

3. ระดับผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถของของนักศึกษาในการปฏิบัติชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลีปาร์คเกอร์ โดยเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.11 เหตุที่นักศึกษามีระดับผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถของของนักศึกษาในการปฏิบัติชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลีปาร์คเกอร์จากการสังเกตในระหว่างการทดลองแสดงให้เห็นว่า นอกจากชุดการสอนที่สร้างขึ้นสามารถพัฒนาพัฒนาการบรรเลงอิมโพรไวส์แซกโซโฟนของนักศึกษาประสบความสำเร็จขึ้น ในทาง ทฤษฎีและปฏิบัติ รวมทั้งเทคต่างๆในการอิมโพรไวส์ในแซกโซโฟน ยังทำให้นักศึกษาได้พัฒนาทั้งการบรรเลงในจังหวะสวิงของดนตรีแจ๊ส การบรรเลงทำนองหลักในบทเพลงแจ๊ส Now's the time การได้เรียนรู้โหมดและสเกลต่างๆมากมาย ที่จะนำไปอิมโพรไวส์ต่อยอดในบทเพลงอื่นๆต่อได้ และยังได้รู้จักวิธีการบรรเลงร่วมกับวงดนตรีแจ๊สอีกด้วย

อภิปรายผล

ผลการวิจัย ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลีปาร์คเกอร์ ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายผลดังนี้

1.การที่ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 แสดงให้เห็นว่า ชุดการสอนนี้มีคุณภาพดี เหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาผู้เรียนในแนวทางนี้ได้เป็นอย่างดี โดยสอดคล้องกับ พงศกร พลอาษา(2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติแซกโซโฟน ในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ 3 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า เรื่อง ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติแซกโซโฟนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ 3 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีประสิทธิภาพ 84.92/86.30 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิสระ กีตา (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการ

สอนการอ่านเขียนโน้ตดนตรีสากลขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลทัพทัน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการใช้ชุดการสอน มีค่าเท่ากับ 88.40/88.17 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ วันวิสาข์ ภูมิสายดอน (2561) การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออ นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการปฏิบัติของเดวีส์ (Davies) ผลการวิจัยพบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.82/82.44 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (80/80 โดยมีปัจจัยต่างๆมีคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้ประสิทธิภาพสูงขึ้นดังนี้

1.1ชุดการสอนนี้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน โดยดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยด้วยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย ทั้งที่เกี่ยวกับแนวคิดแจ๊ส อิมโพรไวส์เซชั่นและปาร์คเกอร์ รวมทั้งเทคนิควิธีการสร้างชุดการสอนต่าง ๆ ด้วย และใช้เวลาในการสร้างและพัฒนาอย่างยาวนาน

1.2 ชุดการสอนนี้ได้รับการตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญหลาย ๆ ท่าน ซึ่งแต่ละท่านต่างก็มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้อย่างแท้จริง จึงสามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ

1.3 นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ต่างก็ให้ความสนใจ ตั้งใจฝึกอย่างกระตือรือร้น รวมทั้งมีการซ่อมเสริมด้วยตนเองนอกเวลาฝึกปกติด้วย ดังจะเห็นได้จากความพึงพอที่มีต่อการฝึกอยู่ในระดับมาก

2. ระดับความพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลีปาร์คเกอร์ จะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นเพราะปัจจัยต่างๆดังนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยงยุทธ ยอดมงคล (2560) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐาน(BBL) เพื่อพัฒนาการเป่าขลุ่ยเพียงออโดยใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยสอดคล้องกับงานวิจัย ชวฤทธิ์ ใจงาม (2561) แบบฝึกไวโอลินโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน ตามแนวคิดซูซูกิ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจต่อแบบฝึกไวโอลินโดยใช้เพลงพื้นเมืองอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงพอใจที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.11 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัญพิชา โพธิดอกไม้, สำราญ กำจัดภัย และธนานันต์ กุลไพบูตร (2563) การพัฒนาชุดฝึกทักษะการตีกลองชุดขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถีธรรมแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะ การตีกลองชุดขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.44, S.D. = 0.33) โดยมีปัจจัยต่างๆมีคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้ประสิทธิภาพสูงขึ้นดังนี้

2.1 นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในเรื่องของภาษาที่ใช้ในชุดการสอน ความต้องการในการฝึกตามชุดการสอนและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากชุดการสอนนี้ ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญของการใช้ชุดการสอน และภาษาที่ใช้เขียนในชุดการสอนมีความกะทัดรัด ชัดเจน เข้าใจง่าย

2.2 อย่างไรก็ตามมีบางข้อที่ความพึงพอใจของนักศึกษามีต่ำกว่าข้ออื่นๆ ในระดับปานกลาง ได้แก่การนำชุดการสอนไปฝึกด้วยตนเอง แสดงให้เห็นว่าการฝึกตามชุดการสอนนี้ยังต้องการให้อาจารย์คอยชี้แนะอยู่บ้าง จึงจะฝึกได้ดี

3. การที่นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถในการฝึก โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 82.10 แสดงให้เห็นว่า ชุดการสอนนี้ มีประสิทธิภาพ จึงสามารถนำไปฝึกจนนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์สูงจนเป็นที่น่าพอใจ โดยสอดคล้องกับ ธนายุทธ มุสิกสวัสดิ์ (2561) การพัฒนาและใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระดนตรี เรื่อง การเป่าขลุ่ยเรคอร์เดอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ ยุทนา ทรัพย์เจริญ (2560) การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาดนตรีสากล เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติทางดนตรีและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาดนตรีสากล สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ จิระพงษ์ ปะกาโส (2562) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามทฤษฎีของโซลตาน โคดาย ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามทฤษฎีของโคดาย สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีปัจจัยต่างๆมีคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้ประสิทธิภาพสูงขึ้นดังนี้

3.1 เนื้อหาภายในในชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เชชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ให้วอร์มโดยเป่าบรรเลงในจังหวะสวิงในแต่ละชุด ทำให้ทักษะความสามารถในการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สของนักศึกษาพัฒนาอย่างมาก

3.2 เนื้อหาภายในในชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เชชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ สอดแทรกโหมดและสเกลที่สำคัญและหลากหลายในดนตรีแจ๊ส ทำให้ทักษะความสามารถในการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สของนักศึกษาพัฒนาอย่างมาก

3.3 การหัดเป่าบรรเลงในชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เชชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ทั้ง 8 ชุด ทำให้นักศึกษามีทักษะความสามารถ เกิดกระบวนการต่อยอดและประยุกต์ใช้ในบทเพลงแจ๊ส อื่นๆได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1.1 เนื่องจากชุดการสอนมีคุณภาพดีและมีประสิทธิภาพ อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊สในระดับอุดมศึกษาจึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้สอนนักศึกษาได้ตามความเหมาะสม

1.2 การนำชุดการสอนไปใช้อาจจะต้องปรับเวลาการสอนให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน รวมทั้งควรมีการฝึกฝนเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกเวลาด้วย จึงจะทำให้เกิดทักษะได้อย่างแท้จริง

2.ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของนักดนตรีคนอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเทคนิคแซกโซโฟนแจ๊สอื่นๆ ตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

พหุน ปณฺ ฑิโต ชีเว

บรรณานุกรม

กชกร ธิปัตดี. (2548). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา1025102การออกแบบและผลิตวัสดุ.* อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

กชกร เป้าสุวรรณ, และคณะ. (2550). *รายงานการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการมาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์พิษณุโลก.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

กฤษณะ ทิพย์อักษร. (2551). *การพัฒนาชุดการปฏิบัติแซกโซโฟน1สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.* อุบลราชธานี: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

กิดานันท์ มะลิทอง. (2556). *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

กิตติธัช สำเภาทอง. (2555). *พัฒนาการของไทยแลนด์แจ๊สคอมเพ็ททิชั่นและผลกระทบต่อสังคมดนตรีแจ๊สในประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2548 – 2554.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กิติมา ปรีดีดิลก. (2529). *ทฤษฎีการบริหารองค์การ.* กรุงเทพฯ: ธนการพิมพ์.

กรรณิการ์ พวงเกษม. (2540*). ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาในโรงเรียนประถมศึกษา.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนพานิช.

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2523). *จิตวิทยาทั่วไป.* กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.

เกริก ท่วมกลาง, และจินตนา ท่วมกลาง. (2555). *การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาพรบุคส์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

จินตนา วงศ์อำไพ. (2551). *การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน การเขียนและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

จิตตินันท์ นันทไพบูลย์. (2555). *ธุรกิจโรงแรม.* บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด(มหาชน).

จิระพงษ์ ปะกาโส. (2562).*การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามทฤษฎีของโซลตาน โคดาย*. ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล. มหาวิทยาลัยราชภัฏสารคาม.

จิรภัทร อังศุมาลี. (2557). *แจ๊ซวิถี (ขบวนการ3) : COOL JAZZ สิเหร่.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

จรัส โพธิ์จันทร์. (2553). *ความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในภาคเหนือ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

จันทร์เพ็ญ พงศ์คีรีแสน. (2540). *ชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (แขนงดนตรี – นาฏศิลป์) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องกิจกรรมเน้นการฟัง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*

ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533). มหาสารคาม: ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ฉลองชัย สุวรวัฒนสมบูรณ์. (2553). *สื่อประสม*.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชวิกา พงษ์ธนโชติ. (2542). *ผลการใช้ชุดการเรียนแบบศูนย์การเรียนวิชาพุทธศาสนาที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรปราการ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ชวฤทธิ์ ใจงาม. (2561). *แบบฝึกไวโอลินโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน ตามแนวคิดของซูซูกิ*. วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชวลิต ชูกำแพง. (2550). *การประเมินการเรียนรู้*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยสารคาม.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). *การทดสอบการทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน*. วารสารศิลปากรศึกษาศาสตรวิจัย. ปีที่5 ฉบับที่1 (มกราคม – มิถุนายน 2556)

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพ: แดแน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2544). *คู่มือการเขียนแผนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จูนพับลิชชิ่ง.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). *เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ณัชชา โสคติยานุรักษ์. (2542). *คีตลักษณ์และการวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

(2548). ทฤษฎีดนตรี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณัฐวุฒิ บริบูรณ์วีรีย์ และ ปองภพ สุกิตติวงศ์. (2557). *การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมเพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เด่น อยู่ประเสริฐ. (2556). *ดนตรีแจ๊สและการวิเคราะห์ เอกสารคำสอนวิชา MUS 651 ดนตรีแจ๊สและการวิเคราะห์*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.

ทศพร แสงสว่าง. (2559). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบนำตนเอง เรื่องนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี* .ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ธนายุทธ มุสิกสวัสดิ์. (2561) *การพัฒนาและใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง การเป่าขลุ่ยเรคอร์เดอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2* .โรงเรียนนากระแซงศึกษา. อุบลราชธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต29.

ธีรัช เลาห์วีระพานิช. (2557). *“การอิมโพรไวส์ด้วยวิธิการพัฒนาจากแนวทำนองหลักของลี โคนิทซ์ ในบทเพลงสเตลาบายสตาไลท์”* RANGSIT MUSIC JOURNAL. Volume 9, Number1. ,January-June 2014.

(2557). *เอกสารประกอบการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีแจ๊สและการอิมโพรไวส์1*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.

(2563*). ศิลปะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส (The Art Of Jazz Improvisation).* กรุงเทพมหานคร: พัชรดาว์.

นิตยา ฤทธิโยธี. (2540). *การทำและการใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางการสอนภาษาไทย.* หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.

นิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ. (2546). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำในมาตราแม่กด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

มงคล จำศรี. (2547*). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มนัส วัฒนไชยยศ. (2548). *เอกสารคำสอนรายวิชา “ทฤษฎีดนตรีแจ๊ส”*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

มณี โพธิเสน. (2543). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนโพธิเสนวิทยา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย*. รายงานค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มริษา ไกรงู. (2553*). ความพึงพอใจของผู้โดยสารต่อการใช้บริการรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำเส้นทาง : กรณีศึกษา : สายกรุงเทพ-เพชรบุรี (หมายเลขเส้นทางเดินรถ 73).* บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ยงยุทธ ยอดมงคล. (2560). *การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐาน(BBL) เพื่อพัฒนาการเป่าขลุ่ยเพียงออโดยใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.* ร้อยเอ็ด: โรงเรียนเทศบาลวัดบูรพาภิราม.

ยุทนา ทรัพย์เจริญ. (2560). *การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาดนตรีสากลเพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติทางดนตรีและความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.* กรุงเทพ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2543*). นวัตกรรมการศึกษา.* กรุงเทพมหานคร: หจก.เอส อาร์ พริ้นติ้ง.

ปราณี วิไลกิจ. (2540). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.

ประทีป แสงเปี่ยมสุข. (2538). *แนวการสร้างแบบฝึกสะกดคำยาก.* วารสารวิชาการ. 14(121): 53-56;เมษายน – มิถุนายน.

ประโมทย์ พ่อค้า. (2542). *การพัฒนาชุดการสอนทฤษฎีดนตรีสากลเบื้องต้นโดยผ่านทักษะปฏิบัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตสาขาวิชาดนตรีศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปิยมาภรณ์ สบายแท้. (2554). *การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่อง ทฤษฎีดนตรีสากลพื้นฐาน ผ่านทักษะขับร้องประสานเสียง.* วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ศิลปศาสตร์(ดนตรี) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

พงศกร พลอาษา. (2561). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติแซกโซโฟนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ 3 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.* ดุริยางคศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2545). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. พิมครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เฮ้าส์ ออฟ เคอร์มิสท์.

ไพเราะ วุฒิเจริญกุล. (2540*). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อการจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.* วิทยานิพนธ์ ก.ศม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พัชรี ปฏิรูปวาที. (2547). *การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านและการเขียนคำใหม่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีสอนตามรูปแบบการสอนของฮันเตอร์และวิธีสอนตามปกติ.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พนมวัน วรดุล. (2540). *การสร้างแบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ภณิดา ชัยปัญญา. (2541). *การวัดความพึงพอใจ.* กรุงเทพฯ: แสงอักษร.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2541). *พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.*พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542.* กรุงเทพฯ: นานมีบุคส์พับลิเคชั่นส์.

รัชนี ศรีไพรวรรณ. (2528*). การสอนกลุ่มทักษะ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วัชระ โสพสพรหม. (2556). *การสร้างชุดการสอนแซกโซโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ.* ศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ.

วันชัย ฉลวยเจริญวงศ์. (2542). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูศิลปะในโรงเรียนศิลปะเอกระดับอาชีวศึกษา.* วิทยานิพนธครุศาสตรมหาบัณฑิต(ศิลปศึกษา),บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันวิสาข์ ภูมิสายดอน. (2561). *การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ (Davies).* ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสารคาม.

วรรณ แก้วแพรก. (2546). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วาทิตย์ สุวรรณสมบูรณ์. (2557*). แนวโน้มของการศึกษาดนตรีระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2555). *การพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). *การพัฒนาการเรียนการสอน.* ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิรงรอง อุดม. (2542). *การพัฒนาแบบฝึกภาษาไทยเพื่อสอนซ่อมเสริมเรื่องการอ่านจับใจความชั้นประถมศึกษาปีที่3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศิริพงษ์ พะยอมแย้ม. (2553*). การเลือกและการใช้สื่อการเรียนการสอน.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ศุภชัย ดาวสมบูรณ์. *(2548). การพัฒนาชุดการสอนการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* ครุศาสตรมหาบัณฑิตหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สุกัญญา สีลาดเลา. (2557). *ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด.*นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2553). *นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพริ้นติ้ง.

สุดารัตน์ ไผ่วงศาวงค์. (2543). *การพัฒนาชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ที่ใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ CIPPA MODEL เรื่อง เส้นขนานและความคล้าย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.* วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตการศึกษา(การมัธยมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สัญพิชา โพธิดอกไม้, สำราญ กำจัดภัย และธนานันต์ กุลไพบุตร. (2563) *การพัฒนาชุดฝึกทักษะการตีกลองชุดขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถีธรรมแห่ง*

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สุทธิศรี ม่วงสวย. (2550). *การศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการงานทะเบียน สำนักบริหารทางวิชาการและทดสอบ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมเชาว์ เนตรประเสริฐและคณะ. (2537). *ระบบสื่อการสอน.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมโชค สำเร็จกิจ .(2543). *การสร้างชุดฝึกปฏิบัติการ เรื่อง การเป่าแซกโซโฟนเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3.* ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนบัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรธน์. (2544). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง.* กรุงเทพฯ: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.

สมใจ สมคิด. (2546). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สมนึก ภัททิยธนี. (2553). การวัดผลการศึกษา. มหาสารคาม: ภาควิชาวิจัยและพัฒนากรศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2558*). คู่มือจัดทำแผนงานและโครงการ.* กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551*). รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: เพลินสตูดิโอ.

สิริมา พนาภินันท์. (2552). *การพัฒนาการสอนวิชาดนตรีสากล 2 เรื่องทรัยแอดผ่านวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สุรศักดิ์ ปวะภูสะโก. (2552). *การพัฒนาคู่มือการสอนรายวิชา ดนตรีสากล2 เรื่อง การปฏิบัติแซกโซโฟนช่วงชั้น*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุวิทย์ มูลคำ. (2551). ครบเครื่องเรื่องการคิด (พิมพ์ครั้งที่9). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

อนันต์ ลือประดิษฐ์. (2555). *แจ๊ส : อิสรภาพทางดนตรีของมนุษยชาติ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน).

อาคม ทีฆวาทิน. (2558). *แซกโซโฟนเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอ็มไอเอส.

อธิพร ศรียมก. (2552). เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 11-15. กรุงเทพ: คราฟแมนเพลส.

อธิวัฒน์ พรหมจันทร์. (2561). *การพัฒนาชุดการเรียนการเล่นกีต้าร์ขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทพวิทยา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

อิสระ กีตา. (2560). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการสอนการอ่านเขียนโน้ตดนตรีสากลขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลทัพทัน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

อุทัยพรรณ สุดใจ. (2544). *ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาประยุกต์). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Aebersold, J. (1978). *Charlie Parker Omnibook*: Atlantic Music.

Bill, S. (2017). Jazz in the 1970s: Diverging Streams: Rowman & Littlefield Publishers.

Crouch, S. (2014). Kansas City Lightning: The Rise and Times of Charlie Parker.,

DeVeaux, S. (1999). The Birth of Bebop A Social and Musical History: University of California press.

Fellezs, K. (2011). Birds of Fire: Jazz, Rock, Funk, and the Creation of Fusion (Refiguring American Music): Duke University Press Books.

Giddin, G. (2013). *Celebrating Bird: The Triumph of Charlie Parker*.

Golden., M. H. (1978). *Charlie Parker Omninook*: Atlantic Music Corp.

Grachten, M. (2001). *an Approach to Computational Jazz Improvisation.*

Haddix, C. (2013). *Bird: The Life and Music of Charlie Parker*: University of Illinois Press.

Hunter, L. R. (2003). *The Relationship between Interpersonal Communications Teaching Effectiveness, and Conducting Effectiveness of Music Education Students.* (Doctor of Philoshophy Thesis), Arizona State University., Arizona.

Huang, H. (2009). Development of High-resolution Optical Tomography With Ultramicroelectrodes. *Dissertation Abstracts International*, 56(11), 6077-B.

Kenney, W. H. (1993). Chicago Jazz: A Cultural History, 1904-1930. Oxford university New York.

Kunstadt, S. B. C. a. L. (1984). Jazz: A History Of The New York Scene: Da Capo.

Lacy, S. (2006). Conversations: Duke University Press Books.

Liu, Y.-S. (2008). The Kolady Method in Taiwan : its Introduction and Adaptation Elementary Music Education 1987-2000. (Doctor of Musical Art Music), Araizona University, Arizona.

Lee, C. (2009). The Museum as an Education Entity : The Performative Transformation of Places into Spaces. Doctoral Dissertations in Art Education, Northern Illinois University, United states.

Marsalis, W. (2009).). To a Young Jazz Musician: Letters from the Road: Random House Trade Paperbacks.

Newton-Matza, M. (2009). Jazz Age: People and Perspectives (Perspectives in American Social History): ABC-CLIO.

Reisner, R. G. (1977). Bird: The Legend Of Charlie Parker: Da Capo Pres.

Rege, K. M. (2008). *An Examination of Music technology Requirment for undergraduate Performance Majors*. (Doctor Thesis), Faculty of the University of Delaware in Partial, Delaware.

Rosenthal, D. H. (1993*). Hard Bop: Jazz and Black Music 1955-1965*., Oxford University Press.,

Schaal, H.-J. (2013*). Jazz: New York in the Roaring Twenties.*

Schuller, G. (1991*). The Swing Era: The Development of Jazz, 1930-1945 (The History of Jazz). Oxford University Press.*

Vaartstra, B. (2019). *learnjazzstandards.com.*

Waller, G. D. (2007). *The Impact of Music Education on Academic Acheivement, Attendance rate, and student conduct on the 2006 senior class in one southeast Virginia public school division. (Doctor of Philoshophy Thesis), Virginia State University,*

Wilmer, V. (1991). *Jazz People*. New York: Da Capo Pres.

Wernick, F. (2018). "*The Powerful Rhythmic Principles of Charlie Parker*"

ภาคผนวก

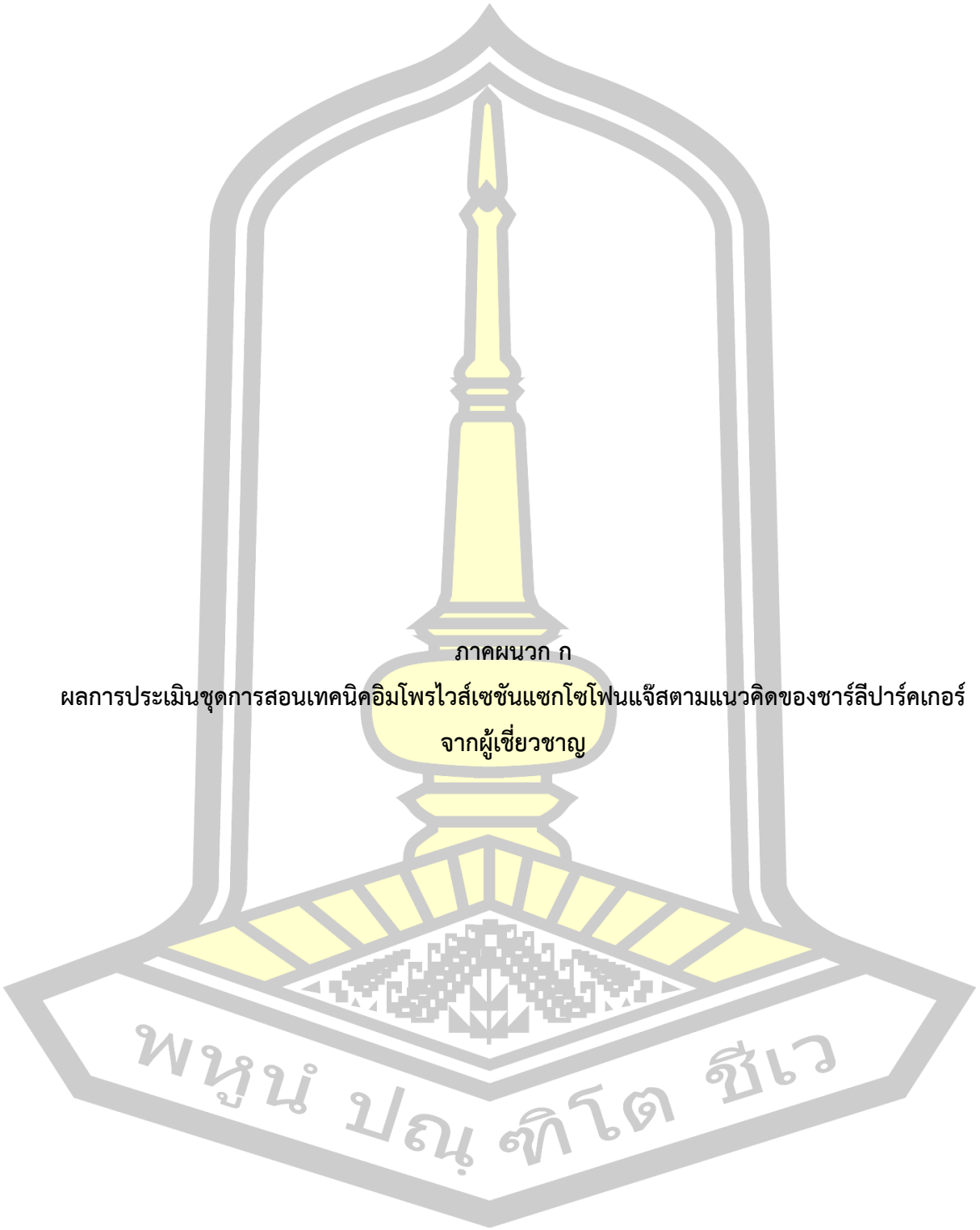

ภาคผนวก ก
ผลการประเมินชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลีปาร์คเกอร์จากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการประเมินชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลีปาร์คเกอร์

รายการประเมิน	ระดับความเห็น/การแปลความหมาย						
	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC	การแปลความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		สอดคล้อง
1.ความเหมาะสมของเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2.ความเหมาะสมของการใช้ภาษา	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
3.ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
4.ความเหมาะสมกับระยะเวลาในการฝึกหัด	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
5.ความเหมาะสมของสัญลักษณ์ ตัวโน้ตต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6.ความชัดเจนของโน้ตในชุดการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
7.ความน่าสนใจ ของชุดการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
8.ความยาก ง่าย ของชุดการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
9.ความสะดวกในการใช้ชุดการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
10.การเรียงลำดับเนื้อหาในแต่ละชุดการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
11.คำอธิบายในชุดการสอนในแต่ละชุดการสอน	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
12.คำแนะนำในการใช้ชุดการสอน	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
13.หัวข้อเรื่องในแต่ละชุดการสอนสอดคล้องกับชุดการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
14.มีประโยชน์กับผู้ใช้ชุดการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
15.มีความทันสมัย ใช้ได้ทุกโอกาส	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
16.เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ใช้หรือมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
17.ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถอิมโพรไวส์ได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
18.ชุดการสอนมีความเหมาะสมกับวุฒิภาวะ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ของผู้เรียน							
19.ชุดการสอนให้องค์ความรู้ที่แปลกใหม่	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
รายการประเมิน	ระดับความเห็น/การแปลความหมาย						
	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC	การแปลความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
20.ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียน สามารถต่อยอดได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

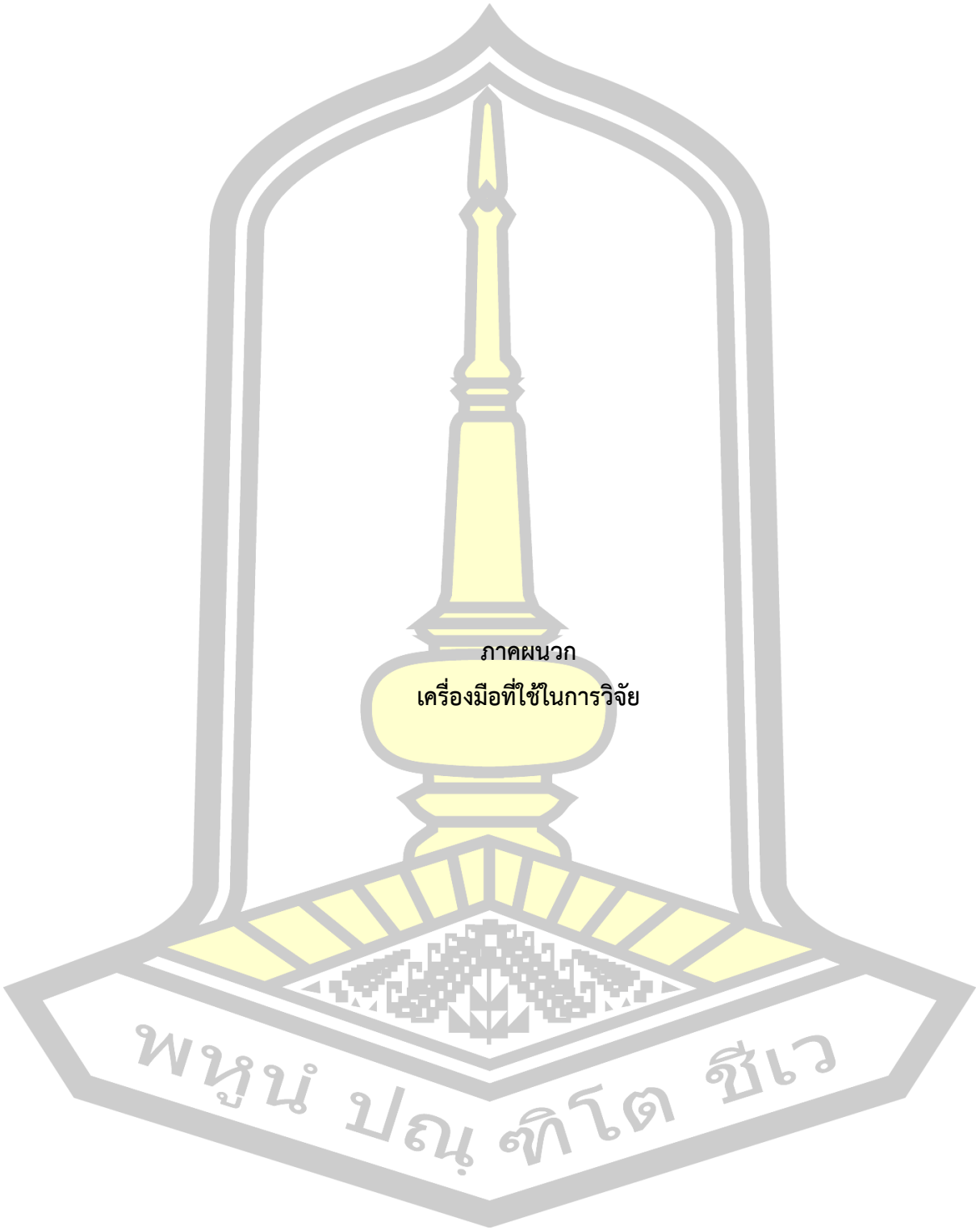

ภาคผนวก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบทักษะชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาว่า ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มีความเหมาะสมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยเขียนเครื่องหมาย $(\surd)$ ลงในช่อง “ระดับความเหมาะสม” ตามความคิดเห็นของท่านดังนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อยมาก

พหูน ปณฺฑิโต ชีเว

ชุดที่ 1

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. การเป่าตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner)					
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟิล (Jazz Swing Feel)					
3. การเป่าวอร์มเสียงด้วย C Major Scale (Doo Bah)					
4. การเป่าวอร์มเสียงด้วย C Major Scale (Dit Dot Bah Doo)					
5. การเป่าวอร์มเสียงด้วย G Major Scale (Doo Bah)					
6. การเป่าวอร์มเสียงด้วย G Major Scale (Dit Dot Bah Doo)					
7. การเป่าวอร์มเสียงด้วย D Major Scale (Doo Bah)					
8. .การเป่าทำนองหลักเพลง Now's The Time ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์					

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ชุดที่ 2

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. การเป่าตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner)					
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟิล (Jazz Swing Feel)					
3. การไล่เสียงอาร์เปจโจ(Arpeggio) เป็นโน้ตตัวดำเริ่มต้นด้วยโน้ตลำดับขั้นที่ Tonic (1) ,Mediant (3),Dominant (5) และ Leading-tone (7)					
4. การไล่เสียงอาร์เปจโจ(Arpeggio) เป็นโน้ตตัวดำเริ่มต้นด้วยโน้ตลำดับขั้นที่ Mediant (3), Dominant (5) , Leading-tone (7) และ Tonic (1)					
5. การไล่เสียงอาร์เปจโจ(Arpeggio) เป็นโน้ตตัวดำเริ่มต้นด้วยโน้ตลำดับขั้นที่ Dominant (5) , Leading-tone (7) , Tonic (1) และ Mediant (3)					
6. การไล่เสียงอาร์เปจโจ(Arpeggio) เป็นโน้ตตัวดำเริ่มต้นด้วยโน้ตลำดับขั้นที่ Leading-tone (7) , Tonic (1) Mediant (3) และ Dominant (5)					
7. การไล่เสียงอาร์เปจโจ(Arpeggio) เป็นโน้ตตัวเขบ็ดหนึ่งชั้นเริ่มต้นด้วยโน้ตลำดับขั้นที่ Tonic (1) ,Mediant (3),Dominant (5) และ Leading-tone (7)					
8. การไล่เสียงอาร์เปจโจ(Arpeggio) เป็นโน้ตตัวเขบ็ดหนึ่งชั้นเริ่มต้นด้วยโน้ตลำดับขั้นที่ Mediant (3), Dominant (5) , Leading-tone (7) และ Tonic (1)					

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ชุดที่ 3

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. การเป่าตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner)					
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟิล (Jazz Swing Feel)					
3. การเป่า C บลูส์สเกล (C Blues Scale) quarter notes					
4. การเป่า C บลูส์สเกล (C Blues Scale) eight notes					
5. การเป่า G บลูส์สเกล (G Blues Scale) quarter notes					
6. การเป่า G บลูส์สเกล (G Blues Scale) eight notes					
7. การเป่า D บลูส์สเกล (D Blues Scale) quarter notes					
8. การเป่าอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงของชาร์ลี ปาร์คเกอร์					

พหูน ปณ ฑิโต ชีเว

ชุดที่ 4

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. การเป่าตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner)					
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟิล (Jazz Swing Feel)					
3. การเป่าโหมด C โดเรียน (C Dorian Mode) quarter notes					
4. การเป่าโหมด C โดเรียน (C Dorian Mode) eight notes					
5. การเป่าโหมด G โดเรียน (G Dorian Mode) quarter notes					
6. การเป่าโหมด D โดเรียน (D Dorian Mode) eight notes					
7. การเป่าโหมด E โดเรียน (E Dorian Mode) eight notes					
8. การเป่าโดยการใช้ช่องวางแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์					

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ชุดที่ 5

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. การเป่าตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner)					
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟิล (Jazz Swing Feel)					
3. การเป่าโหมด C มิกโซลีเดียน (C Mixolydian Mode) quarter notes					
4. การเป่าโหมด C มิกโซลีเดียน (C Mixolydian Mode) eight notes					
5. การเป่าโหมด G มิกโซลีเดียน (G Mixolydian Mode) quarter notes					
6. การเป่าโหมด D มิกโซลีเดียน ((D Mixolydian Mode) eight notes					
7. การเป่าโหมด A มิกโซลีเดียน ((A Mixolydian Mode) quarter notes					
8. การเป่าการเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกันชาร์ลี ปาร์คเกอร์					

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ชุดที่ 6

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. การเป่าตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner)					
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟิล (Jazz Swing Feel)					
3. การเป่าโหมด C เอโอเลียน (C Aeolian Mode) quarter notes					
4. การเป่าโหมด C เอโอเลียน (C Aeolian Mode) eight notes					
5. การเป่าโหมด G เอโอเลียน (G Aeolian Mode) quarter notes					
6. การเป่าโหมด D เอโอเลียน (D Aeolian Mode) eight notes					
7. การเป่าโหมด E เอโอเลียน (A Aeolian Mode) eight notes					
8.การเป่าโมทิวิค อิมโพรไวเซชัน แบบ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์					

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ชุดที่ 7

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. การเป่าตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner)					
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟิล (Jazz Swing Feel)					
3. การเป่าโหมด C ฟรีเจียน (C Phrygian Mode) quarter notes					
4. การเป่าโหมด C ฟรีเจียน (C Phrygian Mode) eight notes					
5. การเป่าโหมด G ฟรีเจียน (C Phrygian Mode) quarter notes					
6. การเป่าโหมด D ฟรีเจียน (D Phrygian Mode) eight notes					
7. การเป่าโหมด E ฟรีเจียน (C Phrygian Mode) eight notes					
8. การฝึกผสมผสานจังหวะตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์					

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ชุดที่ 8

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. การเป่าตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner)					
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟิล (Jazz Swing Feel)					
3. ทบทวนการเป่า D บลูส์สเกล (D Blues Scale) eight notes					
4. ทบทวนการเป่าโหมด D มิกโซลีเดียนสเกล และ G มิกโซลีเดียนสเกล ((D Mixolydian Mode And G Mixolydian Mode) eight notes					
5. ทบทวนการเป่าโหมด E โดเรียนสเกล (E Dorian Mode) eight notes					
6. การเป่าทำนองหลักเพลง Now's the time ทำนองขึ้น (Head in) และ ทำนองจบ (Head out)					
7. การเป่าตามโน้ตการอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ แบบผสมผสานจังหวะ					
8. การเป่าอิมโพรไวส์ด้วยตนเอง					

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... (ผู้ประเมิน)

(.....)

ตำแหน่ง .....

วัน/เดือน/ปี .....

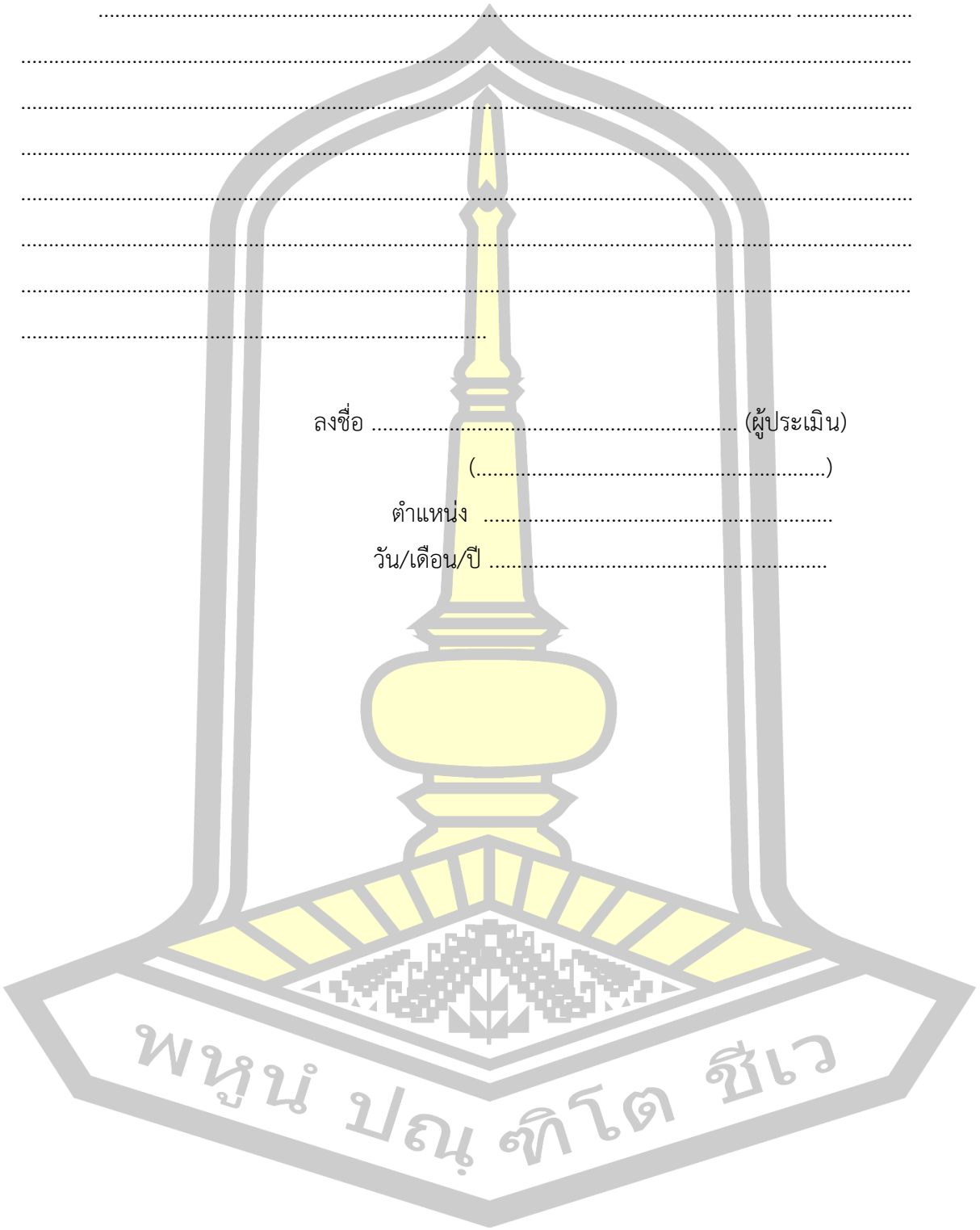

แบบประเมินสมรรถนะการอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตาม
แนวคิดของ
ชาร์ลีปาร์คเกอร์

ลำดับที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
1.	การเป่า Major Scale จากโน้ต Tonic จนถึงโน้ต Tension 9 จำนวน 1 Octave เป็นจังหวะสวิง					
2.	การเป่า Melody หลักในบทเพลง Now's The Time ให้เหมือน ชาร์ลี ปาร์คเกอร์					
3.	การเป่าบรรเลง Arpeggio บนโครงสร้างของดนตรีแจ๊สแบบบลูส์ 12 ห้องเพลง					
4.	การเป่าบรรเลงอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงตามแบบของชาร์ลี ปาร์คเกอร์					
5.	การเป่าบรรเลงโดยการใช้สเปซตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์					
6.	การเป่าบรรเลงเชื่อมโน้ตตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์					
7.	การเป่าบรรเลงโมทิวิค อิมโพรไวเซชันตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์					
8.	การเป่าบรรเลงผสมผสานจังหวะตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์					
9.	การเป่าบรรเลงและอิมโพรไวส์ในบทเพลงแจ๊ส Now's The Time ของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์เต็มบทเพลง					
10.	การจดจำทำนองหลักของเพลงแจ๊ส Now's The Time และบรรเลงโดยความจำ					
11.	การจดจำโครงสร้างคีตลักษณ์ของเพลงแจ๊ส Now's The Time และบรรเลงเป็น Mode หรือ Arpeggio					

ลำดับที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
12.	การหัดเป่า Syncopation ใน Melody หลัก ในบทเพลง Now's The Time					
13.	การเป่าบรรเลง Major Scale ให้เป็นจังหวะสวิง					
14.	การเป่าบรรเลง Blues Scale ให้เป็นจังหวะสวิง					
15.	การเป่าบรรเลง Dorian Mode ให้เป็นจังหวะสวิง					
16.	การเป่าบรรเลง Mixolydian ให้เป็นจังหวะสวิง					
17.	การเป่าบรรเลง Aeolian Mode ให้เป็นจังหวะสวิง					
18.	การเป่าบรรเลง Phygian Mode ให้เป็นจังหวะสวิง					
19.	การเป่าอิมโพรไวส์ร่วมกับวงดนตรีแจ๊ส หรือ Backing Track					
20.	การเป่าบรรเลงอิมโพรไวส์ในบทเพลงแจ๊ส Now's The Time เต็มเพลง ตามแนวทางของนักศึกษาที่ได้ฝึกซ้อมจากชุดฝึกโดยอิสระ					

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย (√) ลงในช่อง ☐ ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

☐ 18-19 ปี ☐ 20-21 ปี ☐ 22-23 ปี ☐ 24-25 ปี

3. เคยหัดเล่นแซกโซโฟนมาก่อนหรือไม่

☐ เคย ☐ ไม่เคย

ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย (√) ลงในช่อง ☐ ตรงกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด แบบประเมินแต่ละขอจะมีคำตอบ 5ระดับ แต่ในแต่ละระดับจะมีความหมายดังนี้

ระดับความพึงพอใจ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ระดับความพึงพอใจ 4 หมายถึง พึงพอใจมาก

ระดับความพึงพอใจ 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ระดับความพึงพอใจ 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ระดับความพึงพอใจ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	นักศึกษาอ่านแล้วเข้าใจได้ง่ายจับประเด็นถูกต้องตามลำดับขั้นตอน					
2	ภาษาที่ใช้เขียนบรรยายในชุดการสอน มีความกะทัดรัด ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย					
3	ชุดการสอนทำให้การเรียนแซกโซโฟนแจ๊ส รู้สึกเพลิดเพลินสนุก					
4	ความสอดคล้องระหว่างโน้ตกับนิ้วที่กดชัดเจน ง่ายต่อการฝึกซ้อม					
5	ตัวโน้ตและเครื่องหมายดนตรีในชุดการสอนมีความชัดเจน อ่านและบรรเลงตามได้ง่าย					
6	นักศึกษามีความประทับใจที่ได้ใช้ชุดการสอนที่มีเทคนิคอิมโพรไวส์					
7	ชุดการสอนทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊ส โดยแท้จริง					
8	เทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ มีประโยชน์ต่อนักแซกโซโฟนเป็นอย่างยิ่ง					
9	นักศึกษาสามารถพลิกแพลง เทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ในบทเพลงทั่วๆไปได้					
10	ชุดการสอนสามารถช่วยพัฒนาการเล่นแซกโซโฟนเบื้องต้นให้ไปในแนวแจ๊สได้จริง					
11	เทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เป็นความรู้ที่แปลกใหม่และน่าศึกษา					
12	นักศึกษาสามารถนำชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ฝึกเองได้					
13	นักศึกษาเข้าใจและได้ทักษะจากการฝึกบรรเลงบทเพลงบลูส์แจ๊ส “Now’s the time”					
14	ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการเรียนแซกโซโฟนแจ๊สมากขึ้น					
15	นักศึกษามีความต้องการที่จะฝึกชุดการสอนนี้เพื่อพัฒนาเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์					
16	นักศึกษาสามารถนำชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ไปต่อยอดด้วยตนเองได้เอง					
17	นักศึกษาสามารถใช้ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ประกอบในการเรียนการสอนด้วยตนเองได้					

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
18	นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาผสมผสานต่อยอดได้ อย่างมีประสิทธิภาพ					
19	นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้เรียน ไปถ่ายทอดให้เพื่อนได้					
20	นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ทำชุดการสอนขึ้นอีก ในระดับที่สูงขึ้นต่อๆไป					

พหูน ปณ ฑิโต ชีเว

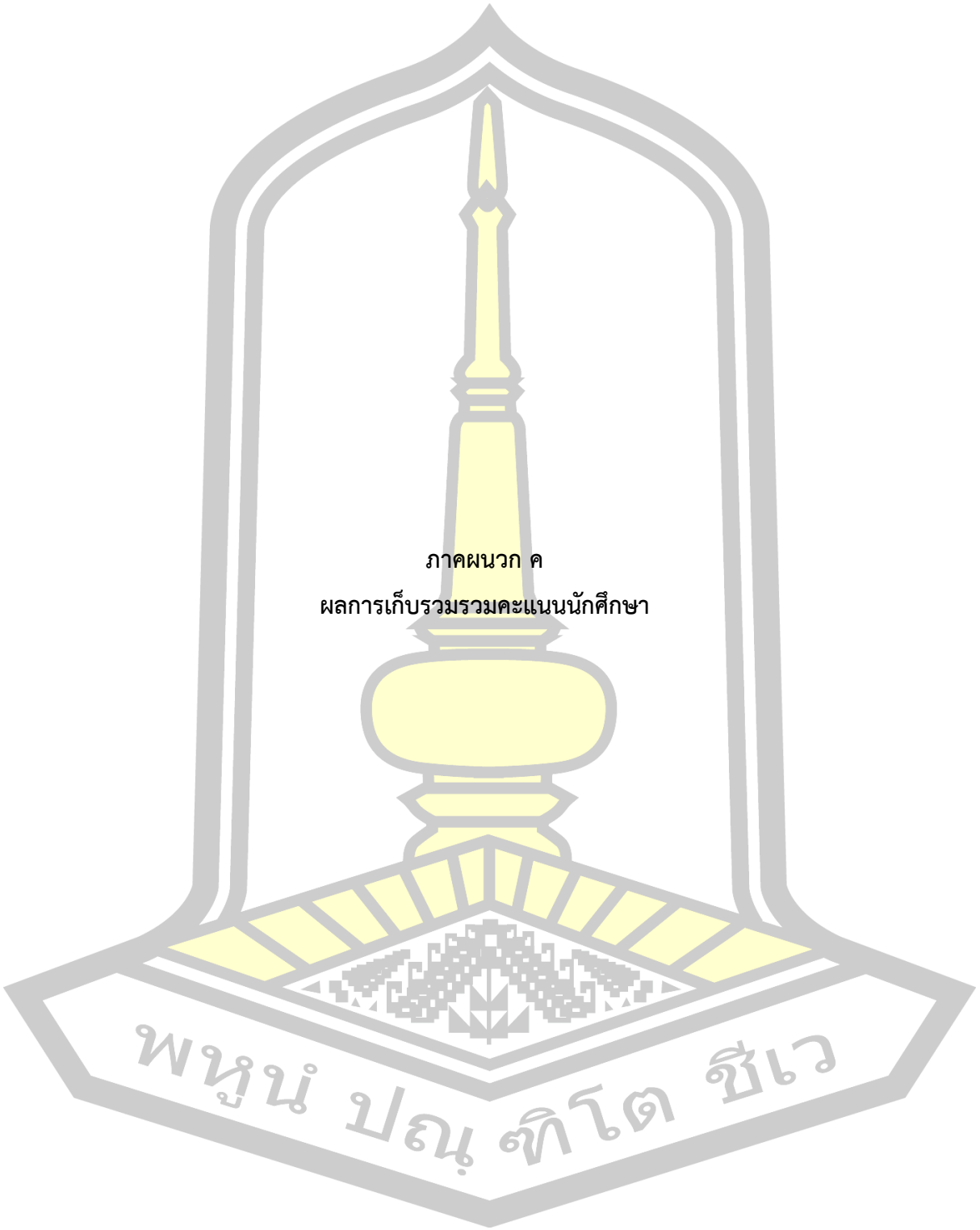

ภาคผนวก ค

ผลการเก็บรวมรวมคะแนนนักศึกษา

ตารางที่ 1 คะแนนทดสอบระหว่างเรียนและทดสอบหลังเรียน

ที่	ชุด 1		ชุด 2		ชุด 3		ชุด 4		ชุด 5		ชุด 6		ชุด 7		ชุด 8		รวมระหว่างเรียน	$\bar{x}$ ระหว่างเรียน	รวมหลังเรียน	$\bar{x}$ หลังเรียน	S.D. ระหว่างเรียน	S.D. หลังเรียน
	ระหว่าง	หลัง	ระหว่าง	หลัง	ระหว่าง	หลัง	ระหว่าง	หลัง	ระหว่าง	หลัง	ระหว่าง	หลัง	ระหว่าง	หลัง	ระหว่าง	หลัง						
1	14	15	18	18	17	18	17	18	13	15	16	16	17	17	17	17	129	80.62	134	83.75	1.72	1.28
2	18	19	15	15	14	15	16	19	19	16	13	15	16	16	17	18	128	80	133	83.12	2	1.76
3	19	19	13	14	15	16	18	18	15	15	17	17	14	14	19	19	130	81.25	132	82.5	2.31	2.07
4	16	16	18	18	14	16	19	19	15	15	17	17	16	17	17	17	132	82.50	135	84.37	1.60	1.24
5	17	17	18	18	16	16	17	17	15	15	14	15	18	18	18	18	133	83.12	134	83.75	1.50	1.28
6	18	18	13	15	15	16	18	18	17	18	15	16	19	19	16	17	131	81.87	137	85.62	1.99	1.35
7	13	15	18	18	18	18	15	16	18	19	19	19	15	15	16	16	132	82.50	136	85	2.07	1.69
8	15	15	16	17	18	18	14	16	19	19	16	17	15	17	18	18	131	81.87	137	85.62	1.76	1.24
9	18	18	15	15	17	17	16	16	18	18	17	17	17	17	15	15	133	83.12	133	83.12	1.18	1.18
10	17	17	16	16	16	16	15	15	17	17	14	14	16	16	18	18	129	80.62	138	86.25	1.24	0.99
รวม																	1308	81.75	1349	84.31	1.75	2.02

คะแนนทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน มีจำนวน 8 ชุด ชุดละ8 ข้อ คะแนนเต็มข้อละ 5 คะแนน รวมเป็นคะแนนเต็มต่อ 1 ชุดๆละ 40 คะแนน คิดเป็นคะแนนจริงๆ 20 คะแนน ทั้งหมด 8 ชุด รวมคะแนนเต็มทั้งสิ้น 160 คะแนน ผลคะแนนสอบระหว่างเรียน ผู้เรียนได้คะแนนต่ำสุด 128 คะแนน สูงสุด 133 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 130.8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.75 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 1.75

$$E_1 = \frac{(1308/10) \times 100}{160}$$

$$= 81.75\ \%$$

ผลคะแนนทดสอบหลังเรียน ผู้เรียนได้คะแนนต่ำสุด 132 คะแนน สูงสุด 138 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 134.9 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.31 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 2.02

$$E_2 = \frac{(1349/10) \times 100}{160}$$

$$= 84.31\ \%$$

สรุปเสนอผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.75 / 84.31

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ตาราง 2 แสดงการศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติเทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ลำดับที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.
1.	การเป่า Major Scale จากโน้ต Tonic จนถึงโน้ต Tension 9 จำนวน 1 Octave เป็นจังหวะสวิง	4.1	0.7
2.	การเป่า Melody ทำนองในบทเพลง Now's The Time ให้เหมือน ชาร์ลี ปาร์คเกอร์	4.72	0.46
3.	การเป่าบรรเลง Arpeggio บนโครงสร้างของดนตรีแจ๊สแบบบลูส์ 12 ห้องเพลง	4.54	0.68
4.	การเป่าบรรเลงอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงตามแบบของชาร์ลี ปาร์คเกอร์	4.09	0.53
5.	การเป่าบรรเลงโดยการใช้สเปซตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์	4	0.77
6.	การเป่าบรรเลงเชื่อมโน้ตตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์	3.63	0.67
7.	การเป่าบรรเลงโมทิวิค อิมโพรไว เซชันตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์	3.09	0.7
8.	การเป่าบรรเลงผสมผสานจังหวะตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์	4.45	0.68
9.	การเป่าบรรเลงและอิมโพรไวส์ในบทเพลงแจ๊ส Now's The Time ของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์เต็มบทเพลง	4.18	0.60
10.	การจดจำทำนองหลักของเพลงแจ๊ส Now's The Time และบรรเลงโดยความจำ	4.54	0.52
11.	การจดจำโครงสร้างคีตลักษณ์ของเพลงแจ๊ส Now's The Time และบรรเลงเป็น Mode หรือ Arpeggio	4	0.63
12.	การหัดเป่าจังหวะขืนหรือ Syncopation ใน Melody หลักในบทเพลง Now's The Time	4.09	0.7

ลำดับที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.
13.	การเป่าบรรเลง Major Scale ให้เป็นจังหวะสวิง	4.81	0.40
14.	การเป่าบรรเลง Blues Scale ให้เป็นจังหวะสวิง	4.27	0.64
15.	การเป่าบรรเลง Dorian Mode ให้เป็นจังหวะสวิง	4.18	0.75
16.	ป่าบรรเลง Mixolydian ให้เป็นจังหวะสวิง	4.45	0.68
17.	การเป่าบรรเลง Aeolian Mode ให้เป็นจังหวะสวิง	4.27	0.46
18.	การเป่าบรรเลง Phygian Mode ให้เป็นจังหวะสวิง	3.91	0.53
19.	การเป่าอิมโพรไวส์ร่วมกับวงดนตรีแจ๊ส หรือ Backing Track	4.36	0.50
20.	การเป่าบรรเลงอิมโพรไวส์ในบทเพลงแจ๊ส Now's The Time เต็มเพลง ตามแนวทางของนักศึกษาที่ได้ฝึกซ้อมจากชุดฝึกโดยอิสระ	4.18	0.40
	เฉลี่ย	4.19	0.11

จากตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติเทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะในการปฏิบัติเทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ของนักศึกษา มีความสามารถอยู่ในระดับมาก

พหุน ปณฺฑิโต ชีเว

ตาราง 3 การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ นักศึกษาอ่านแล้วเข้าใจง่าย จับประเด็นได้ถูกต้องตามลำดับขั้นตอน	4.50	0.25	มาก
2. ภาษาที่ใช้เขียนในชุดการสอนมีความกะทัดรัด ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.60	0.31	มากที่สุด
3. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเพลิดเพลินสนุกสนาน	3.60	0.35	มาก
4. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ มีความสอดคล้องระหว่างโน้ตกับนิ้วที่กดชัดเจน ง่ายต่อการฝึกซ้อม	4.00	0.14	มาก
5.นักศึกษาสามารถนำชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ไปฝึกเองได้	3.50	0.32	ปานกลาง
6นักศึกษามีความประทับใจที่ได้ใช้ชุดการสอนนี้.	4.10	0.26	มาก
7. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ สามารถนำกลับไปฝึกที่บ้านหรือสภาพที่อื่นๆในเวลาและสถานที่ที่เหมาะสม	3.90	0.34	มาก
8. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ มีประโยชน์ต่อนักแซกโซโฟน	4.60	0.27	มากที่สุด
9. ชุดการสอนทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สอย่างแท้จริง	3.80	0.33	มาก
10 .นักศึกษาสามาถพลิกแพลงเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ในบทเพลงทั่ว ๆ ไปได้	3.60	0.40	มาก

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
11.ชุดการสอนสามารถพัฒนาการเล่นแซกโซโฟนเบื้องต้นให้ไปในแนวแจ๊สได้จริง	4.10	0.22	มาก
12.เทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์เป็นความรู้ที่แปลกใหม่และน่าศึกษา	4.40	0.24	มาก
13.ตัวโน้ตและเครื่องหมายดนตรีในชุดการสอนมีความชัดเจนอ่านและบรรเลงตามได้ง่าย	4.30	0.42	มาก
14.ชุดการสอนทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการเรียนแซกโซโฟนแจ๊สมากขึ้น	3.90	0.35	มาก
15.นักศึกษามีความต้องการที่จะฝึกชุดการสอนนี้เพื่อพัฒนาเทคนิคอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์	4.70	0.16	มากที่สุด
16.นักศึกษาสามารถนำชุดการสอนไปต่อยอดด้วยตนเองได้	3.70	0.37	มาก
17.นักศึกษาสามารถใช้ชุดการสอนประกอบในการเรียนการสอนด้วยตนเองได้	4.30	0.18	มาก
18. นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาประสมประสานต่อยอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.90	0.27	มาก
19. นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปถ่ายทอดให้เพื่อนได้	3.50	0.33	มาก

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
19. นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปถ่ายทอดให้เพื่อนได้	3.50	0.33	มาก
20. นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ทำชุดการสอนขึ้นอีกในระดับที่สูงกว่านี้	4.40	0.24	มาก
เฉลี่ย	4.07	0.29	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 แสดงว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก

ภาคผนวก ง
ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์

ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ชุดที่ 1 การฝึกบรรเลงทำนองหลัก (Head in and head out) ในบทเพลง Now's The Time ของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์

ชุดที่ 2 การฝึกบรรเลงเพื่อจดจำสังคีตลักษณ์และโครงสร้างของดนตรีแจ๊สแบบบลูส์ 12 ห้องเพลงของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เป็นอาร์เปจโจ (Arpeggio On Twelve Bar Blues)

ชุดที่ 3 การฝึกการอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงตามแบบของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ (Phrasing Through Bar Lines like Charlie Parker)

ชุดที่ 4 การฝึกการบรรเลงโดยการใช้สเปซตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์ (Using space like Charlie Parker)

ชุดที่ 5 การฝึกการเชื่อมโน้ตตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์ (Using Ties Over The Bar Line Like Charlie Parker)

ชุดที่ 6 การฝึกโมทิวิค อิมโพรไวเซชัน(Motivic Improvisation) ในการอิมโพรไวส์ตามแบบของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

ชุดที่ 7 การฝึกผสมผสานจังหวะตามแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์ (Combining Rhythms Like Charlie Parker)

ชุดที่ 8 การฝึกบรรเพลงบทเพลงแจ๊ส Now's The Time ของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ โดยบรรเลงทำนองหลักขึ้นทำนองหลักจบ (Head in and head out) และอิมโพรไวส์เป็นแนวทางของตนเองตามแบบและแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

เพื่อเป็นการประเมินผลการเรียนการสอนในแต่ละชุด ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของจังหวะ(Tempo) ที่ผู้ฝึกจะต้องทำได้ คือ Metronome = 060 BPM.

พหูน ปณฺฑิโต ชีเว

ชุดที่ 1 การฝึกบรรเลงทำนองหลัก (Head in and head out) ในบทเพลง Now's The Time ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

ดนตรีบลูส์เป็นรากฐานของดนตรีแจ๊ส ซึ่งคีตลักษณ์ของเพลงบลูส์ถูกปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ โดย ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เพื่อทำให้คอร์ดมีการเคลื่อนที่ของฮาโมนีมากขึ้น (Chord Change) โดยฟอร์มเพลงบลูส์แจ๊สจะมีลักษณะโครงสร้างหรือคีตลักษณ์ที่เหมือนกัน แต่จะเปลี่ยนแค่ทำนองหลักเมโลดี้ (Head) เพียงเท่านั้นเองสำหรับบทเพลงบลูส์แจ๊สที่เราจะนำมาศึกษาก็คือ บทเพลง Now's The Time ของ ชาร์ลี ปารฺคเกอร์ อันดับแรกที่ก่อนที่จะเราจะบรรเลงดนตรีแจ๊สได้นั้น สิ่งที่ต้องทำคือ ฝึกหัดบรรเลงทำนองหลักของเพลงนั้นๆ ซึ่งนักดนตรีแจ๊ส จะเล่นทำนองหลัก (Head) ในเฉพาะท่อนขึ้น และ ท่อนจบ ของเพลงเท่านั้น โดยแล้วแต่ว่านักบรรเลงท่านนั้นจะบรรเลง 1-2 รอบ ก็ได้ (โดยปกติแล้วถ้าเพลงแจ๊สที่เร็วจะนิยมบรรเลงทำนองหลักสองรอบ) ซึ่งเราเรียกดนตรีประเภทนี้ว่า " F Blues" ซึ่งมีคีตลักษณ์เป็นบลูส์แจ๊ส 12 ห้องเพลง (12 Bar Blues)

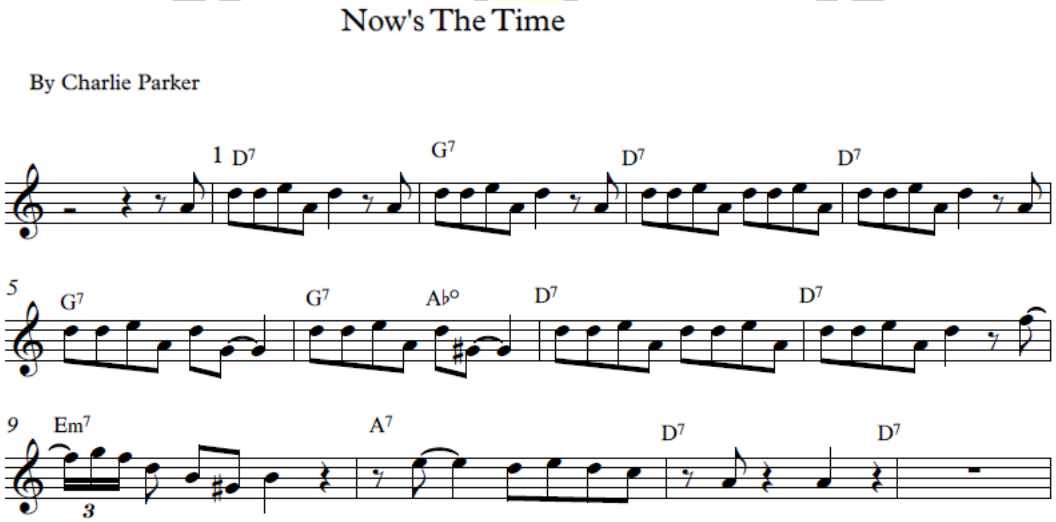

ทำนองหลักเพลง Now's The Time ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ในคีย์ของ Alto Saxophone

เพลงบลูส์แจ๊สส่วนมาก จะเป็นคีย์ F เป็นหลัก แต่ก็มีคี Bb และ C ในโน้ตด้านบนเราทำการ Transpose โน้ตเป็น Key D ตาม Key ที่ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์บรรเลง Alto Saxophone (ถอดแบบโน้ตจากหนังสือ Charlie Parker Omnibook)

ข้อตกลงเบื้องต้นในชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดนี้เพื่อให้นักศึกษามีพัฒนาการที่รวดเร็วขึ้น จำเป็นจะต้องเข้าใจในคอร์ดเพลง Now's the time ซึ่งเป็นเพลงสไตล์ บลูส์แจ๊ส 12 ห้องเพลง (12 Bar Blues) จดจำคอร์ดให้ขึ้นใจ ฟังซ้ำบ่อยๆ ฝึกซ้อมทำนองหลักของเพลงและ เรียนรู้สเกลหรือโหมดที่สามารถเลือกใช้อิมโพรไวส์ในคอร์ดต่างๆได้ สำหรับคอร์ดในห้องเพลงต่างๆทั้ง 12 ห้อง ในเพลง Now's the time อธิบายการอิมโพรไวส์ดังนี้

ห้องเพลงที่ 1,3,4 จะเป็นคอร์ด D7 ผู้บรรเลงสามารถใช้โหมด D Mixolydian , D Mixolydian Arpeggio หรือ D Blues Scale ในการอิมโพรไวส์ ได้

ห้องเพลงที่ 2,5,6 จะเป็นคอร์ด G7 ผู้บรรเลงสามารถใช้โหมด G Mixolydian , G Mixolydian Arpeggio หรือ G Blues Scale ในการอิมโพรไวส์ ได้

ห้องเพลงที่ 9 จะเป็นคอร์ด E minor7 (Em7) ผู้บรรเลงสามารถใช้โหมด E Dorian, E Minor Arpeggio ในการอิมโพรไวส์ ได้

ห้องเพลงที่ 10 จะเป็นคอร์ด A7 ผู้บรรเลงสามารถใช้โหมด A Mixolydian หรือ A Mixolydian Arpeggio ในการอิมโพรไวส์ ได้

หลักการเบื้องต้นในการบรรเลงแจ๊ส ให้ผู้เป่าบรรเลงเน้น (Accent) ตัวโน้ตเขบ็ต 1 ชั้นที่เป็นจังหวะยก (Up beat) และ Slur เข้ากับโน้ตเขบ็ด 1 ชั้น จังหวะตก (สามารถอ่านเพิ่มเติมได้ในบทที่ 2 หัวข้อที่ 2.4.4 การเน้นและสำเนียงของดนตรีแจ๊สที่มี 4 จังหวะ (Account Articulation) ดังตัวอย่างด้านล่าง
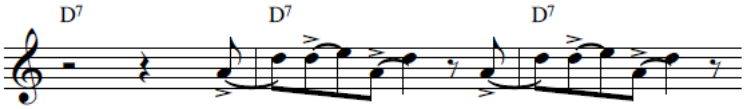
ถึงแม้เราจะมองเห็นเป็นเขบ็ด 1 ชั้นปกติแต่ให้เราบรรเลงการเน้นในลักษณะโน้ตเช่นตัวอย่างนี้ วิธีการฝึกทำนองหลัก คือ เริ่มจากการฝึกเป่าบรรเลงอย่างช้าๆ เน้นจังหวะยกของโน้ตเขบ็ด 1 ชั้น ทุกตัวโน้ตในเพลง และให้ใช้วิธีการร้องปากเปล่าโดยปราศจากการเป่าเครื่องดนตรี โดยร้องตัวเขบ็ด 1 ชั้นที่เน้นว่า (บา) Bah และ ตัวที่ slur ต่อไปว่า (ดู) Doo เมื่อร้องจนคล่องแล้วจึงกับมาเป่ากับเครื่องดนตรีต่อ
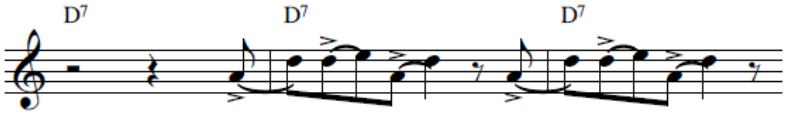
Bah Doo **bah** Doo **bah** Doo **Bah** Doo **bah** Doo **bah** Doo

ก่อนจะเริ่มฝึกเป่าบรรเลงชุดฝึกให้เริ่มต้นวอร์มเสียงด้วยการบรรเลงดังนี้

1. ตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner) ให้ถูกต้องแล้วเป่าโน้ตตั้งเสียงต่อไปนี้แต่ละตัวให้ยาวที่สุดจนหมดลมหายใจ แล้วเริ่มต้นโน้ตตัวใหม่ (5-10 รอบ)
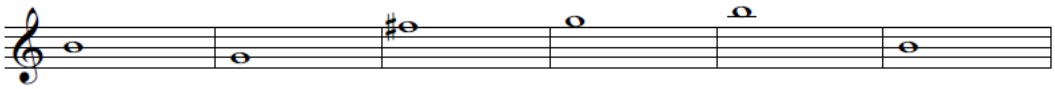
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟีล (Jazz Swing Feel) ก่อนบรรเลงตามโน้ตโดยร้องออกเสียงตามคำว่า Doo หรือ Bah ตามจังหวะ จากนั้นจึงบรรเลงตามโน้ตโดยนึกถึงคำว่า Doo Bah Dit Dot ในใจตลอด (5-10 รอบ)
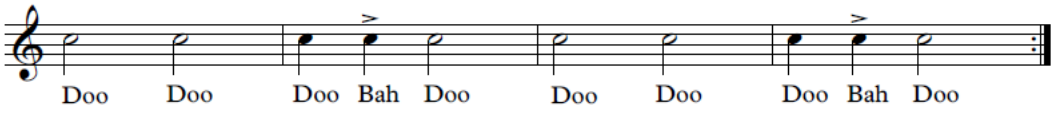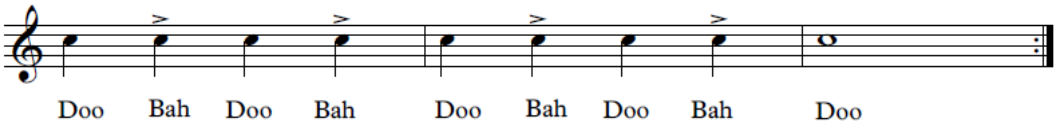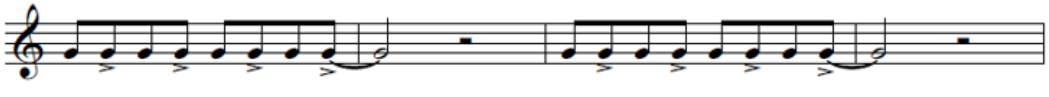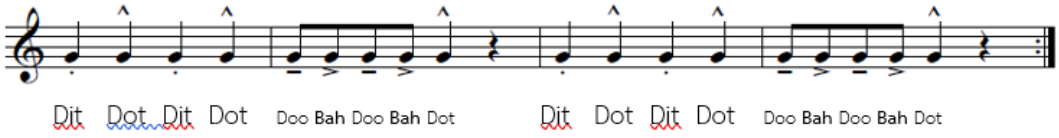
การวอร์มเสียงด้วยบันไดเสียงต่างๆ

3. การเป่าวอร์มเสียงด้วย C Major Scale (Doo Bah)
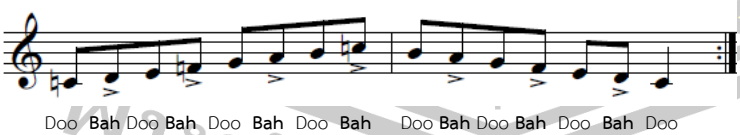
4. การเป่าวอร์มเสียงด้วย C Major Scale (Dit Dot Bah Doo)
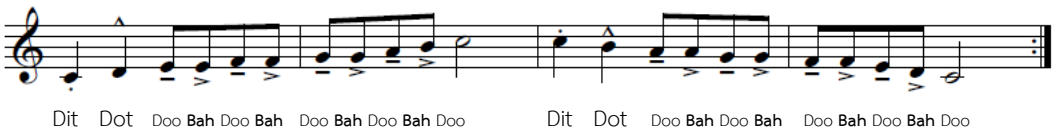
5. การเป่าวอร์มเสียงด้วย G Major Scale (Doo Bah)
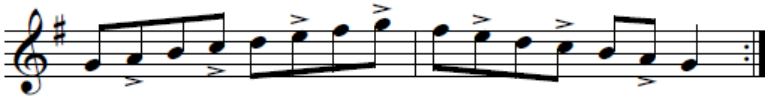
6. การเป่าวอร์มเสียงด้วย G Major Scale (Dit Dot Bah Doo)
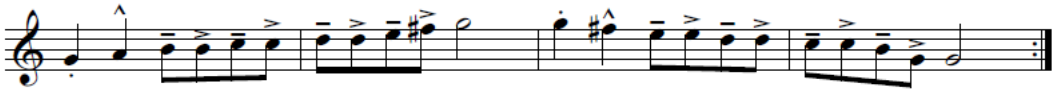
7. การเป่า D Major Scale (Doo Bah)
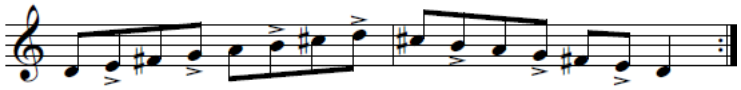
8. เริ่มต้นเป่าบรรเลงทำนองหลักเพลง Now’s The Time ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ จนจบ 5-10 รอบ

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

Now's The Time

(คีย์ D Blues สำหรับ Alto , Baritione Saxophone)
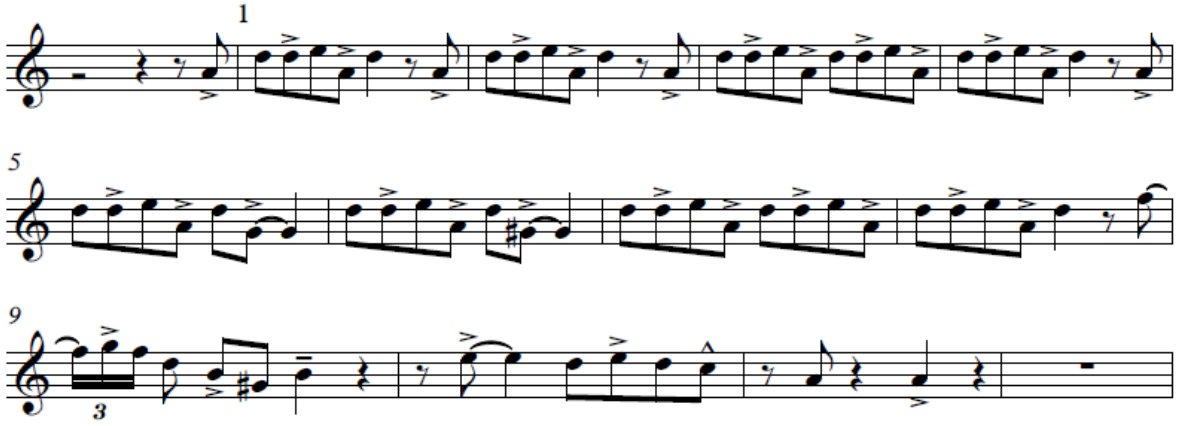
Now's The Time

(คีย์ G Blues สำหรับ Soprano และ Tenor Saxophone)
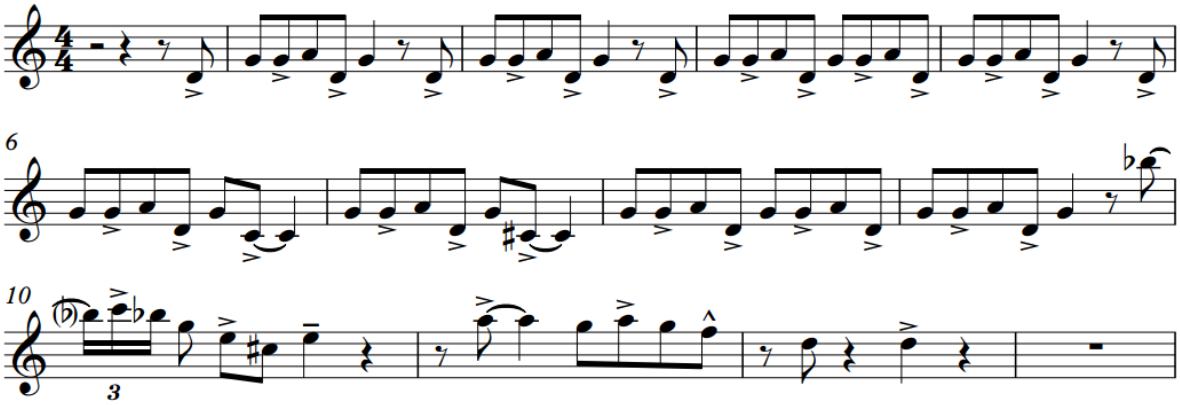
พหูน ปณฑิโต ชีเว

ชุดที่ 2 การฝึกบรรเลงเพื่อจดจำสังคีตลักษณ์และโครงสร้างของดนตรีแจ๊สแบบบลูส์ 12 ห้องเพลงของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เป็นแบบอาร์เปจโจ (Arpeggio In Jazz Twelve Bar Blues)

ดนตรีแจ๊สเป็นดนตรีที่ต้องบรรเลงจากความจำ (Play By Merories) เมื่อเราจำโน้ตทำนองหลักได้แล้วก่อนที่จะอิมโพรไวส์จำเป็นที่จะต้องจำโครงสร้างของคีตลักษณ์เพลงให้ได้ทั้งหมดเสียก่อน ซึ่งเครื่องมือแซกโซโฟนไม่มีการเล่นคอร์ด เช่น กีต้าร์ หรือ เปียโนจึงจำเป็นต้องไล่เสียงอาร์เปจโจ (Arpeggio) คือการบรรเลงโน้ตลำดับขั้นที่ Tonic (1), Mediant (3), Dominant (5) และ Leading-tone (7) ของคอร์ดในเพลง วิธีการฝึกให้เราบรรเลงเป็นเขบ็ด 1 ชั้น

ตามตัวอย่าง
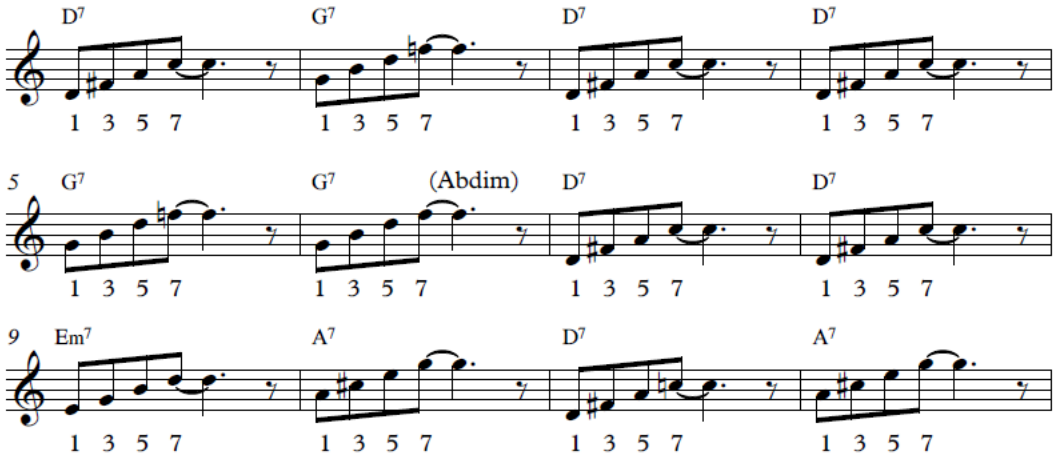
For Alto and Baritone Saxophone
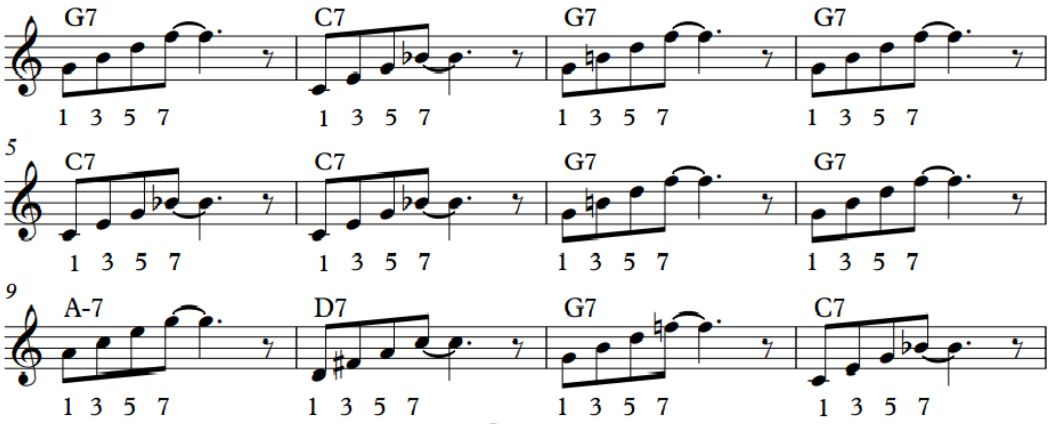
For Soprano and Tenor Saxophone

ทุกคอร์ดเริ่มบรรเลงด้วยโน้ตตัวที่ Tonic (1) ของคอร์ด เสมอ แล้วตามด้วยโน้ตตัวที่ Mediant (3), Dominant (5) และ Leading-tone (7) ตามลำดับ

ก่อนจะเริ่มฝึกเป่าบรรเลงชุดฝึกให้เริ่มต้นวอร์มเสียงด้วยการบรรเลงดังนี้

1. ตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner) ให้ถูกต้องแล้วเป่าโน้ตตั้งเสียงต่อไปนี้แต่ละตัวให้ยาวที่สุดจนหมดลมหายใจ แล้วเริ่มต้นโน้ตตัวใหม่ (5-10 รอบ)
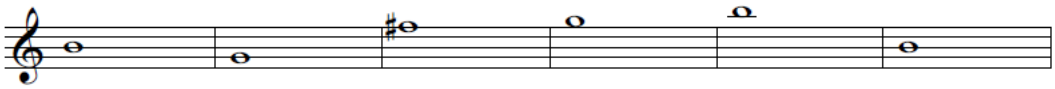
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟิล (Jazz Swing Feel) ก่อนบรรเลงตามโน้ตโดยร้องออกเสียงตามคำว่า Doo หรือ Bah ตามจังหวะ จากนั้นจึงบรรเลงตามโน้ตโดยนึกถึงคำว่า Doo Bah Dit Dot ในใจตลอด (5-10 รอบ)

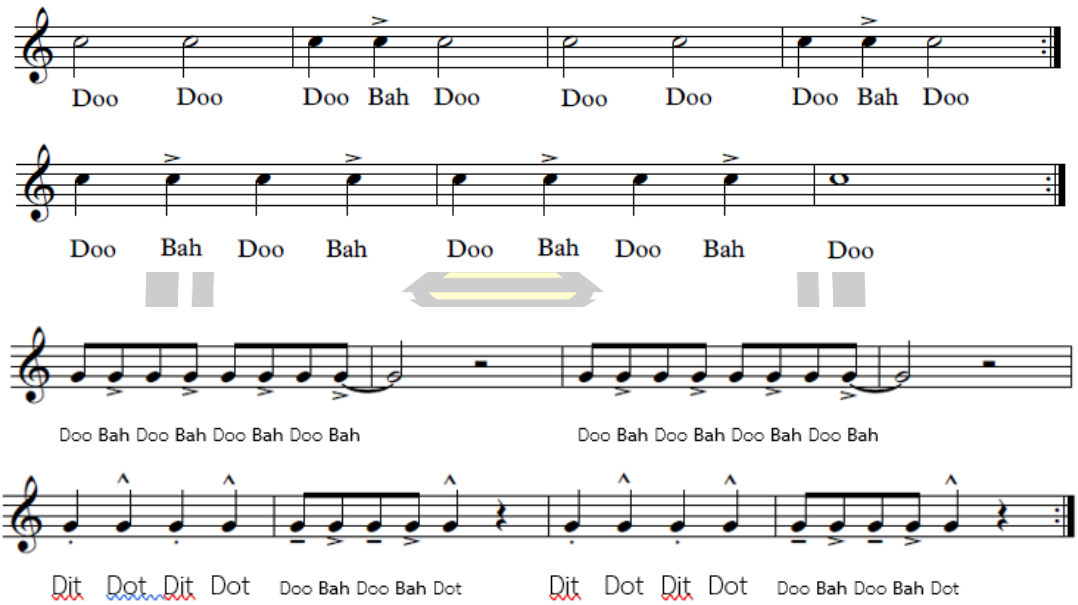

เริ่มต้นเป่าบรรเลงอาร์เปจโจ (Arpeggio) แบบฝึกหัดต่อไปนี้เราจะใช้ การเป่าบรรเลงอาร์เปจโจจากโหมดต่างๆดังนี้ คือ D Mixolydian , G Mixolydian, E Dorian และ A Mixolydain

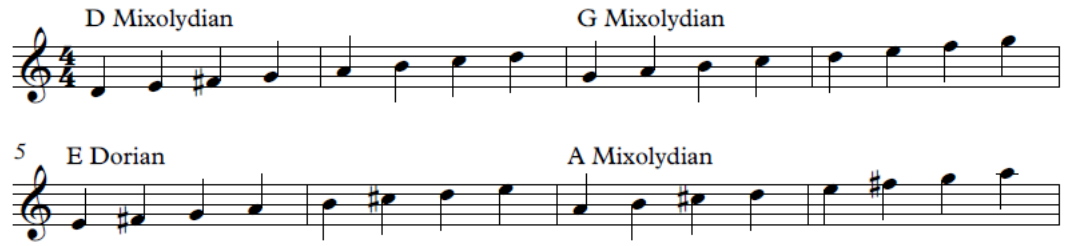

ซึ่ง Mixolydian mode ประกอบด้วยโน้ต 1 , 2 , 3 , 4, 5 , 6, ♭7 และ Dorian mode ประกอบด้วยโน้ต 1 , 2 , ♭3 , 4, 5 , 6, ♭7

3.เริ่มต้นเป่าบรรเลงอาร์เปจโจ(Arpeggio) เป็นโน้ตตัวดำเริ่มต้นด้วยโน้ตลำดับขั้นที่ Tonic(1), Mediant(3), Dominant(5) และ Leading-tone(7) โดยให้คิดว่าเราเป่าเป็นคำว่า Doo Bah Doo Bah เสมอ (5-10 รอบ)

ในส่วนคีย์ของ Soprano และ Tenor Saxophone ให้นักศึกษาทำการ Transposed เองในทุกแบบเพื่อเป็นการฝึก (ตามรูปแบบฟอร์มคอร์ด G Blues ตัวอย่างหน้าแรกชุดฝึกที่ 2)
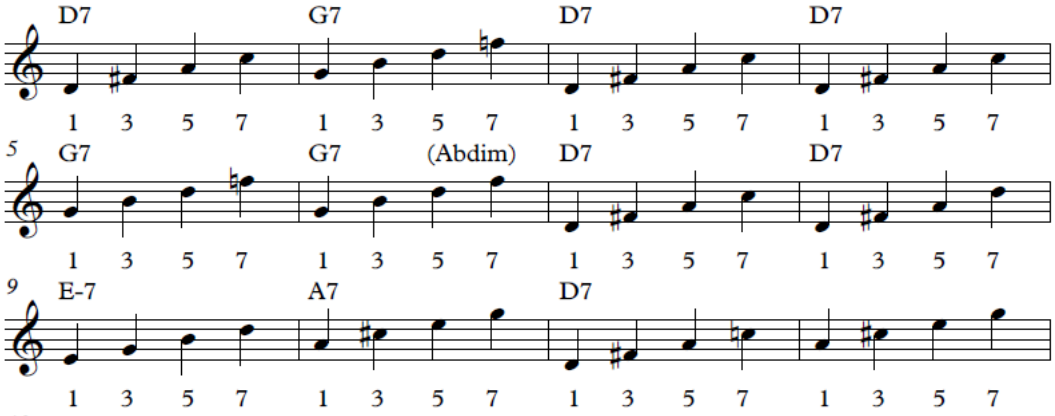
4. การไล่เสียงอาร์เปจโจ(Arpeggio) เป็นโน้ตตัวดำเริ่มต้นด้วยโน้ตลำดับขั้นที่ Mediant(3), Dominant(5) , Leading-tone(7) และTonic(1) โดยให้คิดว่าเราเป่าเป็นคำว่า Doo Bah Doo Bah เสมอ (5-10 รอบ)
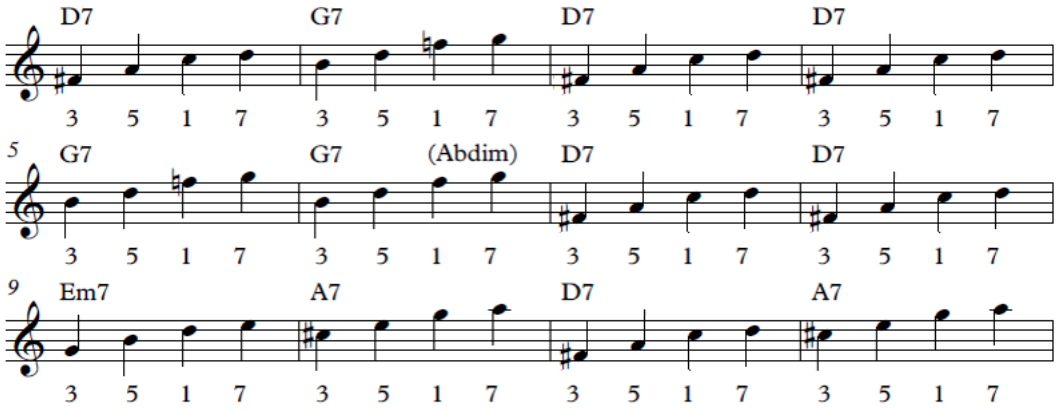
5. เริ่มต้นเป่าบรรเลงอาร์เปจโจ(Arpeggio) เป็นโน้ตตัวดำเริ่มต้นด้วยโน้ตลำดับขั้นที่ Dominant (5), Leading-tone (7), Tonic (1) และ Mediant (3) โดยให้คิดว่าเราเป่าเป็นคำว่า Doo Bah Doo Bah เสมอ(5-10 รอบ)
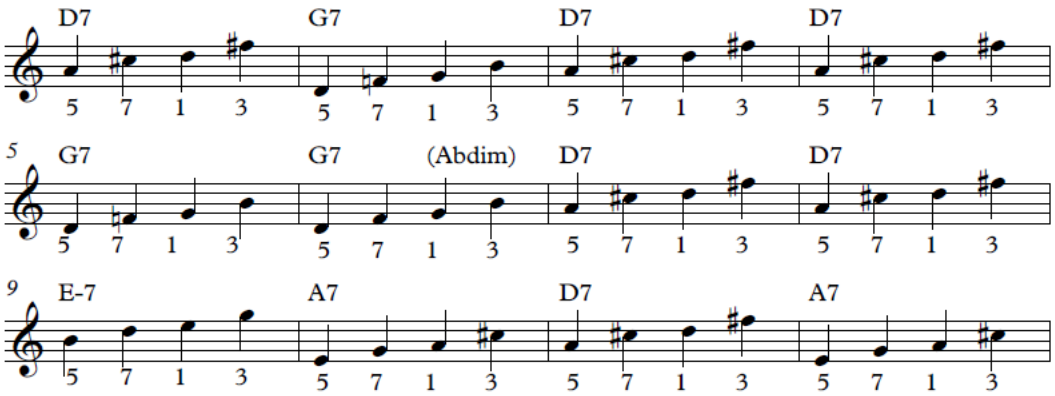
6. เริ่มต้นเป่าบรรเลงอาร์เปจโจ(Arpeggio) เป็นโน้ตตัวดำเริ่มต้นด้วยโน้ตลำดับขั้นที่ Leading-tone(7), Tonic(1), Mediant(3) และ Dominant(5) โดยให้คิดว่าเราเป่าเป็นคำว่า Doo Bah Doo Bah เสมอ (5-10 รอบ)
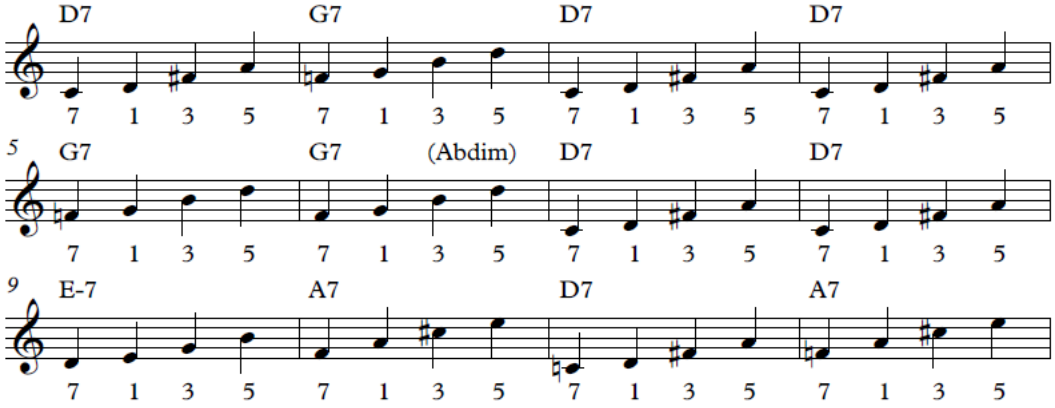
7 .เริ่มต้นเป่าบรรเลงอาร์เปจโจ(Arpeggio) เป็นโน้ตตัวเขบ็ด 1 ชั้น เริ่มต้นด้วยโน้ตลำดับขั้นที่ Tonic(1), Mediant(3), Dominant(5) และ Leading-tone(7) และให้คิดว่าเราเป่าเป็นคำว่า Doo Bah Doo Bah เสมอ (5-10 รอบ)
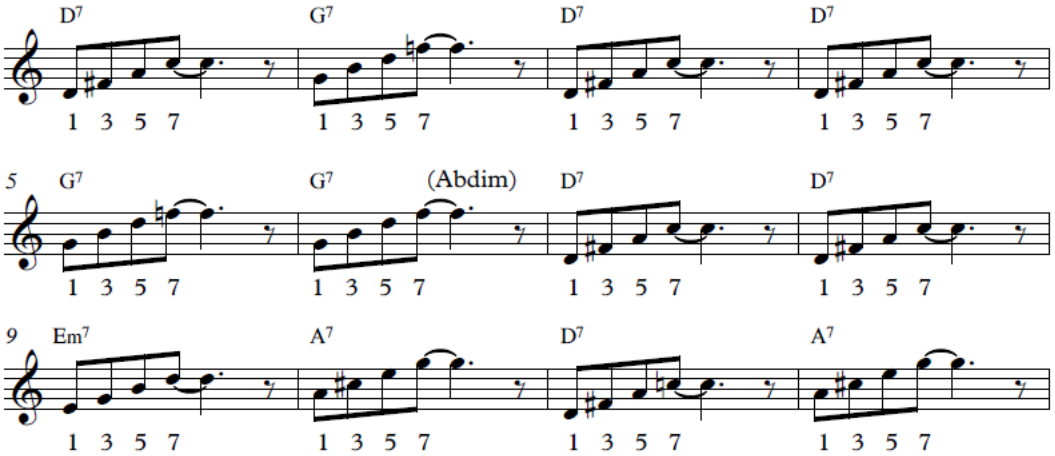
8 .เริ่มต้นเป่าบรรเลงอาร์เปจโจ(Apeggio) เป็นโน้ตตัวเขบ็ด 1 เริ่มต้นด้วยโน้ตลำดับขั้นที่ Mediant(3), Dominant(5), Leading-tone(7) และ Tonic(1) และให้คิดว่าเราเป่าเป็นคำว่า Doo Bah Doo Bah เสมอ (5-10 รอบ)
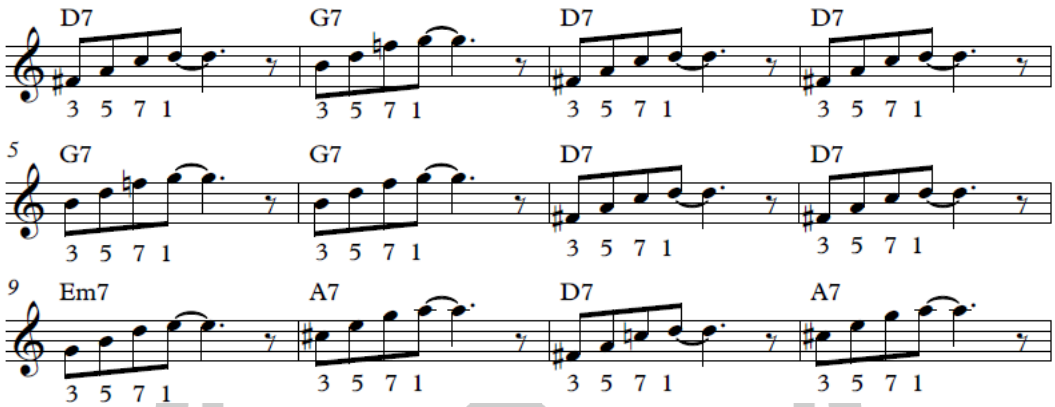
พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ชุดที่ 3 การฝึกการอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์

(Phrasing Through Bar Lines like Charlie Parker)

จากแนวคิดการอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปารุคเกอร์ ที่กล่าวว่า นักอิมโพรไวส์ส่วนมากมักจะอิมโพรไวส์ติดอยู่ในเส้นกั้นห้องเพลง ซึ่งทำให้เกิดทำนองอิมโพรไวส์ที่นิ่งและไม่เคลื่อนที่ไปข้างหน้าแบบลื่นไหล ซึ่งหลักการในการฝึกการ อิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงมีดังนี้

• หลีกเลี่ยงการเริ่มต้นประโยคอิมไพรไวส์ในห้องจังหวะที่ 1 ของห้องเพลง (Avoid starting phrases on beat 1) ลองคิดว่าจะเริ่มต้นในกลางห้องเพลงและจบที่กลางห้องเพลง เรียนรู้ที่จะเริ่มต้นและจบประโยคอิมโพรไวส์ทุกที่ในห้องเพลง

• เริ่มต้นประโยคอิมโพรไวส์ในจังหวะยกบ่อยๆ (Start phrases on upbeats often) โดยเริ่มต้นประโยคอิมโพรไวส์ในจังหวะยก คุณต้องบังคับตนเองให้บรรเลงจังหวะที่ทำให้ประโยคอิมโพรไวส์ของคุณทะลุเส้นกั้นห้อง

• ผลักนำประโยคอิมโพรไวส์ไปยังจังหวะที่ 1 และบรรเลงต่อหลังจากนั้น (Push your phrases to beat 1 and then keep playing) คิดว่า จังหวะที่ 1 คือจุดหมายและเมื่อคุณไปถึง เล่นต่อไปและจบประโยคอิมโพรไวส์ในตรงกลางของห้องเพลง

• บรรเลงทะลุผ่านอย่างน้อย 1 เส้นกั้นห้องเพลงต่อ 1 ประโยคอิมโพรไวส์ (Play through at least one bar line per phrase) เหมือนกับชาร์ลี ปาร์คเกอร์ โดยคิดว่าบรรเลงผ่านเส้นกั้นห้องเพลงให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้และไม่ยอมปล่อยให้เส้นกั้นห้องมาบังคับตัวเราเอง

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

แบบฝึกการอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงของชาร์ลี ปาร์คเกอร์
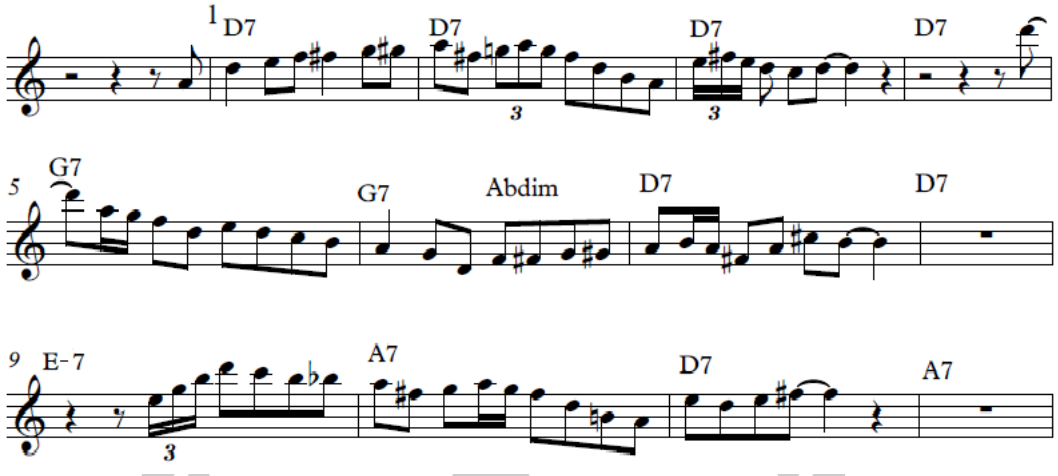
For Alto and Baritone Saxophone
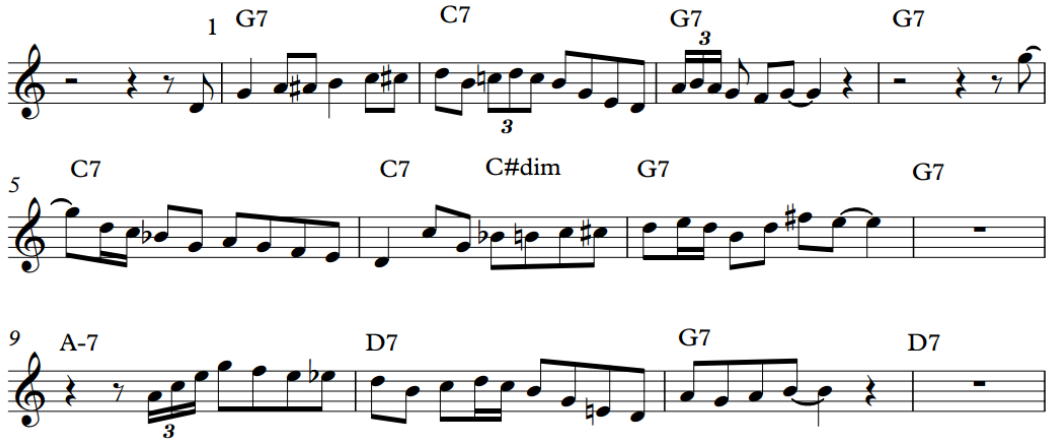
For Soprano and Tenor Saxophone

ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ได้ทำการโซโลโดยหลีกเลี่ยงการเริ่มที่จังหวะที่หนึ่งของห้องเพลง มีการ Pick up โน้ต เริ่มต้นประโยคอิมโพรไวส์ประโยคแรกในจังหวะที่ 4 ยก (เริ่มต้นท่อนเพลงในคอร์ด D7) แล้วอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องยาวไปจนจบห้องเพลงที่สาม Pick up โน้ตเริ่มประโยคอิมโพรไวส์ที่ 2 ต่อในจังหวะที่สี่ยก ของห้องเพลงที่สี่ และจบประโยคอิมโพรไวส์ที่ 3 ในห้องเพลงที่ 10 จังหวะที่สามยก

ก่อนจะเริ่มฝึกบรรเลงชุดฝึกให้เริ่มต้นวอร์มเสียงด้วยการบรรเลงดังนี้

1. ตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner) ให้ถูกต้องแล้วเป่าโน้ตตั้งเสียงต่อไปนี้ แต่ละตัวให้ยาวที่สุดจนหมดลมหายใจ แล้วเริ่มต้นโน้ตตัวใหม่ (5-10 รอบ)
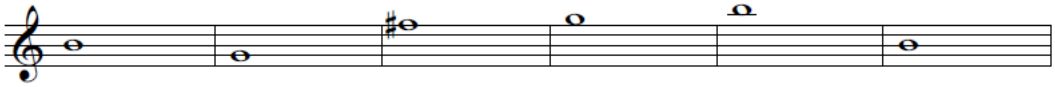
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟิล (Jazz Swing Feel) ก่อนบรรเลงตามโน้ตโดยร้องออกเสียงตามคำว่า Doo หรือ Bah ตามจังหวะ จากนั้นจึงบรรเลงตามโน้ตโดยนึกถึงคำว่า Doo Bah Dit Dot ในใจตลอด (5-10 รอบ)

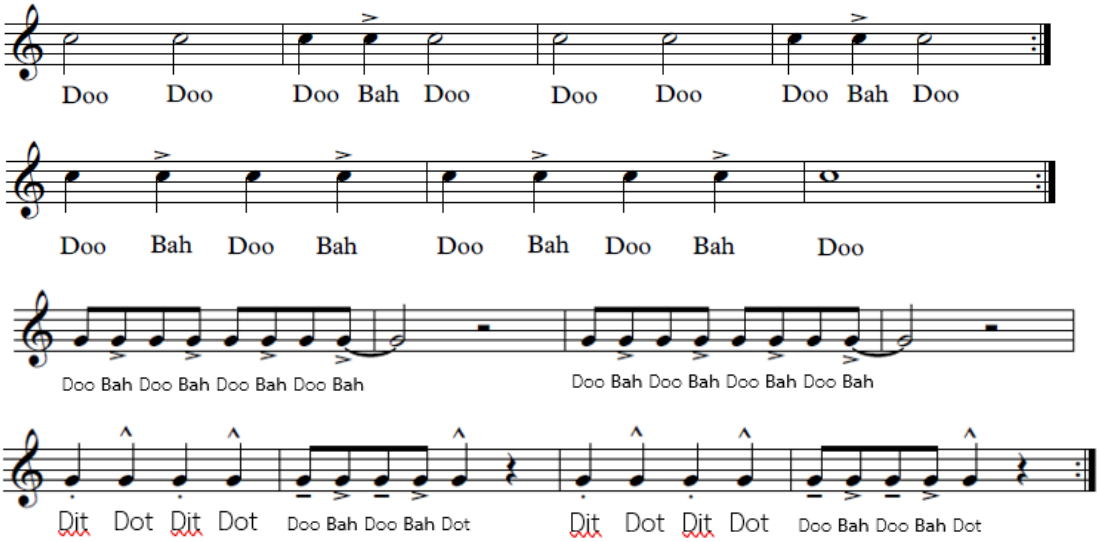

พหูน ปณ ฑิโต ชีเว

Blues Scale เป็นหนึ่งสเกลที่มีความสำคัญในการอิมโพรไวส์เพลงบลูส์แจ๊ส ซึ่ง
ประกอบด้วยโน้ตตามลำดับคือ 1 3 4 ♯4 5 6 ♭7

3. การเป่าบรรเลง C บลูส์สเกล (C Blues Scale) quarter notes (5-10 รอบ)
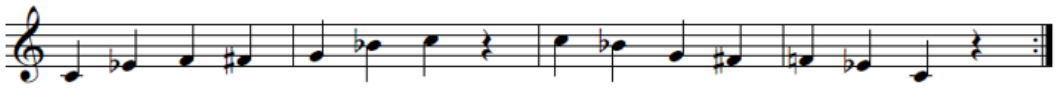
4. การเป่าบรรเลง C บลูส์สเกล (C Blues Scale) eight notes (5-10 รอบ)
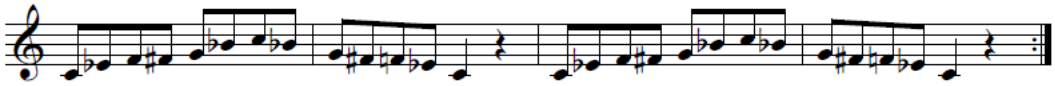
5. การเป่าบรรเลง (G Blues Scale) quarter notes (5-10 รอบ)
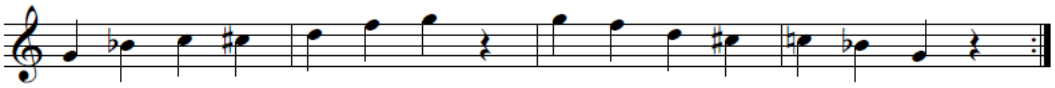
6. การเป่าบรรเลง G บลูส์สเกล (G Blues Scale) eight notes (5-10 รอบ)
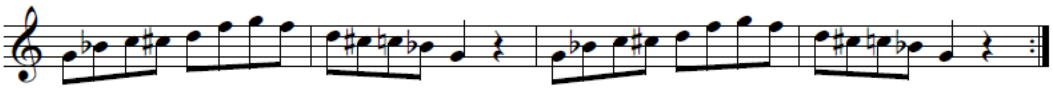
7. การเป่าบรรเลง D บลูส์สเกล (D Blues Scale) quarter notes (5-10 รอบ)
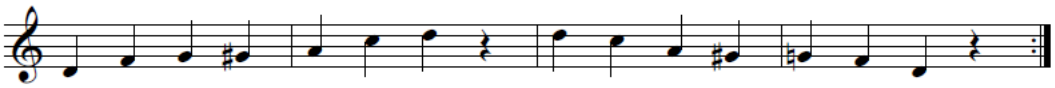
พหูน ปณฺฑิโต ชีเว

8.เริ่มต้นฝึกบรรเลงการอิมโพรไวส์ทะลุเส้นกั้นห้องเพลงของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

1 ฝึกเป่าบรรเลง (5-10 รอบ)
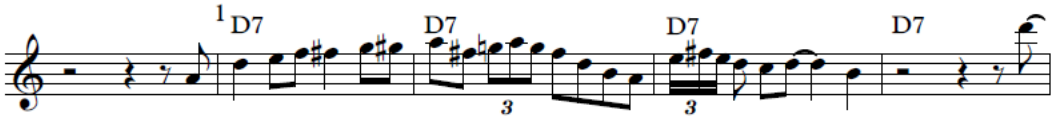
ประโยคที่ 2 ฝึกเป่าบรรเลง (5-10 รอบ)

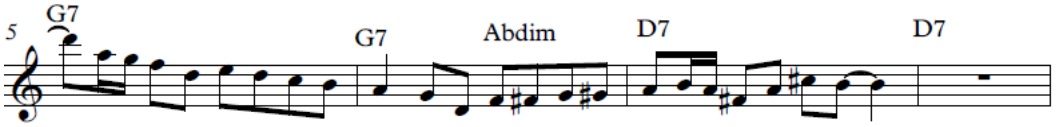

ประโยคที่ 3 ฝึกเป่าบรรเลง (5-10 รอบ)
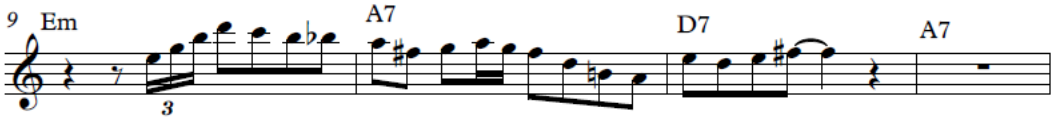
ในส่วนของ Soprano และ Tenor Saxophone ให้นักศึกษาทำการฝึกเช่นเดียวกันตามโน้ต For Soprano and Tenor Saxophone

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ชุดที่ 4 การฝึกการบรรเลงโดยการใช้ “สเปซ” แบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์

(Using space like Charlie Parker)

จากแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ที่ว่า ชาร์ลี ปาร์คเกอร์เป็นนักดนตรีท่านหนึ่งที่เชี่ยวชาญในการใช้สเปซ (Space) ในการอิมโพรไวส์ โดยมีหลักการดังนี้

• เรียนรู้การใช้จังหวะหยุดเล็กน้อยภายในประโยคอิมโพรไวส์ เล่นผ่านเพลงบลูส์และหลังจากแต่ละประโยคอิมโพรไวส์เล็กๆให้แทรกโน้ตหยุดตำดำหรือตัวเขบ็ดหนึ่งชั้นก่อนประโยคถัดไป

• เรียนรู้การใช้สเปซขนาดใหญ่ เล่นผ่านเพลงบลูส์และหลังจากการอิมโพรไวส์แต่ละอันในประโยคขนาดใหญ่ หยุดบรรเลงอย่างน้อยหนึ่งห้องเพลง เอาใส่ใจกับความแตกต่างระหว่างจังหวะหยุดเล็กน้อยเมื่อใช้ร่วมกับการใช้ช่องว่างขนาดใหญ่

• เก็บหลักการอื่นๆไว้ในใจ ตรวจสอบการบรรเลงของคุณให้มั่นใจว่าคุณเริ่มบรรเลงประโยคอิมโพรไวส์จากจังหวะยก หลีกเลี่ยงการเริ่มต้นอิมโพรไวส์ที่จังหวะที่หนึ่งของห้องเพลง (avoid starting phrases on beat 1) เก็บทุกสิ่งที่คุณกำลังเรียนรู้ไว้ในใจขณะที่คุณกำลังฝึกฝนโดยการใช้ช่องว่างทำความเข้าใจและฝึกฝนการใช้สเปซภายในทำนองหลักจะทำให้การโซโล่ของคุณมีความไพเราะและเป็นท่วงทำนองมากขึ้น กำหนดประโยคอิมโพรไวส์ที่คุณเล่น แต่บางครั้งคุณอาจต้องการด้วยการเชื่อมโยงไปที่อื่นๆ
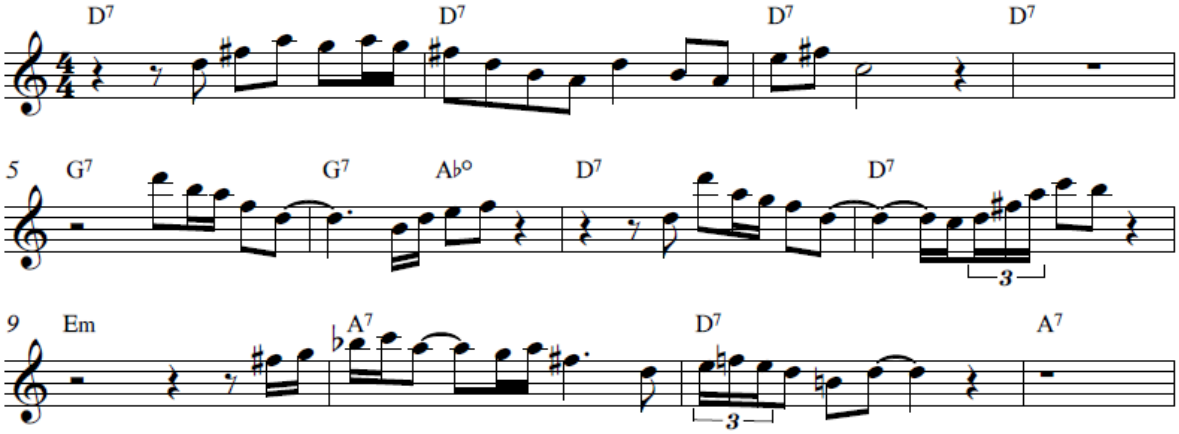
การฝึกการบรรเลงโดยการใช้ “สเปซ” แบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์ สำหรับ Alto และ Baritone Saxophone
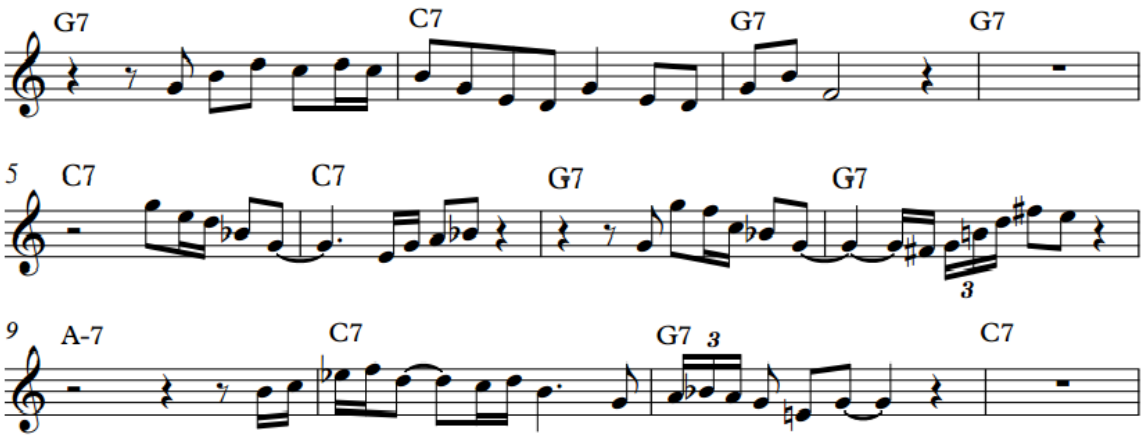
การฝึกการบรรเลงโดยการใช้ “สเปซ” แบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์ สำหรับ soprano และ Tenor Saxophone

ในห้องเพลงที่หนึ่ง ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เริ่มโซโลในจังหวะยก (Up beat) หลีกเสี่ยงการเริ่มที่จังหวะที่หนึ่ง อิมโพรไวส์จนถึงห้องเพลงที่สามและสเปซหยุดในห้องที่ 3 จังหวะทีสี่ จากนั้นเริ่มประโยคอิมโพรไวส์ที่ 2 ในห้องเพลงที่ห้าถึงหก ใช้ช่องว่างหยุดเล็กน้อง แล้วต่อด้วยประโยคอิมโพรไวส์ที่ 3 ห้องเพลงที่เจ็ด ในจังหวะที่สองยก หยุดใช้ช่องว่างอีกครั้ง แล้วจึงจบประโยคอิมโพรไวส์ที่ 4 ในห้องเพลงที่ 9 อิมโพรไวส์ยาวต่อเนื่องจนไปถึงห้องเพลงที่ 11

ก่อนจะเริ่มฝึกบรรเลงชุดฝึกให้เริ่มต้นวอร์มเสียงด้วยการบรรเลงดังนี้

1. ตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner) ให้ถูกต้องแล้วเป่าโน้ตตั้งเสียงต่อไปนี้แต่ละตัวให้ยาวที่สุดจนหมดลมหายใจ แล้วเริ่มต้นโน้ตตัวใหม่ (5-10 รอบ)
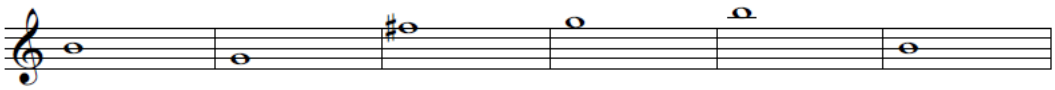
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟิล (Jazz Swing Feel) ก่อนบรรเลงตามโน้ตโดยร้องออกเสียงตามคำว่า Doo หรือ Bah ตามจังหวะ จากนั้นจึงบรรเลงตามโน้ตโดยนึกถึงคำว่า Doo Bah Dit Dot ในใจตลอด (5-10 รอบ)
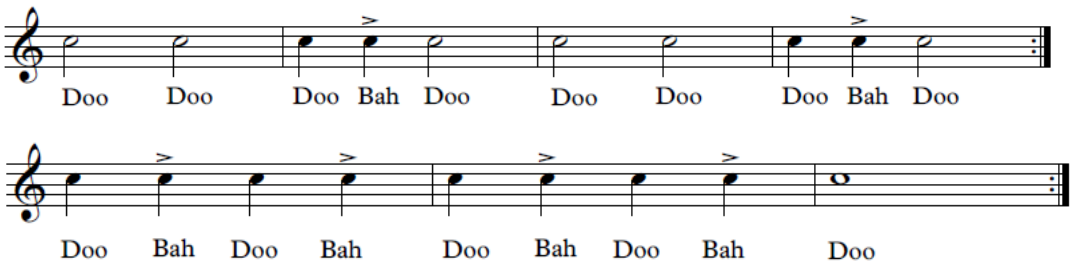
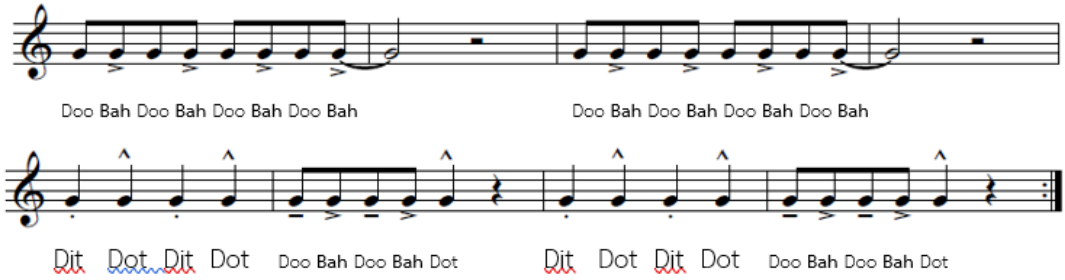

Dorian Mode เป็นหนึ่งสเกลที่มีความสำคัญในการอิมโพรไวส์เพลงบลูส์แจ๊ส ซึ่งประกอบด้วยโน้ต

ตามลำดับคือ คือ 1 2 ♭3 4 5 6 ♭7

3. การเป่าบรรเลงโหมด C โดเรียน (C Dorian Mode) quarter notes (5-10 รอบ)
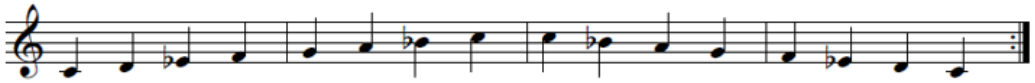
4. การเป่าบรรเลงโหมด C โดเรียน (C Dorian Mode) eight notes (5-10 รอบ)
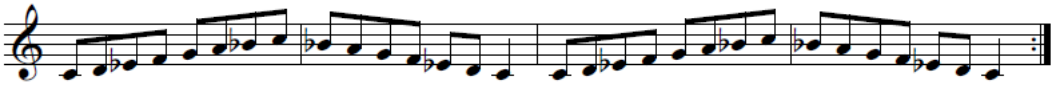
5. การเป่าบรรเลงโหมด G โดเรียน (G Dorian Mode) quarter notes (5-10 รอบ)
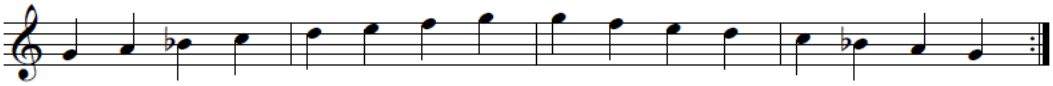
6. การเป่าบรรเลงโหมด D โดเรียน (D Dorian Mode) eight notes (5-10 รอบ)
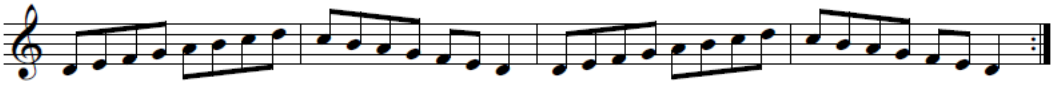
7. การเป่าบรรเลงโหมด E โดเรียน (E Dorian Mode) eight notes (5-10 รอบ)
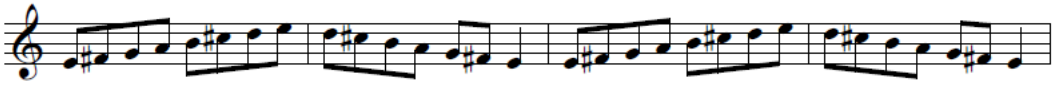
พหูน ปณ ฑิโต ชีเว

8 .เริ่มต้นการฝึกเป่าบรรเลงโดยการใช้ช่องวางแบบชาร์ลี ปาร์คเกอร์ โดยแบ่งทั้งหมดออกเป็น3 ประโยคด้วยกัน ประโยคที่ 1 ฝึกเป่าบรรเลง (5-10 รอบ)
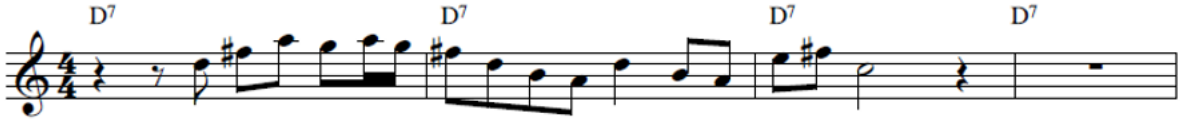
ประโยคที่ 2 ฝึกเป่าบรรเลง (5-10 รอบ)

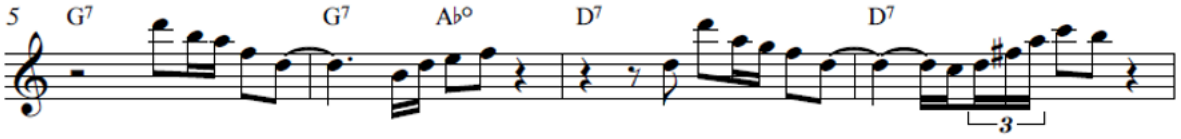

ประโยคที่ 3 ฝึกเป่าบรรเลง (5-10 รอบ)
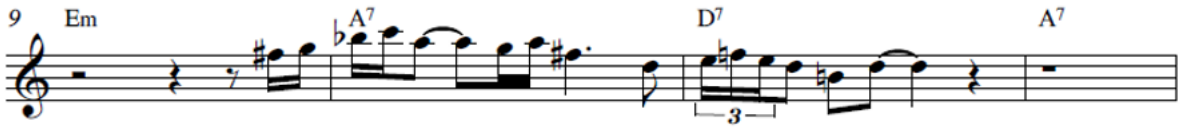
ในส่วนของ Soprano และ Tenor Saxophone ให้นักศึกษาทำการฝึกเช่นเดียวกันตามโน้ต For Soprano and Tenor Saxophone

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ชุดที่ 5 การฝึกการเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกันชาร์ลี ปาร์คเกอร์

(Using Ties Over The Bar Line Like Charlie Parker)

นอกจากเทคนิคที่ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ที่เราฝึกซ้อมกันไปแล้วทั้งสองชนิด มีอีกหนึ่งแนวคิดที่ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ใช้ในการบรรเลงอิมโพรไวส์นั่นก็คือ การฝึกการเชื่อมโน้ต (Ties) เป็นการโยงโน้ตให้ยาวขึ้นโดนใช้เครื่องหมาย Tie เสียงให้ลากยาวต่อเนื่องกันขึ้น โดยหลักการมีดังต่อไปนี้

• เชื่อมโน้ตผ่านเส้นกั้นห้องเพลงสองประโยคอิมโพรไวส์เข้าด้วยกัน ในตอนท้ายของประโยค
อิมโพรไวส์แรกค้างโน้ตสุดท้ายของคุณไว้และใช้มันเริ่มประโยคอิมโพรไวส์อื่นในห้องถัดไป อิมโพรไวส์เช่นนี้หลายๆรอบจนคุณรู้สึกเป็นธรรมชาติ

• เชื่อมโน้ตสามประโยคอิมโพรไวส์ผ่านเส้นกั้นห้องเพลง เมื่อคุณสามารถเชื่อมโน้ตประโยค
อิมโพรไวส์ทั้งสองประโยคได้อย่างคล่องแคล่ว จึงฝึกปฏิบัติเพิ่มเป็นสามประโยคอิมโพรไวส์

• ค้นหาเทคนิคผ่านเส้นกั้นห้องเพลงเพิ่มเติม ทั้งหลักการแรกและหลักการนี้ช่วยให้คุณบรรเลงผ่านเส้นกั้นห้องเพลง จึงไปเรียนรู้โซโล่ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์และดูว่าคุณสามารถค้นพบวิธีเล่นผ่านเส้นกั้นห้องอย่างน้อยหนึ่งวิธี
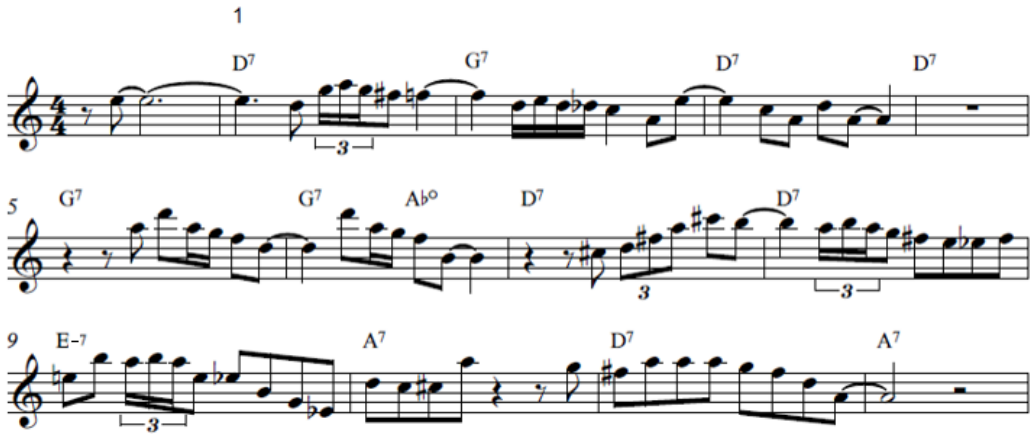
การเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกันชาร์ลี ปาร์คเกอร์ สำหรับ Alto และ Baritone Saxophone

พฤน ปณ ฑิโต ชีว
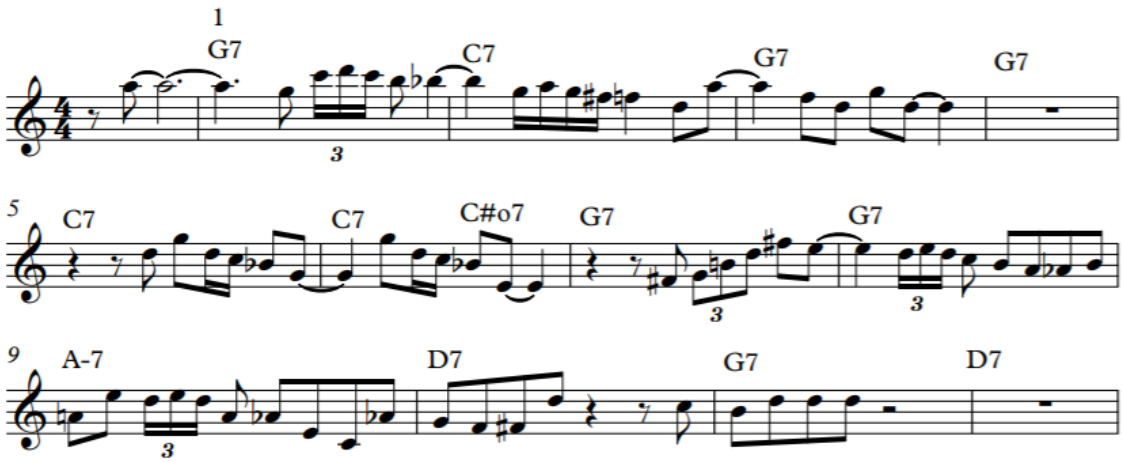
การเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกันชาร์ลี ปาร์คเกอร์ สำหรับ Soprano และ Tenor Saxophone

ในห้องเพลงที่ 1 ประโยคอิมโพรไวส์แรกมีการ Pick up โน้ตลากยาวมาจากห้องก่อนหน้านี้ ประโยคที่ 2 เป็นการบรรเลงทะลุเส้นกั้นห้อง ประโยคที่ 3 มีการใช้การเชื่อมโน้ตตัว B ระหว่างห้องเพลงที่ 7 และ 8 และประโยคที่ 4 เชื่อมโน้ตท้ายประโยคทะลุเส้นกั้นห้องไปยังห้องเพลงที่ 12

ก่อนจะเริ่มฝึกบรรเลงชุดฝึกให้เริ่มต้นวอร์มเสียงด้วยการบรรเลงดังนี้

1. ตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner) ให้ถูกต้องแล้วเป่าโน้ตตั้งเสียงต่อไปนี้แต่ละตัวให้ยาวที่สุดจนหมดลมหายใจ แล้วเริ่มต้นโน้ตตัวใหม่ (5-10 รอบ)
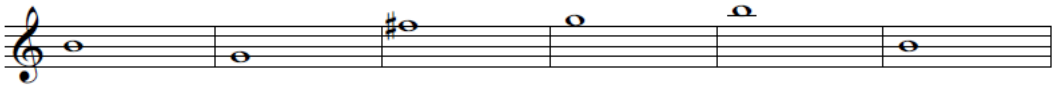
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟิล (Jazz Swing Feel) ก่อนบรรเลงตามโน้ตโดยร้องออกเสียงตามคำว่า Doo หรือ Bah ตามจังหวะ จากนั้นจึงบรรเลงตามโน้ตโดยนึกถึงคำว่า Doo Bah Dit Dot ในใจตลอด (5-10 รอบ)
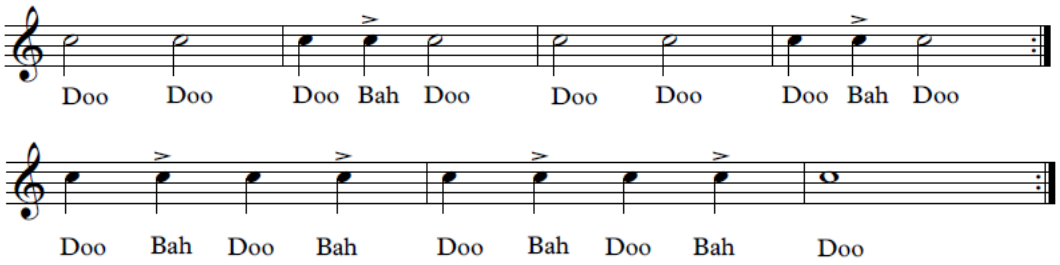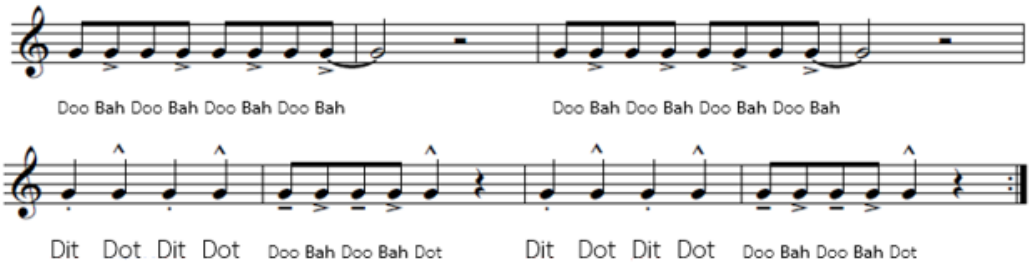
Mixolydian Mode เป็นหนึ่งสเกลที่มีความสำคัญในการอิมโพรไวส์เพลงบลูส์แจ๊ส ซึ่งประกอบด้วยโน้ตตามลำดับคือ 1 2 3 4 5 6 ♭7

3. การเป่าบรรเลงโหมด C มิกโซลีเดียน (C Mixolydian Mode) quarter notes (5-10 รอบ)
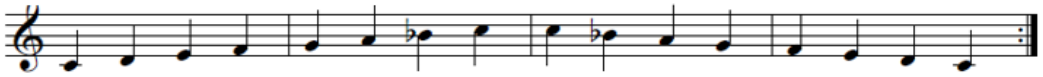
4. การเป่าบรรเลงโหมด C มิกโซลีเดียน (C Mixolydian Mode) eight notes (5-10 รอบ)
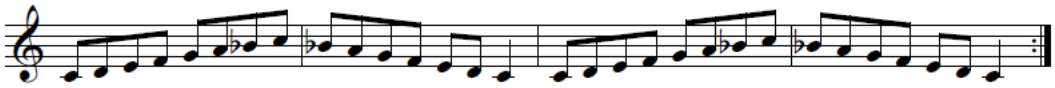
5. การเป่าบรรเลงโหมด G มิกโซลีเดียน (G Mixolydian Mode) quarter notes (5-10 รอบ)
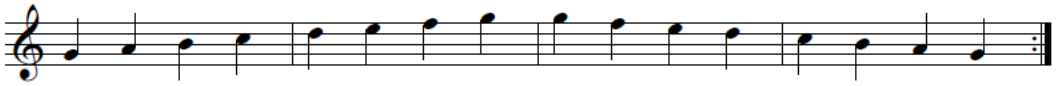
6. การเป่าบรรเลงโหมด D มิกโซลีเดียน ((D Mixolydian Mode) eight notes (5-10 รอบ)
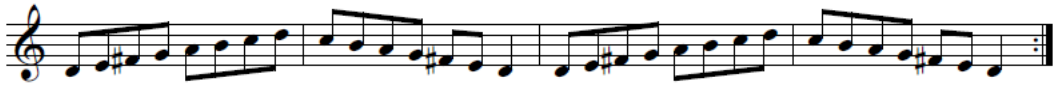
7. การเป่าบรรเลงโหมด A มิกโซลีเดียน ((A Mixolydian Mode) quarter notes (5-10 รอบ)
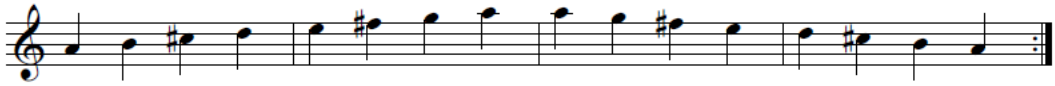
8 .เริ่มต้นฝึกเป่าบรรเลงการอิมโพรไวส์แบบฝึกการเชื่อมโน้ตเช่นเดียวกันชาร์ลี ปาร์ค เกอร์ โดยแบ่งทั้งหมดออกเป็น3 ประโยคด้วยกัน

ประโยคที่ 1 ฝึกเป่าบรรเลง (5-10 รอบ)
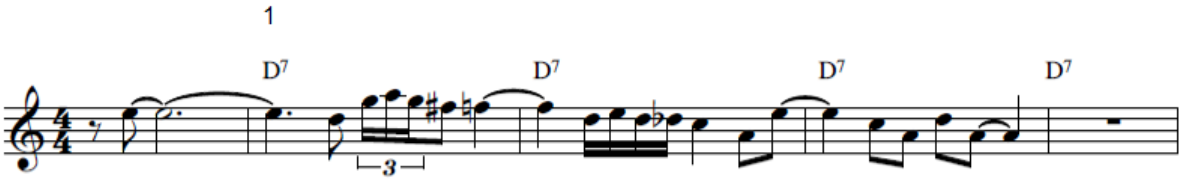
ประโยคที่ 2 ฝึกเป่าบรรเลง (5-10 รอบ)
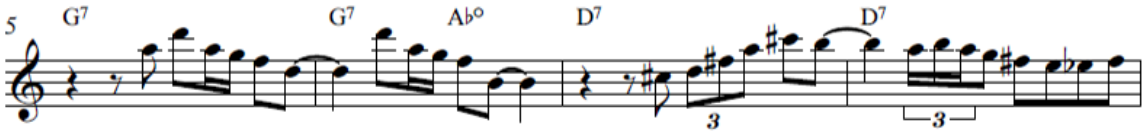
ประโยคที่ 3 ฝึกเป่าบรรเลง (5-10 รอบ)
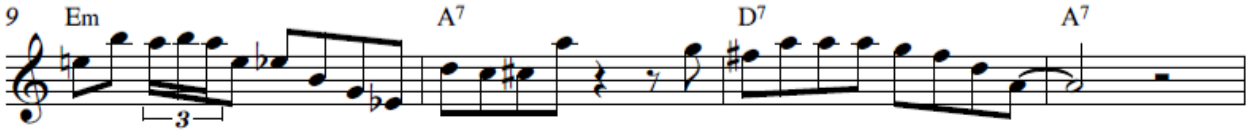
ในส่วนของ Soprano และ Tenor Saxophone ให้นักศึกษาทำการฝึกเช่นเดียวกันตามโน้ต For Soprano and Tenor Saxophone

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ชุดที่ 6 การฝึกโมทิวิค อิมโพรไวเซชัน(Motivic Improvisation) ในการอิมโพรไวส์ตามแนวทางของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

แม้ว่าชาร์ลี ปาร์คเกอร์จะเป็นผู้เชี่ยวชาญในการอิมโพไวเซชันตามสูตร(Formulaic Improvisation) คือมีสูตรที่ผสมผสานกันหลากหลายและจำนวนมากและรวมกันภายในแนวทำนองที่ต่อเนื่องกัน แต่ก็ยังปรากฏการอิมโพรไวส์แบบโมทิวิค ให้เห็นในบทเพลง F Blues ของชาร์ลีปารุคเกอร์

โมทิวิคอิมโพรไวส์ คือ ใช้โมทีฝ (Motive) จำนวนหนึ่งหรือมากกว่าไปยังฟอร์มพื้นฐานในเพลงสำหรับส่วนของทำนอง หรือ บทเพลงทั้งชิ้น โมทีฝสามารถปรับเปลี่ยนได้จากหลายกระบวนการ เช่น การประดับตกแต่ง(Ornamentation) การขยาย(Augmentation) การเปลี่ยนคีย์(Transposition) การย้ายที่ของจังหวะ(Rhythmic displacement) การหดลง (Diminution)และการพลิกกลับของโน๊ต(Inversion) สำหรับ ชาร์ลีปาร์คเกอร์นี้เขาใช้การขยายโมทีฟไว้ดังตัวอย่างข้างล่างนี้
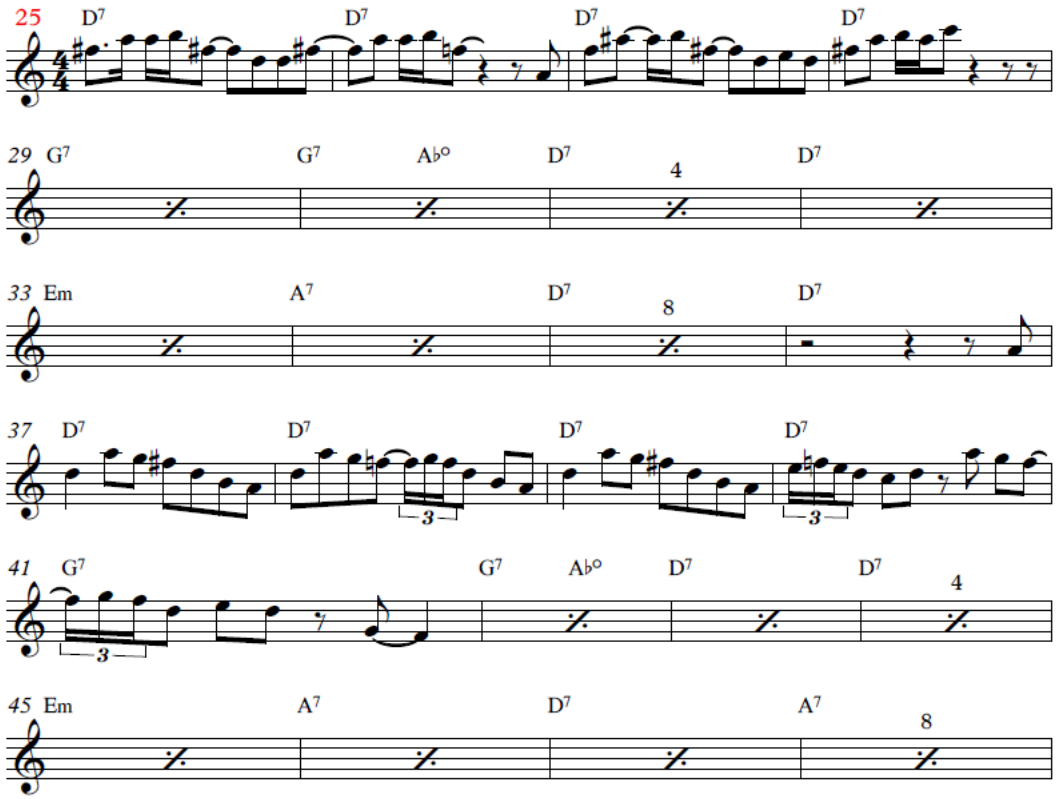
โมทิวิค อิมโพรไวเซชัน สำหรับ Alto และ Baritone Saxophone
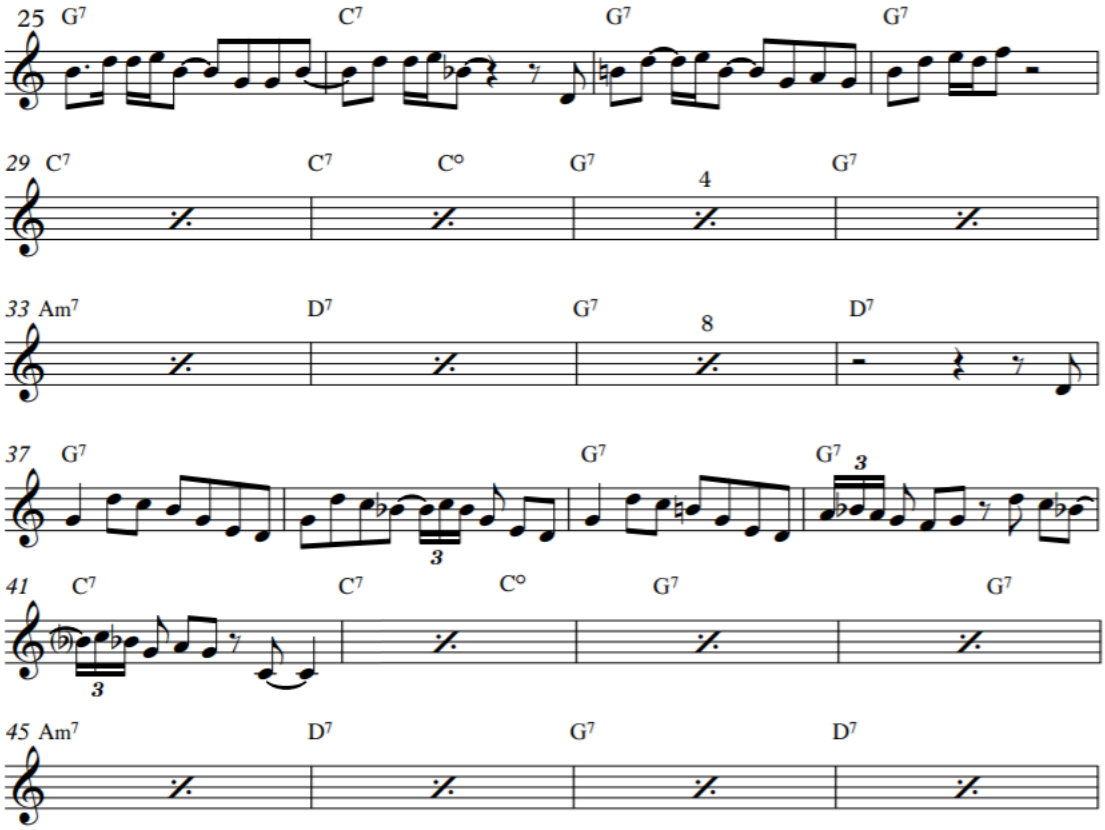
โมทิวิค อิมโพรไวเซชัน สำหรับ Soprano และ Tenor Saxophone

ก่อนจะเริ่มฝึกบรรเลงชุดฝึกให้เริ่มต้นวอร์มเสียงด้วยการบรรเลงดังนี้

1. ตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner) ให้ถูกต้องแล้วเป่าโน้ตตั้งเสียงต่อไปนี้แต่ละตัวให้ยาวที่สุดจนหมดลมหายใจ แล้วเริ่มต้นโน้ตตัวใหม่ (5-10 รอบ)
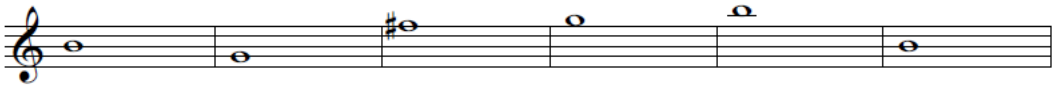
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟิล (Jazz Swing Feel) ก่อนบรรเลงตามโน้ตโดยร้องออกเสียงตามคำว่า Doo หรือ Bah ตามจังหวะ จากนั้นจึงบรรเลงตามโน้ตโดยนึกถึงคำว่า Doo Bah Dit Dot ในใจตลอด (5-10 รอบ)
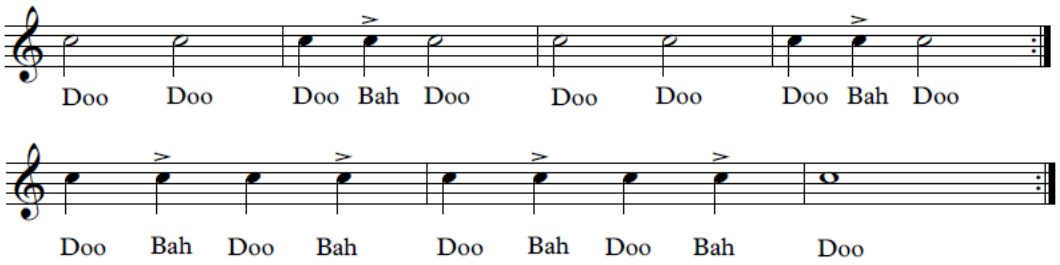
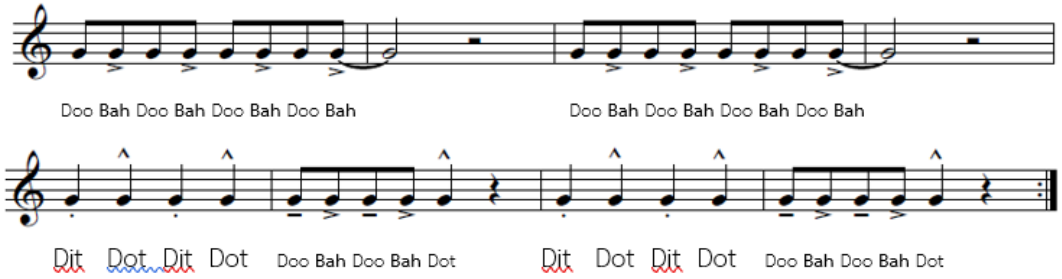

Aeolian Mode เป็นหนึ่งสเกลที่มีความสำคัญในการอิมโพรไวส์เพลงบลูส์แจ๊ส ซึ่งประกอบด้วยโน้ตตามลำดับคือ คือ 1 2 ♭3 4 5 ♭6 ♭7

3. การเป่าบรรเลงโหมด C เอโอเลียน (C Aeolian Mode) quarter notes (5-10 รอบ)
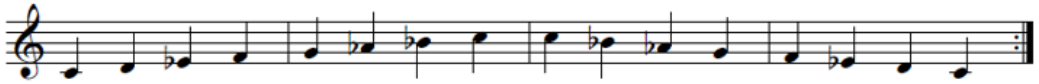
4. การเป่าบรรเลงโหมด C เอโอเลียน (C Aeolian Mode) eight notes (5-10 รอบ)
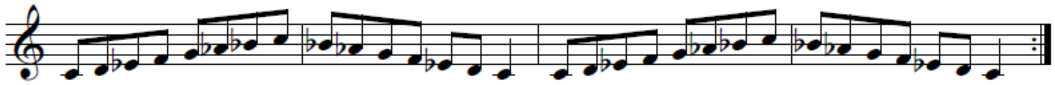
5. การเป่าบรรเลงโหมด G เอโอเลียน (G Aeolian Mode) quarter notes (5-10 รอบ)
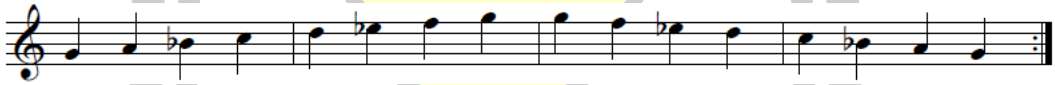
6. การเป่าบรรเลงโหมด D เอโอเลียน (D Aeolian Mode) eight notes (5-10 รอบ)
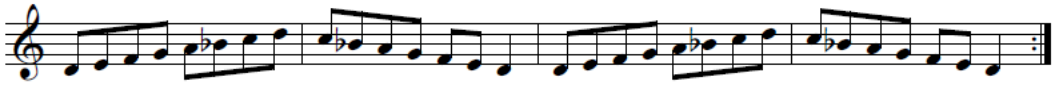
7. การเป่าบรรเลงโหมด E เอโอเลียน (E Aeolian Mode) eight notes (5-10 รอบ)
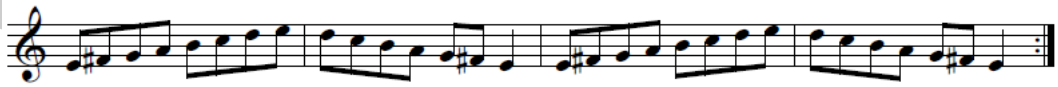
8. เริ่มต้นฝึกเป่าบรรเลงการโมทิวิค อิมโพรไวเซชัน ตามแนวทางของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

ประโยคที่ 1 ฝึกเป่าบรรเลง 5-10 รอบ

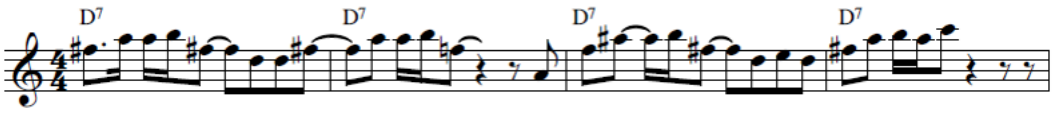

ประโยคที่ 2 ฝึกเป่าบรรเลง 5-10 รอบ
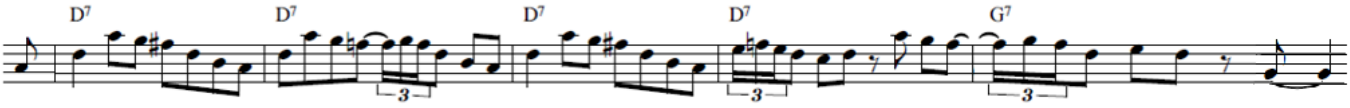
ในส่วนของ Soprano และ Tenor Saxophone ให้นักศึกษาทำการฝึกเช่นเดียวกันตามโน้ต For Soprano and Tenor Saxophone

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

ชุดที่ 7 การฝึกผสมผสานจังหวะให้เหมือนชาร์ลี ปาร์คเกอร์

(Combining Rhythms Like Charlie Parker)

ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ เป็นนักอิมโพรไวส์ที่รวบรวมเทคนิคแนวคิดการอิมโพรไวส์ที่หลากหลายที่สุดท่านหนึ่งเขาเป็นทั้งนักทฤษฎีและปฏิบัติการอิมโพไวเซชันตามสูตร (Formulaic Improvisation) มีสูตรที่ผสมผสานกันหลากหลายและจำนวนมากและรวมกันภายในแนวทำนองที่ต่อเนื่องกัน นี่อาจจะเป็นวิธีการอิมโพรไวเซชันธรรมดาที่พบมากที่สุดเหมือนจะรวมทุกสไตล์ของดนตรีแจ๊ส โดยการนำเทคนิคการอิมโพรไวส์ต่างๆของชาลี ปาร์คเกอร์มาผสมผสานกัน

ก่อนจะเริ่มฝึกบรรเลงชุดฝึกให้เริ่มต้นวอร์มเสียงด้วยการบรรเลงดังนี้

1. ตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner) ให้ถูกต้องแล้วเป่าโน้ตตั้งเสียงต่อไปนี้แต่ละตัวให้ยาวที่สุดจนหมดลมหายใจ แล้วเริ่มต้นโน้ตตัวใหม่ (5-10 รอบ)
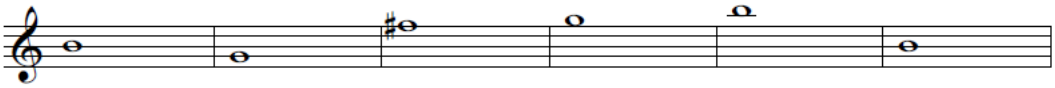
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟิล (Jazz Swing Feel) ก่อนบรรเลงตามโน้ตโดยร้องออกเสียงตามคำว่า Doo หรือ Bah ตามจังหวะ จากนั้นจึงบรรเลงตามโน้ตโดยนึกถึงคำว่า Doo Bah Dit Dot ในใจตลอด (5-10 รอบ)ตลอด (5-10 รอบ)

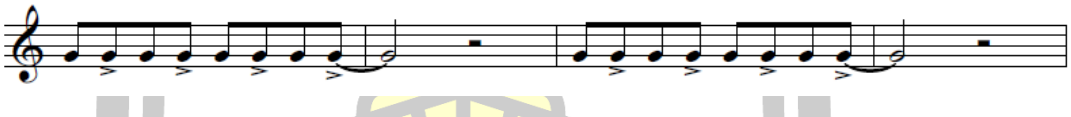

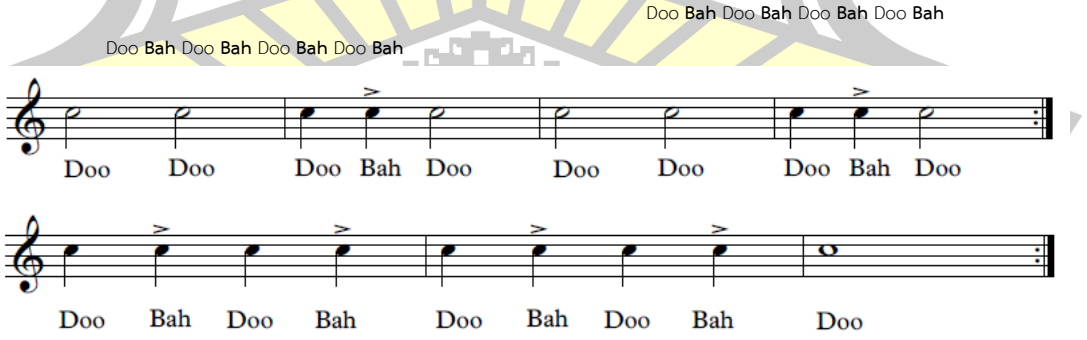

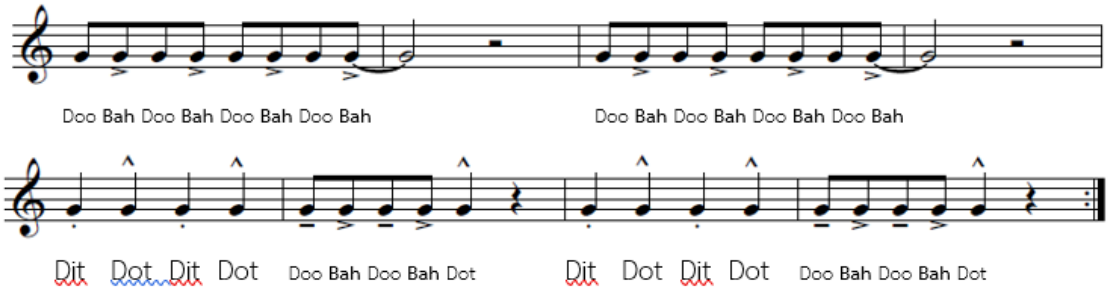

Phrygian Mode เป็นหนึ่งสเกลที่มีความสำคัญในการอิมโพรไวส์เพลงบลูส์แจ๊ส ซึ่งประกอบด้วยโน้ตตามลำดับคือ คือ 1 ♭2 ♭3 4 5 ♭6 ♭7

3. การเป่าบรรเลงโหมด C ฟรีเจียน (C Phrygian Mode) quarter notes (5-10 รอบ)
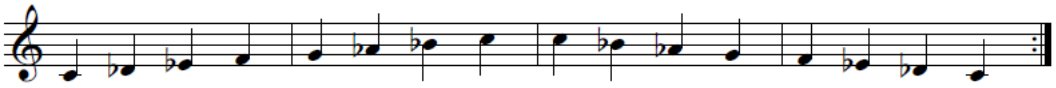
4. การเป่าบรรเลงโหมด C ฟรีเจียน (C Phrygian Mode) eight notes (5-10 รอบ)
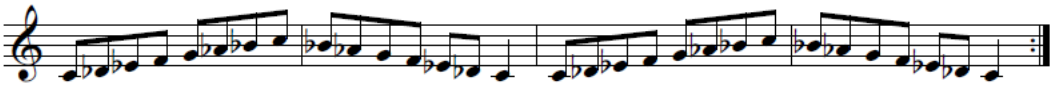
5. การเป่าบรรเลงโหมด G ฟรีเจียน (C Phrygian Mode) quarter notes (5-10 รอบ)
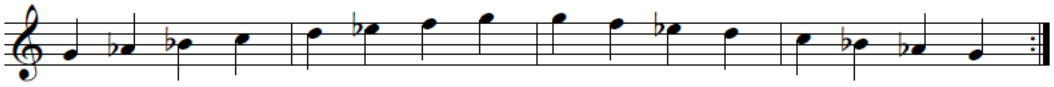
6. การเป่าบรรเลงโหมด D ฟรีเจียน (D Phrygian Mode) eight notes (5-10 รอบ)
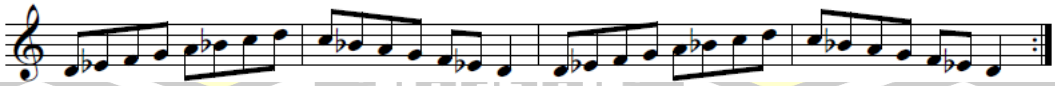
7. การเป่าบรรเลงโหมด E ฟรีเจียน (E Phrygian Mode) eight notes (5-10 รอบ)
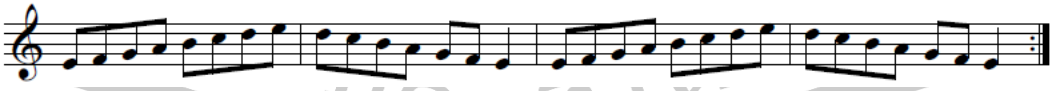
8.เริ่มต้นฝึกบรรเลงการผสมผสานจังหวะทั้ง 4 เทคนิคข้างต้นให้เหมือน ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ บรรเลงไว้ต่อเนื่องอย่างช้าๆจนจบ
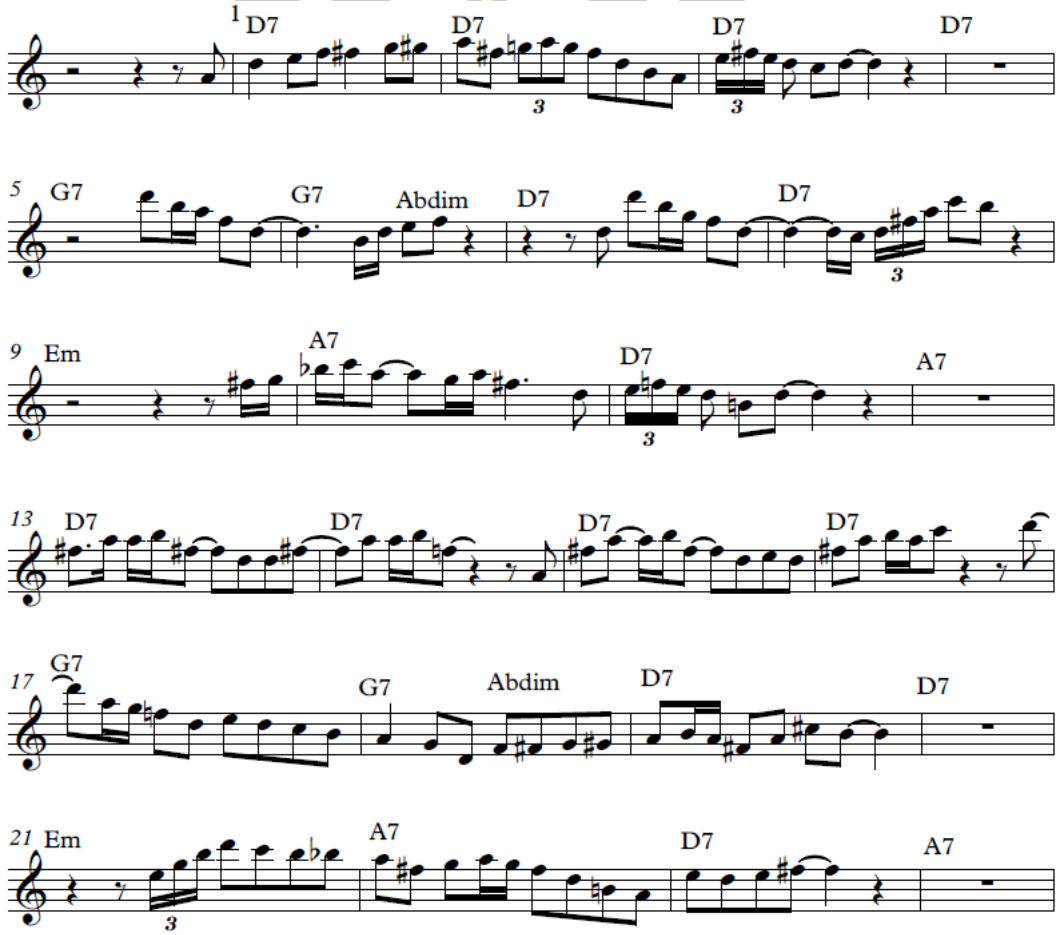
การฝึกผสมผสานจังหวะให้เหมือนชาร์ลี ปาร์คเกอร์ สำหรับ Alto และ Baritone Saxophone

พหูน ปณฺ ฑิโต ชีเว
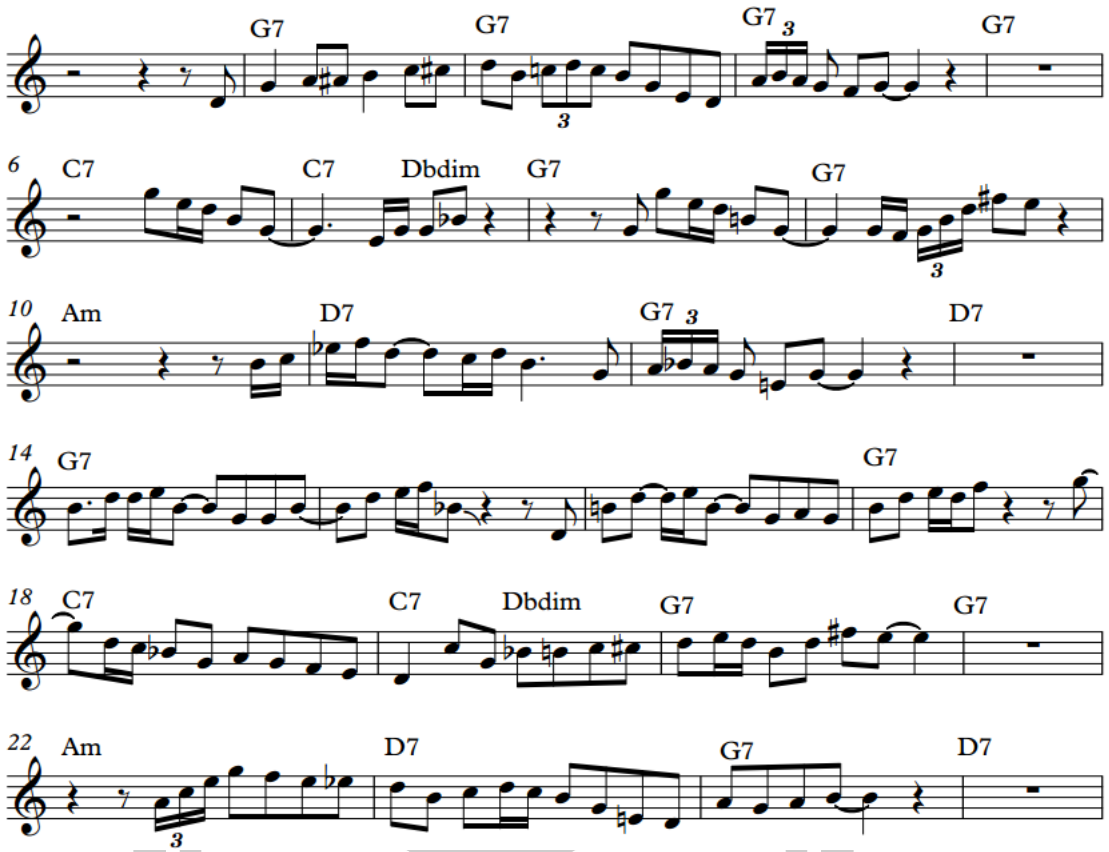
การฝึกผสมผสานจังหวะให้เหมือนชาร์ลี ปาร์คเกอร์ สำหรับ Soprano และ Tenor Saxophone

พหุน ปณฑิโต ชีเว

ชุดที่ 8 การฝึกบรรเพลงบทเพลงแจ๊ส Now's The Time ของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ โดยบรรเลงทำนองหลักขึ้นและจบ (Head in and head out) และอิมโพรไวส์เป็นแนวทางของตนเองตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์

เมื่อเราได้ฝึกฝนแนวคิดการอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ในหลากหลายรูปแบบแล้ว ชุดฝึกสุดท้ายนี้เป็นการฝึกการบรรเลงบทเพลงแจ๊ส Now's The Time ของ ชาร์ลี ปาร์คเกอร์ตามคีตลักษณ์ของดนตรีแจ๊ส โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. บรรเลงทำนองหลัก (Head in) กำหนดให้บรรเลง 2 รอบ เพื่อให้จดจำทำนองหลักได้ จึงควรฝึกซ้อมให้คล่องแล้วบรรเลงโดยไม่ต้องดูโน้ต

2. อิมโพรไวส์ตามชุดฝึกที่ 7 เป็นจำนวน 2 คอรัส ฟังและบรรเลงตามให้คล่องมากที่สุดเพื่อให้ได้ทักษะการอิมโพรไวส์ตามเทคนิคของชาลี ปาร์คเกอร์

3. ให้อิมโพรไวส์ด้วยตนเอง 1-2 คอรัสตามเหมาะสม เพื่อเป็นการนำองค์ความรู้ที่ของตนเองทั้งหมดมาใช้ในการอิมโพรไวส์

4. บรรเลงท่อนจบด้วยทำนองหลักจบ (Head out) เพื่อเป็นการจบการบรรเลงเพลง

ก่อนจะเริ่มฝึกบรรเลงชุดฝึกให้เริ่มต้นวอร์มเสียงด้วยการบรรเลงดังนี้

1. ตั้งเสียงแซกโซโฟนด้วยเครื่องเทียบเสียง (Tuner) ให้ถูกต้องแล้วเป่าโน้ตตั้งเสียงต่อไปนี้แต่ละตัวให้ยาวที่สุดจนหมดลมหายใจ แล้วเริ่มต้นโน้ตตัวใหม่ (5-10 รอบ)
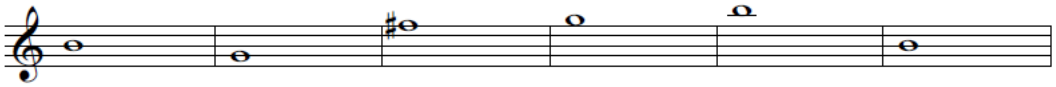
2. การเป่าวอร์มเสียงแบบแจ๊สสวิงฟิล (Jazz Swing Feel) ก่อนบรรเลงตามโน้ตโดยร้องออกเสียงตามคำว่า Doo หรือ Bah ตามจังหวะ จากนั้นจึงบรรเลงตามโน้ตโดยนึกถึงคำว่า Doo Bah Dit Dot ในใจตลอด (5-10 รอบ)

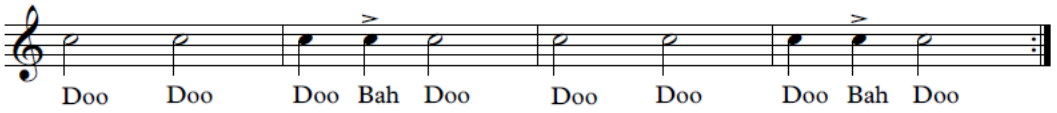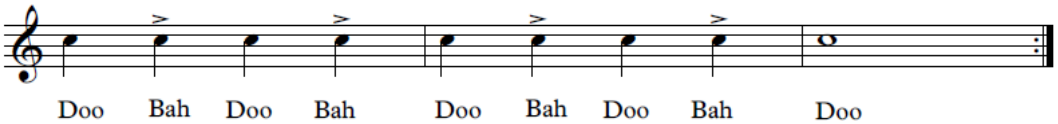

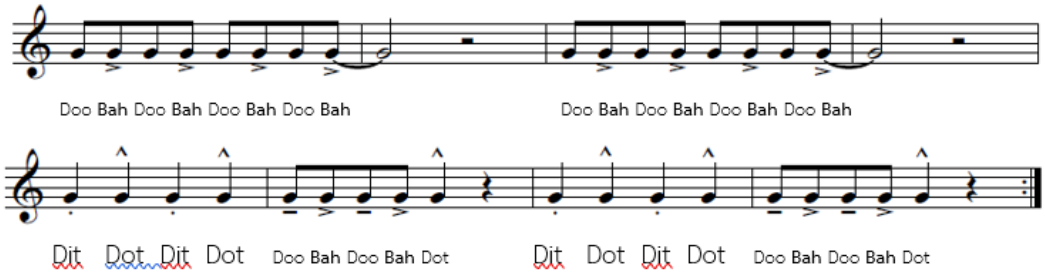

3. ทบทวนการเป่าบรรเลง D บลูส์สเกล (D Blues Scale) eight notes (5-10 รอบ)
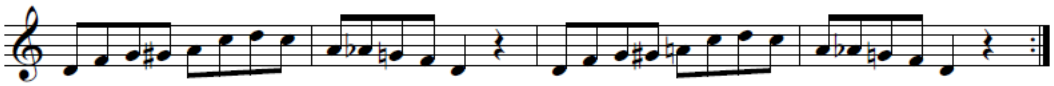
4. ทบทวนการเป่าโหมดบรรเลง D มิกโซลีเดียน และ G มิกโซลีเดียนสเกล ((D Mixolydian and G Mixolydian Mode) eight notes (5-10 รอบ)
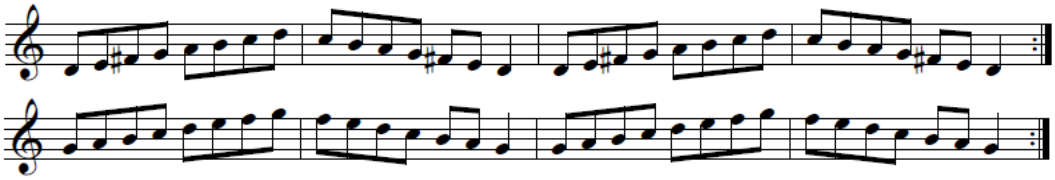
5. ทบทวนการเป่าบรรเลงโหมด E โดเรียนสเกล (E Dorian Mode) eight notes (5-10 รอบ)
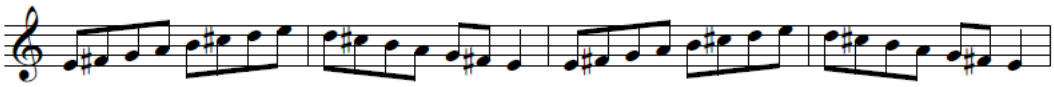
พหุน ปณฑิโต ชีเว

6 . การเป่าบรรเลงทำนองหลักเพลง Now’s The Time
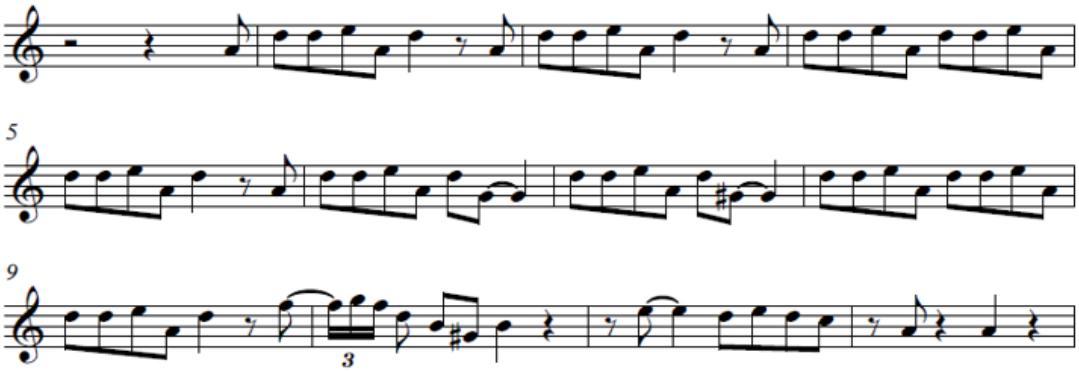
สำหรับ Alto และ Baritone Saxophone
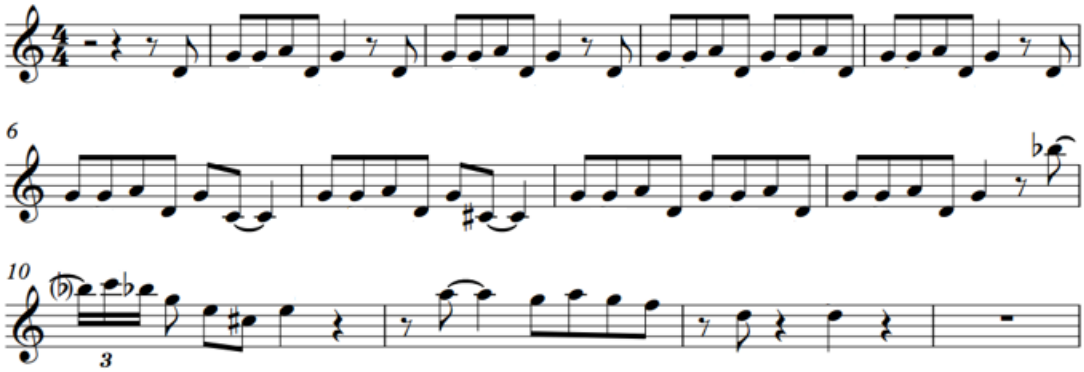
สำหรับ Soprano และ Tenor Saxophone

พหูน ปณ ฑิโต ชีเว

7. การเป่าบรรเลงตามโน้ตการอิมโพรไวส์ของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ แบบผสมผสานจังหวะ
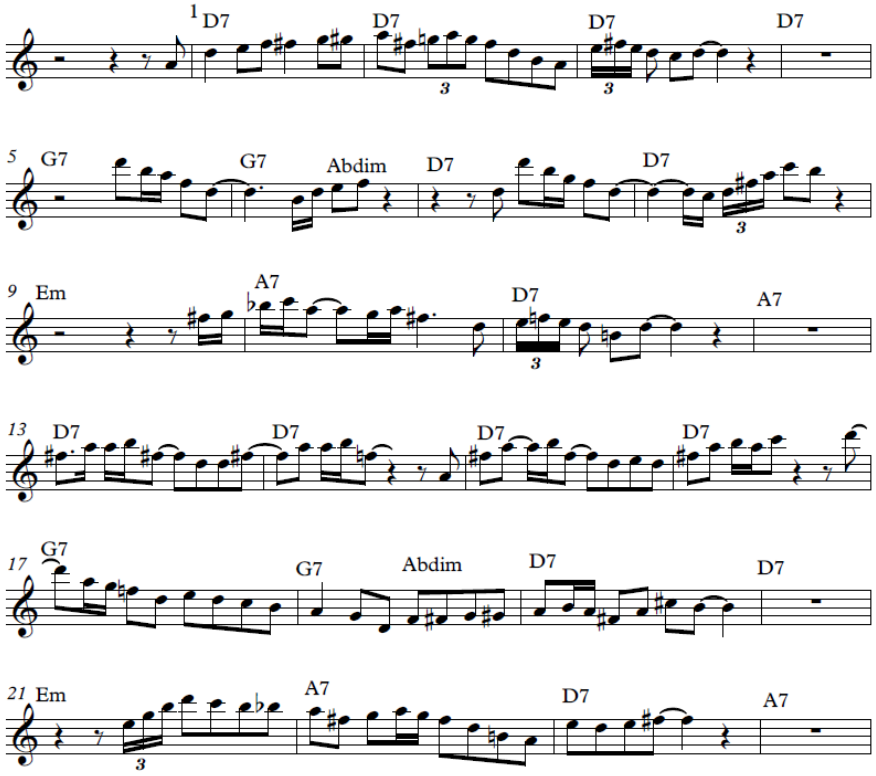
สำหรับ Alto และ Baritone Saxophone
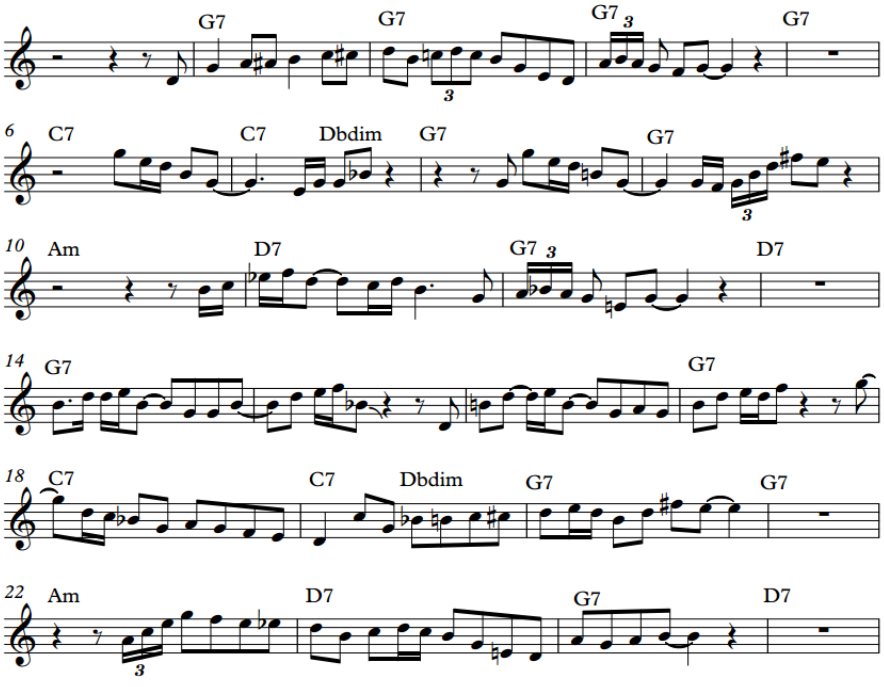
สำหรับ Soprano และ Tenor Saxophone

8. การเป่าอิมโพรไวส์ด้วยตนเอง
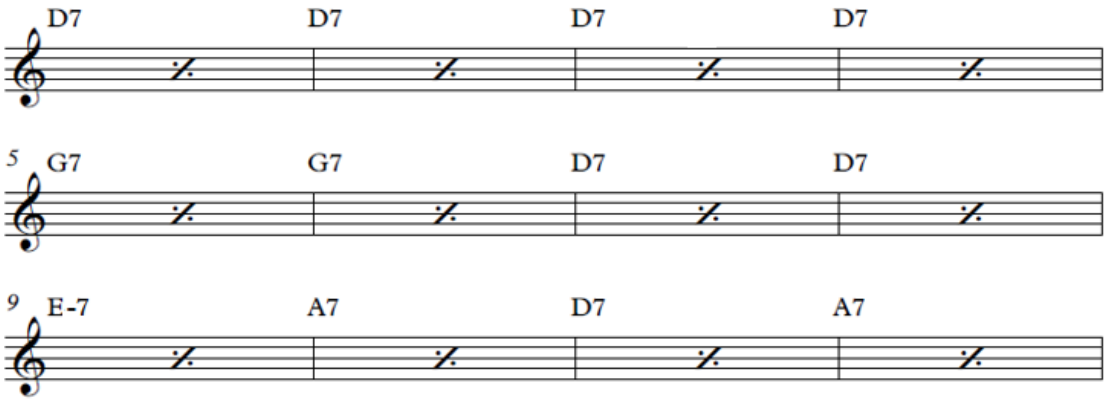
สำหรับ Alto และ Baritone Saxophone
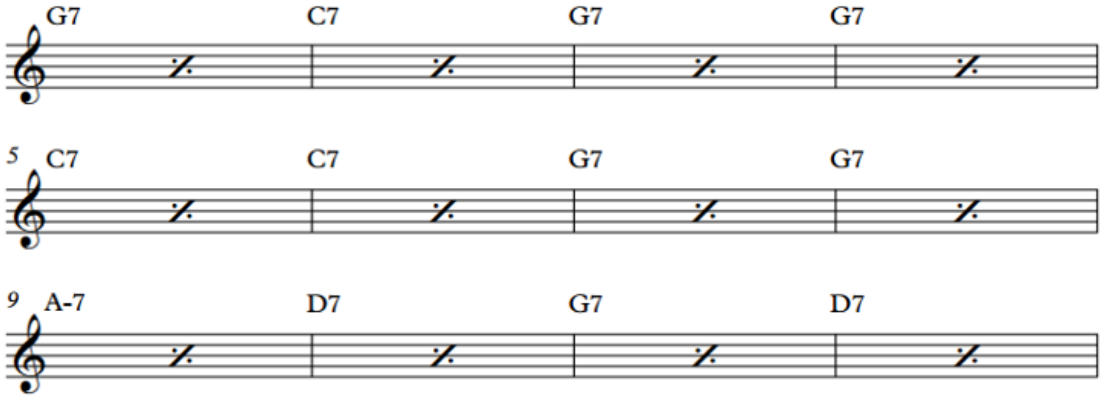
สำหรับ Soprano และ Tenor Saxophone

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว

การเป่าบรรเลงทำนองหลักจบ Now's the time (Head out)
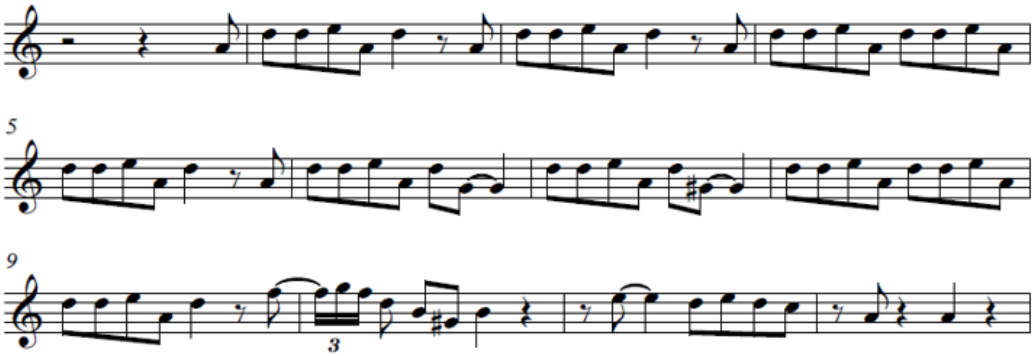
สำหรับ Alto และ Baritone Saxophone
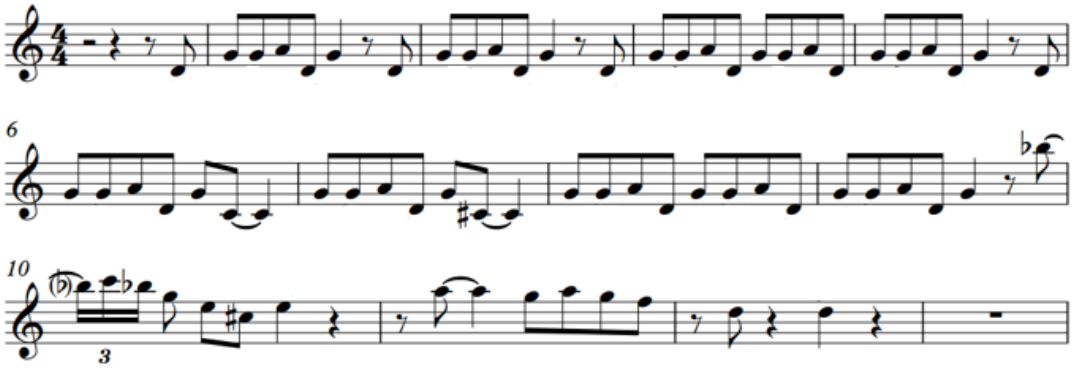
สำหรับ Soprano และ Tenor Saxophone

พหูน ปณฺฑิโต ชีเว

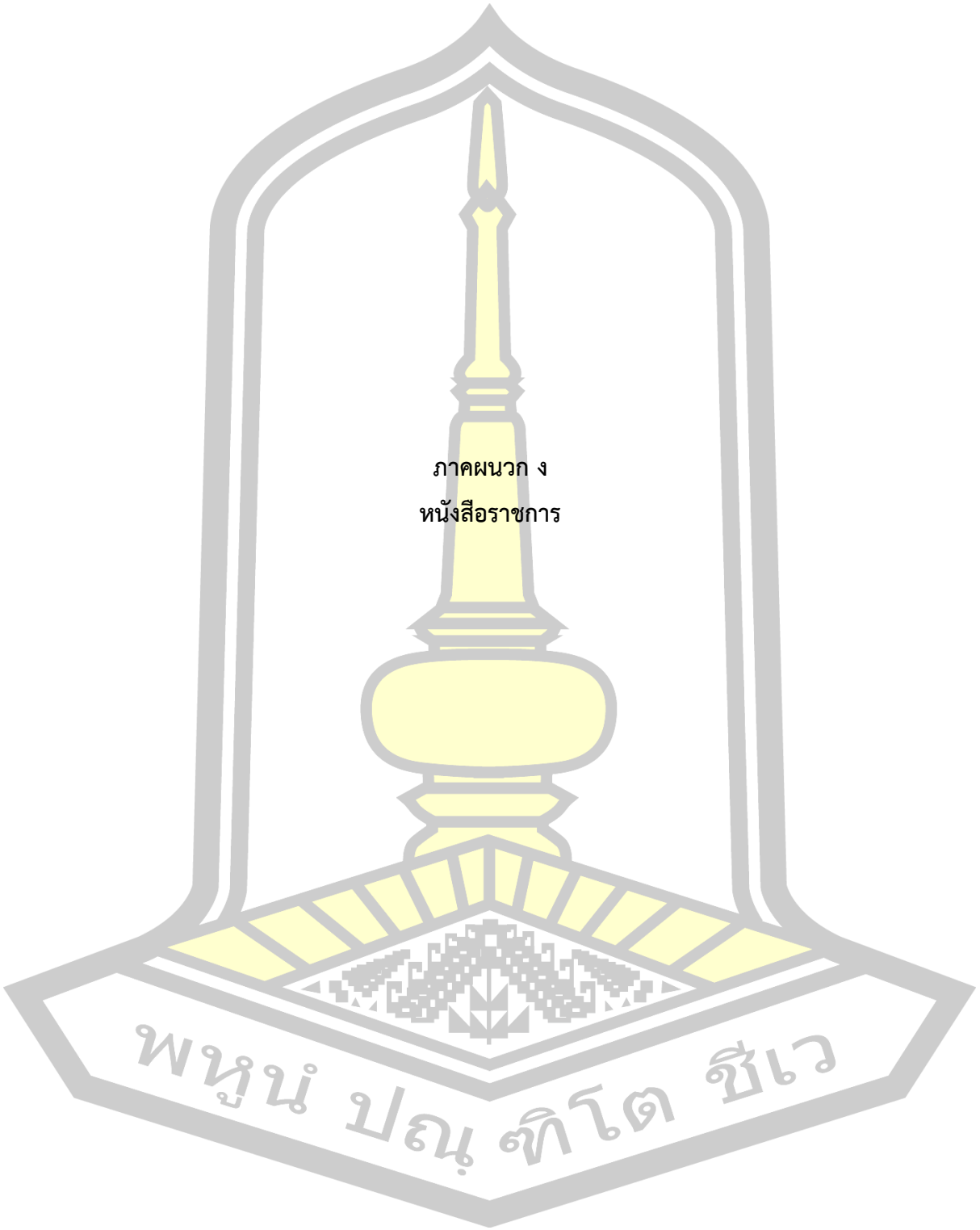

ภาคผนวก ง

หนังสือราชการ

ที่ อว 0605.24/ 361

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม 44150

4 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าศึกษาข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.นฤมล แสงพรหม สาขาหลักสูตรวิจัยและวัดประเมินผลทางการศึกษา คณะครุศาสตร์

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
2. แบบประเมิน ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ด้วย นายชนกพงศ์ ราตรี นิสิตหลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต ระบบในเวลาราชการได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ " การพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ และอยู่ระหว่างการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ในการนี้ ทางวิทยาลัยได้เล็งเห็นว่า ท่านมีความรู้ความสามารถและเชียวชาญในด้านดุริยางคศิลป์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบเครื่องมือการทำวิจัยเพื่อนำไปประกอบการทำวิทยานิพนธ์ของ นาย นายชนกพงศ์ ราตรี ตามเอกสารที่แนบมาท้ายบันทึกนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์คมกริช การินทร์)
คณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
โทรศัพท์/โทรสาร 043-754385

ที่ อว 0605.24/362

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม 44150

4 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าศึกษาข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน รศ.อดินันท์ แก้วนิล สาขาวิชาดนตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
2. แบบประเมิน ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ด้วย นายชนกพงศ์ ราตรี นิสิตหลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต ระบบในเวลาราชการได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ ' การพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ และอยู่ระหว่างการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ในการนี้ ทางวิทยาลัยได้เล็งเห็นว่า ท่านมีความรู้ความสามารถและเชียวชาญในด้านดุริยางคศิลป์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบเครื่องมือการทำวิจัยเพื่อนำไปประกอบการทำวิทยานิพนธ์ของ นาย นายชนกพงศ์ ราตรี ตามเอกสารที่แนบมาท้ายบันทึกนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์คมกริช การินทร์)
คณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
โทรศัพท์/โทรสาร 043-754385

ที่ อว 0605.24/ 363

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม 44150

4 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าศึกษาข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ดร. ธนะรัชต์ อนุกูล ประธานสาขาวิชาดนตรี คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
2. แบบประเมิน ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ด้วย นายชนกพงศ์ ราตรี นิสิตหลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต ระบบในเวลาราชการได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ " การพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ และอยู่ระหว่างการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ในการนี้ ทางวิทยาลัยได้เล็งเห็นว่า ท่านมีความรู้ความสามารถและเชียวชาญในด้านดุริยางคศิลป์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบเครื่องมือการทำวิจัยเพื่อนำไปประกอบการทำวิทยานิพนธ์ของ นาย นายชนกพงศ์ ราตรี ตามเอกสารที่แนบมาท้ายบันทึกนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์คมกริช การินทร์)
คณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
โทรศัพท์/โทรสาร 043-754385

ที่ อว 0605.24/ 364

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม 44150

4 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าศึกษาข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ. วรากร สีโย อาจารย์ประจำเอกแซกโซโฟน สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
2. แบบประเมิน ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ด้วย นายชนกพงศ์ ราตรี นิสิตหลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต ระบบในเวลาราชการได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ " การพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ และอยู่ระหว่างการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ในการนี้ ทางวิทยาลัยได้เล็งเห็นว่า ท่านมีความรู้ความสามารถและเชียวชาญในด้านดุริยางคศิลป์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบเครื่องมือการทำวิจัยเพื่อนำไปประกอบการทำวิทยานิพนธ์ของ นาย นายชนกพงศ์ ราตรี ตามเอกสารที่แนบมาท้ายบันทึกนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์คมกริช การินทร์)
คณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
โทรศัพท์/โทรสาร 043-754385

ที่ อว 0605.24/ 365

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม 44150

4 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าศึกษาข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นาย เศกพล อุ่นสำราญ (โก้ มิตเตอร์แซกแมน) นักประพันธ์เพลง นักร้อง และนักแซกโซโฟนแจ๊ส ที่มีชื่อเสียงระดับโลก

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
2. แบบประเมิน ชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ด้วย นายชนกพงศ์ ราตรี นิสิตหลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต ระบบในเวลาราชการได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ " การพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ และอยู่ระหว่างการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ในการนี้ ทางวิทยาลัยได้เล็งเห็นว่า ท่านมีความรู้ความสามารถและเชียวชาญในด้านดุริยางคศิลป์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบเครื่องมือการทำวิจัยเพื่อนำไปประกอบการทำวิทยานิพนธ์ของ นาย นายชนกพงศ์ ราตรี ตามเอกสารที่แนบมาท้ายบันทึกนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์คมกริช การินทร์)
คณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
โทรศัพท์/โทรสาร 043-754385

ที่ อว 0605.24/

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม 44150

24 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ลงพื้นที่เพื่อฝึกสอนและใช้ชุดทดสอบการสอนในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1

เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ด้วย นายชนกพงศ์ ราตรี รหัส 61012080002 นิสิตหลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต ระบบนอกเวลาราชการ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “การพัฒนาชุดการสอนอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์” และอยู่ระหว่างการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ในการนี้ เพื่อให้การเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการลงพื้นที่เพื่อฝึกสอนและใช้ชุดทดสอบการสอน “การพัฒนาชุดการสอนอิมโพรไวส์เซชั่นแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์” ในรายวิชา ทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม - ตลอดภาคการศึกษา โดยได้ประสานงานกับผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัจธรรม พรทวีกุล อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาดังกล่าว ไว้ในการเบื้องต้นแล้ว หากมีรายละเอียดสอบถามเพิ่มเติม สามารถติดต่อนายชนกพงศ์ ราตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามได้โดยตรง โทร. 095-0466640

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์คมกริช การินทร์)
คณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
โทรศัพท์/โทรสาร 043-754385

แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยใส่เครื่องหมาย (/) ลงในช่องความคิดเห็นของท่าน พร้อมเขียนข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
1	ความเหมาะสมของเนื้อหา	✓			
2	ความเหมาะสมของการใช้ภาษา		✓		ปรับแก้การใช้คำในประโยคให้เหมาะสม
3	ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	✓			
4	ความเหมาะสมกับระยะเวลาในการฝึกหัด		✓		ไม่ได้กำหนดไว้
5	ความเหมาะสมของสัญลักษณ์ ตัวโน้ตต่างๆ	✓			
6	ความชัดเจนของโน้ตในชุดการสอน	✓			
7	ความน่าสนใจ ของชุดการสอน	✓			
8	ความยาก ง่าย ของชุดการสอน	✓			
9	ความสะดวกในการใช้ชุดการสอน	✓			
10	การเรียงลำดับเนื้อหาในแต่ละชุดการสอน	✓			
11	คำอธิบายในชุดการสอนในแต่ละชุดการสอน		✓		
12	คำแนะนำในการใช้ชุดการสอน		✓		ไม่ปรากฏ
13	หัวข้อเรื่องในแต่ละชุดการสอนสอดคล้องกับชุดการสอน	✓			

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
14	มีประโยชน์กับผู้ใช้ชุดการสอน	✓			
15	มีความทันสมัย ใช้ได้ทุกโอกาส		✓		
16	เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ใช้หรือมีส่วนร่วม	✓			
17	ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถอิมโพรไวส์ได้จริง	✓			
18	ชุดการสอนมีความเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน	✓			
19	ชุดการสอนให้องค์ความรู้ที่แปลกใหม่	✓			
20	ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียน สามารถต่อยอดได้จริง	✓			

ข้อเสนอแนะ

- จัดรูปแบบการพิมพ์ให้ถูกต้อง สวยงาม
- กำหนดระยะห่างของบรรทัดให้เท่ากันในทุกหน้า
- มีกระดาษว่างมากเกินไปในหลาย ๆ หน้า
- ตรวจสอบการใช้คำให้สม่ำเสมอ เช่น หน้า 18 “1 ฝึกเป่าบรรเลงช้า ๆ (5-10 บรรทัด) ควรเพิ่มคำว่า ”ประโยคที่” เป็นต้น

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(ผศ.ดร.นฤมล แสงพรหม)

แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อชุดการสอนเทคนิค อิมโพรไวส์ เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้น ปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยใส่เครื่องหมาย (/) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
1	ความเหมาะสมของเนื้อหา	/			
2	ความเหมาะสมของการใช้ภาษา	/			
3	ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	/			
4	ความเหมาะสมกับระยะเวลาในการฝึกหัด	/			
5	ความเหมาะสมของสัญลักษณ์ทางดนตรี ตัวโน้ตต่างๆ	/			
6	ความชัดเจนของโน้ตในชุดการสอน	/			
7	ความน่าสนใจของชุดการสอน	/			
8	ความยาก ง่าย ของชุดการสอน	/			
9	ความสะดวกในการใช้ชุดการสอน	/			
10	การเรียงลำดับเนื้อหาในแต่ละชุดการสอน	/			
11	คำอธิบายในแต่ละชุดการสอน	/			
12	คำแนะนำในการใช้ชุดการสอน	/			
13	หัวข้อเรื่องในแต่ละชุดการสอน	/			
14	มีประโยชน์กับผู้ใช้ชุดการสอน	/			
15	มีความทันสมัยใช้ได้ทุกโอกาส	/			
16	เน้นผู้เรียนเป็นผู้ใช้หรือมีส่วนร่วม	/			

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
17	ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถอิมโพร-ไวส์ได้จริง	/			
18	ชุดการสอนมีความเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน	/			
19	ชุดการสอนให้องค์ความรู้ที่แปลกใหม่	/			
20	ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียน สามารถต่อยอดได้จริง	/			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congr

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อชุดการสอนเทคนิค อิมโพรไวส์ เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้น ปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยใส่เครื่องหมาย (/) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
1	ความเหมาะสมของเนื้อหา	✓			
2	ความเหมาะสมของการใช้ภาษา	✓			
3	ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	✓			
4	ความเหมาะสมกับระยะเวลาในการฝึกหัด	✓			
5	ความเหมาะสมของสัญลักษณ์ทางดนตรี ตัวโน้ตต่างๆ	✓			
6	ความชัดเจนของโน้ตในชุดการสอน	✓			
7	ความน่าสนใจของชุดการสอน	✓			
8	ความยาก ง่าย ของชุดการสอน	✓			
9	ความสะดวกในการใช้ชุดการสอน	✓			
10	การเรียงลำดับเนื้อหาในแต่ละชุดการสอน	✓			
11	คำอธิบายในแต่ละชุดการสอน	✓			
12	คำแนะนำในการใช้ชุดการสอน	✓			
13	หัวข้อเรื่องในแต่ละชุดการสอน	✓			
14	มีประโยชน์กับผู้ใช้ชุดการสอน	✓			
15	มีความทันสมัยใช้ได้ทุกโอกาส	✓			
16	เน้นผู้เรียนเป็นผู้ใช้หรือมีส่วนร่วม	✓			

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
17	ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถอิมโพร-ไวส์ได้จริง	✓			
18	ชุดการสอนมีความเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน	✓			
19	ชุดการสอนให้องค์ความรู้ที่แปลกใหม่	✓			
20	ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียน สามารถต่อยอดได้จริง	✓			

ข้อเสนอแนะ

ชุดการสอน ขาดกระบวนการวัดประเมินผล ในชุดการสอน
สามารถกำหนด Tempo เพื่อเป็นการวัดประเมิน
ในแต่ละแบบฝึก ที่ได้กำหนดไว้

(ลงชื่อ) ..... ผู้ประเมิน

(อ.ธนเชษฐ์ อนุมล)

ภูน ปณ ฑิโต ชย

แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยใส่เครื่องหมาย (/) ลงในช่องความคิดเห็นของท่าน พร้อมเขียนข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
1	ความเหมาะสมของเนื้อหา	✓			
2	ความเหมาะสมของการใช้ภาษา	✓			
3	ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร		✓		
4	ความเหมาะสมกับระยะเวลาในการฝึกหัด	✓			
5	ความเหมาะสมของสัญลักษณ์ ตัวโน้ตต่างๆ	✓			
6	ความชัดเจนของโน้ตในชุดการสอน	✓			
7	ความน่าสนใจ ของชุดการสอน	✓			
8	ความยาก ง่าย ของชุดการสอน	✓			
9	ความสะดวกในการใช้ชุดการสอน	✓			
10	การเรียงลำดับเนื้อหาในแต่ละชุดการสอน	✓			
11	คำอธิบายในชุดการสอนในแต่ละชุดการสอน	✓			
12	คำแนะนำในการใช้ชุดการสอน				
13	หัวข้อเรื่องในแต่ละชุดการสอนสอดคล้องกับชุดการสอน	✓			

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
14	มีประโยชน์กับผู้ใช้ชุดการสอน	✓			
15	มีความทันสมัย ใช้ได้ทุกโอกาส	✓			
16	เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ใช้หรือมีส่วนร่วม	✓			
17	ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถอิมโพรไวส์ได้จริง	✓			
18	ชุดการสอนมีความเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน	✓			
19	ชุดการสอนให้องค์ความรู้ที่แปลกใหม่	✓			
20	ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียน สามารถต่อยอดได้จริง	✓			

ข้อเสนอแนะ

1. ควรสีตัวอักษรให้ชัดเจนกว่านี้

2. สไลด์ Link ไม่ควรเสนอเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึก ก่อนเรียน หรือหลังเรียนได้

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์ เซชันแซกโซโฟนแจ๊สตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์ ในรายวิชาทักษะเครื่องลมไม้ 1 สำหรับนักศึกษาชั้น ปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยใส่เครื่องหมาย (/) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
1	ความเหมาะสมของเนื้อหา	✓			
2	ความเหมาะสมของการใช้ภาษา	✓			
3	ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	✓			
4	ความเหมาะสมกับระยะเวลาในการฝึกหัด	✓			
5	ความเหมาะสมของสัญลักษณ์ทางดนตรี ตัวโน้ตต่างๆ	✓			
6	ความชัดเจนของโน้ตในชุดการสอน	✓			
7	ความน่าสนใจของชุดการสอน	✓			
8	ความยาก ง่าย ของชุดการสอน	✓			
9	ความสะดวกในการใช้ชุดการสอน	✓			
10	การเรียงลำดับเนื้อหาในแต่ละชุดการสอน	✓			
11	คำอธิบายในแต่ละชุดการสอน	✓			
12	คำแนะนำในการใช้ชุดการสอน	✓			
13	หัวข้อเรื่องในแต่ละชุดการสอน	✓			
14	มีประโยชน์กับผู้ใช้ชุดการสอน	✓			
15	มีความทันสมัยใช้ได้ทุกโอกาส	✓			
16	เน้นผู้เรียนเป็นผู้ใช้หรือมีส่วนร่วม	✓			

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
17	ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถอิมโพร-ไวส์ได้จริง	✓			
18	ชุดการสอนมีความเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน	✓			
19	ชุดการสอนให้องค์ความรู้ที่แปลกใหม่	✓			
20	ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียน สามารถต่อยอดได้จริง	✓			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ) ..... ผู้ประเมิน

(เศกพล อุ่นธารากุล)

คณะอนุกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน มธ.ชุดที่ 1 และ ศูนย์วิจัยทางคลินิก คณะแพทยศาสตร์

ประกาศนียบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

ชนกพงศ์ ราตรี

ได้ผ่านการอบรมหลักสูตร GCP online training (Computer based)

"แนวทางการปฏิบัติการวิจัยทางคลินิกที่ดี (ICH-GCP:E6(R2))"

ประกาศนียบัตรฉบับนี้มีผลตั้งแต่วันที่ 02 พฤศจิกายน 2563 ถึงวันที่ 02 พฤศจิกายน 2565

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ไวฑูรย์ ชัยเศรษฐวิเมลือง)
ประธานคณะอนุกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มธ.ชุดที่ 1

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สมบัติ มุ่งทวีพงษา)
รองคณบดีฝ่ายวิจัย

พหูน ปณฺฑิโต ชีเว

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นาย ชนกพงศ์ ราตรี
วันเกิด	วันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัด อุบลราชธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	32 ซอย หลวง2 ถนน หลวง ตำบล ในเมือง อำเภอเมือง จังหวัด อุบลราชธานี
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักดนตรีอิสระ
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2555 ปริญญาดนตรีบัณฑิต (ด.บ.) สาขา ดนตรีแจ๊สศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต พ.ศ. 2563 ปริญญาดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต (ดศ.ม.) สาขาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พหุน ปณ ฑิโต ชีเว